

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA DĚJIN UMĚNÍ

OBOR: DĚJINY VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

Historie spolku Pražský Aleš
(1946 – 1968)
a tvorba jeho členů

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Veronika Jurásková

Vedoucí diplomové práce: Doc. PaedDr. Alena Kavčáková, Dr.

OLOMOUC 2011

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně výhradně za pomoci citovaných pramenů a literatury.

V Dubňanech dne 2. května 2011.

Je mou milou povinností poděkovat za cenné rady, podněty a odborné vedení doc. PaedDr. Aleně Kavčákové, Dr. a dále následujícím archivům, galeriím a muzeím, uváděným v abecedním pořádku, za ochotu, vstřícnost a umožnění badatelské práce: Archivu Národní galerie v Praze, Archivu Univerzity Karlovy v Praze, Galerii moderního umění v Hradci Králové, Galerii Středočeského kraje v Kutné Hoře, Galerii výtvarného umění v Ostravě, Krajské galerii výtvarného umění ve Zlíně, Městskému muzeu v Dobrušce, Moravské galerii v Brně, Muzeu města Brna, Muzeu umění Olomouc, Národní galerii v Praze, Památníku Terezín, Severočeské galerii výtvarného umění v Litoměřicích a Východočeské galerii v Pardubicích. Mnohokrát také děkuji zaměstnancům Obecního úřadu v Sudicích u Boskovic za zpřístupnění děl Aloise Hejla a v neposlední řadě příbuzným Vladka Antuška za jejich velmi milé přijetí a umožnění studia děl i písemné pozůstalosti tohoto malíře.

Poděkování patří také vedoucímu Katedry výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, Doc. PaedDr. Pavlu Šamšulovi, CSc., za cenné konzultace ohledně Květoslava Endrýse a řediteli Záhorské galérie v Senici, Štefanu Zajíčkovi, za poskytnutí informací o Karlu Molnárovi.

Děkuji také rodičům i celé své rodině za jejich podporu.

OBSAH

1. Úvod	6
2. Bádání a zhodnocení archivních fondů	9
3. Historie spolku Pražský Aleš.....	11
4. Československé umění konce čtyřicátých až šedesátých let 20. století	15
4. 1 Oficiální umění	15
4. 2 Modernistické tendence socialistického realismu	20
4. 3 Od konce padesátých let po léta šedesátá	21
5. Členové Alše – život, dílo a účast na spolkovém životě	26
6. První období. Od pražských členů brněnského Alše k Odbočce – léta 1924 až 1939	27
6. 1 Jožka Baruch	28
6. 1. 1 Život a dílo	28
6. 1. 2 Účast na spolkovém životě	30
6. 2 Adolf A. Zahel	33
6. 2. 1 Život a dílo	33
6. 2. 2 Účast na spolkovém životě	36
6. 3 Lucie Klímová	39
6. 3. 1 Život a dílo	39
6. 3. 2 Účast na spolkovém životě	41
6. 4 Bohumil Krs	43
6. 4. 1 Život a dílo	43
6. 4. 2 Účast na spolkovém životě	48
6. 5 Svatopluk Havrlík	49
6. 5. 1 Život a dílo	49
6. 5. 2 Účast na spolkovém životě	51
6. 6 František (Franta) Koudelka	52
6. 6. 1 Život a dílo	52
6. 6. 2 Účast na spolkovém životě	53
6. 7 Jan Kobzán	54
6. 7. 1 Život a dílo	54
6. 7. 2 Účast na spolkovém životě	56
6. 8 Josef Vacke	57
6. 8. 1 Život a dílo	57
6. 8. 2 Účast na spolkovém životě	59
6. 9 František Prosecký	61
6. 9. 1 Život a dílo	61
6. 9. 2 Účast na spolkovém životě	62
6. 10 Václav Trefil	64
6. 10. 1 Život a dílo	64
6. 10. 2 Účast na spolkovém životě	66
6. 11 František Hřivna	68
6. 11. 1 Život a dílo	68
6. 11. 2 Účast na spolkovém životě	69
6. 12 Věra Jičínská	70
6. 12. 1 Život a dílo	70
6. 12. 2 Účast na spolkovém životě	75
6. 13 Jan Mehl	77
6. 13. 1 Život a dílo	77
6. 13. 2 Účast na spolkovém životě	79
7. Druhé období. Odbočka – léta 1940 až 1947	81
7. 1 Vladěk Antušek	82

7. 1. 1 Život a dílo	82
7. 1. 2 Účast na spolkovém životě	84
7. 2 Bohumil Čížek	86
7. 2. 1 Život a dílo	86
7. 2. 2 Účast na spolkovém životě	88
7. 3 Alois Hejl	89
7. 3. 1 Život a dílo	89
7. 3. 2 Účast na spolkovém životě	90
8. František Viktor Mokřý a jeho postavení v Alši	92
8. 1 Život a dílo	92
8. 2 Účast na spolkovém životě	95
9. Třetí období. Od Pražského Alše ke zrušení výtvarných spolků	
– léta 1948 až 1956	100
9. 1 František Rada	101
9. 1. 1 Život a dílo	101
9. 1. 2 Účast na spolkovém životě	102
9. 2 Jaroslav Brůha	103
9. 2. 1 Život a dílo	103
9. 2. 2 Účast na spolkovém životě	105
9. 3 František Motyčka	107
9. 3. 1 Život a dílo	107
9. 3. 2 Účast na spolkovém životě	108
9. 4 Květoslav Endrýs	110
9. 4. 1 Život a dílo	110
9. 4. 2 Účast na spolkovém životě	111
10. Čtvrté období. Tvůrčí skupina Aleš – léta 1957 až 1968	112
10. 1 František Pašek	113
10. 1. 1 Život a dílo	113
10. 1. 2 Účast na spolkovém životě	114
10. 2 Emanuel Pryl	115
10. 2. 1 Život a dílo	115
10. 2. 2 Účast na spolkovém životě	116
11. Nástin života, tvorby a účasti na spolkovém životě	
několika dalších autorů	118
11. 1 Josef Jičínský	118
11. 2 Karel Molnár	118
11. 3 Václav Vrbský	121
11. 4 Stáňa Matějček	121
11. 5 Ludmila Janovská	122
12. Závěr	124
Summary	128
Poznámky	130
Prameny	178
Použitá literatura	182
Internetové zdroje	190
Obrazová příloha	192
Textová příloha – Soupis výstav	227

1. Úvod

Tématem diplomové práce je historie spolku Pražský Aleš (1946 – 1968) a tvorba jeho členů. Základní dějiny tohoto spolku – jeho vznik, vývoj a činnost – jsem se pokusila nastínit již v bakalářské práci¹ a ta tak bude, spolu s archivními prameny a dalšími materiály, i východiskem pro rozvoj poznatků o dějinách tohoto výtvarného uskupení. Hodlám se zabývat tvorbou vybraných členů spolku a mou snahou bude zjistit, jak vypadal jejich výtvarný projev, zda se s rozvojem spolku proměňoval, zda se jednotliví umělci vzájemně ovlivňovali a do jaké míry se v jejich tvorbě odrážela dobová doktrína socialistického realismu. Především se budu soustředit na umělce, kteří byli členy spolku již od jeho prvopočátků v Klubu výtvarných umělců Aleš. Vedle nich bych však ráda věnovala pozornost také umělcům, kteří do spolku postupně přicházeli v průběhu jeho existence. Přestože spolek není téměř známý, členská základna byla poměrně početná, a proto jsem se rozhodla k výběru některých umělců, kteří by svou tvorbou i uměleckým životem mohli zastupovat celou velkou skupinu výtvarníků. Mojí snahou bylo vytvořit výběr co nejrozmanitější, a tak se zde budeme setkávat s umělci i umělkyněmi, malíři i sochaři, grafiky i ilustrátory, Čechy i několika osobnostmi pocházejícími z jiných zemí.

Po prostudování příslušných materiálů a zaměření pozornosti především na osobnosti stojící v popředí spolkového života, se počet osob snížil asi na třicet. U těchto umělců jsem se pokusila dohledat dostupnou literaturu a také jejich díla, nacházející se v muzeích, galeriích i soukromých sbírkách. Přes počáteční předpoklad, že děl nebude mnoho, se ukázalo, že řada umělců je v našich sbírkách zastoupena opravdu hojně, u jiných se naopak nepodařilo dohledat dílo téměř žádné. Především u umělců početněji zastoupených bylo třeba, z důvodu únosného rozsahu diplomové práce, výběr děl nějakým způsobem omezit. Rozhodla jsem se proto, že každého umělce nepředstavím v úplnosti, ale pokusím se nastínit jeho tvorbu vhodným výběrem děl, která by mohla dokumentovat jeho umělecký

vývoj v průběhu celé tvůrčí kariéry. Tento záměr však nebyl úspěšný u všech představených výtvarníků, neboť počet vyhledaných děl není u jednotlivých osob vyvážený. Máme zde vedle sebe umělce, u kterých jsme schopni dohledat desítky děl, a naopak jiné, kteří jsou zastoupeni jen několika málo díly či se dokonce ve sbírkách nenacházejí vůbec.² Vyhledaná díla jsem se snažila doplnit reprodukcemi z dobového tisku, katalogů výstav, sborníku či z archivních pramenů.

Po počátečním úvodu se v práci objevuje shrnutí doposud zjištěných poznatků o historii spolku. Informacím o jednotlivých umělcích předchází nástin situace na československé výtvarné scéně v období čtyřicátých až šedesátých let 20. století, při jehož vypracovávání byl brán ohled na Pražský Aleš a tvorbu jeho členů. Poté již, po krátkém úvodu, následují kapitoly zabývající se jednotlivými osobnostmi, rozdělenými do čtyř období, z nichž první – léta 1924 až 1939 – představuje dobu, kdy do brněnského Aleše přicházeli umělci určující pozdější vývoj Aleše pražského. Toto období je proto nejzásadnější a kapitola, která se jím zabývá, nejobsáhlejší. Každý z členů je představen v jednom z medailonů, který obsahuje, kromě informací o životě daného výtvarníka a jeho tvorbě, také krátké pojednání o tom, jaká byla jeho úloha v Aleši a jak se zapojoval do spolkového dění, přičemž jsem vycházela z fondu F. V. Mokrého, Brněnských uměleckých spolků, Kulturního družstva Křížany a Svazu československých výtvarných umělců.³ Při shromažďování poznatků o každém z umělců se základem bádání stala také literatura a dobový tisk, součástí každého životopisu je proto i výpis pramenů a literatury, uvedený katalogovým způsobem. Medailony popisující život jednotlivých osobností a zabývající se jejich tvorbou jsou řazeny podle období, ve kterém umělci do spolku vstoupili, a v tomto duchu sdruženy do uzavřených celků počínajících úvodem, nastiňujícím dobovou i spolkovou situaci. Samostatná kapitola je věnována osobnosti Františka Viktora Mokrého a jeho významu pro spolkové dění a také dalším členům, u kterých se

nepodařilo dohledat žádné dílo, ale kteří stojí za pozornost zejména pro svoji činnost v rámci Alše či zajímavé osobní a tvůrčí osudy. Závěr celé práce patří zhodnocení uměleckých východisek jednotlivých osobností, tendencí a směřování, proměn výtvarného projevu a také vzájemného působení jejich tvorby na sebe navzájem.

Následují poznámky, které jsou v této práci řazeny až za samotný text. Jejich rozsah, vyplývající především z velkého množství pramenného materiálu, totiž výrazně narušoval přehlednost hlavního textu. Poté jsou uvedeny prameny, literatura v abecedním pořadí a internetové zdroje. Následující obrazová příloha obsahuje soupis fotografií všech děl, které se nachází na přiloženém CD. Součástí tištěné obrazové přílohy je asi dvacet obrazů, grafik a soch, vždy po jednom díle od každého umělce, které datem svého vzniku spadají do období působení dané osobnosti v Alši. U některých umělců však není dochováno dílo, které do této doby časově zapadá, proto byla vybrána práce rokem svého vzniku tomuto období nejbližší. Textová příloha sestává ze soupisu výstav. U každého z členů, uváděných v pořadí stejném jako v hlavním textu, je vypsán seznam všech spolkových výstav v průběhu let 1932 až 1962, kterých se zúčastnil. Připojen je také výčet vystavených děl v takovém pořadí a v takové formě, v jaké se objevují ve výstavním katalogu nebo v přihlášce k výstavě.

2. Bádání a zhodnocení archivních fondů

Základní poznatky o dějinách spolku Pražský Aleš byly shrnuty již v bakalářské práci,⁴ jejímž základem se stal především fond Františka Viktora Mokrého,⁵ uložený v Památníku národního písemnictví v Praze v depozitáři ve Starých Hradech u Libáně. F. V. Mokřý⁶ byl dlouholetým členem a také jednatelem spolku, který u sebe pečlivě a systematicky shromažďoval rozsáhlé materiály týkající se spolkového života. Dalším pramenem poznání byl fond Brněnských uměleckých spolků⁷ uložený v Archivu města Brna, kde se nacházejí archiválie týkající se počátků spolku v brněnském Alši, sahající asi do roku 1948. K získání poznatků o činnosti Pražského Alše v pohraničních Křižanech⁸ v Podještědí byl důležitý fond Kulturního družstva Křižany,⁹ nacházející se ve Státním okresním archivu v Liberci.

V rámci shromažďování materiálů pro diplomovou práci bylo podstatné bádání v Národním archivu v Praze, ve kterém se nachází fond Svazu československých výtvarných umělců,¹⁰ jenž je z hlediska tématu práce cenný zejména pro období od roku 1950, kdy byl Pražský Aleš přímo činný pro Svaz československých výtvarných umělců (dále jen SČSVU), ale jsou zde uloženy i archiválie staršího data. Objevují se zde opisy zápisů ze schůzí nebo oznámení o konání výstav, ale také zprávy o přijetí či nepřijetí nových členů Svazu. Vzhledem k tomu, že se opět jedná o fond nezpracovaný, jen zhruba roztríděný a velmi rozsáhlý, je možné, že se zde ještě objeví materiály, které by dokumentovaly další akce spolku Pražský Aleš.

I někteří z umělců, kterými se tato práce zabývá, jsou v archivních sbírkách zastoupeni vlastními fondy. Jedná se především o Adolfa A. Zahela, jehož fond, obsahující zejména korespondenci s Františkem Rysem, je uložen v Archivu Národní galerie,¹¹ a Květoslava Endrýsem, který působil na katedře výtvarné výchovy v Praze, jak to dokládá fond, uložený v Archivu Univerzity Karlovy.¹² O jakémisi „archivním fondu“ můžeme mluvit i v případě malíře

Vladka Antuška, ten se však nenachází ve veřejné instituci, ale v rodinné pozůstalosti.¹³

K nástinu tvorby členů Pražského Alše bylo nutné kontaktovat řadu galerií a muzeí v České republice, vyhledat ty, v jejichž sbírkách se nachází díla členů Pražského Alše,¹⁴ a poté se také spojit s menšími regionálními institucemi v oblastech, ze kterých jednotlivé osobnosti pocházely.¹⁵ Použitý materiál – především tedy fotografie děl – je však jen zlomkem toho, co je možné ve sbírkách o mnohých z umělců najít, a poskytuje tak možnost k dalšímu bádání.

3. Historie spolku Pražský Aleš¹⁶

Dějiny spolku Pražský Aleš se začínají psát v Brně. Zde byl roku 1900 založen *Klub přátel umění* (dále jen KPU), který v sobě sdružoval výtvarníky, hudebníky a literáty. V roce 1919 došlo k přetvoření KPU na *Klub výtvarných umělců Aleš* (dále jen KVVU Aleš), do kterého v roce 1924 vstoupil Adolf A. Zahel, pozdější velmi aktivní člen Pražského Alše. Již v té době byli členy Alše brněnského také umělci působící v Praze,¹⁷ ti se pak za iniciativy malíře Zahela domluvili, že zůstanou členy brněnského spolku, ale tvořit budou v Praze. V roce 1932 přišli noví v Praze působící členové – Svatopluk Havrlik, Lucie Klímová a Karla Vobišová – a od tohoto roku máme zachovány také protokoly ze schůzí pražských členů. Pražští členové se snažili o organizování výstav, ale také o práci publikační. V roce 1939 došlo sloučením KVVU Aleš a *Skupiny výtvarných umělců v Brně* ke vzniku *Spolku výtvarných umělců moravskoslezských Aleš* (dále jen SVUM Aleš) a v témže roce vedly stále výraznější aktivity pražských členů k vytvoření *Spolku výtvarných umělců moravskoslezských Aleš, Odbočky Praha*, oficiálně uznané v roce nadcházejícím. Aktivity pražské odbočky se rozvíjely i v letech následujících, ač byly částečně utlumovány probíhající druhou světovou válkou. Již v roce 1940 se začaly objevovat také náznaky neshod, které pramenily z osamostatňování se pražských členů od brněnského ústředí. Ty pak vyvrcholily v roce 1946, kdy se pražští členové rozhodli zcela se od brněnského Alše oddělit a založit spolek vlastní, který by ve svém názvu ale také nesl jméno Mikoláše Alše. S tím ovšem nesouhlasili brněnští Alšané, a tak vznikl spor, který trval dva roky a byl ukončen 11. února 1948 založením *Pražského Alše, spolku výtvarných umělců v Praze*. Spolek vznikl jen několik dní před převzetím moci ve státě Komunistickou stranou Československa, což bylo určující i pro jeho činnost, a tak se členové téměř ihned rozhodli podpořit vládu Klementa Gottwalda nejen tvorbou v duchu socialistického realismu. V roce 1950 rozdělil SČSVU umělce sdružené do spolků do sedmi skupin. Pražský Aleš

utvořil *IV. skupinu pražského krajského střediska SČSVU* neboli *IV. středisko Aleš*, což způsobilo, že se spolková činnost i administrativa musela dělit na dvě části. *IV. skupina* se však neskládala pouze z Alšanů, členská základna byla mnohem širší, členové Pražského Aleše ale tvořili jádro, které se staralo o vedení celé skupiny. V roce 1956 zasáhlo veškerý spolkový život v Československu rozhodnutí ministerstva kultury a ministerstva vnitra, které prohlásilo „*31. leden 1956 jako den, kdy zanikly výtvarnické a architektonické spolky*“¹⁸ z důvodu brzdění výstavby socialismu. Pražský Aleš se vůči tomuto kroku okamžitě odvolal a vznesl mnoho výhrad, žádná z nich však nebyla brána vážně a jejich stížnostmi, podobně jako námitkami ostatních spolků, se víceméně nikdo nezabýval. Spolek jako takový byl sice zrušen, v rámci SČSVU však existoval dál. Po říjnové Ustavující konferenci Svazu zanikla svazová střediska a vznikly takzvané ideové tvůrčí skupiny. Tím došlo i k utvoření *Tvůrčí skupiny Aleš*.¹⁹ Oficiálně byla Tvůrčí skupina Aleš ustanovena 7. února 1957 a stala se tak jednou z tvůrčích skupin, které se podílely na organizaci výtvarného života v Praze. Tvůrčí skupiny byly utvořeny proto, aby se zamezilo sdružování všech umělců do jednoho velkého celku, jako tomu bylo v minulosti u SČSVU. Tento krok podporovali také Alšané a prosazovali spíše menší skupiny, které by byly zčásti samostatné, avšak stále podléhající Svazu a Fondu výtvarných umělců. Z konce padesátých a počátku šedesátých let se nám nedochovalo, alespoň ve Starých Hradech, tolik archiválií, jako z let předcházejících, což můžeme možná přičítat poklesu aktivit členů Aleše, kteří již nezřídka dosahovali důchodového věku. I přesto se ještě v první polovině šedesátých let uskutečnilo několik výstav většinou mimo Prahu, které se však již neselekávali s příliš kladným ohlasem publika, které jim vytýkalo neaktuálnost a lpění na kdysi moderním výrazu.²⁰ Umělci se na besedách scházeli jen sporadicky a spolek postupně upadal. Pokus o jakési znovuoživení se objevuje v roce 1968, kdy byla Tvůrčí skupina Aleš spolu s dalšími spolky vyzvána SČSVU, aby vyplnila dotazník, který by na chystaném sjezdu

Svazu posloužil k přehledu o výtvarných spolcích a tvůrčích skupinách. Do spolku se hlásilo několik nových členů a F. V. Mokrý obeslal jednotlivé umělce s dotazem, zda mají zájem obnovit spolek Aleš, odpověď mu však nepřišla. Rok 1968 můžeme tedy z pohledu archiválií považovat za rok ukončení činnosti Pražského Aleše, ač o tom nemáme přímé zprávy.

Současně se svými aktivitami v prostředí Prahy rozvíjeli Alšané také činnost v Křižanech v Podještědí. Do Křižan přišli v roce 1946 v reakci na výzvy úřadů, které musely řešit problém opuštěných Sudet. Pražští umělci se tak stali národními správci objektů, které jejich původní obyvatelé museli opustit, a snažili se kulturně pozvedat malou obec. Národními správci se stalo asi padesát členů spolku Pražský Aleš, kteří měli za úkol opravit a uvést do obývatelného stavu zpusťšené nemovitosti a také zamezit jejich dalšímu rozkrádání. Ustanovili proto Družstvo národních správců při SVU Aleš v Praze a v domě č. p. 191 založili Dům Mikoláše Aleše, v jehož přízemí se nacházelo muzeum a v prvním patře stála výstavní síň členů Pražského Aleše, zbývající prostory měly sloužit k příležitostnému ubytování umělců. Alšané se všemi prostředky snažili sžít se s místním obyvatelstvem, jak však vyplývá z dochovaných archiválií, nebyli zde příliš vítáni. Pořádali v Křižanech výstavy, přednášky, koncerty a snažili se zapojit i místní mládež. V roce 1948 vzniklo v Křižanech z podnětu Pražského Aleše Kulturní družstvo, jehož předsedou byl zvolen Adolf A. Zahel, za spolupráce dělníků, rolníků a umělců byla založena místní knihovna Klementa Gottwalda, dále loutkové divadlo a Josef Vacke se ujal mládeže v recitačním sboru. Členové Pražského Aleše pobývali v Křižanech někdy i šest až osm měsíců v roce, stále se však setkávali s problémy a překážkami, které souvisely s jejich funkcí národních správců, a snahami místních obyvatel či úřadů je těchto postů zbavit. V roce 1950, kdy se z Pražského Aleše stala IV. skupina pražského krajského střediska SČSVU, došlo také k ukončení činnosti Kulturního střediska, jehož členům byl nabídnut vstup do rodícího se

Jednotného zemědělského družstva v Křižanech. V tomto roce se někteří z Alšanů stali vlastníky spravovaných nemovitostí a jejich činnost národních správců tak byla ukončena. Od roku 1952 již nebyla vyvíjena taková výstavní činnost jako v letech předchozích a dům byl nejspíše otevřen pouze případným zájemcům o zhlédnutí stálé expozice. V souvislosti se zrušením spolku v roce 1956 došlo k předání Domu Mikoláše Alše Českému fondu výtvarných umění. Fond však o dům nejevil zájem a ten proto postupně chátral. Ač někteří Alšané v Křižanech i nadále pobývali, nemáme zprávy o tom, co se s domem dělo dále. Nejspíše postupně chátral a nakonec byl zbourán, dnes se v jeho místech nachází parčík.

4. Československé umění konce čtyřicátých až šedesátých let 20. století

Výtvarní umělci Pražského Alše, vzeší z brněnského prostředí a později pokračující ve spolkové činnosti pod hlavičkou oficiálního Svazu československých výtvarných umělců, žili a tvořili v poměrně širokém časovém období od konce 19. století po sedmdesátá či dokonce osmdesátá léta století dvacátého. Jakýmsi průsečíkem jejich životů a tvorby ovšem bylo dvacetiletí mezi roky 1946 – 1968, které mělo svůj osobitý vývoj, zásadní události, jež ovlivňovaly život těchto osobností a jež tedy nemůžeme alespoň nepřipomenout, přičemž toto připomenutí je pojednáváno s ohledem na tu stránku výtvarné scény, na níž se Pražští Alšané pohybovali.

4. 1 Oficiální umění

Oficiální československé umění padesátých let bývá označováno jako *socialistický realismus*.²¹ Tento termín se objevil v Sovětském svazu a byl nejdříve aplikován na literaturu.²² Heslo socialistického realismu bylo vytyčeno v roce 1932 při říjnové besedě Josifa Vissarionoviče Stalina a již za dva roky – na I. všesvazovém sjezdu spisovatelů, konaném v srpnu 1934 v Moskvě – byl socialistický realismus prohlášen za novou jednotnou metodu tvůrčí práce a estetickou normu komunistické strany.²³ Události druhé světové války zakončené osvobozením Československa Rudou armádou a následné převzetí moci Komunistickou stranou Československa (dále jen KSČ) v únoru 1948 přinesly přiblížení československého státu Sovětskému svazu (SSSR), který se stal na řadu let vzorem na poli politickém i kulturním.

První výraznější setkání českých umělců se sovětským uměním v tomto období však nebylo zcela bezproblémové. V roce 1947 se uskutečnila výstava čtyř sovětských národních umělců v Praze,²⁴ která byla veřejností přijímána dosti rozporuplně,²⁵ stala se však podnětem k diskusi. Sovětskému umění byl vytýkán akademismus či fakt, že nejvyšším měřítkem hodnot je pro něj realismus. Závěr celé diskuze

shrnují Jiří Kotalík, když přiznal sovětskému umění „*právo na specifickou cestu*“ a zároveň konstatoval, „*že ji česká kulturní obec nesdílí*“.²⁶ Období od konce druhé světové války po rok 1948 v sobě neslo ještě poměrnou volnost v přijímání či hodnocení sovětského umění, přestože již KSČ získávala stále větší moc a v roce 1946 byla předsedou vlády Klementem Gottwaldem představena *Československá cesta k socialismu*, která byla naplno rozvinuta po Únoru 1948. KSČ byla přesvědčena, že právě kultura je ideálním prostředkem, jak přimět obyvatelstvo, aby věřilo jejím ideám, a proto bylo nutné získat na svou stranu všechny, kteří měli s kulturou co do činění. Přitom bylo nezbytné, aby umělci vytvářeli díla srozumitelná každému,²⁷ jejichž vzorem bude umění Sovětského svazu.

Zásady socialistického realismu definoval Andrej Alexandrovič Ždanov ve svém díle *O nejpokrokovější literatuře světa*²⁸ z roku 1934 a dále je rozvíjeli a pomáhali konkretizovat českoslovenští teoretici v časopisech *Výtvarné umění*, *Tvorba*, *Výtvarná práce* či později *Umění*.²⁹

Konkrétnější příklady, jak by měl socialistický realismus vypadat, však mohli umělci čerpat především z děl sovětských výtvarníků. Oficiální tvorba se tehdy rozdělila na dva proudy – reprezentanti prvního, mezi které můžeme řadit Alenu Čermákovou, Josefa Malejovského či Jana Čumpelíka a Vojtěcha Tittelbacha, mechanicky přejímali sovětské vzory, představitelé druhého pak prosazovali jakousi národní variantu socialistického realismu, zahrnující řadu realistických podnětů. Patří sem umělci jako Otakar Nejedlý, Karel Pokorný, Jan Lauda, Vincenc Makovský, Vlastimil Rada, Václav Rabas, Vojtěch Sedláček. Oba tyto proudy pak podle Terezy Petiškové neodlišuje zvolený námět, ale pojetí uměleckého díla „*buď jako prostředku propagace nového společenského řádu a výchovy lidových mas, anebo jako uměleckého artefaktu, založeného na estetických hodnotách*.“³⁰

Tereza Petišková také dále člení socialistickorealisticke umění na několik odvětví, z nichž nejvýznamnějším byla monumentální

tvorba spjatá s architekturou a posilovaná myšlenkou o výchovné funkci umění.³¹ Diskuze o monumentálním umění se v české výtvarné teorii objevovala již ve třicátých letech 20. století a umělci padesátých let „svým konzervativním realismem reprezentovali meziválečnou republiku“.³² Za všechny jmenujme Jana Slavíčka, který vytvořil monumentální veduty Prahy nebo Maxe Švabinského, tvůrce řady návrhů pro mozaikovou výzdobu, které však nikdy nebyly realizovány. Další skupina monumentálních děl byla více orientována na sovětský realismus, inspirovaný akademismem, či „propagační schematickou sovětskou kresbu a malbu“.³³ Vznikaly rozměrné mozaiky, nástěnné malby i obrazy oslavující pracovní nadšení lidu, významná místa a události českých dějin, Sověty či samotného Stalina.³⁴ Oblíbenou technikou se stalo také sgrafito, jež sloužilo k výzdobě exteriérů a interiérů mnoha veřejných budov. V oblasti krajinomalby³⁵ byly vybírány pohledy, které mohly ilustrovat budování průmyslu a přetváření krajiny člověkem v duchu technického pokroku. To můžeme vidět na dílech Františka Bílka či Františka Grosse, oceňován byl ale také Vincenc Beneš, jehož „monumentální malby by se mohly stát příkladem programového navazování na krajinářství 19. století“.³⁶

Monumentalitu můžeme vnímat i z pomníkového sochařství a plastiky, které byly navíc kritikou padesátých let ve srovnání s malířstvím vyzdvihovány pro dovednost „lépe naplňovat nové společenské úkoly a nepodléhání formalismu“.³⁷ Oficiální plastika přitom navazovala na historismus přítomný v českém sochařství od čtyřicátých let – sem patřil Karel Dvořák, Bohumil Kafka či Otakar Švec, na realismus vycházející z příkladu Josefa Václava Myslbeka prosazující se ve třicátých a čtyřicátých letech – Karel Pokorný, Karel Lidický, Jan Lauda nebo Vincenc Makovský, a na válečný tradicionalismus a nacionalismus i neokázalé pomníky z první republiky. Realistická plastika měla zázemí ve Zlínské škole umění, kterou od čtyřicátých let vedl Vincenc Makovský.

Dalším samostatně se rozvíjejícím oborem byla portrétní tvorba, která byla zdůvodňována zájmem o konkrétního současného člověka.³⁸ Podobizny se dělily do dvou ikonografických typů – „*dynamického, romantického s revolučním patosem ve výrazu tváře a klidného, lidského, zachycujícího osobnost v okamžiku soustředění*“,³⁹ přičemž například Václav Jícha viděl radostnou událost v tom, že „*výtvarní umělci pravdivě vidí tváře našich dělníků. To již nejsou unavené trpitelské tváře kapitalismem vykořisťovaných lidí, ale sebevědomé tváře budovatelů socialismu.*“⁴⁰ Možnost vytvářet podobizny významných osobností české kulturní scény pro různé instituce byla pro řadu umělců vítanou příležitostí k uplatnění.

Důležitou disciplínou socialistického realismu byla tzv. tematická malba,⁴¹ která především ve figurálních kompozicích zachycovala důležité události z dějin národa a budování socialismu formou, jež byla „*srozumitelná, jednoduchá, prostě taková, aby co nejpřesvědčivěji vyjevovala obsah, myšlenku*“.⁴² Tradice české tematické malby byla spatřována v díle Mikoláše Alše nebo členů generace Národního divadla a doklad „*co znamená tematická malba pro tvůrčího umělce*“ viděl Josef Čižařovský v dílech Otakara Nejedlého či Vratislava Nechleby, kteří „*svádějí tvůrčí boj nového obsahu se starou uměleckou methodou*“.⁴³

Ve výtvarném životě hrála významnou roli také politika. Zájmy komunistické strany byly prosazovány především jí zřízeným *Svazem československých výtvarných umělců* (SČSVU), který byl ustanoven 10. dubna 1948 jako jednotná organizace výtvarných umělců⁴⁴ a který na pravidelných celostátních konferencích reflektoval politickou situaci a prosazoval socialistický realismus. Byly zrušeny umělecké spolky a umělci byli do Svazu, rozděleného na jednotlivá střediska, sdružováni podle místa bydliště a vybízeni k zapojení se do úkolových akcí, brigád i do diskuzí o socialistickorealistickém umění. V počátcích existence SČSVU stál v jeho čele sochař Karel Pokorný a život Svazu mohou dokumentovat především jím uskutečněné výstavy – za všechny si jmenujme například výstavu

Československý lid a jeho kraj v životě, práci a zápasu,⁴⁵ konanou v roce 1949, která byla dobovou kritikou zpětně vnímána jako „vývojový mezník, od něhož výtvarné umění uvědoměle směřuje k zásadám tvůrčí metody socialistického realismu“,⁴⁶ nebo pozdější *Výtvarnou úrodu*, kterých se účastnili také členové Pražského Alše.

Počátek padesátých let představuje období „nejtvrdší stalinizace české kultury“, kdy byl přijat akční plán práce, museli odejít „nekvalitní umělci“ a naopak členy se stali výtvarníci ze zrušených spolků. První celostátní konference delegátů československých výtvarných umělců, konaná ve dnech 29. – 31. 3. 1950 v Praze, definovala zmíněný akční plán, jehož cílem mělo být „1. prosazovat socialistický realismus; 2. potírat formalismus a naturalismus; 3. orientovat se na výchovu mládeže, pionýrské hnutí, kulturní patronáty“.⁴⁷

Po dvouletém období, v němž téměř ustal výtvarný život, nastalo období uvolňování, ohraničené II. a III. celostátní konferencí, které se uskutečnily v letech 1951 a 1956. Svaz se měl rozvíjet především jako výběrová organizace, měla být dokončena likvidace výtvarných spolků a podporována práce teoretiků.⁴⁸ Toto období bylo poznamenáno také úmrtím Stalina a zanedlouho i Klementa Gottwalda v roce 1953. Roku 1954 vzniknul Fond výtvarných umění, který byl zřízen, aby sdružoval umělce, kteří nebyli přijati do výběrového Svazu. Probíhaly velké výstavy reflektující uplynulé období nebo obracející se k výročním událostem⁴⁹ a uvolněnější byly také diskuze na stránkách *Výtvarného umění*, kde se objevovaly i zprávy o dění v zahraničním umění. O uvolnění svědčí také výstava *Zakladatelé moderního českého umění*,⁵⁰ konaná v roce 1957 v Brně a o rok později v Praze, či příprava významné české expozice na bruselské výstavě EXPO 58. Přesto však nemůžeme toto období chápat jako dobu naprosté svobody tvorby, KSČ stále hrála určující úlohu a „převýchova celé společnosti v duchu idejí marxismu-leninismu“⁵¹ i nadále patřila k prvořadým úkolům.

4. 2 Modernistické tendence socialistického realismu

Vojtěch Lahoda se v kapitole *Plíživý modernismus a socialistické umění 1948 – 1958*⁵² zabývá odlišnou polohou oficiálního socialisticko-realistického umění, rozvíjející se však v jeho těsné blízkosti, která je pro nás – z pohledu výtvarného projevu členů Pražského Alše – snad ještě zásadnější, než pojednání o oficiálním socialistickém realismu, přestože mu nemůžeme upírat nespornou důležitost.

Dle Lahody se tedy v padesátých letech rozvíjel i „*tichý modernismus*“, jež „*zejména v krajinářství a zčásti i v zátiší zastupovali malíři, kteří ve třicátých a čtyřicátých letech rozvíjeli různé variace impresionismu, neofauvismu, realismu expresivního či tradičního, jehož příznačnou stránkou byla temná, jakoby staromistrovská malba, poučená ovšem na modernistických východiscích.*“⁵³ Takový modernismus byl přitom oficiálními kruhy přijímán, nesl-li v sobě ideologický obsah.⁵⁴ Prosadil se modernismus krajinářů *Sdružení výtvarných umělců Mánes* nebo *Umělecké besedy*, z nichž „socialistickou variantu neofauvismu“ reprezentoval Vincenc Beneš či Václav Rabas, který navíc teoreticky obhajoval impresionismus, ale i expresionismus Jana Baucha, když zdůrazňoval právo na experiment.⁵⁵ Skrytá modernistická východiska bychom ale našli i v „melancholickém realismu“ krajinářů a figuralistů, z nichž někteří se prosadili již v meziválečném období.⁵⁶ Za nejvýznamnějšího můžeme považovat Karla Holana, „*jehož smutné, teskné obrazy pražské periferie z Břevnova a Střešovic nebo pohledy na Karlův most, malované od čtyřicátých let, vycházely z tradice utrillovského realismu.*“⁵⁷

Další tendencí je „socialistický vitalismus“, v rámci něhož byly obrazy malovány rozvolněným štětcovým rukopisem kořenícím v „*čisté výtvarnosti dvacátých a třicátých let, v tradici pařížské školy a související také s opětovným zájmem o impresionismus.*“⁵⁸

Pro mnohé z představitelů realistické krajinomalby, kteří zakládali své umění na impresionismu či postimpresionismu, bylo

určující školení v ateliéru Otakara Nejedlého na pražské Akademii výtvarných umění. U krajinářů byl často zdůrazňován „*mýtus regionálních zvláštností*“ značící, že umělec je spjat se svým rodným či milovaným krajem jako například Bohumír Dvorský s prostředím Hané nebo Vlastimil Rada s Železnobrodskem.⁵⁹ Krajina měla být „*panoramaticky koncipovaná, v hlubokém smyslu obsahová a ideová, která podle kritiky odpovídala pojmům lidovost, realismus, obsahovost a klasické dědictví – ústředním termínům socialistického umění.*“⁶⁰

Naopak na neofauvistické tradici se zakládala malba Vincence Beneše, který se v padesátých letech inspiroval malíři prvních dvou desetiletí 20. století, především Václavem Špálou. Prototypem „*impresionistických revivalů v oficiální malbě padesátých let*“ se pak stalo dílo Ludvíka Kuby, jehož „*politicky neškodná a za každého režimu krásná a příjemná malba ... se objevovala na oficiálních výstavách již za protektorátu*“.⁶¹ Z toho vyplývá i Lahodovo tvrzení, že impresionismus a postimpresionismus, založený na sluncem prozářených krajinách, byl přijímán především pro svoji pozitivní, optimistickou náladu.

Jen nastíníme i další polohy soudobého umění, které však v tvorbě členů Pražského Alše hrály jen zanedbatelnou úlohu. Byl to především zvolna se prosazující kubismus, jehož propagátorem byl zejména Vincenc Kramář, rozvíjela se i ilustrace, která byla nejvíce oceňována v tvorbě Josefa Lady, a objevoval se i obdiv k čínskému umění, předznamenán sběratelským zájmem Vojtěcha Chytila, Josefa Martínka nebo Emila Filly a posilovaný cestami Bohumíra Dvorského, Zdeňka Sklenáře a Adolfa Hoffmeistera do tehdejší Číny, jejíž výtvarný projev pak refleктоvali ve svých dílech.

4. 3 Od konce padesátých let po léta šedesátá

Konec padesátých let znamenal, jak již bylo nastíněno, počátek období uvolnění. Na XX. sjezdu Komunistické strany Sovětského svazu v roce 1956 ukončil Nikita Sergejevič Chruščov etapu

stalinského kultu a připustil neúspěch v projektu budování socialistické společnosti. Vojtěch Lahoda pro toto období přebírá od Václava Černého termín „odměk“, který znamená „*oblevu, předjaří, dobu tání, ... poselství bližícího se jara*“⁶² a který naznačovaly události, jako byla například výstava VI. střediska SČSVU Štursa, později nazvaná *Výstava jedenácti*, uspořádaná v roce 1955. Této výstavě se zúčastnili malíři jako Richard Fremund nebo Robert Piesen a spolu s dalšími umělci zde vystavovali díla navazující na expresionismus nebo francouzskou moderní malbu, například Henri Matisse. Výstavu uvedl František Dvořák, jenž mluvil o malbě, která podněcuje „*radostnou funkci smyslů*“ a nepodřizuje se již „*toliko mimouměleckým přepisům*“.⁶³

Ve druhé polovině padesátých let docházelo k zakládání tvůrčích skupin,⁶⁴ z nichž první významnější a zásadní pro další vývoj českého umění, byla tvůrčí skupina založená již v roce 1956 a zanedlouho pojmenovaná jako *Máj 57*. Jejími členy byly František Dvořák, Ladislav Dydek, Richard Fremund, Robert Piesen či Jiří Martin.⁶⁵ Skupina *Máj 57* se uvedla výstavou v Obecním domě, zahájenou 31. 5. 1957 Františkem Dvořákem a Milošem Chlupáčem. Umělci se hlásili k odkazu Pabla Picassa, Henri Matisse, André Deraina, ale i českých Bohumila Kubišty, Emila Filly, Jana Zrzavého, Rudolfa Kremličky, Josefa Šímy či Františka Tichého. Významnou roli ale paradoxně hrála také osobnost Mikoláše Alše, „*jehož vynesla kulturní politika Zdeňka Nejedlého na nejvyšší piedestal poučovací kulturní propagandy*.“⁶⁶ Výtvarný projev členů Máje „*měl být první skupinovou manifestací pluralitního moderního výrazu, [...] který nezakrývá citovou individualitu*“,⁶⁷ podporovaný faktem, že díla již nevybírala výstavní porota. Skupina *Máj 57* vystavovala i v dalších letech a přibírala nové členy, v roce 1964 však „*již nemohla přinést pranic nového v době, která byla i ve výstavní činnosti relativně přístupná novým proudům*.“⁶⁸

Další významnou skupinou byla *Trasa*. Vznikla na podzim roku 1957⁶⁹ a podobně jako *Máj 57* se stavěla proti oficiálně diktovanému

umění. Členy⁷⁰ této skupiny byli většinou žáci Fillovy školy na Uměleckoprůmyslové škole, kteří v názvu své skupiny vyjádřili, že pojem „Trasa“ značí „konstrukci, vyznačení směru, v dalším vývoji se stále zřejměji vztahoval k pojmu cesta“⁷¹ a odkazovali tím k hledání vlastního výtvarného výrazu.⁷²

Vystoupení skupin Máj 57 a Trasa bylo velmi významné, protože uvedlo do pohybu „lavinu rodících se a formulujících skupin nestejně kvality a trvanlivosti“, u nichž byl často „větší důraz kladen na přátelské svazky a vnitřní porozumění než na stylovou či názorovou soudržnost tvůrčí“.⁷³ Jednou z takových skupin byla UB 12. Toto uskupení se zrodilo na jaře roku 1957, kdy v Alšově síni Umělecké besedy vystavovalo pět umělců bez skupinového názvu či manifestu – Vlasta Prachatická, Adriena Šimotová, Jiří John, František Burant a Stanislav Kolíbal – kteří ale svou tvůrčí skupinu pojmenovali UB 12 až v roce 1962.⁷⁴ Následovala Skupina MS a Skupina 58,⁷⁵ založené v roce 1958, M 57 či Proměna⁷⁶ shodně vystoupivší roku 1959. V šedesátých letech to byla tvůrčí skupina Mánes,⁷⁷ která se představila v roce 1960, nebo skupina Etapa,⁷⁸ již se dotýkala „estetika všedního dne“, která se „v druhé polovině padesátých let jevila jako skrytá reakce na propagandu budování a na idealizaci dělnictva“.⁷⁹ Spolkový život se samozřejmě rozvíjel i na Moravě a dalších oblastech Československa.⁸⁰ V Brně tak například vznikly skupiny Skupina 4 a Brno 57,⁸¹ které usilovaly o „zachycení nálady dnešní doby za pomoci nejvyšší úspornosti výtvarných prostředků“⁸² nebo Profil, který tvořili Dalibor Chatrný, Miroslav Netík a Robert Hliněnský. Chatrný a Hliněnský byli přitom také členy další brněnské skupiny Parabola.

Takto překotně vznikající skupiny, které často navazovaly na prvorepublikovou tradici a jejichž vzorem na poli spolkovém se stal především SVU Mánes, s sebou ale nesly i některé problémy. Jednak to byla jakási nevyrovnanost ve srovnání jednotlivých uskupení, ale také „tvůrčí nevyspělost“ členů, z nichž někteří „si teprve osvojovali základní lekce již dobytého modernismu Picassova, Matissova,

*Légerova nebo Roualtova a tak modernismus jen 'opakovali', jak zněla často oprávněná výtka“.*⁸³ V umění přelomu padesátých a šedesátých let byla navíc pocíťována silná potřeba navazovat současnou tvorbou na tradici a kontinuitu českého moderního umění, přičemž však nebylo blíže definováno, co „*'moderní umění' a 'kontinuita' znamenají*“.⁸⁴

Kolem roku 1960⁸⁵ se skupiny *UB 12, Etapa, Experiment, MS 61, Máj, Proměna a Trasa* spojily do *Bloku tvůrčích skupin* s cílem, aby se jim společným snažením podařilo proniknout do vedení SČSVU a reformovat tak kulturní politiku, k čemuž ale došlo až v roce 1964. V roce 1961 uspořádal Blok v Galerii Václava Špály v Praze výstavu *Realizace*, která měla být obranou moderního umění, a proto byla také zaměřena na realizace ve veřejném prostoru a architektuře.

Zásadní událostí, která představila tvorbu napříč několika generacemi i výtvarnými tendencemi, byla výstava *Rychnov 1963*, uspořádaná Jiřím Padrtou v Rychnově nad Kněžnou. Díla zde představená naznačovala, že „*modernismus už nestál v opozici realismu, ale institucionalizoval se, stal se běžnou výbavou dobové kultury*“.⁸⁶

Další důležitá Blokem uspořádaná výstava nesla název *Jaro 66*, navazovala na *Jarní výstavu* z roku 1922 a odkazovala tak ke generaci umělců Devětsilu. Klíčovou událostí tohoto roku však byla pražská výstava *Aktuální tendence* a brněnská *Výstava mladých*, na jejichž přípravách pracovala *Mezinárodní asociace výtvarných kritiků AICA* a dokončil je Miroslava Míčko. Tyto výstavy byly jakýmsi shrnutím současného českého umění a v několika výstavních budovách se představili zástupci všech uměleckých proudů, které se v té době v českém umění rozvíjely.⁸⁷

Polovina šedesátých let ale také přinesla zjištění, že výtvarné skupiny ve své početnosti již nehrají takovou roli, jako na konci předchozího desetiletí, kdy „*rozbíjely monolit oficiálního umění*“,⁸⁸ a že umělec dokáže tvořit a vystavovat i bez členství v některé ze

skupin. Příslušnost do skupin totiž u umělců často vedla jen k tvorbě v duchu moderního eklekticismu, „který se hesly o opravdovosti, poctivosti, tvůrčí nutnosti a výtvarné autonomii pouze zaštiťoval. ... Tento problém se ovšem týkal hlavně masy umělců, jejichž tvorba ani přes nabídnutou volnost projevu nepřevyšovala průměr, nikoliv těch, kdo v českém umění pozdních padesátých a šedesátých let určovali jeho vrcholy“.⁸⁹

5. Členové Alše – život, dílo a účast na spolkovém životě

V několika následujících kapitolách si představíme umělce, kteří se v průběhu existence spolku stávali jeho členy. V prvním období, ohraničeném lety 1924 až 1939, to byly osobnosti, které položily základy později ustanovenému Pražskému Alši, ale také umělci, jejichž působení ve spolku bychom mohli nazvat spíše epizodním. Prvním členem Klubu výtvarných umělců Aleš, který se později scházel také s pražskými umělci a který do spolku vstoupil snad ještě před rokem 1924, byl Jožka Baruch. Významnou a zásadní osobností byl ale především Adolf A. Zahel, který dal podnět ke schůzkám pražských členů, mezi které v tomto období patřila také Lucie Klímová, Svatopluk Havrlik nebo Josef Vacke, který se do spolkového dění výrazně zapsal zejména v padesátých letech. Na konci třicátých let se k nově vzniklé pražské Odbočce přiřadili umělci, kteří do té doby působili ve *Skupině výtvarných umělců v Brně*. Byli to zejména Věra Jičínská a Jan Mehl.

Druhé období, ohraničené lety 1940 a 1947, nám budou ilustrovat tři osobnosti – Vladěk Antušek, Bohumil Čížek a Alois Hejl – které se větším či menším způsobem zapsaly do spolkové historie. V roce 1946 se členem Odbočky stal František Viktor Mokrý, dlouholetý předseda a především osobnost, určující další osudy a směřování spolku, kterému bude proto věnována samostatná kapitola.

V roce 1948 byl oficiálně ustanoven spolek Pražský Aleš a tímto rokem také začíná třetí období tohoto výtvarného uskupení, v němž se členy stali například sochaři František Rada a Jaroslav Brůha, nebo malíř, žák F. V. Mokrého, František Motyčka.

Poslední čtvrté období spadá do let 1957 až 1968. Tehdy spolek Aleš existoval pod názvem Tvůrčí skupina Aleš a jeho členská základna se příliš nerozrůstala. Zástupcem nově příchozích umělců je zde především sochař František Pašek a malíř Emanuel Pryl, který se měl stát členem v roce 1968, kdy již pravděpodobně došlo k zániku spolku.

6. První období. Od pražských členů brněnského Alše k Odbočce – léta 1924 až 1939.

Za jakési první období si můžeme označit léta 1924 až 1939, kdy však ještě o Pražském Alši jako takovém nemůžeme mluvit. Jedná se o období předpočátků, kdy do *Klubu výtvarných umělců Aleš* a později *Spolku výtvarných umělců moravskoslezských Aleš* v Brně přicházeli umělci usazení sice v Praze, ale pocházející z různých koutů republiky, kteří žili a scházeli se v Praze a počínali tak konstituovat pražský spolek hlásící se také k odkazu Mikoláše Alše. Toto časové rozmezí ohraničují dvě události. První byl příchod Adolfa A. Zahela do brněnského Alše, který dal podnět ke schůzkám pražských členů, druhou je pak ustanovení *Spolku výtvarných umělců moravskoslezských Aleš, Odbočky Praha*.

Jednotliví umělci jsou řazeni chronologicky, podle toho, jak do spolku přicházeli, tak abychom si mohli lépe uvědomit, které osobnosti stály u kořenů tohoto výtvarného uskupení.

6. 1 Jožka Baruch

*28. 7. 1892 Krásno nad Bečvou – †22. 11. 1966 Praha

Malíř a grafik.

Členem spolku nejpozději od roku 1924.

6. 1. 1 Život a dílo

Jožka Baruch⁹⁰ se narodil 28. července 1892 v Krásně nad Bečvou. Rodiče mu brzy zemřeli, a proto vyrůstal u prarodičů na Juřince. V letech 1907 – 1908 byl v učení v tiskárně bratří Chrastinů a poté u řezbáře Františka Brumovského. Mezi lety 1908 – 1911 studoval na c. a k. Státní odborné škole pro zpracování dřeva ve Valašském Meziříčí, obor figurální a ornamentální řezbář. Bezprostředně potom následovala Uměleckoprůmyslová škola v Praze v ateliéru Emanuela Dítěte a ateliéru malby Františka Kysely. Pražské studium však přerušila první světová válka, kdy musel narukovat. Mezi lety 1918 – 1921 pak studia u F. Kysely dokončil. Po studiích se živil navrhováním hraček, návrhy a realizací selského nábytku, vydáváním vánočních pohlednic či návrhy pro reklamní značky, exlibris, plakáty a tapety. V letech 1922 – 1924 byl redaktorem a později také vedoucím uměleckého měsíčníku *Drobné umění – Výtvarné snahy*. Zemřel 22. listopadu 1966 v Praze, kde strávil většinu života. Pohřben je na krásenském hřbitově.

Většina děl Jožky Barucha, která nám zde poslouží k nastínění jeho tvorby, není datovaná. Proto si je rozdělíme do několika motivických celků. Výjimku tvoří ilustrátorské práce, jejichž dataci můžeme určit na základě roku vydání příslušné knihy.

A právě ilustrace tvoří patrně nejrozsáhlejší oblast Baruchovy tvorby. Ilustroval pohádky i vlastní literární tvorbu – sbírky místních pověstí a příběhů - dílo *Staříček Kubějů*,⁹¹ [1, 2] které vydal vlastním nákladem v roce 1933 a trojdílné *Ludé z poza Junákova I, II, III*⁹² [5, 8, 9], kteří vyšli mezi lety 1934 – 1937. Některé motivy, zejména *Červený kohout* a *Světloňoši*⁹³ [3, 4], které se objevují v díle *Staříček*

Kubějů, jsou zachovány také v samostatných grafikách. V souvislosti s tím můžeme tedy tyto nedatované grafiky vročit do roku 1933 či před něj. Nejvýznamnější a nejpočetnější ilustrátorské počiny však souvisí s osobností Petra Bezruče a jeho *Slezskými písněmi*⁹⁴ i další básnickou tvorbou. Bezručovy *Slezské písně* se v průběhu celého 20. století dočkaly řady výtvarných ztvárnění a do zástupu ilustrátorů se zařadil i Jožka Baruch, když svými grafikami doplnil například básně *Slezské lesy* či *Tři hosté*⁹⁵ [7, 11]. Užíval často techniky dřevorytu, snad ovlivněn studiem řezbářství, a staral se také o typografickou úpravu celé knihy⁹⁶ [6]. Dekorativní linií a střídáním barev, omezujícím se často jen na trojbarevný souzvuk, doplňoval jednotlivé básně v jasně vymezeném obdélníkovém formátu, z něž jsme schopni vyčíst děj ilustrované básně.

S ilustrací a zejména s osobností Petra Bezruče jsou spjaty také exlibris. Vytvořil exlibris k Bezručovým narozeninám⁹⁷ [12, 14], které nás pohledem do krajiny přenáší do prostředí beskydských kopců. Nevěnoval je však jen Bezručovi, ale i mnohým dalším osobnostem. Z těch, které bezprostředně souvisí s Alšem, zmiňme Valentina Hrdličku.⁹⁸

Další oblast bychom snad mohli nazvat volnou tvorbou. Přestože jsou však následující práce zachovány samostatně v galerijních a muzejních sbírkách, je možné a pravděpodobné, že jde také o díla osamostatněné z ilustrací či přípravu k nim. Dokladem toho, že se věnoval i náboženské tematice může být dílo *Svatý Lukáš malíř Boží vymaloval Matku Boží*⁹⁹ [10] z roku 1941, kde vidíme staříčkého Lukáše v bohatě řaseném šatu, jak v prostředí své dílny maluje Pannu Marii s malým Ježíšem v náručí. Do oblasti náboženství a snad můžeme říct, lidové zbožnosti, patří také zpodobení věrozvěstů *Cyrila a Metoděje*¹⁰⁰ [13, 17], kteří přinášejí víru a naději ustaraným Moravanům. Postavy *Stařenky* a *Staříčka*¹⁰¹ [18, 19] připomenou ve své malebnosti figury Josefa Lady a dokládají Baruchův kresebný um, rozvedený do velkých detailů.

Jožka Baruch se zabýval také tvorbou návrhů pro gobelíny, koberce a tapiserie, které vznikaly díky jeho stykům s malířem Rudolfem Schlattauerem, majitelem gobelínové manufaktury ve Valašském Meziříčí,¹⁰² a vytvářel i „malované a řezbované truhličky, soustruhované a leštěné dózičky, misky, plastiky bůžků a nástolní plastiky, ve kterých uplatňuje symboly Radhoště, Krakonoše, geometrizovaný ornament a jasnou polychromii s drobnopisným dekorem“.¹⁰³ Další oblastí jeho tvorby pak byly pohlednice k Vánocům, Novému roku či Velikonocům.¹⁰⁴

V díle Jožky Barucha najdeme náměty z lidového prostředí, z oblasti Valaška a Slezska, zdrojem inspirace pro něj byl dětský svět a literatura. Často se vracel k dílu i osobnosti Petra Bezruče, jehož Slezské písně také ilustroval, a vydal i několik samostatných grafických listů k jednotlivým Bezručovým básním. Základem Baruchovy tvorby byla sebejistá a výrazná kresebná linie, která vždy pečlivě obkružovala zachycované tvary a jejíž východiska bychom mohly hledat v tvorbě Mikoláše Alše¹⁰⁵ [20]. Díla Jožky Barucha jsou vždy konkrétní a cítíme z nich dekorativní polohu, máme pocit, že i volná tvorba jakoby ilustrovala nějaký příběh. Baruchův výtvarný projev je poměrně konstantní, příliš se nevyvíjel a neměnil. Neměnná je také jeho „ikonografie“ – v jeho dílech, můžeme-li tak soudit z představeného výběru prací, se často objevují motivy lilie, vlaštovky, motýla, zejména obrazy ilustrující Slezské písně pak zasazuje do lesní a kopcovité přírody. Baruch si vytvořil malebný styl, užívající výrazné linie, který je pro něj typický a pro diváka snadno rozpoznatelný.

6. 1. 2 Účast na spolkovém životě

Jožka Baruch¹⁰⁶ byl členem Klubu výtvarných umělců Aleš v Brně již před rokem 1924, kdy do spolku přišel Adolf A. Zahel. Členy byli také Rudolf Březa, František Podešva a Karel Tondl a právě tato pětice dala základ pozdějšímu Pražskému Alši. Již krátce

po svém vstupu do KVV Aleš se začal Jožka Baruch podílet také na jeho činnosti.¹⁰⁷

Zejména v první polovině třicátých let se pravidelně účastnil spolkových schůzí, od těchto let se spolkem vystavoval¹⁰⁸ a výrazně se zapojoval zejména při debatách o vydání almanachu Alše.¹⁰⁹ Publikace se na spolkových schůzích řešila po dva roky, k jejímu vydání však nakonec z neznámých příčin nedošlo.¹¹⁰ Kromě zájmu o vydání almanachu projevoval také snahy publikovat monografii malíře Břetislava Bartoše¹¹¹ a tento počín už byl ve srovnání s almanachem úspěšnější.¹¹²

V průběhu druhé poloviny třicátých a v první polovině let čtyřicátých se Jožka Baruch ve spolkových záznamech objevuje spíše výjimečně. Zde může ale hrát roli chybějící archivní materiál, v tomto období probíhající druhá světová válka nebo možná také útlum Baruchovi činnosti na poli spolkovém.

V dokumentech opět vystupuje ve druhé polovině čtyřicátých let. Na schůzi 3. dubna 1946 se jednalo o vydání nového sborníku,¹¹³ ve kterém Baruch vyslovil přání, „*aby v I. čísle sborníku byla vzpomínka na dobrého Moravana malíře Bartoše, který zemřel před 20 lety*“.¹¹⁴ Pro správní rok 1947 – 1948 byl zvolen mezi výborové funkcionáře a na spolkovém životě se významně podílel také navrhováním výstavních katalogů.¹¹⁵ Pravděpodobně se zapojil i do osídlovací akce v Křižanech, kde mu byl podle *Pamětní knihy Domu Mikoláše Alše v Křižanech*¹¹⁶ přidělen dům č. p. 223, žádné další zprávy však nemáme.

Spolkových besed se pravidelně účastnil i v padesátých a šedesátých letech, kdy bydlel v Praze Vysočanech. Jedna z posledních zpráv ve spolkových pramenech pochází od Františka Viktora Mokrého, který zaslal dne 29. června 1962 Ministerstvu školství a kultury v Praze dopis, ve kterém jej upozorňuje na blížící se sedmdesáté narozeniny Jožky Barucha, jehož „*dílo vychází z domácí tradice lidového umění a jako takové má pevné místo v naší výtvarné tvorbě*“ a který „*zvláště vyniká jako jeden z nejpovolanějších*

*ilustrátorů básní Petra Bezruče, s nimiž sdílí jejich notu národní, sociální i jejich lidovou jadrnost a pádnost“.*¹¹⁷

Jožka Baruch byl dlouholetým členem brněnského a zakládající osobností Pražského Alše. Své výtvarné nadání využíval ke grafickým úpravám výstavních katalogů a plakátů výstav, organizační talent pak k výpomoci při jejich pořádání. Dnešními slovy řečeno, staral se o reklamu Alše a měl snahu propagovat spolek almanachy a veřejnosti přibližovat významné členy i umělce, kteří do Alše nepatřili, ale dle jeho názoru si vyzdvihnutí zasloužili.

6. 2 Adolf A. Zahel

*18. 5. 1888 Praha (Bubeneč) – †29. 12. 1958 Praha
Malíř.

Členem spolku od roku 1924.

6. 2. 1 Život a dílo

Malíř Adolf Alexa Zahel¹¹⁸ se narodil 18. května 1888 v Praze.¹¹⁹ V letech 1907 – 1910 studoval na Uměleckoprůmyslové škole v Praze a 1910 – 1913 u Rudolfa Ottenfelda¹²⁰ a Maxe Švabinského na Akademii výtvarných umění (AVU), u něhož se školil ještě i soukromě mezi léty 1917 – 1918. V průběhu studia na AVU podnikl mnohé stipendijní cesty do zahraničí – v roce 1912 například maloval na Krymu, v roce 1914 na ostrově Krk, vydával se ale také studovat sbírky galerií v Drážďanech, Vídni, Mnichově, Paříži, Holandsku a Belgii. V průběhu první světové války také cestoval, ovšem jako voják po frontách v Haliči, Srbsku a Rumunsku. V roce 1924 navštívil Bretaň a roku 1926 se zúčastnil Benátského bienále¹²¹ s dílem *Krajina na Divoké Orlici* z roku 1922, vystavoval ale i v jiných evropských městech.¹²² Do roku 1930 působil jako učitel, tuto práci však opustil, aby se mohl plně věnovat práci restaurátora.¹²³ Náhradou za učitelské povolání mu ovšem byla výtvarná výchova dělníků.¹²⁴ Byl členem *Syndikátu výtvarných umělců* a od roku 1949 také *Severočeského díla*, dále členem Kulturní rady Národního shromáždění a výstavní komise ministerstva školství a národní osvěty. Od roku 1946, kdy se Pražští Alšané zapojili do osídlovací akce v Křižanech, zde trávil mnoho volného času. Byl synovcem kulturního pracovníka Františka Rysa,¹²⁵ který se také zapojoval do činnosti v Křižanech a jenž se navíc pokoušel o sepsání „*Ságy rodu Rysů, Treybalů a Zahelů*“ a zřízení stále Zahelovy expozice v Rakovníku, který byl „*kmenovým městem řečených rodin*“.¹²⁶ Zemřel 29. prosince 1958 v Praze.

Adolf A. Zahel byl dlouholetým členem Alše a jeho tvůrčí kariéra se téměř celá odehrávala pod patronátem spolku, s nímž často vystavoval. Byl krajinářem a ve své tvorbě „*opírá se vědomě a zdravě o tradici české krajinomalby, vrcholící v době jeho nástupu dílem Antonína Slavíčka*“.¹²⁷ V době studií i v období poválečném cestoval po Evropě a zachycoval krajinu, kterou zde viděl, od roku 1925 se však ve své tvorbě plně věnoval jižním Čechám a zejména Třeboňsku, kde tvořil téměř dvacet let. „*Krajinná horizontála skoro plochého kraje s výtečně rozloženou a členící se vegetací dubů a lip, lesů a dvorců, se třpytem vodních hladin a s tou vysokou oblohou, dramaticky proměnnou, dávají Zahelovi opěrná místa, z nichž dospívá k hluboce pronikavému poznání kraje*“,¹²⁸ jak to mohou dokumentovat díla jako *Lípa na Chlumku*¹²⁹ [21] nebo *Krajina za soumraku*¹³⁰ [22] z roku 1932. *Krajiny s Novohradskými horami*¹³¹ [23], datovaná 1933, vznikla jako studie ke stejnojmennému obrazu a byla vystavena a také reprodukována ve výstavním katalogu Zahelovy retrospektivy v roce 1953.¹³² Oblíbeným místem byla také Lutová, v jejímž okolí vytvořil řadu obrazů. Za všechny si jmenujme alespoň *Louky u Lutové*¹³³ [28] z roku 1936, které se svým charakterem velmi blíží *Lípě na Chlumku*, nebo *Krajinu u Lutové*¹³⁴ [30] z roku 1940, otištěnou ve spolkovém sborníku. Mezi lety 1939 až 1940 vytvořil Adolf A. Zahel cyklus obrazů *Dvanáct měsíců „v barvách jasných a vzdušných, v malbě širší a volnější“*,¹³⁵ v němž zachytil proměny kraje kolem Únětic nedaleko Prahy.¹³⁶ Při vycházkách „*se svojí mládeží DTJ v Bubenči, [...] uplatňoval svůj poměr k přírodě a k dějinám poutavým vyprávěním, dospěl tu k vlastní konfrontaci s viděným krajem a jejím následkem jsou zmíněné kresby*.“¹³⁷ Tak vznikl cyklus *Divoká Šárka* [25 - 27], čítající na šedesát kreseb, z nichž některé vydal knižně v roce 1940 F. J. Müller jako 11. svazek sbírky *Lis knihomilův*, a Pověstí o Šárce je doprovodil Ivan Olbracht.¹³⁸ Kresby, většinou datované do roku 1936, představují energickými tahy uhlím a rudkou zachycené pohledy na krajinu se skalami a kopci, které působí ponurým dojmem plným temného napětí.¹³⁹

Počátek čtyřicátých let a především dílo *Jaro u Kopytů*¹⁴⁰ [31] z roku 1943 nám konečně také přináší ukázkou Zahelovy malířské tvorby i v barevném podání. Jásavá jarní barevnost tohoto obrazu však patrně není typickým zástupcem Zahelovy práce s barvou. V recenzích výstav mu bylo často vyčítáno, že jsou jeho díla příliš temná a ponurá, oceňován byl ale jejich hluboký výraz a obsah.¹⁴¹ Do čtyřicátých let patří také kresba *Mlýn na Lužnici*¹⁴² [32] blízká pracím z cyklu *Divoká Šárka*.

Od roku 1946 Zahel tvořil v novém prostředí – a sice v Křižanech v Podještědí, kam přesídlil se spolkem Aleš. Změna krajiny s sebou přinesla změnu tvarů i námětů. „*Mizí drobná úzká políčka, rozšiřují se horské louky a pastviny na stráních a úbočích hor. Leč tyto hory zůstávají neproměnné, a dále se tu odehrává poutavé dramatické divadlo zvláštního osvětlení a barevnosti ať již v jasných dnech, či za mlh nebo při podivně a překvapivě barevných západech slunce při počasí bouřkovém.*“¹⁴³

Padesátá léta v Zahelově tvorbě si představíme jediným dílem, a sice kresbou *Letenská pláň* [33] z roku 1951, která vzešla ze spolkové resoluce, v níž se spolu s dalšími výtvarníky zavázal zachytit pracující brigádníky na pražské Letné.¹⁴⁴ Spíše než nadšení pracujících dobrovolníků však z kresby vyznívá ponurá nálada a tíha konané práce.

F. V. Mokrý označuje ve svém úvodu ke katalogu Zahela za pokračovatele Josefa Mánesa, Aloise Kosárka, Mikoláše Alše, Antonína Chittusiho, s nímž jej pojí také zájem o jihočeskou krajinu, a nakonec Antonína Slavíčka,¹⁴⁵ kteří každý zachycují krajinu po svém, přesto „*je to pořád táž naše česká krásná domovina – domovina pracujícího lidu, bohatá, rozmanitá, našim srdcím blízká. Česká je i krajina Zahelova.*“¹⁴⁶ Na tradici českých krajinářů 19. století navazuje Zahel i užitím podlouhlého formátu, na kterém rozvíjí často široký pohled do krajiny s vysokým horizontem. Adolf A. Zahel „*patří k těm krajinářům, kteří mají k české krajině hluboký*

trvalý citový poměr“,¹⁴⁷ jejímž výrazem se stává barva, kterou dociluje klidného až monumentálního působení obrazů.

Adolf A. Zahel byl umělcem, který byl zejména v počátcích svého výtvarného působení oceňován i veřejností – nejvíce účastí na Benátském bienále. Dnes však i on, podobně jako většina Alšanů, patří k osobnostem spíše zapomenutým. Cesta hledání jeho děl a poznatků o životě však jistě nebude nezajímavá.

6. 2. 2 Účast na spolkovém životě

Adolf A. Zahel¹⁴⁸ patřil k zakládajícím osobnostem Pražského Alše. Již v roce 1924 vstoupil do *Klubu výtvarných umělců Aleš* v Brně a aktivně se zapojoval do spolkového dění, když byl mezi lety 1931 až 1935 opakovaně volen jedním z jednatelů KVVU Aleš. V počátcích, kdy se pražští členové scházeli v brněnském spolku, byl zapisovatelem a zajišťoval komunikaci s Brnem, kde měl nejspíše řadu přátel, jak můžeme usuzovat z důvěrných oslovení a přátelských pozdravů. Ještě v době osamostatňování pražských členů Alše od brněnského ústředí vedl korespondenci s Valentinem Hrdličkou, která se, i přes obecně spíše nepřátelskou atmosféru mezi oběma skupinami umělců, vedla ve velmi chápavém a přátelském duchu. Díky tomu je možné také důvěrně poznat Zahelův rukopis, neboť až do čtyřicátých let je většina zápisů i korespondence psána jeho rukou, později na psacím stroji. Na základě této korespondence měl přístup k veškerému spolkovému dění a byl nucen řešit nastalé situace, jak v otázce výstav, tak například na poli publikačním, a výrazně se proto podílel na existenci a chodu celého spolku. Můžeme jej dokonce označit za jeho hlavního organizátora.

Z podnětu A. A. Zahela se začali v Praze scházet členové KVVU Aleš. Tyto počátky popisuje v *Kronice Spolku výtvarných umělců moravskoslezských, Odbočka Praha*,¹⁴⁹ kterou sám sepsal a která byla slavnostně čtena při ustanovení Pražského Alše v únoru roku 1948. Od roku 1939 byl jednatelem, mezi lety 1940 - 1943 již předsedou pražské odbočky. I v následujících letech byl opakovaně volen za

člena spolkového výboru a navíc se zapojoval také do organizace celé výtvarnické obce, když se v roce 1937 stal místojednatelem v Syndikátu, na konci roku 1940 nebo začátku roku 1941 z něj pak odstoupil a místo něj byl zvolen Václav Trefil, který se od roku 1941 také ujal spolkových zápisů.

Roku 1940 se uskutečnila Zahelova souborná výstava v Obecním domě v Praze.¹⁵⁰ Tuto výstavu, nazvanou *Adolf A. Zahel – soubor malířského díla z let 1910 – 1940*, uspořádal malíři Zahelovi SVU Aleš v Brně a, jak z názvu vyplývá, byla zde představena celá Zahelova tvorba od studentských prací po rok 1940. Jednu z recenzí této výstavy napsal také F. V. Mokrý, který nás provádí celým Zahelovým tvůrčím životem¹⁵¹ a vyjadřuje se i o členství Zahela v Alši. Píše, že „zůstává záhadou, proč malíř Zahel dostal se mezi moravskoslezské umělce v »Alši«, když nevystavuje ani jeden moravskoslezský motiv a když měl nejbliž jak oblastí svého zájmu, tak charakterem svého názoru a malování k umělcům jihočeským.“¹⁵² Další Zahelova souborná výstava, uspořádaná již IV. střediskem, se uskutečnila v roce 1953 při příležitosti jeho pětadesátin, pravidelně se účastnil i spolkových výstav.¹⁵³

Vedle toho se ale činnost A. A. Zahela soustředila především na práci v Křižanech, kterou zaštiťoval a měl na starosti její správu i organizaci, zakrátko se stal předsedou křižanského kulturního družstva. Sám zde obýval dům č. p. 64 a zachovaná *Pamětní kniha Domu Mikoláše Alše a Místního musea v Křižanech*¹⁵⁴ je psána jeho rukou s výjimkou proslovu Josefa Vackeho u příležitosti otevření obrazárny v Křižanech v roce 1949, který zapsal sám Vacke. Při slavnostním otevření Místního muzea v Křižanech dne 28. září 1948 pronesl Zahel uvítací řeč na téma *Ochrana památek a lidové umění*,¹⁵⁵ která je, stejně jako jeho další proslovy, zapsána v Pamětní knize. On sám se výrazně zasloužil o vznik tohoto muzea tím, že shromáždil „6 starých selských malovaných skříní a 5 malovaných truhlic“, které „doplnil zapůjčením drobných předmětů lidového umění ze své soukromé sbírky v Křižanech.“¹⁵⁶ V průběhu roku 1948 se spolu

s dalšími členy Pražského Alše podílel na přednáškovém cyklu¹⁵⁷ v Křižanech a okolí, kde hovořili o umění i politice a snažili se také zapojit posluchače do diskuzí. V rámci nastoleného pětiletého plánu pro léta 1949 – 1953 byl přímo zodpovědný za body 5 a 7 – činnost osvětovou a osídlovací v Křižanech¹⁵⁸ a neopomenul se zúčastnit také akce *O novou vesnici*, do které se Pražský Aleš přihlásil se souborem kreseb s názvem *Budujeme Křižany*.¹⁵⁹

Také v následujících letech se aktivně zapojoval do spolkového života, i když, snad kvůli přibývajícím letům, už jeho účast nebyla tak častá. Snad z nedostatku vlastních místností k besedám se schůzky výboru spolku Aleš několikrát uskutečnily v prostorách jeho ateliéru, což nasvědčuje tomu, že aktivním členem Alše byl i v pokročilém věku. In memoriam byl jedním dílem zastoupen na spolkové výstavě konané v roce 1961 v Obecním domě v Praze.

Adolf A. Zahel patřil, podobně jako Jožka Baruch, k osobnostem, které stály u zrodu Pražského Alše. Na rozdíl od Barucha, který se do spolkové činnosti zapojoval spíš na poli propagačním a výstavním, můžeme Zahela považovat za skutečného iniciátora a organizátora spolkového života pražských členů brněnského Alše a později i samotných Pražských Alšanů a to od počátků až téměř do jeho zániku, kterého se již nedomohl.

Malíř Zahel byl patrně váženou osobností, čemuž by mohl nasvědčovat fakt, že mu byly, jako jednomu z mála členů Pražského Alše, uspořádány spolkem dvě souborné výstavy a in memoriam byl také jedním dílem účasten výstavy v roce 1961. Způsob jeho tvorby musel být navíc mezi spolkovými členy oceňován. Podíváme-li se totiž na dlouhý seznam jeho vystavených děl na výstavách Alše a uvědomíme-li si, že díla k vystavení musela vybírat a schvalovat spolkem ustanovená porota, je nám jasné, že Zahel musel, zejména ve třicátých letech, platit za jednoho z nejtalentovanějších umělců v rámci spolku Aleš.

6. 3 Lucie Klímová

*5. 1. 1884 Praha – †6. 10. 1961 Křižany

Malířka.

Členkou spolku byla od roku 1932.

6. 3. 1 Život a dílo

Malířka Lucie Klímová¹⁶⁰ [34] se narodila 5. ledna 1884 v Praze. Po studiích v malírně porcelánu v Telči a absolvování večerních kurzů Uměleckoprůmyslové školy v Praze studovala v letech 1919 – 1926 na pražské Akademii výtvarných umění u Vratislava Nechleby a Otakara Nejedlého, v jehož krajinářské speciálce absolvovala.¹⁶¹ Byla zakládající členkou *Kruhu výtvarných umělkyň*, se kterým také zejména ve třicátých letech vystavovala,¹⁶² a věnovala se i zpěvu – byla členkou *Pěveckého sdružení pražských učitelek* za vedení Metoda Doležila, jako první interpretka nazpívala v úpravě pro hlas a orchestr *Baladu dětskou* a *Baladu horskou* Vítězslava Nováka. Zemřela dne 6. října 1961 v Křižanech v Podještědí, kam zajížděla již od roku 1946 a kde trávila celé měsíce, „*provázena malířem Vackem*“.¹⁶³ Je pohřbena na vyšehradském hřbitově.

Výtvarné dílo Lucie Klímové zahrnuje především krajiny a zátiší, kterým se věnovala v průběhu celé své tvůrčí kariéry. I ona, podobně jako A. A. Zahel, tvořila svá díla po většinu života jako členka Alše. Vždy malovala v přírodě, v ateliéru však opravovala a dokončovala své práce, inspirované přírodou. Pracovala s velmi světlou paletou barevných tónů, jak sama napsala „*ctím slunce a jas*“,¹⁶⁴ což bylo někdy kritikou vyzdvihováno a jindy kritizováno.¹⁶⁵

Často si vybírala krajinný pohled se stromy v popředí či středním plánu a s architekturou, jak to můžeme vidět například v díle *Jižní motiv*¹⁶⁶ [35] z roku 1935, které je tím nejranějším, co se z její tvorby podařilo nalézt. Podobně buduje prostor i v díle *Jaro v Bráníku*¹⁶⁷ [37], které vystavovala na členské výstavě v roce 1935 a nejinak vyznívá i *Krajina na Valašsku*¹⁶⁸ [38] ze čtyřicátých let, v níž

ale vnímáme výtvarný posun. Klímová zde využívá drobných tahů štětce, čímž dociluje chvění barevné plochy, nevzdálené od obrazového účinku impresionistů.¹⁶⁹ Ve srovnání s ním jsou však její barevné tahy drobné a barvy málo výrazné, což můžeme spojit také s daným námětem, kterým je Valašsko. Jeho náladu se Klímové daří vystihnout lépe než v případě *Jižního motivu*. Do počátku čtyřicátých let řadíme také olejomalbu *Karmelitská ulice* [39], která byla otištěna ve spolkovém sborníku v roce 1941. Oknem, které je v levé části obrazu přiznáno, se díváme dolů do ulice a pozorujeme její dění. Zároveň ale také vnímáme to, jak autorka zvládá zachycení architektury a zajímavě buduje prostor, kdy díky části okenní špalety máme pocit, jako bychom stáli přímo v pokoji. Do první poloviny čtyřicátých let spadá ještě *Německé na Moravě*¹⁷⁰ [40], v němž vidíme daleký pohled do krajiny se stromy v popředí, který připomene krajinomalbu přelomu 19. a 20. století, třeba dílo Antonína Slavíčka *Silnice* [41] z roku 1903.¹⁷¹

Konec čtyřicátých a počátek padesátých let můžeme dokumentovat dvěma zátišími – *Kytici*¹⁷² [42] z roku 1949 a *Zátiším s meruňkami*¹⁷³ [43], jež vzniklo o tři roky později. Ranější práce je jemným zachycením kytice květů ve váze. Svižným štětcovým rukopisem podané květy však jakoby zanikaly v nejasně objemově definované váze a na neurčitěm světlém pozadí. Působivost celé práci ubírá především modrá podložka, na níž váza stojí. V tomto ohledu přesvědčivěji působí zátiší, které je vázou s květinami a na stole položenými meruňkami. Naznačený prostor i drobné detaily – jako je ubrousek pod vázou či obrázky opřené o stěnu – dodávají celému výjevu hloubku a navozují příjemný pocit zabydleného domova.

Z padesátých let pochází také dva akvarely zachycující pohledy na městská zákoutí – *Jaro v Trojské zahradě*¹⁷⁴ [44] a *Ulička v Novém Světě*.¹⁷⁵ Cítíme z nich jistotu rukopisu a vnímáme rychlé štětcovité zachycení viděného obrazu, který se opět drží již výše zmiňovaného schématu se stromy a architekturou. V roce 1957 namalovala Lucie Klímová *Křížanskou krajinu*¹⁷⁶ [45]. Zachytila zde kopcovitou krajinu

s vysokým horizontem, podanou drobnými tahy, můžeme-li tak soudit z černobílé reprodukce.

S *Krajinou na Valašsku* ze čtyřicátých let motivicky souvisí i nedatovaná olejomalba *Silnice pod Lysou horou*¹⁷⁷ [47] která již ale na rozdíl od prvně jmenované ukazuje omezení barevné škály ve prospěch sjednocení celého výjevu, a proto ji snad můžeme datovat do pozdějších let.

Poslední uvedenou prací, související s působením Lucie Klímové v Křižanech je *Sad v Křižanech*¹⁷⁸ [46], reprodukováný v katalogu výstavy z roku 1961. Podhledem pod korunami ovocných stromů vidíme okna chalupy a můžeme si uvědomovat venkovskou křižanskou idylu, která byla jedním z důvodů, proč se Alšané do severočeského pohraničí vydali.

Lucie Klímová přináší ve svém díle jemný, můžeme snad říct žensky citlivý, pohled na krajinu i malovaná zátiší. Po krátkém školním období, kdy pod dojmem učitele Otakara Nejedlého její paleta poněkud ztmavla,¹⁷⁹ se později zcela vzdala tmavých tónů a černě neužívala vůbec. Jejími uměleckými vzory byli Jan Preisler se svým poetickým přístupem ke skutečnosti, Antonín Slavíček se svými obrazy Prahy, Vincent van Gogh a jeho „*žhavá láska k barvám, jeho rozkvetlé jarní zahrady v Arles*“¹⁸⁰ a také Václav Špála, u nějž obdivovala barevnost a lidskou pravdivost jeho obrazů. Její práce jsou kresebně zvládnuté a kompozičně zajímavé, přestože jsou světlé, chybí jim zářivost, což snad můžeme přičítat nevhodně zvoleným pigmentům nebo užití běloby, která časem ztratila svůj jas.

6. 3. 2 Účast na spolkovém životě

Lucie Klímová¹⁸¹ vstoupila do SVU Aleš v Brně a připojila se k jeho pražským členům v roce 1932 po výstavě konané téhož roku v Obecním domě v Praze. Ve třicátých i první polovině čtyřicátých let se pravidelně účastnila spolkových schůzí, výrazněji se zde však neprosazovala. Změna přichází na konci čtyřicátých a především

v padesátých letech, kdy už můžeme ze zápisů schůzí vyčíst její příspěvky do diskuzí či podněty k debatám.¹⁸²

Žila střídavě v Praze a Křižanech, kde obývala dům č. p. 191 – tedy Dům Mikoláše Alše. Kresbou *Jarní brigáda* se připojila k souboru kreseb *Budujeme Křižany* v soutěži *O novou vesnici* a v Galerii Domu Mikoláše Alše byla zastoupena olejomalbami *Ralsko* a *Na Ještědu*.

Jaromír Pečírka o ní v zahajovacím proslovu k výstavě v Obecním domě v Praze¹⁸³ v roce 1961 píše: „*Procházeje těmito sály Obecního domu, když tato výstava byla instalována, hledal jsem spojitost obrazů a soch s naším životem a našel jsem ji, stejně jako jsem s radostí si uvědomil upřímnost výtvarných projevů malířů i sochařů. A aby bylo rozuměno, co mám na mysli, tož stejné štěstí a mírovou pohodu, které září z květných obrazů Lucie Klímové.*“¹⁸⁴

Lucie Klímová patřila k malému počtu žen, které byly členkami spolku Aleš.¹⁸⁵ Patrně se nikdy nevdala – nebo tak učinila až v pokročilém věku – protože je ve většině spolkových záznamů označována jako „slečna Klímová“. Pravidelně se účastnila spolkových schůzí a jako snad jediná se zúčastnila i všech výstav,¹⁸⁶ které byly Alšem uspořádány a o nichž máme zprávy.

6. 4 Bohumil Krs

*23. 6. 1890 Plzeň – †17. 5. 1962 Plzeň

Malíř, grafik a ilustrátor.

Členem spolku od roku 1932. Odešel po roce 1940.

6. 4. 1 Život a dílo

Malíř, grafik a ilustrátor Bohumil Krs¹⁸⁷ se narodil 23. června 1890 v Plzni. V dětství často zajížděl k prarodičům do Blovic, což jej velmi poznamenalo – právě odsud pochází jeho první kresby. V roce 1911 odmaturoval na plzeňském gymnáziu a po školení v kresbě u učitelů Schwarze, Pořického¹⁸⁸ a Augustina Němejce se přihlásil na Uměleckoprůmyslovou školu v Praze.¹⁸⁹ Zde studoval u Emanuela Dítěte, důležitá pro něj byla také kresba aktu u Arnošta Hofbauera a Karla Špilara, stejně jako studijní setkávání s Františkem Kyselou.

V roce 1914 ukončil vysokoškolská studia a musel narukovat do první světové války. Brzy byl odeslán na ruskou frontu, kde byl u Dněstru zraněn a přišel o nohu. Po návratu z fronty pokračoval v letech 1916 – 1917 ve studiu u Františka Kysely a doplnil si také pedagogické vzdělání na Univerzitě Karlově a Českém vysokém učení technickém v Praze. Od roku 1918 patřil spolu se Zdeňkem Kratochvílem, Vratislavem Hugo Brunnerem a Josefem Ladou ke kreslířům *Šibeniček*¹⁹⁰ [50]. Tato spolupráce však netrvala příliš dlouho, neboť byl Krs v roce 1919 odeslán do Bratislavy, kde byl přidělen k vojenskému odboru památkového úřadu. Zůstal zde pouhé tři roky, slovenský pobyt na něj však silně zapůsobil. V roce 1921 se vrátil do Čech a řadu let působil jako středoškolský profesor.¹⁹¹

Jako učitel se dostal také do Brna, kde se stal členem *Klubu výtvarných umělců Aleš*. Zde „se sešli výtvarníci, jejichž tvorba sice vyrůstala z tradice, ale nikoliv staromilské. Hlásili se totiž k moderním směrům umění, jež měly blízko k levicovým ideovým proudům.“¹⁹² S Alšem Krs vystavoval v Brně, Praze i Přerově¹⁹³ a

mezi umělci si našel i přátele – nejbližší mu byl grafik Petr Dillinger.

Na počátku druhé světové války se vrátil z Brna do rodné Plzně. V tíživém období blížící se války v něm sílila „*levicová orientace, která dávala záruku nesmiřitelnosti s tyranií, již symbolizoval hákový kříž*“.¹⁹⁴ Na události zaboru Chodska „*reagoval kresbami plnými bolesti, nenávisti a odporu*“ i dále však pokračoval ve své pedagogické činnosti a jeho „*lidsky ryzí, nesmlouvavě přímý a statečný postoj*“ podněcoval studenty ke vzdoru a vzbuzoval v nich odvahu. Bohumil Krs byl proto poslán na nucený odpočinek, jeho bratr Hanča ale kvůli protifašistickému odporu neunikl koncentračnímu táboru. V této době se opět vrátil k osvědčeným zdrojům inspirace – lidovým říkadlům, písním, příběhům – a zaměřil se také na krajinu. Zejména letní měsíce trávil v Blovicích.

Po skončení války se vrátil k pedagogické činnosti a pracoval také pro *Sdružení západočeských výtvarných umělců* v Plzni. V roce 1950 však ukončil svoji pedagogickou práci a mnohé dny trávil v Blovicích, kde vypomáhal v muzeu, které sídlilo v domě jeho prarodičů. Zajímal se o lidovou uměleckou tvořivost, lidové písně i tance. Zemřel dne 17. května 1962 v Plzni.

Tvorba Bohumila Krse je rozmanitá a prochází napříč výtvarnými obory – zabýval se ilustrací, grafikou, malbou na plátno i nástěnným malířstvím. Vycházel z národopisných lidových motivů, inspiroval se v tvorbě Mikoláše Alše, ovlivněn byl ale také uměním Číny či Japonska.¹⁹⁵ Záliba v ornamentu a dekorativní formě byla podpořena jeho studiem na pražské Uměleckoprůmyslové škole v Praze u Františka Kysely, který „*za základ považoval jednoduchou a srozumitelnou formu, opravdovost prožitku, ale i důslednou odbornou přípravu*“.¹⁹⁶

Prvořadé postavení má v jeho tvorbě ilustrace. Již v roce 1913 dostal od nakladatele a národopisce Ladislava Lábka svou

první zakázku na vytvoření série pohlednic s názvem *Zákoutí staré Plzně*. Narukoval do války, a tak snad někde na frontě vznikla kresba *Karpaty v březnu*.¹⁹⁷ [49] Vidíme zde zasněženou krajinu, stromy, kresba ale dokládá Krsovy umělecké počátky, prostor je zde totiž nejasný a nepřehledný. Po návratu z fronty první světové války začal ilustrovat *Ohlas písní ruských* a vytvářel také grafiky protestující proti válečným hrůzám – za první můžeme považovat litografii *Výbuch granátu*. V roce 1918 připravoval ilustrace ke knize Jana Václava Sládka *Král Honza*,¹⁹⁸ vzhledem k jejich protirakouskému charakteru se však nezamlouvaly cenzuře a přípravné kresby byly nakonec bez Krsova vědomí rozprodány nakladatelem B. Černým.

Ve dvacátých letech se zabýval také reklamou, jak to dokumentuje *Návrh plakátu* k dílu *Vladimíra Levstika Zmijí hnízdo*¹⁹⁹ [51] z dvacátých let 20. století, a výrazně se prosazoval zejména na poli scénografie, jejíž kořeny v Krsově tvorbě můžeme hledat již v roce 1916, k plnému rozvinutí scénografické tvorby však došlo až při jeho pobytu v Olomouci. Zde, osloven ředitelem Antonínem Drašarem a režisérem Karlem Černým, navrhnul v průběhu čtyř let (1923 – 1927) výpravu ke třinácti hrám olomouckého divadla²⁰⁰ [52, 53].

Pro rodnou Plzeň vytvořil barevné ilustrace almanachu *Feriálních osad* s názvem *Jak plzeňský Kašpárek pochovával Rakousko* z roku 1928 líčící „*knižní historii dřevěného rebela*“,²⁰¹ současně pracoval i na ilustraci chodských pohádek J. F. Hrušky *Na hyjtě*, které vyšly v roce 1929.²⁰²

Přelom dvacátých a třicátých let, na jejichž počátku již vystavuje s KVVU Aleš,²⁰³ si můžeme v Krsově díle ilustrovat několika figurálními pracemi. Je to jednak *Studie mužské postavy*²⁰⁴ [54] z roku 1928, *Studie ženské postavy*²⁰⁵ [55] z roku 1932 a pak také ženské akty,²⁰⁶ které se objevují v průběhu celé jeho tvůrčí kariery a ve kterých můžeme pozorovat cestu od dekorativismu k ladné čisté linii, která aktům propůjčuje smyslnost a vzrušené

napětí. Nedatovaná *Dvojice nahých žen*²⁰⁷ [67] na břehu vody s městem v pozadí nám snad může ilustrovat tvorbu spíše ranější. Ženy jsou zasazeny do krajiny, v popředí vidíme rybářské sítě, ryby, vegetaci, celý obraz je naplněn popisnými detaily, které se v pozdějších aktech, jako například v díle *Dva akty*²⁰⁸ [55] z roku 1932, neobjevují. Dílo *Dva akty* je plné erotiky a smyslnosti. Postavy jsou ve zcela neurčitěm prostoru vytvořeny energickou, zároveň však ladnou linií, jejíž modelace je ještě podpořena náznakem stínování. Na pomezí obou zmíněných prací stojí další nedatované dílo *Dva ženské akty*²⁰⁹ [66] zachycující dvě ženy patrně na mořském pobřeží. Linie jsou zde jemnější, což je ale dáno spíše zvolenou technikou, barva zdůrazňuje objemy a v náznacích se zde objevuje zvýraznění detailů – vlasů, ňader, ženského klína či náramku na ruce ženy sedící vpravo.

Třicátá léta jsou již spojena s Krsovým působením v Brně a členstvím v tamějším Alši a také hrozbou blížící se války, na niž reagoval ilustrací písně *Bude vojna, bude*²¹⁰ v roce 1934 a o rok později pak kresbami k deseti slovenským lidovým písním *Na zboj*.²¹¹ Právě za tyto ilustrace, vyzdvihující „*temperament a duch jánošíkovských zbojníků*“²¹² získal Bohumil Krs zlatou medaili na *Expo-Paris – l'art et la technique du livre et la graphique appliquée* v roce 1937. Do „alšanského“ období spadá ještě také ukázka Krsovy krajinářské tvorby. Jedná se o drobné kresby, které patrně vznikaly při jeho toulkách přírodou - *Trosky z Ktové*²¹³ [57] nebo *Nezvěstice (Zimní vesnice)*²¹⁴ [58]. Jsou podány jistou linií s dobře budovaným prostorem, zejména v druhém případě úspornými tahy a užitím barevných tužek zachycuje zimní vesnickou náladu.

Na počátku čtyřicátých let, kdy již Aleš patrně opustil a odešel zpět do rodné Plzně vznikala díla jako *Práce na poli*²¹⁵ [60] či *Koupání*²¹⁶ [59] obojí z roku 1940, ve kterých zachycoval výjevy, které patrně viděl při svých toulkách rodným krajem, na což by ukazoval i náznakový, skicovitý charakter žen pracujících na poli,

stejně jako v lavírované tuši se ztrácející postava koupající se ženy, navozující dojem čínské tušové malby.

Zásadní prací je výzdoba Erbenovy *Kytice*²¹⁷ [61 - 65], která vznikala v období okupace, vydána byla ovšem až v roce 2009. V sedmnácti kolorovaných perokresbách, kterým předcházela řada kompozičních i barevných studií, jsou zachyceny jeho postoje a názory. Stylizace figur silně připomene Krsova učitele, Františka Kyselu²¹⁸ [68]. Vstupní obraz doprovázející báseň *Kytice* [61] není jen zobrazením dítěte truchlícím nad úmrtím své matky, ale nad smrtí celého národa reprezentovaného osobnostmi z minulých dob. Protikladem je ilustrace k básni poslední – *Věštkyňe* – kde vyjadřuje naději a tato kresba „*dýchá nepokořeným odhodláním k boji. Husitský motiv je výmluvnou výzvou k odporu*“.²¹⁹ V dalších výškově orientovaných kompozicích hraje důležitou roli rozvrh obrazového plánu, uveďme alespoň několik z nich. Bohumil Krs si často pohrává s diagonálou či se dvěma protínajícími se diagonálami, jak to vidíme například v ilustraci k básni *Poklad* [62], kde dole ukazuje jeskyni s pokladem a přes zvědavou ženskou postavu nás skrz stromy v pozadí dovádí až k osamělému kostelíku. Oděním ženy zasazuje výjev do lidového prostředí, celkové vyznění krajiny však může připomenout umění japonského či čínského východu. Podobný pocit v nás může vzbuzovat výtvarný doprovod k básni *Holoubek* [63] zachycující mladou ženu, která se před svými výčitkami vrhá do vody. Temným mrakem zastíněný měsíc a poletující listí navozující dojem sychravého podzimu umocňují tragiku celé scény. Pozitivněji vyznívá ilustrace k básni *Lilie* [64], znázorňující scénu, kdy pán na lovu najde u lesa omamně vonící lilii rostoucí na hrobu zemřelé panny. I zde užívá Krs diagonální kompozice odvíjející se od mrtvé k mladíkovi nad jejím hrobem. Poněkud monumentálněji působí doprovod k *Dceřině kletbě* [65]. Stará matka, prokletá vlastní dcerou, k nám stojí zády a pozdviženou pravicí jakoby se pokoušela odehnat temný mrak, který se na ni valí a pomalu zakrývá jasně modré nebe i nedalekou

kapličku. „*Kytice [...] je vrcholem Krsova ilustračního umění, dílem přísného kompozičního řádu, uvážlivě užitě dekorativní stylistiky, splavných linií a kultivované barevnosti*“.²²⁰

Vedle této bohaté činnosti se však věnoval také nástěnnému malířství. Přírodními a národopisnými motivy s bohatými dekorativními prvky zdobil zdi veřejných prostor, restaurací a kaváren v Plzni, Bratislavě, Košicích i Olomouci.

6. 4. 2 Účast na spolkovém životě

Bohumil Krs²²¹ do Alše vstoupil v roce 1932 – poté, co se účastnil spolkové výstavy v pražském Obecním domě.²²² Ač se zapojoval do spolkového dění a účastnil se schůzí, bylo jeho působení v Alši, vzhledem k tomu, že z Brna po několikaletém pedagogickém působení odešel do rodné Plzně, spíše epizodní. Vzhledem k tomuto faktu jej můžeme považovat spíše za člena Alše brněnského, přestože se patrně stýkal s jeho pražskými členy, jak můžeme usuzovat ze skutečnosti, že je uváděn v kronice pražské odbočky sepsané Adolfem A. Zachelem v roce 1948.

6. 5 Svatopluk Havrlík

*22. 6. 1908 Bavorov – †2. 9. 1966 Praha

Malíř.

Členem spolku od roku 1932 nebo 1935.

6. 5. 1 Život a dílo

Malíř, ilustrátor, výtvarný pedagog a sběratel lidového umění Svatopluk Havrlík²²³ se narodil 22. června 1908 v Bavorově u Vodňan. V letech 1926 - 1929 studoval na Uměleckoprůmyslové škole v Praze u Františka Kysely a zároveň byl zapsán ke studiu kreslení na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. V letech 1929 – 1931 na Akademii výtvarných umění u Otakara Nejedlého, se kterým v rámci studia podnikal cesty po Francii, Německu, Itálii, Balkáně, Rumunsku, Maďarsku a navštěvoval s ním západoevropské galerie. Po studiích pedagogicky působil na školách v Brně, kde učil kreslení, a na Slovensku v Trnavě a Bratislavě, později vyučoval kresbu v Pardubicích a Chrudimi. V roce 1942 však učitelské povolání opustil a plně se věnoval malířství. Od roku 1956 žil v Praze. Byl členem *Umělecké besedy slovenské* v Bratislavě. Zemřel 2. září 1966 v Praze.

Svatopluk Havrlík byl malířem krajin a zátiší. Prvním dílem, které časově zapadá do Havrlíkova působení v brněnském Alši, je tak *Pohled na Brno*²²⁴ [69] z roku 1932, kde přes koruny stromů vidíme brněnské panorama. Havrlík zde užívá tmavé barevnosti podobně jako v díle následujícím, *Za humny*²²⁵ [70], v němž patrně zachycuje podzim či přicházející zimu. Jiné roční období představuje *Jaro u Brna*²²⁶ [71], dílo světlé barevnosti a rozvolněnějšího rukopisu, řadícího i Havrlíkovy práce k tradici impresionismu. *Zátiší s dortem*²²⁷ [72], přestože na černobílé reprodukci vyznívá poněkud nečitelně, bylo dílem oceňovaným, čemuž nasvědčuje jeho uveřejnění v dobovém tisku i fakt, že si jej zamluvila nákupní komise ministerstva školství a národní osvěty.

Čtyřicátá léta v Havlíkově tvorbě otevírá *Náměstí v Pardubicích*²²⁸ [74], které byly jeho dalším působištěm a jimž věnoval řadu let svého života i tvorby. *Zima Na Vrtálně*²²⁹ [75] také z roku 1940 je zdařilým pohledem na zákoutí města s potokem a domky. Pohledu na ulici města se věnuje také v obraze *Zima Na Hrádku*²³⁰ [82] z roku 1954, v němž vidíme výtvarný posun spočívající v jemnější barevnosti i klidnějším rukopisu.

Pardubice zachycoval Havlík také ve svých grafikách *Pardubice – Zelená brána*²³¹ [81] z roku 1945 nebo v nedatovaném *Pardubickém Norimberku*²³² [83], v nichž užívá pro něj typické robustní linie, s níž ale umí pracovat a dociluje jí charakteristiku materiálů i prostředí.

Svatopluk Havlík se zajímal také o lidové umění a o tvůrce lidových betlémů. Tento svůj zájem potvrdil sepsáním knihy *Lidové umění na Příbramsku*,²³³ která vyšla v roce 1945. Opatřil ji také vlastními ilustracemi²³⁴ [79, 80] – kresbami památek lidového umění, souvisejících povětšinou s lidovou zbožností.

I Svatoopluk Havlík patří v rámci Alše k umělcům, jejichž dílo vycházelo z poučení v tvorbě Antonína Slavíčka - srovnat můžeme například Havlíkovo *Zátiší s dortem* se Slavíčkovými *Zelnými hlávkami*²³⁵ [73] a najít tak jeden z důvodů dobového ocenění díla Svatoopluka Havlíka. Havlík byl v dobovém tisku srovnáván také s Karlem Holanem²³⁶ [77, 78] nebo olomouckým malířem Jindřichem Lenhartem.²³⁷ Všechny tři malíře přitom pojí zájem o městskou periferii i impresionistická východiska, která postupně překonali a začali výrazně promalovávat obrazovou plochu i za užití tmavých a černých tónů. Důležité bylo i poučení v díle Maurice Utrilla²³⁸ [76]. Námětem děl Svatoopluka Havlíka se většinou stávala místa, na kterých zrovna pobýval a která zachycoval v technice olejomalby i v grafikách. V tomto ohledu jej můžeme označit za regionálního malíře, který však svými východisky překračuje hranice regionu.

6. 5. 2 Účast na spolkovém životě

Podle kroniky pražské Odbočky²³⁹ sepsané Adolfem A. Zañhelem přišel Svatopluk Havrlík²⁴⁰ do spolku po členské výstavě v Obecním domě v roce 1932 – spolu s Karlou Vobišovou a Lucií Klímovou. V jiném dokumentu však píše, že se tomu tak stalo až v roce 1935,²⁴¹ spolkových výstav se ovšem od roku 1932 pravidelně zúčastňoval, a proto se snad můžeme přiklonit k dřívějšímu datu.

Ve spolkových archiváliích se v průběhu existence spolku příliš neobjevuje, pravidelně je však uváděn ve výstavních katalozích a také v soupisech členů. Tuto skutečnost můžeme přisuzovat jeho mimopražskému působení, neboť žil v Pardubicích a patrně pobýval také v Leptači u Prachatic, později se ale přestěhoval do Prahy. Příležitostně se spolkového života účastnil, když byl pro správní rok 1947 – 1948 zvolen spolu s Miloslavem Wyszoczanskim revizorem účtů.

V padesátých letech, obecně chudých na informace o spolkovém dění, se jméno Svatopluka Havrlíka téměř neobjevuje. Uváděn je opět v letech šedesátých, kdy patřil mezi ty výtvarníky z povolání a „*spolupracovníky v Tvůrčí skupině Aleš*“, kteří v listopadu 1961 žádali o „*přiznání řádného členství ve Svazu čsl. výtvarných umělců*“, neboť „*prokázali vážnost svého uměleckého úsilí v řadě výstav, po roce 1948 jsou kádrovými spolupracovníky tvůrčí skupiny „ALEŠ*“.²⁴² Spolkových besed se účastnil ještě v letech 1961 i 1962 a v roce 1963 je stále uváděn jako člen Tvůrčí skupiny Aleš.

Svatopluk Havrlík také patří k dlouholetým, ne-li téměř celoživotním členům Alše. Činný zde byl zejména ve třicátých a čtyřicátých letech, kdy se spolkem také pravidelně vystavoval²⁴³ a byl kladně oceňován soudobou kritikou.²⁴⁴ Jakýsi útlum můžeme pozorovat v letech padesátých, kdy není téměř přítomen ani na spolkových besedách, ani na výstavách, znovu se však objevuje v letech šedesátých jako člen Tvůrčí skupiny Aleš.

6. 6 František (Franta) Koudelka

*9. 10. 1896 Bílovice nad Svitavou – †13. 4. 1976 Karlovy Vary
Malíř a sochař.

Členem nejpozději od roku 1932 nebo 1935. Vystoupil v roce 1937
nebo 1938.

6. 6. 1 Život a dílo

Malíř a sochař František Koudelka²⁴⁵ se narodil 9. října 1896 v Bílovicích nad Svitavou. V letech 1917 – 1918 studoval na Akademii ve Vídni u Josefa Müllnera a Edmunda von Helmera, následně pak v letech 1918 – 1920 na Akademii výtvarných umění v Praze u Jana Štursy a Franze von Thieleho. Absolvoval studijní pobyt v Paříži u Emila Bourdella a v letech 1920 – 1923 studijní cestu do Londýna. Portrétoval mnohé moravské umělce. Brzy v jeho tvorbě převládla malba, později se zaměřil na krajinu. Zemřel 13. dubna 1976 v Karlových Varech.

Hodnotit dílo Františka Koudelky je poměrně nesnadné, neboť se ve sbírkách našich muzeí a galerií nanachází dostatek ukázek. Malíř Koudelka je zastoupen jednou krajinomalbou z doby kolem roku 1925 v Muzeu města Brna a souborem litografických studií hlavy či rukou arcibiskupa z roku 1948²⁴⁶ v olomouckém Muzeu umění. Brněnský obraz *Cesta*²⁴⁷ [84] vyznačuje impresionistické rozechvění barevné skvrny, která je ovšem v korunách a kmenech stromů temná a nedává možnost pronikání slunečnímu jasů, jež je patrnější v pozadí, kde se vine klikatá cesta. Koudelka pracuje s jednoduchými barevnými plochami, neskládá je ale z mnoha tónů a klade je v krátkých tazích vedle sebe, čímž dosahuje dojmu chvění listí či trávy v popředí.

I dobový tisk nám poskytuje některé reprodukce Koudelkových děl. Jedinou sochařskou realizací, kterou si zde představíme, a také jediným dílem, které časově spadá do období, kdy byl Koudelka členem Alše, je sádrová *Studie k portrétu*

*generála Dr. Gottlieba Arnsteina*²⁴⁸ [88], která byla vystavena na výstavě KVVU Aleš v Obecním domě v Praze v roce 1935 a musela tedy vzniknout nejpozději v tomto roce.

Srovnání k dílu *Cesta* nám může poskytnout *Předjaří v Seči*²⁴⁹ [89] dochované v drobné černobílé reprodukci. Dílo je ale nedatované a nedává nám proto možnost stanovit, zdali jde o práci, která vznikla ve stejné době jako *Cesta*.

Konvolut olomouckých litografií²⁵⁰ [85 - 87] ukazuje Koudelkovo kreslířské umění. Studie snad měly sloužit k další realizaci. Když uvážíme, že byl František Koudelka také sochařem, mohly být přípravou pro vytvoření busty arcibiskupa - ale je také možné, že vznikly z jiné příčiny.

6. 6. 2 Účast na spolkovém životě

Franta Koudelka²⁵¹ vstoupil do spolku po výstavě konané v Obecním domě v Praze v roce 1935,²⁵² je však možné, že členem brněnského Alše byl již dříve. Aktivně se zapojoval do spolkového života, účastnil se schůzí a pomáhal i s organizací výstav. V roce 1937 nebo 1938 však ze spolku z nezjištěných příčin vystoupil.²⁵³

6. 7 Jan Kobzán

*9. 7. 1901 Liptál – †10. 10. 1959 Velké Karlovice

Grafik, malíř, ilustrátor a spisovatel.

Členem spolku od roku 1935. Odešel mezi léty 1940 – 1945.

6. 7. 1 Život a dílo

Malíř, grafik a spisovatel Jan Kobzán²⁵⁴ se narodil 9. července 1901 v Liptále u Vsetína. Ve čtyřech letech mu zemřela matka, otec se znovu oženil, ale chlapec se s novou matkou příliš nesnášel, a proto jej vychovával jeho dědeček Martin Škrabánek, který byl písmákem, a u něhož tak patrně Kobzán získal oblibu v lidové slovesnosti. Po skončení školní docházky nastoupil do Thonetovy továrny ve Vsetíně a poté přešel k Baťovi do Zlína. „*Továrník Baťa rozpoznal Kobzánův malířský talent, vyhledával schopné malíře, protože si chtěl vychovat vlastní kresliče pro reklamní oddělení, posílal talentované lidi do škol a umožnil jim vystudovat.*“²⁵⁵ V letech 1918 – 1925 tedy studoval na Uměleckoprůmyslové škole u Josefa Schüssera, Františka Kysely a Vratislava Hugo Brunnera, souběžně pak v letech 1924 – 1925 také na Akademii výtvarných umění u Maxe Švabinského a po skončení studií pracoval v letech 1925 – 1930 v reklamním oddělení Baťových závodů ve Zlíně – má být autorem řešení Baťova firemního emblému. Živil se také jako kreslič modelů dámského krejčího a působil jako učitel na živnostenských školách ve Zlíně, později žil a tvořil v Beskydech na Soláni. Zemřel 10. října 1959 ve Velkých Karlovicích. Dne 17. července 1971 byla urna s jeho ostatky uložena na „Valašském Slavíně“ ve Valašském muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm.

Oldřich Šuleř vydal životopisnou knihu Jana Kobzáně nazvanou *O Janíčkově maléřečkovi*.²⁵⁶

Ve svém díle zachycoval Jan Kobzán postavy valašských horalů i legendární zbojníky, vytvořil také řadu kresebných krojových studií. Mnohé z těchto kreseb sloužily jako předlohy k realizacím na

skle, malbám pro veřejné prostory,²⁵⁷ ilustracím, gobelínům či sgrafitům.

Studie postav v lidovém kroji zachycených svižnou a jistou kresebnou linií mohou svým charakterem připomenout podobný zájem Josefa Mánesa, u kterého vidíme také jednu osamoceně stojící postavu²⁵⁸ [90]. Podobně však pojednával krojové studie i Joža Uprka²⁵⁹ [91] a stejně tak řeší své ranější kresby i Jan Kobzán, jak to vidíme například v pracích *F. Klíčová z Jasenné*²⁶⁰ [92] z roku 1926 nebo *Valach*²⁶¹ [93] z roku 1927.

Období členství v Alši si můžeme dokumentovat dalšími krojovými studiemi. Akvarelovou studií mladé ženy z roku 1935²⁶² a z období první poloviny čtyřicátých let *Studií ženy v kroji*²⁶³ [95] a *Stojícím valachem*²⁶⁴ [94]. Zejména Studie ženy v kroji vykazuje posun v zobrazení, kdy je zachycena jen polopostava, umožňující detailněji vykreslit charakter krojového zdobení a materiálu.

Do tohoto období také spadá první z Kobzáňových literárních prací - „soubor vyprávění, bajek a vzpomínek“ *U počátků vod*,²⁶⁵ kterou již v roce 1939 pozitivně hodnotil a k vydání doporučoval Vladislav Vančura, dočkala se jej ovšem až v roce 1984. Kobzán sesbíral lidové pověsti, které opatřil vlastními ilustracemi v technice dřevořezu [105, 106].

Z Kobzáňovy tvorby poněkud vybočuje, ale do dobové atmosféry konce války zapadá, dílo *Partyzán*²⁶⁶ [96] z roku 1945. Samostatně stojící postava muže se zbraní v ruce charakterem studie připomene Kobzáňovy krojové práce. Jistě nezapře mistrného kreslíře, který podrobně zachycuje detaily pušky i mužova odění.

V padesátých letech již Jan Kobzán žil a tvořil opět na rodném Valašsku a zabýval se tématy zbojníků a valašských rebelií. Díla *Zbojníci I.*²⁶⁷ [97] z roku 1950, *Rebelie na Valašsku*²⁶⁸ [98] z let 1953 – 1958 a *Husité*²⁶⁹ [99] z roku 1956 snad byla předlohami pro větší realizace, protože, ač dosahují poměrně velkých rozměrů, jsou malována pouze na napnutém papíře. Kobzán nám zejména ve dvou posledně jmenovaných do velké šířky podaných formátech předvádí

mnohfigurální historické scény, svádějící k domněnce o skutečné následné realizaci v technice sgrafita nebo nástěnné malby. Pouze dílo *Ohlédaj sa*²⁷⁰ [100] již ze sklonku Kobzáňova života je malováno na plátně, přesto však nemůžeme ani zde vyloučit, že šlo o přípravy pro další realizaci v jiném mediu.

Kobzáňova díla z padesátých let nevykazují – na rozdíl od předešlých krojových studií – takovou kresebnou svěžest. Postavy jsou topornější a malíři se ani příliš nedaří dosáhnout hlubšího obrazového prostoru, který buduje jen zmenšováním figur.

Díky přátelství s Jiřím Mahenem byl zapojen do příprav filmu *Jánošík*, který ale nakonec nebyl realizován. A stále také sbíral a zaznamenával příběhy a legendy z Valašska, které vydal pod názvem *O zbojníkoch a o pokladoch*²⁷¹ [101, 103, 104] v roce 1958. Soubor příběhů *O zbojníkoch a o pokladoch* také doplnil vlastními ilustracemi, které snad nejvíce připomenou Mikoláše Alše²⁷² [102]. V roce 1959 vyšla jeho „*horalská mozaika ze západních Karpat*“,²⁷³ nesoucí název *Zbojnický testament*, ve které popisuje zvyky zbojníků.

Jan Kobzán pocházel z Valašska a tomuto kraji se také věnoval ve své tvorbě – kresebné, malířské či literární. Zařadil se do proudu zájmu o folklor a prostého člověka a stal se pokračovatelem linie vedoucí od Josefa Mánesa přes členy Sdružení výtvarných umělců moravských a především jeho hlavního představitele Jožu Uprku. S ním a také s Bohumírem Jaroňkem je řazen mezi „*nejvýznamnější představitele osobité výtvarné linie, která se inspiroje v životě prostých venkovanů a valašských horalů v období konce 19. století a první poloviny 20. století*“.²⁷⁴

6. 7. 2 Účast na spolkovém životě

Jan Kobzán²⁷⁵ se stal členem spolku po výstavě kreseb²⁷⁶ konané v roce 1935. Ve spolkových záznamech se objevuje velmi sporadicky, některých schůzí se však účastnil. Někdy v době druhé světové války či těsně po ní pak odešel zpět do Zlína a ze spolku tak nejspíše vystoupil.

6. 8 Josef Vacke

*18. 7. 1907 Praha – †8. 12. 1987 ?

Malíř.

Členem spolku od roku 1935.

6. 8. 1 Život a dílo

Malíř Josef Vacke²⁷⁷ se narodil 18. července 1907 v Praze. Studoval na soukromé škole Ferdinanda Engelmüllera a poté v letech 1924 – 1931 na Akademii výtvarného umění u Otakara Nejedlého. Patrně se nikdy neoženil, nebo tak učinil až v pokročilejším věku, protože je v roce 1951 uváděn v seznamu malířů jako „svobodný“.²⁷⁸ Zemřel 8. prosince 1987.

Josef Vacke je dalším krajinářem v rámci spolku Alše. Jeho tvorba však, na rozdíl od předchozích umělců, již tolik nenavazuje na tradici českého krajinářství 19. století a je spíše ovlivněna modernějšími evropskými trendy.

Z roku 1935, kdy se stal členem Alše, pochází dílo *Okno*²⁷⁹ [107], jež poskytuje výhled na přístav s několika plachetnicemi. Užívá zde jasnou a výraznou barevnost, která bude ostatně provázet celou jeho tvorbu a z členů Alše je touto polohou nejbližší Lucii Klímové, s níž sdílí i zájem o jižanskou tematiku. Dalším dílem z třicátých let je akvarel v sedláčkovském duchu *Ze vsi*²⁸⁰ [109, 110] který ukazuje Vackeho kreslířský um a lehkost, s níž pracuje s barvou.

Do čtyřicátých let vstupujeme spolu s Vackem v duchu postimpresionistů s dílem, jež nezapře poučení v tvorbě Vincenta van Gogha, *Z Kamenného přivozu*²⁸¹ [111]. Vacke zde umně pracuje s barvou a především s kontrasty doplňkových barev a obrazovou plochu rozechvívá krátkými tahy štětce. V kresbě *Českomoravská vysočina*²⁸² [112] z roku 1944 zachycuje cestu lemovanou stromy a dokazuje, že obrazový prostor lze budovat pouze liniemi různé intenzity. V této kresbě je blízký jinému členovi Pražského Alše –

Bohumilu Čížkovi, který se ve spolku krátce vyskytl právě v tomto období.

I v padesátých letech Vacke stále zhodnocoval inspiraci van Goghem [114], která je v díle *Pod Ještědem*²⁸³ [113] velmi výrazná, přestože už ale toto dílo nedosahuje takové působivosti jako práce o deset let mladší *Z Kamenného přívozu*. Silný je ovšem Vacke stále ve svých kresbách, v nichž dokazuje s velkou lehkostí nastínit krajinu i její náladu. V práci *Podzim v Křížanech*²⁸⁴ [115] se v popředí objevují také lidé při polních pracích – jeden z mála příkladů figur ve Vackeho dílech, *Zima v Nezabudicích*²⁸⁵ [116] je pohledem do vesnice, snad až příliš malebným a idealizovaným, který se blíží až pohádkové ilustraci, přesto ale má své kvality.

V šedesátých letech jako by se Josef Vacke vrátil ke svým malířským počátkům a zhodnocoval zároveň i poznatky postimpresionismu a také fauvismu. V obraze *Karlovy Vary (Před kavárnou)*²⁸⁶ [117] líčí ve výrazné barevnosti čilý kavárenský ruch lázeňské promenády.

Přehled Vackeho tvorby doplňují také dvě nedatovaná díla *Na pastvě (Beskydy)* [118] a *Na poli v Křížanech*²⁸⁷ [119], jež nijak výrazně nevybočují z malířova stylu. V případě první pracuje více s rozvolněnými tahy, které dávají jen v náznacích tušit zachycované tvary, druhé dílo, datované nejpozději do roku 1961, je pak mnohem drobnopisnější.

V díle Josefa Vackeho, poučeném o impresionistickém malířství, můžeme vnímat asi čtyři inspirační zdroje a východiska, které se ovšem vzájemně prolínají a ovlivňují. Prvním je zájem o jižní země a rozvolněný štětcový rukopis, který v práci *Okno* aktuálně sdílí například s Vincencem Benešem, jež roku 1931 namaloval obraz *Piniový les na Rábu*²⁸⁸ [108]. Především v kresbách snese srovnání se stylizací, kterou ve své tvorbě užívá Vojtěch Sedláček – zde si můžeme uvést například práci *Na dvoře*²⁸⁹ [110], inspiraci čerpá ale také v dílech zahraničních autorů jako je Vincent

van Gogh nebo Raoul Dufy, s nímž sdílí barevné okouzlení městem kavárenským životem.

6. 8. 2 Účast na spolkovém životě

Malíř Josef Vacke²⁹⁰ přišel do spolku po členské výstavě v Obecním domě roku 1935.²⁹¹ Na spolkových schůzích je v dokumentech poprvé zaznamenán dne 7. května 1936, je ale pravděpodobné, že se jich účastnil již před tímto datem. Prvního výraznějšího úkolu se mu dostalo v roce 1941, kdy se stal redaktorem připravovaného spolkového sborníku.²⁹² Pravidelně se účastnil také spolkových výstav²⁹³ a od čtyřicátých let byl opakovaně volen do výboru Alše. V roce 1942 se spolu se Zachelem věnoval také přednáškové činnosti, „*jak u příležitosti výstavy Umělci národu, tak i v osvětových sborech a selském učení.*“²⁹⁴ Při různých příležitostech přednášel také v rádiu a spolu s Adolfem Zachelem byli členy, „*kteří s nejlepšími úmysly a také výsledky tlumočili veřejnosti naše bolesti, nebo na jiných místech je poučili o výtvarnické práci.*“²⁹⁵

Spolu s Adolfem Zachelem se výrazně podílel i na práci v Křižanech. Obýval zde dům č. p. 91 a zapojil se i do soutěže *O novou vesnici* kresbami *I. máj v Křižanech*, *O žních v Podještědí*, *Odpočinek traktoristův*, *Na Šebestově poli*, *Radostná práce* a *Žně v proudu*. V rámci přednáškového cyklu členů Pražského Alše v Křižanech a okolí v roce 1948 promluvil na téma *Divadlo a vesnické divadlo*, na *Vzpomínkové akademii* u příležitosti výstavy *Život a dílo Mikoláše Alše*, uspořádané Pražským Alšem v Křižanech v roce 1949 četl *Milostné listy Alšovy*. Pamětní kniha²⁹⁶ obsahuje také zápis Vackeho proslovu při slavnostním otevření obrazárny v neděli dne 2. října 1949.²⁹⁷

V rámci Pětiletého plánu pro léta 1949 – 1953 měl na starosti činnost výstavní, a spolu s Františkem Podešvou i činnost propagační. Od roku 1950 navíc „*vyrostl v předsedu IV. střediska, který svými schopnostmi, uvědomělostí, vystupováním, soudružskou spravedlivostí, agilností – zkrátka svým celým formátem přesahuje*

rámec střediskový, a kterého nám právem mnohé z ostatních středisek závidějí.“²⁹⁸ Tento post zastával až do roku 1954, kdy byl vystřídán Jaroslavem Brůhou. Na střediskové konferenci, konané 20. února 1950 četl Akční plán Svazu čsl. výtvarných umělců, který „*zaujal všechny přítomné svojí novostí, vyjádřením nadějí všech výtvarníků, že v duchu socialistické myšlenky budou konečně odstraněny všechny křivdy a všechno přezírání výtvarnickovy umělecké práce, svým slibem širokého a dalekosáhlého uplatnění umělecké práce výtvarných umělců.*“²⁹⁹ V roce 1952 z postu střediskového předsedy, spolkovým předsedou byl stále F. V. Mokrý, promluvil na slavnostním večeru konaném 24. listopadu 1952 u příležitosti stého výročí narození spolkového patrona Mikoláše Alše. Besed Alše se účastnil i v padesátých a šedesátých letech a ještě v roce 1963 je veden na seznamu členů Tvůrčí skupiny Aleš.

„Kariéra“ Josefa Vackeho v rámci spolku Aleš měla vzestupný charakter. Od nevýrazných počátků ve třicátých letech se přes redigování spolkového sborníku, spolupráci se Zahalem v Křižanech a přednáškovou činnost v Praze i Podještědí v letech čtyřicátých dostal až k postu oceňovaného předsedy IV. střediska. Z této první generace umělců spolku Aleš můžeme Josefa Vackeho zařadit vedle Adolfa Zahela k nejvýraznějším spolkovým osobnostem, které se významně zasloužily o jeho chod i charakter.

6. 9 František Prosecký

*6. 9. 1905 Brno – †15. 11. 1979 Praha

Sochař.

Členem spolku od roku 1937.

6. 9. 1 Život a dílo

Sochař František Prosecký³⁰⁰ se narodil 6. září 1905 v Brně. Absolvoval obecnou a měšťanskou školu při ústavu učitelů v Brně a poté se vyučil řezbářem u svého otce Josefa Proseckého a absolvoval kurs modelování při tehdejší České vysoké škole technické v Brně. Vysokoškolské vzdělání získal v letech 1926 – 1931 u Otakara Španiela na pražské Akademii výtvarných umění. Od roku 1937 žil v Praze a pracoval v Ústavu vědecko-technických informací, kde vytvářel modely zvířat pro školy a zemědělská muzea. Zemřel 15. listopadu 1979 v Praze.

František Prosecký je v našich sbírkách zastoupen především portrétními díly, které umožňují pozorovat jeho tvůrčí i názorový vývoj. První z podobizen je nedatovaný *Portrét M. S.*³⁰¹ [120], který však můžeme díky jeho otištění ve spolkovém sborníku časově zařadit do roku 1941 či před něj. Prosecký zde zachycuje jemnou a líbeznou tvář, jejíž povrch je zpracován zcela hladce a výraznější modelaci povrchu vidíme jen v partii vlasů. Této polohy se ještě drží i v *Hlavě chlapce – Igorovi*³⁰² [121].

Dílem, které z představovaných děl zcela vybočuje, je figura *Dívky*³⁰³ [122, 123] v životní velikosti, která je podána ve dřevě. Můžeme zde obdivovat zvládnutou anatomii dívčího těla a také návaznost na tradici Munchovy *Puberty* a s ní spojený zájem o období dospívání. *Hlava Karla Čapka*³⁰⁴ [124], časově také ještě zapadající do padesátých let, už prozrazuje výraznější práci s povrchem, přesto se ale stále drží v intencích realistického portrétu. Tento námět v roce 1958 rozpracoval do většího *Portrétu Karla Čapka*³⁰⁵ [125], snad pro nějaké veřejné prostory.

Šedesátá léta přináší ve své době oceňované a ideologicky zaměřené podobizny *Hrdiny Sovětského svazu kapitána Jána Nálepky*³⁰⁶ [126] a především *Julia Fučíka*³⁰⁷ [127], který odkazuje na Švabinského zpodobení této následovníhodné osobnosti³⁰⁸ [128]. Především v portrétu Fučíka se ozývá Proseckého *Portrét M. S.* ze čtyřicátých let, Fučíkovu tvář ale sochař rozechvívá lehkými dotyky rydel. Snad nejvíce rozvolňuje povrch v portrétu *Jiřího Mahena*³⁰⁹ [129, 130], v němž také pracuje se ztvárněním podobizny tvůrčím způsobem a ozvláštňuje ji přítomností klobouku.

*Portrét Ladislava Peška*³¹⁰ [131, 132], herce a zasloužilého umělce, je zástupcem Proseckého tvorby v letech sedmdesátých. Dojmu tváře postaršího muže zde docílil působením světla a stínů a plastičtěji ztvárněním povrchu busty.

Prosecký uvádí ve svém životopise díla, která on sám považuje za významná,³¹¹ z nichž jedinou dohledanou prací je *Děvčátko*, které snad můžeme ztotožnit s *Dívkou* z kutnohorské galerie. V průběhu celé své tvorby byl František Prosecký poměrně konzervativní a nepouštěl se do výraznějšího zkoumání tvarů a možností materiálu, stejně jako příliš nezhodnocoval moderní sochařské pokusy, které přicházely v průběhu první poloviny dvacátého století. Svou portrétní tvorbou i výběrem portrétovaných byl však schopen zcela vyhovět oficiálním dobovým požadavkům³¹² [133], i v těchto dílech však z jeho tvorby nikdy nevyprchala určitá líbeznost či idealizace zobrazovaných.

6. 9. 2 Účast na spolkovém životě

Adolf A. Zahel uvádí v Kronice pražské odbočky,³¹³ že František Prosecký³¹⁴ přišel do spolku po členské výstavě v Obecním domě v roce 1937.³¹⁵ V průběhu celého období členství v Alši, které patrně končí až se zánikem spolku na konci šedesátých let, se pravidelně účastnil schůzí, stál u počátků Pražského Alše, když byl přítomen ustavující schůze konané dne 11. února 1948 a byl opakovaně volen

do spolkového výboru. Účastnil se také spolkových výstav³¹⁶ i akce v Křižanech, kde mu byl přidělen dům č. p. 96.

Na počátku padesátých let převzal po Adolfu A. Zahelovi funkci zapisovatele a v letech 1952 - 1954 byl jednatelem IV. střediska.³¹⁷ V této době měl také na starosti výstavy. Byl členem poroty, která vybírala díla k vystavení a na jeho adresu – „Celetná 4, vedle kožišníka Novotného“ – měla být tato díla doručována.

V šedesátých letech je uváděn v seznamu členů Tvůrčí skupiny a v roce 1964 se vyjadřoval k „*otázce postavení a činnosti tvůrčích skupin ve struktuře Svazu a jejich vztahu k voleným orgánům SČSVU*“,³¹⁸ není ale zachováno, jaké bylo jeho stanovisko.

František Prosecký – jeden ze zástupců sochařů v rámci spolku Aleš – v počátcích svého působení v Alši především vypomáhal zařizovat výstavy. Výraznějších úkolů se mu dostalo až v padesátých letech, kdy došlo k jakémusi střídání generací – svých postů se vzdávali nejstarší členové spolku – a tak se Prosecký ujal zápisů za Adolfa Zahela a na pozici jednatele na čas vystřídal Václava Vrbského.

6. 10 Václav Trefil

*28. 9. 1906 Henčlov – †1989?

Malíř.

Členem spolku od roku 1937. Ve spolkových dokumentech se naposled objevuje v padesátých letech.

6. 10. 1 Život a dílo

Malíř Václav Trefil³¹⁹ se narodil 28. září 1906 v Henčlově u Přerova. Navštěvoval obecnou školu v Kralicích na Hané, kde jeho výtvarné nadání rozpoznal učitel Lindner. Na Akademii nejdříve nebyl přijat, ujal se jej ale Otakar Nejedlý, u něhož nakonec mezi lety 1925 – 1931 studoval a kterému také později, od roku 1946, dělal asistenta. Na škole se setkával s Bohumírem Dvorským, Vladimírem Hrochem, Josefem Haškem, Karlem Hofmanem, Aloisem Fišárkem, Bedřichem Piskačem, Josefem Hubáčkem, jeho spolužákem byl pravděpodobně také Josef Vacke. Podnikl studijní cesty po Francii, Německu, Itálii a Korsice. Po absolvování Akademie nastoupil vojenskou službu, kterou vykonával v Olomouci a Kroměříži, kde také maloval, poté se ale vrátil do Prahy. Byl místopředsedou a členem *Syndikátu výtvarných umělců*, hospodářského svazu architektů, malířů a sochařů a také *Tvůrčí skupiny Říjen*. Zemřel pravděpodobně v roce 1989.

Počátky výtvarných snah Václava Trefila můžeme hledat již v období jeho studií na pražské Akademii. Tehdy se patrně z Prahy vracel na rodnou Hanou, což nám může dokumentovat práce *Za humny v Kralicích*³²⁰ [134] z roku 1928, práce v níž následuje tvorbu svého učitele³²¹ [135]. Z dvacátých let pochází také svižná kresba *Malíř K. Černý maluje*,³²² zachycující Karla Černého u stojanu s paletou a štětcem v ruce, nevíme však, za jakých okolností tato kresba vznikla a jestli se Trefil s Černým znali.

Po absolvování Akademie i vojenské služby se vrátil zpět do Prahy. Toto období nám může dokumentovat dílo *Žlutá kytice*³²³ [136],

vykazující poučení na van Goghovi³²⁴ [137]. Od roku 1937, kdy již byl také členem Alše, se v jeho díle objevuje námět žen na poli – „*od té doby, slyšíme – li jméno Trefilovo, představujeme si obraz venkovských žen pracujících na poli. ... V nejlepších jeho obrazech je cosi z daumierovské dynamičnosti a monumentality,*“³²⁵ připomene nám však také Jeana-Francoise Milleta a třeba jeho *Sběračky klasů* z roku 1857³²⁶ [141] nebo van Goghův obraz *Sedlák a selka při sázení brambor*³²⁷ [142].

V prvním období, v němž ztvárňuje tento námět, působí postavy žen monumentálně, přesto se mu ale daří zachytit jejich pohyb, užívá silných tahů štětce a objemy jen zhruba nastiňuje, jak to můžeme doložit v dílech *Žně* [138] nebo *Vybírání brambor*³²⁸ [140] z počátku čtyřicátých let. Tématem práce se Trefil zabýval i na konci čtyřicátých let. Jsou to jednak rybáři při *Odnášení sítě*³²⁹ [143], které zachytil v rychlé a zkratkovité kresbě, v roce 1949 pak vytvořil i obraz *Příprava setí*³³⁰ [144]. Toto dílo upoutá užitím podlouhlého šířkového formátu, na kterém malíř zachytil temné postavy lidí i koní, téměř jen jejich siluety na okrovém poli a s velmi nízkým horizontem. Podařilo se mu vystihnout ponurou náladu sychravého dne, čímž jistě nesouzněl s požadavkem oslavy pracujícího člověka.³³¹

Z počátku padesátých³³² let pochází jeho *Studie k Prosinci 1920 (Boj o Lidový dům)*³³³ [145], jež naopak alespoň námětově zcela plnila dobová očekávání. Trefil zde působivě pracuje s rozpíjejícími se barevnými skvrnami a opět dokáže líčit atmosféru prosincového dne.

Z šedesátých let, kdy už nebyl členem Alše, se nepodařilo dohledat žádné Trefilovy práce. Jeho tvorbu si tedy můžeme opět ilustrovat až v letech sedmdesátých a konstatovat, že pokračovala v duchu let předešlých. Z roku 1970 pochází *Krajina*³³⁴ [146], kterou maloval patrně někde ve Francii, jak značí přípisek na spodní části obrazu. Důkazem toho, že tematika pracujících na poli jej provázela v průběhu celé tvůrčí kariéry, může být práce *Žatva I*³³⁵ [147], z roku 1975. S jistotou a dávkou zkratkovitosti a stylizace zde podává námět, který již jistě ztvárnil mnohokrát a důvěrně jej znal.

Václav Trefil byl malířem monumentálního výrazu a milletovské náladovosti. Jak zdůraznil Štěpán Jež v úvodu ke katalogu, zabýval se Trefil tematikou pracujícího člověka – a především žen pracujících na poli – již před druhou světovou válkou a tímto svým zájmem pak souzněl s dobovými požadavky po roce 1948, i když mu bylo občas vytýkáno formalistické ladění jeho obrazů.

6. 10. 2 Účast na spolkovém životě

Podle Kroniky³³⁶ psané A. A. Zahalem přišel Václav Trefil³³⁷ [139] do spolku po členské výstavě v Obecním domě v roce 1937.³³⁸ Již od počátků působil v Alši jako člen spolkového výboru. Mezi lety 1940 až 1947 byl opakovaně volen jednatelem, byl členem výstavní poroty a redakční rady spolku. Angažoval se také v *Syndikátu výtvarných umělců* a na počátku čtyřicátých let na čas vystřídal Adolfa A. Zahela na postu spolkového zapisovatele.

V roce 1944 obdržel *Alšovu cenu*,³³⁹ která byla udělována jednomu z Alšanů na základě volby všech členů. Byl prvním a pravděpodobně i jediným oceněným, neboť o žádných dalších laureátech se již v pramenech informace nevyskytují.

Ve správním roce 1947 – 1948 byl zvolen předsedou pražské odbočky SVUM Aleš v Brně a hned 14. října téhož roku zahajoval oběžníkem její poprázdňinovou činnost. V seznamech členů se objevoval v letech 1948 a 1949, se spolkem vystavoval naposledy v roce 1951 a do jeho chodu zasahoval na počátku padesátých let činností na poli Svazu. Jeho podpis se objevuje ještě na listině přítomných spolkové besedy v roce 1957. Později patrně ze spolku vystoupil nebo byl vyloučen, protože na seznamu členů pro rok 1963 již nefiguruje.

Václav Trefil vstoupil do Alše v roce 1937 – dva roky po svém pravděpodobném spolužákovi Josefu Vackem, který tak mohl, ale také nemusel, mít v tomto ohledu na Trefila vliv. Zprávy o tom nemáme.

Podobně jako Vacke se však Trefil přiřadil k organizačnímu jádru spolku, na čas se stal jeho jednatelem a později dokonce předsedou.³⁴⁰ Kromě ocenění jeho organizačních schopností zvolením do těchto funkcí se uznání dočkala i jeho tvorba, když mu byla v roce 1944 na základě hlasování všech členů udělena *Alšova cena*. Z nezjištěných příčin byl členem spolku jen do padesátých let.

6. 11 František Hřivna

*18. 4. 1905 Kunčice u Ostravy – †12. 7. 1967 Praha

Malíř

Členem spolku od roku 1938 do počátku padesátých let.

6. 11. 1 Život a dílo

Malíř František Hřivna³⁴¹ se narodil 18. dubna 1905 v Kunčicích pod Ondřejníkem. Malířství soukromě studoval u Antonína Procházky v Ostravě. Od roku 1934 vystavoval se *Skupinou olomouckých výtvarníků*. Byl také překladatelem z polského a ruského jazyka³⁴² a správcem Národní galerie v Praze na Zbraslavi,³⁴³ kde také bydlel. Sloužil jako důstojník v československé armádě.³⁴⁴ Zemřel 12. července 1967 v Praze.

František Hřivna je dalším autorem, u kterého se v našich sbírkách nepodařilo dohledat příliš mnoho děl. Všechna, která si zde představíme, pochází ze sbírek olomouckého Muzea umění, což patrně souvisí s Hřivnovým členstvím ve *Skupině olomouckých výtvarníků*. Z třicátých let pochází dílo *Průhled Bezručovou ulicí*³⁴⁵ [148], nabízející pohled na bývalý evangelický kostel vedle dnešní Vědecké knihovny v Olomouci, jehož barvy časem ztratily svou intenzitu. Pozoruhodnou prací je *Kubistické zátiší*³⁴⁶ [149], datované ovšem až do roku 1935. Tento Hřivnův pozdní zájem o kubismus snad může souviset s jeho styky se *Skupinou výtvarných umělců v Brně*, jejímž členem byl také Emil Filla a Hřivna mohl možná najít inspiraci v jeho díle.

Do druhé poloviny třicátých let a tedy do doby, kdy už se začíná stýkat i s pražskými členy brněnského Alše, časově náleží dvě krajinomalby. První je *Cesta do stráně v zimě*³⁴⁷ [150] z roku 1936, kde na tmavém podkladě krátkými ostrými tahy barvy líčí sychravou krajinu, druhá (*Ostrava*)³⁴⁸ [151] zachycující pohled na domy s průmyslovými budovami a komíny v pozadí.

Ze čtyřicátých let, tedy můžeme říct, že z hlavního období Hřivnova členství v Alši, není ve veřejných sbírkách zachováno dílo žádné, proto si nemůžeme dobře ilustrovat, jak tvořil v této době nebo, zda se jeho tvorba nějakým způsobem změnila.

Dochované máme až dílo z roku 1957, na němž snad zachytil *Dolany*³⁴⁹ [152] nedaleko Olomouce v technice akvarelu. Jde patrně o plenérovou skicu, v níž můžeme vidět Hřivnovu práci s barevnou skvrnou, kterou klade vedle sebe a dílo tak má až pointilistický nádech.

Nalezené Hřivnovo dílo je dosti nesourodé na to, abychom mohli nastínit vývoj jeho tvorby. Můžeme však konstatovat, že byl krajinářem a malířem zátiší, podobně jako řada dalších autorů tohoto období. Z jeho díla je patrně nejzajímavější *Kubistické zátiší*, v němž zhodnocuje kubistické podněty, ovšem až v polovině třicátých let.

6. 11. 2 Účast na spolkovém životě

František Hřivna³⁵⁰ patřil k těm umělcům, kteří do spolku přešli ze *Skupiny výtvarných umělců v Brně* v roce 1938. Účastnil se ustavující schůze Pražského Alše dne 11. února 1948 a jako spolkový člen je opakovaně uváděn v letech 1948 a 1949. V těchto letech se spolkem ještě také vystavuje,³⁵¹ ale později se již v archivních pramenech neobjevuje. Hřivnovo členství v Alši trvalo jen asi deset let a skončilo z neznámých důvodů v době, kdy Pražský Aleš přecházel pod SČSVU a stával se jeho IV. střediskem.

6. 12 Věra Jičínská³⁵²

*3. 7. 1898 Petřkovice – †27. 3. 1961 Praha

Malířka.

Členkou spolku od roku 1938.

6. 12. 1 Život a dílo

Malířka Věra Jičínská³⁵³ se narodila 3. července 1898 v Petřkovicích u Ostravy jako druhé dítě rodičům Jaroslavu a Gisele Jičínským.³⁵⁴ V letech 1909 – 1916 studovala na brněnském dívčím lyceu Vesna³⁵⁵ a v roce 1915 se začala soukromě vzdělávat u akademického malíře Vojtěcha Doležila v Brně. Po složení maturitní zkoušky na brněnské Vesně se hlásila na vídeňskou Akademii, nebyla však přijata, ale po úspěšném složení zkoušek nastoupila na Uměleckoprůmyslovou školu v Praze. Zde ji významně ovlivnili Josef Schüssler, učitel figurálního kreslení a později také František Kysela, který ji podnítil ke studiu grafiky na mnichovské Kunstgewerbeschule. V prvních letech studia na Uměleckoprůmyslové škole navštěvovala také soukromou malířskou školu krajináře Ferdinanda Engelmüllera,³⁵⁶ díky němuž si osvojila zejména techniku pastelu, kterou později hojně používala, a v letech 1918 – 1920 studovala na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze učitelství kreslení.³⁵⁷ V rámci studia podnikla několik zahraničních cest, z nichž největší dojem na ni udělala cesta do Jugoslávie, kde nakonec strávila téměř měsíc. V říjnu roku 1921 přijala místo asistentky kreslení na Vyšší dívčí škole ve Vladislavově ulici v Praze, již v dubnu 1922 však toto místo nespokojena opustila. V červnu téhož roku pak ukončila studium na Uměleckoprůmyslové škole a pravděpodobně v září odjela na doporučení Františka Kysely do Mnichova, kde začala studovat³⁵⁸ na Kunstgewerbeschule u Fritze Hellmuta Ehmckeho.

Během ročního mnichovského pobytu se Věra Jičínská rozhodla, že se bude nadále věnovat malířství. V roce 1923 proto odjela spolu s přítelkyní malířkou Hanou Bernkopfovou do Paříže. Několik měsíců

před nimi přijel do Paříže také Jan Zrzavý,³⁵⁹ který se brzy stal Věřiným nejbližším přítelem, sblížila se i s Bohuslavem Martinů. V Paříži nejprve navštěvovala soukromou malířskou školu *Académie moderne*, kde učil Othon Friesz, později přešla k dalšímu učiteli této školy – Fernandu Légerovi.

V průběhu roku 1924 Věra Jičínská stále výrazněji pronikala do prostředí českých malířů žijících v Paříži – seznámila se s Františkem Kupkou, který se zde staral o české stipendisty, ale jak píše v jednom z dopisů, byla tímto setkáním spíše zklamána.³⁶⁰ Velmi často střídala učitele a možná dokonce studovala několik soukromých malířských škol najednou. Mezi osobnosti, se kterými se v této době setkávala, patřil také její učitel na „ruské“ akademii Vladimír Schoukajev, jehož tvorba pro ni byla velmi inspirativní.³⁶¹

V roce 1925 postihla Věru duševní krize, byla pronásledována nedůvěrou ve vlastní výtvarné schopnosti, patrně pramenící také z neschopnosti nalézt v množství uměleckých stylů Paříže vlastní vyjádření. Počáteční okouzlení městem postupně přechází v tísnivé pocity, zahlcení, útisk. V této době se však také hojněji setkávala s Janem Zrzavým, Bohuslavem Martinů a jeho budoucí ženou Charlottou.³⁶²

„Hlavním“ pařížským učitelem Věry Jičínské byl André Lhote, u kterého studovala mezi lety 1925 – 1926. Ovlivněn kubismem propagoval „formálně orientovaný neoklasicismus“,³⁶³ který Věra Jičínská přejímala. Hlavním námětem se u ní v této době stává ženský portrét a akt. Zasáhl ji také „dobový černošský exotismus, odstartovaný Paulem Gauguinem a notně přiživený zájmem kubistů o negerskou plastiku, kterou Jičínská také sama začala sbírat“.³⁶⁴

V roce 1925 poprvé vystavovala na Salonu Nezávislých v Paříži.³⁶⁵ Obeslala i *Salon des Tuileries* a prestižní *Salon d'Automme*, byla ale odmítnuta. První větší prezentací jejích děl byla výstava v Budapešti v roce 1926, které se účastnila spolu s maďarskými umělci Tiborem Bakossem, Tiborem Bánem a Ferencem Zajtim. V témže roce vystavovala také v maďarské Pécsi a v Brně na

výstavě *Českoslovenští umělci z Paříže*. První souborné výstavy v Čechách se ale dočkala až v roce 1927, kdy vystavovala v Alšově síni Umělecké besedy. Výstava byla vesměs kladně hodnocena. Z mnohých recenzentů zmiňme alespoň Františka Viktora Mokrého, pozdějšího člena Pražského Alše. O Věře Jičínské se vyjádřil jako o „*hodnotné a talentované umělkyni, která odolala nástrahám pokusů o moderní výraz*“³⁶⁶ a ocenil zejména klidnou intimnost a oduševnělost jejích prací. V jiné recenzi její tvorby píše: „*Pasivnost, meditativnost – to je základní naladění jejích obrazů. [...] Maluje oduševnělé portréty žen, nejraději tanečnic, ale jsou to jakoby světice, ne-li mučednice. Nemaluje jejich skutečnosti, uchyluje se k zachycení duševní podoby*“³⁶⁷ a všímá si také jednoho z rysů olejomalb Věry Jičínské – jejich „pastelovosti“. V roce 1927 vystavovala v Paříži s šesti českými malířkami³⁶⁸ na výstavě nazvané *Exposition d'un Groupe de Femmes-peintres Tchécoslovaques*.

V září roku 1929 se znovu dostala do duševní krize ústící až v myšlenkách na sebevraždu. Na konci roku 1929 si dopisovala s Prokopem Laichterem,³⁶⁹ spolužákem z pražské Uměleckoprůmyslové školy v Praze, který v únoru 1930 přijel do Paříže a začali se intenzívně stýkat.

Po svatbě v roce 1930 odešli do Prahy, kde bydleli v malém bytě v ulici U Riegrových sadů a v létě zajížděli do Dobrušky, kde Laichterovi vlastnili dům. V roce 1937 se manželům Laichterovým narodilo vytoužené dítě - dcera Dana (Danuše).³⁷⁰

Na konci dvacátých let vystavovala Věra Jičínská několikrát s Uměleckou besedou. Její členkou se ale stala až v roce 1931, toto členství však trvalo jen krátce. Díky spolužáku Petru Dillingerovi vstoupila do *Skupiny výtvarných umělců v Brně*, progresívnějšího odštěpeného křídla *Klubu výtvarných umělců Aleš*, které se však v roce 1939 se svojí základnou opět sloučilo.

Na počátku čtyřicátých let se uskutečnila její souborná výstava v Topičově salonu v Praze, kterou uvedl Jan Zrzavý. V ohlasech recenzentů zazníval pochvalný tón jejího rozhodnutí věnovat se

pastelu, v barevné harmonii, měkkosti a jemnosti viděli nalezení vlastního výrazu, který jí dříve chyběl. Vystavovala také v Brně, Hradci Králové, Ostravě a opět v Topičově salonu.

Velmi těžce ji poznamenaly únorové události roku 1948, které měly velký dopad na existenci celé rodiny – Laichterovo nakladatelství bylo znárodněno a z Prokopa Laichtera se stal řadový zaměstnanec, domek rodičů Jičínské v Brně byl vyvlastněn a zůstal jim pouze malý byt. Otec navíc přišel o většinu penze, což způsobilo problémy i samotné Věře, která zčásti žila z jeho příspěvků. Sháněla si proto příležitostnou práci.³⁷¹ V roce 1952 dostala od malíře Emanuela Hradila, také člena *IV. střediska Aleš*, nabídku restaurovat fresku v budově tehdejší Československé akademie věd a umění. Zde se však při nešťastné události vážně zranila při pádu z lešení a úraz nohy již do konce života omezil její pohyblivost. Po roce 1948 se spolu s finančními a společenskými problémy prohloubily také její potíže psychické. Trpěla depresemi a často uvažovala o smrti.

Zdravotní stav malířky se s věkem stále zhoršoval, přidala se Parkinsonova nemoc a Věra Jičínská zemřela 27. března 1961.

Výtvarná tvorba Věry Jičínské ze studentských let není téměř zachována. Pravděpodobně se zabývala grafikou – dřevoryty a knižní ilustrací – nejspíše pod vlivem Františka Kysely. Později toto tvůrčí období vnímala velmi kriticky a velkou část prací patrně sama zničila v průběhu pařížského pobytu.³⁷² V její pozůstalosti v Městském muzeu v Dobrušce je uloženo několik tužkových portrétů a také skic z výletů z let 1919 – 1922.

Počátky pařížského období jsou spojeny spíše s hledáním vlastního uměleckého vyjádření. Pokoušela se, ovlivněna snad učitelem Fernandem Légerem, tvořit v duchu purismu, prošla si také fází kubistickou. V jejích obrazech z tohoto období je však, jak píše Zlámalová, patrné spíše dekorativní užití kubistického tvarosloví. Vytváří obrazy, „*kteřé ostré hrany používají k ozvláštnění zobrazení zcela reálných lidí nebo věcí.*“³⁷³ Dílo *Kompozice s pěti ženskými*

akty³⁷⁴ [153] můžeme „považovat za vyvrcholení tohoto prvního tvůrčího období, které probíhalo zřejmě na Académie moderne pod vedením Friesze a Légera“³⁷⁵ a které prozrazuje smysl pro vytříbenou kompozici i barevný soulad.

Důležitou osobností pařížského pobytu Věry Jičínské byl André Lhote. Malíř, který prošel moderními uměleckými směry, aby se vrátil zpět k předmětu a tvořil v duchu neoklasicismu.³⁷⁶ I Jičínská si pod vlivem jeho děl často vybírala za předmět zobrazování ženu či ženský akt. V její tvorbě se objevují ženy těhotné a oblíbeným modelem jí byla tanečnice Lydie Wisiaková.

Další etapa její tvorby začíná v roce 1927, kdy maluje, patrně také pod dojmem dobového zájmu o exotiku, portréty černošek, mulatek či cikánek. Tuto dobu může ilustrovat *Půlakt dívky z Martinique (Mathilde)* [155] z roku 1928, v němž je stále patrné poučení v díle učitele André Lhota³⁷⁷ [156]. Zároveň ve své tvorbě zhodnocuje podněty z francouzského prostředí, jak to vidíme v díle *Bretaň*³⁷⁸ [154], kam se v této době vydala vůbec poprvé.

Zlomovým momentem v tvorbě Věry Jičínské však bylo sblížení s Prokopem Laichterem. Pod dojmem jeho názorů, obdivujících se malbě italské renesance, dochází v té době „k posunu od strážlivé vytříbené barevnosti několika zemitých tónů k často až násilné a křečovitě pestrosti, která se k jejím statickému monumentálnímu konstruktivnímu provedení nehodila a působila velmi neústrojně.“³⁷⁹

Po svém návratu z Paříže do Čech ale i tuto polohu opustila a zobrazováním večerních výjevů či osvětlených interiérů se začala zajímat o světelnou atmosféru na obraze. Vznikla díla, která stylizací figur silně připomínají Rudolfa Kremličku [158] – jako je tomu v případě obrazu *Pradlena*³⁸⁰ [157] z roku 1932, nebo tvorbu přítele Jana Zrzavého [160], jehož příklad bychom hledali například v malbě *Čtenář*³⁸¹ [159]. Kolem poloviny třicátých let našla v díle Věry Jičínské ohlas antická mytologie, jež dala vzniknout *Mytologickému cyklu*³⁸² [161], v němž se dostala až na hranice abstrakce. V roce 1936 přišlo narození dcery. Přerušením tvůrčí práce „nastala v její tvorbě

*viditelná přetržka, ze které už se nikdy nevzpamatovala. Vývoj její malířské činnosti se uzavřel, nehledala už nové motivy a výrazové prostředky“.*³⁸³

V době, kdy se již také stala členkou Alše, se věnovala především námětům z okolí Dobrušky, jak to dokumentuje práce *Dobruška*³⁸⁴ [162], nebo Říček v Orlických horách, kde s manželem koupili chalupu, a Českého Ráje. Vracela se také k výtvarným polohám, které již vyznávala dříve, což je patrné především v práci *Myčky parket*³⁸⁵ [163], které připomenou Kremličkovsky laděnou *Pradlenu* z počátku třicátých let. Posledním dílem, které zmíníme a které představuje závěrečnou fázi tvorby Věry Jičínské, je *Židovský hřbitov*³⁸⁶ [164]. Nedosahuje zde již silného výrazu, přesto však kresba působí až snovou náladou.

Věra Jičínská přejímala ve své tvorbě mnoho podnětů a často se nechávala ovlivňovat tvorbou svých učitelů či přátel, až se může zdát, že nebyla schopná vlastního výtvarného výrazu. V průběhu svého francouzského pobytu se napojovala na soudobé malířské směry, po návratu do Čech pak ještě ve třicátých letech reagovala na tvorbu Zrzavého či Kremličky, později – tedy v době, kdy byla členkou Alše – již její tvorba spíše stagnovala. To bylo ale nejspíše zapříčiněno i vnějšími vlivy – narozením dcery, nástupem komunistů k moci v roce 1948 a s tím spojeným počátkem období, v němž nebylo vítané zajímat se o nejmodernější výtvarné názory, a později také pracovní úraz, s jehož následky bojovala až do konce života. Přesto však Věru Jičínskou můžeme považovat za osobnost, která si zaslouží pozornost, již jen svou snahou o hledání vlastního výtvarného vyjádření, pro kterou byla schopná odjet do cizího prostředí Paříže a vyjíždět na pobyty i do jiných zemí tehdejší Evropy.

6. 12. 2 Účast na spolkovém životě

Věra Jičínská³⁸⁷ do spolku vstoupila v roce 1938, kdy se odštěpená *Skupina výtvarných umělců v Brně* vrátila do brněnského Alše. Aktivně se podílela na spolkovém životě, když byla opakovaně

volena za člena výboru Alše – ve správním roce 1940 i 1947 – 1948 byla jeho pokladníkem a v letech 1948 a 1951 - 1952 byla členkou výboru.

V padesátých letech se účastnila schůzí IV. střediska SČSVU Aleš, negativně však vnímala tlak podřídit se oficiální doktríně socialistického realismu. Jak píše Barbora Zlámalová, zmiňovala se Věra Jičínská v dopise Vojtěchu Doležilovi o tom, že „*v umění naše doba prodělává bohužel velké převraty, zejména u nás a v sousedních východních zemích. Učili nás socialistickému realismu, prošli jsme školením, na výstavách přijímány obrazy pouze vytčeného směru a výtvarníci odchylného vyjádření zavrhováni, jako Zrzavý, Bauch, Tichý aj.*“³⁸⁸ Přesto se však účastnila akcí a výtvarnických brigád, v roce 1951 se například zavázala, spolu s ostatními členy Alše, k vytvoření studie či obrazu, na kterém by bylo zachyceno „*pracovní nadšení brigádníků budujících letenskou pláň*“, a také, že se pokusí „*ve svých dílech vyjádřiti novou krásu vznikající socialistické Prahy a zároveň i krásu a velikost Prahy historické.*“³⁸⁹

Věra Jičínská byla další členkou spolku Aleš. Podobně jako Lucie Klímová se však do spolkového života zapojovala spíše účastí na besedách a výstavách, než výraznějším podílem na organizaci. V případě Jičínské to můžeme přisuzovat několika faktorům. Byly to jednak její časté pobyty mimo Prahu v Dobrušce či Říčkách v Orlických horách, starost o dceru a později také zdravotní problémy. Přesto však byla významnou členkou Alše, která jakoby mezi Alšany, s ohledem na její pařížské období a setkávání se s umělci vyznávajícími nejmodernějších umělecké názory, ani nepatřila. Jak však poznamenala Barbora Zlámalová – tvorba Věry Jičínské ve čtyřicátých a padesátých letech spíše stagnovala a nevyznačovala snahy o modernější výraz.

6. 13 Jan Mehl

*19. 5. 1912 Česká Třebová – †22. 5. 1990 Praha

Malíř, grafik a ilustrátor.

Členem od roku 1938. Vystoupil nejdříve v roce 1966.

6. 13. 1 Život a dílo

Malíř, grafik a ilustrátor Jan Mehl³⁹⁰ [165] se narodil 19. května 1912 v České Třebové. V letech 1927 – 1929 studoval Školu uměleckých řemesel v Brně u Františka Václava Süssera, následně mezi lety 1929 – 1935 Akademii výtvarných umění v Praze u Vratislava Nechleby a Williho Nowaka, kde byl spolužákem Karla Molnára.³⁹¹ Léta 1935 – 1936 strávil v Paříži, kde se soukromě školil u Františka Kupky. Ilustroval knihy pro nakladatelství Panton³⁹² a spolupracoval s loutkovou scénou Ústředního loutkového divadla a Národním divadlem v Praze. Byl členem skupiny *Tvorba* a *Skupiny B7*. Údajně se věnoval se také restaurování a má být autorem několika realizací v architektuře.³⁹³ Zemřel dne 22. května 1990 v Praze.

Prvním dílem, ilustrujícím Mehlovu tvorbu je kresebná tušová *Studie draperie*³⁹⁴ [166], snad datovaná do roku 1939.³⁹⁵ Je nakreslená na papíře, který patrně sloužil umělci také k rozepisování pera a k zaznamenávání nápadů k dalším pracím. Draperie, působící až staromistrovským dojmem, je precizně šrafovaná krátkými tahy a vysvětlená bílou barvou. Snad mělo jít o přípravnou studii k nějaké větší kompozici, která by však do Mehlova díla, alespoň co se týče předvedených ukázek, příliš nezapadala. Časově následující *Zátiší*³⁹⁶ [167] jen potvrzuje Mehlovu kresebnou dovednost. Budování tvarů mu nečiní žádný problém a obzvláště v podání dvou džbánů je opravdu povedené. Celé zátiší pak působí velmi lehce a vzdušně. Totéž už ale nemůžeme říct o deset let mladším *Zátiší*³⁹⁷ [169], ve kterém zachycuje pletací a šicí potřeby. Nedaří se mu charakteristika

materiálů ani přesvědčivé podání prostoru, nejšťastnější není ani zvolená barevnost. Tento neúspěch je však po roce střídán snad nejzdařilejším Mehlovým dílem, kterým je *Dětské hřiště*³⁹⁸ [170]. V zajímavě diagonálně budované kompozici, vedoucí od hraček v popředí k hrajícím si dětem v pozadí, zachycuje interiér pokoje a dětský svět. Užívá sice impresionisticky těkavého rukopisu, celý výjev je ale až příliš promyšlený, než aby byl zachycením prchavého okamžiku. Působivá je i volba barevné škály, která je sice poměrně bohatá, přesto se mu však daří, nejspíše přítomností modravého odstínu ve všech plánech, udržet jednotu kompozice a dodat celé práci až monumentální charakter. Podobně pracuje i v *Podobizně paní V. M.*³⁹⁹ [171], která je snad zachycením jeho manželky, jistě ale podává věrný a pravdivý obraz socialistické ženy v duchu oficiálního portrétního umění, jaké známe od Vratislava Nechleby a jeho *Portrétu Antonína Zápotockého* vzniklého po roce 1953 nebo Martina Sladkého a jím zachyceného *Portrétu zemědělce* z padesátých let 20. století, s nimiž má Mehlova podobizna společný podobně nepřítomný výraz. V *Dětském hřišti* ani v *Podobizně paní V. M.* se Mehlovi nedaří vnést do díla vřelý cit a obě kompozice působí chladně a neosobně. Větší emoce jakoby se mu dařilo v divákovi vzbuzovat jen ve volných kresbách a studiích – vedle zmiňovaného *Zátiší* ze čtyřicátých let působí příjemně i sluncem prosvícená *Krajina s vesnicí*,⁴⁰⁰ a tak se může zdát, že v okamžitém zachycení viděného a zvolené technice kvaše, který neumožňuje opakované přemalovávání, si byl Mehl daleko jistější než v oleji, v němž mohl dílo více promýšlet a konstruovat.

Šedesátá léta dokumentuje dílo *U šicího stroje*⁴⁰¹ [172], které rukopisem a charakterem promalování připomene Vojtěcha Sedláčka⁴⁰² [173], jemuž je tvorba Jana Mehla blízká především ve volných kresbách, zejména v již zmiňované *Krajině s vesnicí*. O rok později vznikla malba *V Křížanech*⁴⁰³ [174], která na Sedláčka odkazuje už jen vzdáleně a spíše svou výraznou barevností

připomene Čapkův *Oheň*⁴⁰⁴ [175], blízko má ale i k Josefu Vackemu a jeho dílu *Karlovy Vary (Před Kavárnou)* [117] z roku 1960.

Tvorba Jana Mehla byla i přes drobné výtky oceňována oficiálními kruhy. Jeho dílo *Raymonda Dienová*⁴⁰⁵ [168] bylo v roce 1951 navrženo na Cenu míru a vystaveno na *Výtvarné úrodě 1951*. Přesto mu však v této souvislosti Miroslav Míčko vytýká, „že tu je málo typologické výraznosti, že tváře a postavy jsou viděny příliš povšechně nebo že obměňují dva tři modely“. Mehl i další malíři se také „spokojují jen s letným průzkumem prostředí, ne dost pozorným ohledáním předmětu, povrchním studiem skutečnosti.“⁴⁰⁶ Vyzdvihován je také spolu s Ludmilou Janovskou a Lucií Klímovou v článku k výstavě IV. střediska, konané v roce 1953.⁴⁰⁷ Autor recenze této výstavy zde poznamenává, že i přesto, že Mehl prošel obdobím formalismu, je z jeho prací posledních let jasné, že „v jeho talentu byl ztajen velký realistický fond“ a pokračuje, že „práce, které vystavuje na této výstavě, ukazují bohatství výrazových možností, poctivé úsilí o zvládnutí reality i úsilí o kultivovaný malířský projev.“⁴⁰⁸ Nejvíce přitom oceňuje Mehlovu *Podobiznu paní A. Vernerové, matky 20 dětí, Malířské zátiší* a naopak dílu *Žňový útulek v Křižanech* vytýká „nepřekonaný vliv formalistických tendencí“.⁴⁰⁹

Jan Mehl zhodnocoval ve své tvorbě podněty impresionismu, využíval jeho teorie o skladbě barev na sítnici oka, již aplikoval především u díla *Dětské hřiště*. Ve volných studiích a krajinách se blížil Vojtěchu Sedláčkovi, v pokročilejším věku zhodnocoval i fauvistické tendence, což si však můžeme dokumentovat jen jedním dílem.

6. 13. 2 Účast na spolkovém životě

Jan Mehl⁴¹⁰ patřil mezi ty umělce, kteří do spolku přišli v roce 1938 spolu s vracejícími se členy *Skupiny výtvarných umělců v Brně*. Poté patřil k zakládajícím členům Pražského Alše, přítomným na schůzi, konané 11. února 1948. Opakovaně byl volen za člena spolkového výboru a v roce 1952 dokonce členem

přijímací komise IV. střediska Aleš. Působil také v tvůrčí a kulturně propagační komici. Spolu s tímto postem mu bylo také vysloveno uznání, že *„vykonával jak v porotě, tak jako člen střediskového kultpropu vliv, jenž – bez nadsázky – pomohl udržovati kvalitu našeho střediska“*.⁴¹¹

V dopise Sociální komisi ÚSČSVU z roku 1955 je v žádosti o důchod charakterizován jako *„a/ velmi dobrý malíř, vystavoval na všech výstavách střediska na Jízdárně, uspěl na všech úkolových akcích a soutěžích. b/ jest velmi těžce nemocen nevléčitelnou chorobou páteře, má 2 nedospělé děti, manželka jest též vážně nemocna též nevléčitelnou oční chorobou (hrozí jí oslepnutí)“*.⁴¹²

Bydlel v Praze a v Křižanech obýval dům č. p. 152. V nedatovaném dokumentu nejdříve však z roku 1966 se píše, že ze spolku vystoupil.

Jan Mehl patřil mezi osobnosti, které, především svou tvorbou padesátých let, dobře reprezentovaly středisko Aleš. Podílel se na chodu spolku svojí přítomností ve výboru i kulturně propagační komisi, do níž byl zvolen patrně v roce 1951. Z dochovaných dokumentů také víme, že pobýval v Křižanech a že někdy dokonce užíval jména „Jan Mehl-Křižanský“.⁴¹³

7. Druhé období. Odbočka – léta 1940 až 1947

Druhé spolkové období se rozvíjí mezi lety 1940 až 1947, tedy v době existence Alše ještě pod brněnským ústředím s názvem *Spolek výtvarných umělců moravskoslezských Aleš, Odbočka Praha*. V první polovině čtyřicátých let, poznamenané válečnými událostmi, se členská základna příliš nerozrůstala. Jako zástupce umělců, kteří v tomto období do spolku vstoupili, si můžeme uvést tři autory – Vladka Antuška, Bohuše Čížka a Aloise Hejla. Bohatý na nové členy byl především rok 1947. Dle původního záměru zde měli tedy být představeni malíři Karel Molnár, Václav Vrbský a spolkový tajemník Stáňa Matějček, u nichž se však nepodařilo dohledat žádné dílo, a proto je jim, spolu s malířem Josefem Jičínským, který do spolku vstoupil v roce 1937, a Ludmilou Janovskou, která se členkou Alše stala nejpozději v roce 1948, věnována samostatná kapitola.⁴¹⁴

Období čtyřicátých let bylo ve spolkovém životě výrazně poznamenáno snahami osamostatnit se od brněnského Alše a vytvořit vlastní spolek v Praze. Do roku 1946 navíc datujeme počátek působení pražských členů v Křižanech v Podještědí a v této době se členem Odbočky stal také František Viktor Mokrý, osobnost, hrající ve spolku nezastupitelnou úlohu. Také proto je mu věnována samostatná kapitola.

7. 1 Vladěk Antušek

*25. 8. 1901 Benešov – †28. 10. 1968 Benešov

Malíř, grafik a mozaikář.

Členem spolku byl od roku 1944 do konce padesátých let.

7. 1. 1 Život a dílo

Vladěk Antušek⁴¹⁵ [176] se narodil 25. srpna 1901 v Benešově v rodině kamnáře a hrnčíře jako poslední z šesti dětí. Jméno dostal podle svého kmotra, kterým se po delším hledání stal místní lékař Vladimír Haering. Rod Antušků pocházel ze Žiňan, českobratrské vesnice, která měla vzniknout již za husitských válek. Kvůli chudobě, která u Antušků panovala, odcházeli Vladěkoví sourozenci po dovršení čtrnácti let z domova za prací – bratr Josef tak například odešel do vojenské hudební školy a po absolvování hudební akademie ve Vídni a působení u Esterházyho⁴¹⁶ na jeho maďarských statcích se usadil ve slovenském Lučenci. Vztah Vladěka Antuška k umění se patrně začal budovat již v dětství, kdy tatínkovi, poté, co ostatní sourozenci odešli, pomáhal u hrnčířského kruhu. Po studiích na gymnáziu absolvoval v letech 1918 až 1923 Uměleckoprůmyslovou školu u Vratislava Hugo Brunnera. „*Během studií se stal členem Devětsilu a spřátelil se s Jiřím Wolkerem, s režiséry Jindřichem Honzlem a Jiřím Frejkou, s Vítězslavem Nezvalem a dalšími osobnostmi*“.⁴¹⁷ Podnikl studijní cesty po Evropě – Řecku, Jugoslávii, Itálii, Německu, Podkarpatské Rusi a Slovensku, ve Francii se seznámil se svým celoživotním přítelem Otakarem Kubínem. Po návratu z cest po Itálii v roce 1923 se uvedl první výstavou, která se konala v Praze, přivydělával si malováním kulis, reklam do novin, tvorbou památníků. Další výstavu, která se konala v roce 1932 v rodném Benešově, zahájil jeho přítel spisovatel Karel Nový. „*V té době však pracoval Vladěk také na mozaikové výzdobě zobrazující Skutky milosrdenství podle kartónu profesora Uměleckoprůmyslové školy Františka Kysely. Mozaiku můžeme najít v kapli Bartoňů z Dobenína v katedrále sv.*

Víta na Pražském hradě. Vytvořil také mozaiky v Kotěrově muzeu v Hradci Králové podle kartónu profesora Preislera a na Staroměstské radnici podle Alšových fresek.“⁴¹⁸ Za okupace stál v čele ilegální komunistické skupiny v Benešově.

Po válce pracoval v řadě kulturních institucí, nejprve jako kulturní referent Zemského národního výboru v Benešově, později ve Výtvarném odboru Ministerstva informací a osvěty v Praze. V den šedesátých narozenin – 25. srpna 1961 – převzal z rukou prezidenta Antonína Novotného Řád práce za obětavou práci pro Komunistickou stranu Československa a za zásluhy o rozvoj výtvarného umění. I přes onemocnění se v posledních letech svého života věnoval výtvarnému vzdělávání dětí [177]. Zemřel 28. října 1968 v Benešově, kde prožil téměř celý život a kde jedna z ulic dodnes nese jeho jméno.⁴¹⁹

Tvorbu Vladka Antuška si představíme na několika ukázkách, pocházejících z pozůstalosti u jeho příbuzných v Praze. Tato díla však nejsou z větší části datována ani opatřena názvem, který ale nejspíše dříve nesla. Pro snazší orientaci budeme proto užívat pojmenování alespoň orientační, uváděné v závorkách a vycházející z toho, co je na obraze zachyceno.

Datované práce Vladka Antuška máme zachovány až z padesátých let, proto můžeme jen odhadovat, jak vypadala jeho tvorba v době, kdy se scházel s členy Alše. První ukázky časově zařaditelných prací pochází z katalogu výstavy⁴²⁰ a zachycují benešovská zákoutí. Jsou to především *Benešovské masné krámky*⁴²¹ [180] nebo *Piaristická kolej*⁴²² [181], namalované někdy mezi lety 1956 – 1959, v nichž cítíme příklad díla Maurice Utrilla nebo Karla Holana⁴²³ [182, 183]. V díle *Za Benešovem*⁴²⁴ [184] z roku 1959 dosahuje drobnými tahy těkavého dojmu impresionistických obrazů. Pojetím a stylem práce s barevnou skvrnou snad můžeme k tomuto obrazu přiřadit i dílo *Slunečnice*⁴²⁵ [193], na němž vidíme kytici květů před otevřeným oknem s výhledem na Benešov. Klidnější

*Středočeská krajina*⁴²⁶ [185] z roku 1965 připomene dílo Antonína Slavíčka *Pohorská vesnice* [186] roku 1902.⁴²⁷ Antušek zde citlivě pracuje s barevností, aby vzniknul obraz, který je, ostatně jako většina malířovy tvorby, tichým obdivem k rodnému kraji. Práce s vytříbenou barevností patří, vedle šířkově pojatého formátu se zachycením dalekého pohledu do krajiny, k jedné z charakteristik Antuškových maleb. Také proto si snad vybírá období jara či podzimu, aby mohl pracovat se světlými odstíny modří, okru či zelení, jak to dokumentují díla jako *(Jarní krajina)*, *(Jarní krajina se stromy)*, *(Krajina)*, *(Krajina s cestou a alejí)*⁴²⁸ [188 - 191] nebo poněkud ponuřejší *Na Hlinánkách*⁴²⁹ [187]. Barevněji vyznívá *Krajina s cestou a stromem*⁴³⁰ [192] podaná v technice pastelu, která snad vznikla jako skica někde v přírodě.

Vladěk Antušek byl, alespoň co se týče námětů, zcela regionálním umělcem a plně se věnoval rodnému Benešovsku. „*Inspiraci nacházel především v krajině v okolí Benešova: v konopištském Chlumu, Neštětické hoře, v kopcovitém kraji Blanických rytířů.*“⁴³¹ Jeho uměleckými vzory byli malíři Mikoláš Aleš, Antonín Slavíček, Václav Špála, Emil Filla, Jan Zrzavý a Otakar Kubín,⁴³² se kterým jej pojilo dlouholeté přátelství. Věnoval se také ilustraci,⁴³³ za kterou získal v roce 1939 ocenění. Tvorbě Vladěka Antuška věnovali své básně Jan Noha, František Nagy, František Hrubín či Miloslav Kollman.⁴³⁴

7. 1. 2 Účast na spolkovém životě

Vladěk Antušek⁴³⁵ se na spolkových výstavách⁴³⁶ [178, 179] objevuje poprvé v roce 1943, řádným členem se stal v roce 1944. Členem Alše byl i v padesátých letech, kdy se jako svým podpisem připojil k *Pokusy o zdůvodnění další existence spolků.*⁴³⁷ Jak již bylo zmíněno, žil a tvořil v Benešově u Prahy, proto se patrně nemohl schůzí účastnit pravidelněji. V šedesátých letech se již ve spolkových dokumentech neobjevuje.

Je možné, ale doklady o tom nemáme, že se s pražskými členy spolku Aleš seznámil díky svému působení ve Výtvarném odboru ministerstva, mohl se ale znát také s F. V. Mokrým, s nímž jej spojovaly styky s členy Devětsilu i levicové smýšlení. Někteří členové – například Václav Trefil – navíc zajížděli malovat na Benešovsko, a tak se mohli seznámit i touto cestou. Porozumění Antuška s Alšany můžeme předpokládat již jen na základě výčtu jeho uměleckých vzorů – tvorba Mikoláše Alše či Antonína Slavíčka byla jistě blízka mnohým.

7. 2 Bohumil (Bohuš) Čížek

*11. 2. 1913 Lešany na Hané – †19. 9. 1989 Praha

Malíř.

Vystavuje se spolkem nejpozději od roku 1943. Jeho působení ve spolku končí rokem 1944.

7. 2. 1 Život a dílo

Malíř Bohumil Čížek⁴³⁸ se narodil 11. února 1913 v Lešanech na Hané a zemřel 19. září 1989 v Praze. Po prostějovské reálce navštěvoval pražské České vysoké učení technické, kde studoval kresbu a deskriptivu u Oldřicha Blažíčka, Cyrila Boudy a Karla Pokorného. V letech 1945 – 1949 zde působil také jako asistent – konkrétně na Fakultě architektury a pozemního stavitelství Českého vysokého učení technického v Praze. V roce 1965 mu bylo uděleno hlavní porotou umělecké soutěže, vyhlášené vládou ČSSR k 20. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou, Čestné uznání v oboru výtvarného umění a v roce 1977 získal bronzovou medaili za obraz z Příbramska, kterou mu udělil komitét sympozia Hornická Příbram ve vědě a technice.⁴³⁹

V tvorbě Bohumila Čížka najdeme krajiny i lidské figury, zejména ve čtyřicátých letech často zachycené v rámci nějakého biblického námětu. Jeho umělecké počátky a také dobu, ve které se účastnil výstav Alše, si můžeme dokumentovat několika díly. Prvním je *Slunečný den*⁴⁴⁰ [194] – pohled na domy s brankou v popředí, zachycené v ohnivé barevnosti. Další je grafika s biblickou tematikou *Lota s dcerami*⁴⁴¹ [195], která typickou postav lehce připomene přípravné kresby Jana Zrzavého⁴⁴² [196]. Čížek se však tolik nepouští do stylizace figur a ve srovnání se Zrzavým je v detailech popisnější. Zcela jinou polohu zaujímá další grafika – *Žena*⁴⁴³ [197] – z roku 1945. Figura sedící ženy není dobře zvládnutá z hlediska proporcí, ani tělesných zkratek.

V padesátých letech se ani Bohumil Čížek neubráníl diktátu oficiální tvorby, do které se přiřadil dílem *Stavba socialismu*⁴⁴⁴ [198] z roku 1952, jež nám nabízí pohled na stavbu mostu a jež se svým námětem řadí k dílům jako je například *Stavba Slapské přehrady*⁴⁴⁵ [199] z roku 1958 Františka Bílka, kterou však *Stavba socialismu* o šest let předbíhá. Podobným impresivně realistickým naladěním vyznívá i dílo *Pod Spiritkou*⁴⁴⁶ [200] nabízející pohled do krajiny v mlžném oparu, která nezapře školení Oldřicha Blažíčka⁴⁴⁷ [201]. Do tohoto období Čížkovy tvorby můžeme snad zařadit i nedatovanou práci *Portrét starého muže*⁴⁴⁸ [206], která je jedinou dohledanou figurální malbou, jež se ale svým realistickým vyzněním a celkovým naladěním přibližuje stylu tvorby, který Čížek v této době vyznával.

K realismu tíhnoucí díla padesátých let střídá v letech šedesátých zcela jiná poloha. Sedláčkovsky vyznívajícím *Silnice*⁴⁴⁹ [202] ukazuje rozvolňování rukopisu. Novým námětem je městská scénérie. V obrazech jako *Továrnička I*⁴⁵⁰ [203] nebo *Domky za zrcadlem*⁴⁵¹ [204] užívá širokých tmavých obrysových linií k vymezení jednotlivých budov.

V sedmdesátých letech se objevují krajiny se stylizovanou barevností. Například dílo v *Sázavě*⁴⁵² [205] z roku 1976 Čížek záměrně ladí do fialového odstínu, nebo v *Šumavský podzim*⁴⁵³ [207] do zelenooranžova.

Bohumil Čížek je autorem, který ve spolku setrval velmi krátce, a zároveň také malířem, který prošel ve své tvorbě snad největším vývojem. Od ztvárňování náboženských námětů, přes slavičkovsky laděné krajiny, postavy příbuzné Janu Zrzavému a socialisticko-realistické zachycení budování technických staveb, dospěl v šedesátých letech k osobitější poloze užívající výrazných černých obrysových linií. V tomto období byla jeho tvorba také nejsilnější, sedmdesátá léta znamenala návrat ke krajinám v idealizované barevnosti, které již nenesou tak silný výraz.

7. 2. 2 Účast na spolkovém životě

Působení Bohumila Čížka⁴⁵⁴ v Alši bylo patrně jen velice krátké. S jistotou můžeme doložit, že se účastnil spolkové výstavy v roce 1943,⁴⁵⁵ ve výčtu jeho dalších výstav jsou však zmíněny i výstavy v letech předchozích.⁴⁵⁶ V roce 1944, kdy byli Vladěk Antušek i Alois Hejl, kteří se ve spolku objevují ve stejném období jako Čížek, přijati za řádné členy, je však v jednatelské zprávě poznámka, že „*Odbočka Praha nereflektuje na členství těchto pánů: Vitek Jan, Strnadel Ant., Čížek Bohumil*“,⁴⁵⁷ z čeho však tato zpráva pramení, nevíme, můžeme ale usuzovat, že se členem Alše patrně nikdy nestal. V následujících letech se ve spolkových záznamech více neobjevuje.

7. 3 Alois Hejl

*28. 10. 1909 Sudice u Boskovic – † 8. ledna 1977 Praha

Malíř.

Členem spolku byl mezi lety 1944 až 1955.

7. 3. 1 Život a dílo

Malíř Alois Hejl⁴⁵⁸ [208] se narodil 28. října 1909 v Sudicích u Boskovic. Otec mu brzy zemřel a matka musela sama živit rodinu, která žila ve velmi chudých poměrech. Hejl se nejdříve vyučil malířem pokojů a divadelních kulis, v roce 1937 odešel do Prahy, kde studoval na Akademii výtvarných umění u Josefa Loukoty a Otakara Nejedlého a přivydělával si prodejem novin nebo mytím schodů. Zemřel v Praze dne 8. ledna 1977. Část jeho pozůstalosti se nachází v rodné obci.

Alois Hejl se ve své tvorbě zabýval náboženskou tematikou či ilustrací literárních děl, zároveň ale velmi sugestivně zachycoval události druhé světové války. Jak a kde válku prožil, nevíme, patrně se ale musel setkávat s vojáky, mrtvými či raněnými. Prvním důkazem může být *Hlava vojáka*⁴⁵⁹ [209] z roku 1938, jež je zachycením zemřelého bělovlasého muže. Z téhož roku nejspíše pochází také *Starý lom*⁴⁶⁰ [210], který ale Hejl zachytil dosti neurčitě, působivá je ponurá temně zelená a hnědá barevnost.

V první polovině čtyřicátých let, která souzní s počátky Hejlova působení v Alši, se v jeho tvorbě objevují biblické náměty, jako je opakovaně ztvárňovaná *Pieta*⁴⁶¹ [211, 215] nebo *Kain a Ábel*⁴⁶² [216], podání na rudém pozadí, ale zachycuje i náměty z literatury. Jeho *Don Quichot*⁴⁶³ [212] připomene například soudobý výtvarný projev Cypriána Majerníka⁴⁶⁴ [213]. Maloval také v plenéru, když pobýval na Valašsku, kde vznikl akvarel *Beskydy II*⁴⁶⁵ [214] a častým námětem se stal motiv koně, který byl pro Hejla představitelem „*trpícího, ale bojujícího malířova nitra*“,⁴⁶⁶ a tak je *Raněná krása I*⁴⁶⁷ [217] více než výmluvná. Cizí mu nebyla ani tematika sociální, která byla

zvláště na konci války a po ní, dosti aktuální. V jeho tvorbě se proto setkáváme s obrazem lidí *V chudobinci*, [218] později pak s figurou *Nezaměstnaného*⁴⁶⁸ [221]. V roce 1945 se věnoval ilustraci *Záhořova lože*⁴⁶⁹ [219] z *Kytice* Karla Jaromíra Erbena a od konce války se v jeho kresbách setkáváme také s postavami německých vojáků a hubených nahých lidských těl. Prvním z nich je *Fašismus*⁴⁷⁰ [220] z roku 1946.

Kritika církve či člověka, který se k víře obrací až na smrtelné posteli, vyznívá z kresby *Boj o duši (Idealismus)*⁴⁷¹ [222] z počátku padesátých let, k dávnému období českých dějin se pak vrací v díle *Lipany*⁴⁷² [223], kde kněz na koni žehná padlým vojákům. I *Jesuité*⁴⁷³ [224] jako by v sobě nesli určitou výtku. Jen o rok později se znovu vrací k válečným událostem, kdy téměř apokalypticky ztvárňuje *Hirošimu*⁴⁷⁴ [225] s anonymním dítětem v popředí, stínem ženy a koněm prchajícím na nebesa.

Kontrastem k válečným hrůzám je pohled na klidný impresionisticky laděný *Záhumenek*⁴⁷⁵ [226] z roku 1970, který se opět vrací k Antonínu Slavíčkovi a jeho generaci. Naopak *Návrat*⁴⁷⁶ [227] připomíná Hejlova Dona Quichota ze čtyřicátých let a snad se také vyjadřuje k okupaci sovětskými vojsky v roce 1968, k níž zaujal zcela odmítavý postoj.

6. 3. 2 Účast na spolkovém životě

Alois Hejl⁴⁷⁷ vystavoval se spolkem poprvé v roce 1943⁴⁷⁸ a řádným členem se stal o rok později, podobně jako Vladěk Antušek. V roce 1944 vystavoval společně s Janem Mehlem v síni *Sdružení olomouckých výtvarníků*.⁴⁷⁹ Na rozdíl od Antuška, jehož působení ve spolku bylo jen okrajové, se Alois Hejl do života Alše zapojoval o něco výrazněji. Od roku 1947 byl opakovaně volen za člena výboru a na počátku padesátých let byl také navržen, aby zastupoval spolek ve Svazu. Podílel se i na křižanské akci, kde mu byl přidělen dům č. p. 115.

Závěr Hejlova působení v Alši spadá do první poloviny padesátých let. Ve spolkových záznamech se objevuje v roce 1951, kdy se ještě účastnil spolkové výstavy, byl zvolen členem výboru a v resoluci se spolu s dalšími umělci zavázal k převzetí patronátu nad nádražími a k výtvarnému zachycení chmelařského prostředí v Žatci. Poslední zprávou je pak jeho oznámení o vystoupení ze spolku, *„vzhledem k tomu, že spolek 'Aleš' nevyvíjí žádnou činnost, kterýžto stav trvá již více let“*.⁴⁸⁰

8. František Viktor Mokrý a jeho působení v Pražském Alši

Podíl Františka Viktora Mokrého na spolkovém dění a jeho význam pro Pražský Aleš je nezastupitelný, proto mu věnujeme samostatnou kapitolu bezprostředně předcházející období, v němž došlo k založení Pražského Alše, na kterém měl Mokrý svůj nemalý podíl. Život a dílo F. V. Mokrého, o němž dopodrobna pojednala Alena Kavčáková,⁴⁸¹ jen okrajově zmíníme a zaměříme se především na jeho činnost spolkovou.

8. 1 Život a dílo

F. V. Mokrý [228] se narodil 8. dubna 1892 v Praze jako druhorozený syn rodičům Jaroslavu a Anně Mokrým. Po studiu na žižkovské reálce nastoupil na Uměleckoprůmyslovou školu v Praze, kde se školil ve figurální malbě u Arnošta Hofbauera a Emanuela Dítěte a v malbě dekorativní u K. V. Maška. Docházel sem však „spíše ze zvědavosti než ze skutečného zájmu o užitě umění“,⁴⁸² a pobyl zde jen dva roky. Přesto ale pro něj toto období bylo významné zejména kvůli možnosti studovat téměř denně v knihovnách literaturu, zaměřující se na „*teoretické problémy smyslu, stavby a historického vývoje uměleckého díla.*“⁴⁸³ Zásadní byla pro mladého Mokrého studentská setkávání s Janem Preislerem, který v roce 1912 vyučoval na UMPRUM kresbu. Preisler měl vliv na Mokrého rozhodnutí věnovat se dále studiu malířství, když tedy odešel v roce 1913 vyučovat na Akademii výtvarných umělců v Praze, Mokrý jej následoval.⁴⁸⁴ Podnětné bylo i přátelství s Josefem Vydrrou, redaktorem časopisu *Náš směr*, který Mokrého podporoval v jeho směřování k pedagogické práci a kterému také Mokrý mimo jiné „*pomáhal s přípravou účasti českých a moravských škol na výstavě školního kreslení pořádané v roce 1912 při IV. Mezinárodním kongresu pro uměleckou výchovu v Drážďanech,*“⁴⁸⁵ což bylo první a zdaleka ne poslední Mokrého setkání s touto problematikou. Studium u Jana Preislera ukončil v roce 1915, až do roku 1917 však dojížděl ke svému učiteli na soukromé konzultace. Roku 1915 úspěšně složil

„zkoušky pro učitelství kreslení od ruky při školách středních“,⁴⁸⁶ a nastoupil i přes námitky profesora Preislera na své první pedagogické působiště v Klatovech. Působil pak ještě na reálce v Plzni a v Praze, kde jej zastihla první světová válka. V roce 1917 narukoval, ale při odvodu byl, zásluhou Aloise Kalvody, s nímž se spřátelil a který se za něj přimluvil na ministerstvu, zproštěn služby do února 1918, kdy se ale musel hlásit znovu.

Počátek dvacátých let 20. století znamenal i začátek Mokrého tvůrčí kariéry. Poprvé tehdy vystavoval s Výtvarným odborem Umělecké besedy (VOUB), jehož se stal členem a brzy se prosazoval i v jeho organizaci. Zároveň začal pravidelně přispívat do *Práva lidu*, kreslířské revui *Náš směr*, v níž se stal roku 1921 redaktorem, později také výtvarnou kritikou do *Venkova*. Změny ale nastaly i v jeho osobním životě, když se 18. července 1920 oženil se Zdenkou Burghauserovou,⁴⁸⁷ absolventkou Uměleckoprůmyslové školy v Praze a zakladatelkou a vůdčí osobností *Kruhu výtvarných umělkyně*. Velké pracovní vypětí a rodinné starosti, spojené také s narozením syna Jarmila, přivodili Mokrému zápal plic, který vyústil až v tuberkulózu. Přínosem ale byl léčebný pobyt v Dalmácii, kde načerpal nové síly, ale zároveň i mnohé podněty pro vlastní tvorbu – kompozice s dalmatskými motivy vytvářel mezi lety 1923 až 1932.

V roce 1927 vyvrcholily manželské neshody rozvodem, který ovšem zapříčinil také přerušení styku se synem Jarmilem. Již roku 1928 se ale Mokrý znovu oženil, a sice s knihovnicí Jarmilou Tejkalovou, která byla „vyrovnanou, zázemí vytvářející partnerkou.“⁴⁸⁸ Mokrého pracovní nasazení a organizační schopnosti byly oceněny funkcí generálního sekretáře při přípravě VI. mezinárodního kongresu pro kreslení a uměleckou výchovu, konaného v roce 1928 v Praze, a uplatnil je také při přípravě výstav mnohých výtvarníků. Cestami do Paříže, Itálie či Vratislavi si rozšiřoval své umělecké a teoretické obzory a ve své tvorbě se zabýval krajinnými náměty z okolí Prahy.⁴⁸⁹

V polovině třicátých let vystoupil z VOUB a spolu s Bohumilem Ullrychem a Aloisem Moravcem se stal členem *Sdružení jihočeských výtvarníků*, s nímž vystavoval a teoreticky přispíval i do spolkového sborníku *Práce*.

Ve válečných letech se k obavám o vlastní budoucnost přidaly také starosti finanční, které se snažil řešit přijímáním zakázek na návrhy pro chrámové vitráže či výtvarně propagační práce. Na konci války „*i on, veden obdivem k statečnosti svých levicově orientovaných přátel,*“ mezi které patřili Slavoboj Tuzar, Marie Majerová, Emil František Burian, Jaroslav Ježek či Jaroslav Seifert, „*vstoupil 15. 5. 1945 do Komunistické strany Československa a v letech 1945 – 48 byl jako výtvarník členem aktivu kultury a výtvarné propagace v dejvické místní organizaci.*“⁴⁹⁰

Roku 1946 přijal nabídku dlouholetého přítele Josefa Vydry k pedagogickému působení na nově vznikajícím výtvarném učilišti obnovené univerzity v Olomouci.⁴⁹¹ Již krátce po zahájení činnosti olomouckého ústavu však začaly vyvstávat problémy související s neslučitelností učebních metod ústavu se společenským vývojem směřujícím k nastolení komunistického režimu a vrcholící v roce 1948 v sesazení Josefa Vydry z postu vedoucího ústavu. Krátce po něm tuto funkci převzal Mokrý, který se však stejně jako další členové ústavu – Josef Vinecký, Jan Zrzavý či Lubomír Šlapeta – stal obětí kádrové politiky, uplatňované i v organizaci Univerzity Palackého. V roce 1946 se stal členem Pražského Alše a mnoho času trávil v Křižanech v Podještědí. Po odchodu z Olomouce se s obtížemi vrátil na Státní grafickou školu v Praze, reorganizovanou ve Vyšší školu uměleckého průmyslu, kde působil jako pedagog a ředitel až do roku 1958.

V posledním období svého života, započatém roku 1958 odchodem do penze, se věnoval vlastní tvorbě a také sepisování Pamětí, „*jež pojímal jako svou celoživotní bilanci,*“⁴⁹² vylíčil v nich však své životní osudy jen do roku 1924. V roce 1959 jej bolestně zasáhla smrt přítele Josefa Vydry a po roce 1961, kdy zemřela i jeho

první partnerka Zdenka Burghauserová, se snažil obnovit vztah ke svému synovi Jarmilovi. V letech 1962 a 1972 uspořádal ještě Svaz československých výtvarných umělců F. V. Mokrému u příležitosti jeho dožitého jubilea velké souborné výstavy. Dne 29. října 1975 pak F. V. Mokrý v Praze zemřel.

8. 2 Účast na spolkovém životě

F. V. Mokrý⁴⁹³ se ve spolkových dokumentech objevuje od roku 1946, kdy také s Alšem vystavoval.⁴⁹⁴ Jak asi vypadala jeho tvorba v této době, nám může ilustrovat dílo *Podbaba*⁴⁹⁵ [229]. Již v tomto roce se zapojoval do osamostatňovacích snah, ba co víc, stal se brzy, spolu s Josefem Jičínským, Stáňou Matějčkem, Rudolfem Březou a Václavem Vrbským, jejich hlavním iniciátorem. F. V. Mokrý se staral především o komunikaci s úřady, a tak také jeho zásluhou došlo dne 11. února 1948 k založení Pražského Alše, jehož byl na ustavující schůzi zvolen předsedou. Tuto funkci pak zastával až do doby zániku spolku. Své první funkční období uvedl proslovem o poslání Pražského Alše jako spolku, který má prostřednictvím kolektivu napomoci svým členům nejen k uměleckému růstu, ale také mu pomoci „*po stránce sociální a hospodářské*“. Navíc, „*má – li PRAŽSKÝ ALEŠ míti svou váhu, a má – li také míti svou barvu mezi ostatními vlivnými spolky, pak vedle vlastní dobré a hodnotné práce umělecké, již skládají jednotliví umělci na svých výstavách a v jiných spolkových podnicích dohromady, jest třeba, aby jedenkaždý z nás cítil intensivně svoji spolkovou příslušnost jako dobrovolně vzatý ale osobně odpovědný společenský i umělecký závazek. K tomu také patří, aby každý z nás i mimo spolek vystupoval uvědoměle a sebevědomě jako ALEŠÁK.*“⁴⁹⁶

V této době se Mokrý zapojil také do křižanské akce. Byl mu zde přidělen dům č. p. 317, který dne 6. října 1948 přešel do vlastnictví „*Františka a Jarmily Mokrých, každému polovicí*“⁴⁹⁷ a který byl oblíbeným místem jeho prázdninových pobytů i vítaným prostředím k vlastní tvorbě. V místní Galerii Domu Mikoláše Alše

v Křižanech byl zastoupen dílem *Senoseč na horách*⁴⁹⁸ a do soutěže *O novou vesnici* se zapojil dílem *Nástup strojů na poli I. a II.*⁴⁹⁹

Ze svého postavení spolkového předsedy se ve zhodnocení správního roku 1948 vyjadřoval k únorovým událostem, které vítal, promluvil ale také o ideologickém programu Pražského Alše.⁵⁰⁰

Své organizační schopnosti i teoretické a praktické znalosti výtvarného umění uplatňoval i v letech následujících, kdy byl v rámci nastoleného Pětiletého plánu Pražského Alše pro léta 1949 až 1953 pověřen vedením „Činnosti výtvarné“, která spočívala v důsledném „pojetí skutečnosti v duchu socialistického realismu. Těži ze styků výtvarníků s pracujícím lidem měst a venkova, oceňuje přednosti realismu, zaměřeného na krajovost, avšak svým zaměřením ... staví hráz a bude odporovati onomu umění, které jest založeno na formalismu, vyplývá z buržoazní dekadence, tedy nepůvodní, překladatelské, nanejvýš epigonské a dosud sloužilo vrstvám protilidovým.“⁵⁰¹ Spolu s Jaroslavem Švábem vedl také „Činnost správní“, která znamenala především organizaci celého spolku.

V roce 1951 se objevily tendence zrušit výtvarnické spolky, které se však nakonec Pražského Alše nedotkly. Přesto se několikrát sešli předsedové ohrožených pražských spolků, aby dohodli další postup. Za Pražský Aleš zde byl přítomen F. V. Mokrý, za *Jednotu umělců výtvarných* architekt Jan Zázvorka, za *Spolek výtvarných umělců Purkyně* B. S. Urban či malíř Stehlík za spolek *Marold*. Tehdy také přijalo IV. středisko resoluci, v níž se jednotliví umělci zavázali v plnění výtvarných úkolů.⁵⁰²

V souvislosti se vznikem IV. střediska došlo k rozdělení a proměně spolkové administrativy. Novinkou se stala také dvojí volba výboru a předsedy – kdy do čela IV. střediska byl v roce 1951 zvolen Josef Vacke, vůdčí postavení v Pražském Alši však i nadále zastával F. V. Mokrý, který se ale zapojoval i do činnosti výboru střediskového. Mokrý se vyjadřoval k novým poměrům ve výtvarnické obci, které daly vzniknout svazovým střediskům, v nichž viděl naději v lepší uspořádání výtvarnické obce.⁵⁰³ Znepokojení ale vyjádřil nad

novými členy, když napsal, že „*doplňk Alšovského jádra IV. střediska tvořili výtvarníci dříve ve spolcích neorganisovaní, které nám bez našeho výběrového zásahu a vůle přidělilo ústředí Svazu.*“⁵⁰⁴

Po zprávě o zrušení všech výtvarných spolků v roce 1956 a předání majetku Pražské Alše do rukou Zdeňky Vyskočilové, zastupující Český fond výtvarných umění, a Evy Helclové a Františka Břízy, přítomných za Ústřední národní výbor (ÚNV) hlavního města Prahy zaslal F. V. Mokrý ÚNV protestní dopis, v němž se vyjadřoval k neoprávněnosti takového kroku, který je „*jen výrazem přání určité skupiny lidí, kteří to s rozvojem českého výtvarného umění v období výstavby socialismu u nás nemyslí upřímně a bez sobeckých osobních zájmů.*“⁵⁰⁵ Poté, co se mu z úřadu nedostalo valné odezvy, obrátil se se svou stížností ke generálnímu prokurátorovi. Opět vznášel námitky proti nesprávnému jednání a žádal navrácení všech zabavených věcí a zvláště se ohrazoval proti formě převzetí Domu Mikoláše Alše v Křižanech, která proběhla pouze „*papírově*“ a zapříčinila, že „*dům ten nyní chátrá, sbírky v něm nashromážděné jsou ohroženy, střecha potřebuje naléhavé opravy a budova potřebuje údržbáře a správce. Protože však Spolek výtvarných umělců Pražský Aleš byl zbaven všech prostředků i finančních, není tam nikoho, kdo by se o údržbu a zabezpečení tohoto nemovitého i movitého, pro místní krajinu významného objektu dále staral.*“⁵⁰⁶ Přesto se mu však nepodařilo dosáhnout uspokojivého výsledku a Pražský Aleš byl zrušen, Dům Mikoláše Alše patrně dále chátral, dnes již nestojí.

V roce 1957 ale došlo v utvoření *Tvůrčí skupiny Aleš*. Dne 11. prosince 1957 se Mokrý zúčastnil spolu s Bohumírem Dvorským, Janem Kotíkem, Pravoslavem Radou, Vlastimilem Radou, Vladimírem Sychrou a Janem Rambouskem schůze vedoucích tvůrčích skupin, na níž se řešila otázka, jak „*zorganisovati výtvarný život v Praze*“. Mokrý se vyslovil pro „*zajištění samostatné tvůrčí činnosti ALŠE, pro zajištění jedné velké výstavní místnosti aspoň jednou za dva roky, a za možnost uspořádati během roku menší výstavy jednotlivců v místnostech menších.*“⁵⁰⁷

F. V. Mokrý se velkou měrou podílel i na přípravách spolkových výstav, které nezřídka uvedl zahajovacím proslovem. Při otevření výstavy v Hradci Králové v roce 1961 se tak například vyjádřil i k ideovému programu Tvůrčí skupiny Aleš.⁵⁰⁸ V této době byl stále předsedou spolku, přetvořeného tedy v tvůrčí skupinu. Navíc se ale staral i o spolkové zápisy a korespondenční styk s jednotlivými členy, rozptýlenými do různých koutů republiky, které se snažil informovat o dění ve spolku a vyzýval je k účasti na výstavách.⁵⁰⁹

V první polovině šedesátých let, kdy ve společnosti i výtvarném umění nastalo období uvolnění a přicházelo Pražské jaro, viděl Mokrý v západním moderním umění „*pozici zkomírajícího a do nihilismu upadajícího západnického dekadentního zoufalství*“ a pokračoval, že umělci Aleše chtějí „*tvořit pro celou naši dnešní společnost, ... aby ... tvorba nacházela odezvu ve zcela normálních lidech naší současné ke komunistické společnosti spějící pracující třídě lidí a nikoliv jen k několika výlučným jedincům, odcizujícím se této třídě pracujících.*“⁵¹⁰ V této době docházelo k postupnému útlumu spolkových aktivit a právě F. V. Mokrý byl iniciátorem jejich znovuoživení. V roce 1964 se opětovně vyjadřoval k ideovému programu tvůrčí skupiny, mluvil o působení výtvarného díla na diváka⁵¹¹ i o uměleckých východiscích jednotlivých členů, které spatřoval zejména v tradici českého malířství 19. století, ale i v umění Francie přelomu 19. a 20. století.

Po polovině šedesátých let se ještě snažil prostřednictvím komunikace s jednotlivými členy, zjistit, zdali je další fungování Aleše ještě možné. I přes několik málo reakcí na tuto výzvu a snahu získat pro spolek nové členy, však nejspíše došlo k jeho definitivnímu zániku.

František Viktor Mokrý byl osobností, která vážně určovala charakter Pražského Aleše od jeho ustanovení v roce 1948 až po zánik na konci šedesátých let. O mnohém jistě vypovídá již sama

skutečnost, že většina uvedených spolkových dokumentů se nachází v Mokrého pozůstalosti. Svou vzdělaností, zkušenostmi, styky, ale i levicovou orientací, kterou sdílel s mnohými dalšími členy, zasahoval do spolkového života a formoval ráz celého výtvarného uskupení. V novém společenském uspořádání po roce 1948 viděl idealizovanou naději na lepší a spravedlivější budoucnost výtvarnické obce, která jej však postupně opouštěla, když zjišťoval, že podpora Komunistické strany a tvorba v duchu socialistického realismu nestačí k zajištění dobrého postavení spolku či dokonce jeho další existence. Byl členem i předsedou velmi zodpovědným, když se účastnil téměř všech schůzí v průběhu celé existence spolku, pozorným a přátelským, jak to vyplývá z dochované korespondence. Zároveň v sobě ale nesl smysl pro spravedlnost, a tak se mnohokrát obracel na úřady se stížnostmi proti neoprávněnému jednání, jak ve věci rušení spolků v roce 1956, tak třeba v otázce křížanských nemovitostí, které byly členům Alše opakovaně zabavovány z nejrůznějších příčin. Z jeho iniciativy vzešla také snaha, obnovit spolek Aleš na konci šedesátých let, která ale nejspíše nebyla úspěšná.

F. V. Mokrý byl spolu s Adolfem A. Zahalem, který se o chod spolku staral především od dvacátých do čtyřicátých let a poté se stal hlavní osobností křížanské akce, hlavním organizátorem a strůjcem činnosti Pražského Alše. Můžeme jen odhadovat, jaký by byl charakter Alše bez Mokrého přítomnosti, a zdali by se na československé výtvarné scéně vůbec pohyboval po tak dlouhou dobu.

9. Třetí období. Od Pražského Alše ke zrušení výtvarných spolků – léta 1948 až 1956

Až třetí období v životě Alše je paradoxně dobou, kdy můžeme opravdu mluvit o *Spolku výtvarných umělců Pražský Aleš*. Spolek pod tímto, ve sporu s brněnským Alšem vybojovaným, názvem existoval ovšem jen dva roky, neboť již roku 1950 se stal *IV. střediskem Svazu československých výtvarných umělců Aleš*. Původní členové Pražského Alše utvořili organizační jádro tohoto střediska, které však nyní zaštiťovalo mnohem širší členskou základnu.⁵¹²

Především mezi lety 1948 až 1950 do spolku ještě vstupovali noví členové, které můžeme řadit k jádru uskupení i uvnitř *IV. střediska*, v průběhu padesátých let však nové členy téměř nezaznamenáváme. Také proto jsou v této kapitole pojednány dvě období života spolku – a tedy léta 1948 až 1949, kdy spolek existoval jako Pražský Aleš, a léta 1950 až 1956, kdy mluvíme o *IV. středisku Aleš* – ukončené rokem 1956, kdy došlo k definitivnímu zrušení výtvarných spolků a tedy i Pražského Alše, organizovaného uvnitř *IV. střediska*. Dalším důvodem je i fakt, že se zde seznámíme s životem a tvorbou pouhých čtyř umělců – Františka Rady, Jaroslava Brůhy, Františka Motyčky a Květoslava Endrýse. Původně zde mělo být pojednáno také o Ludmile Janovské. U této autorky se však nepodařilo dohledat žádné dílo, a proto je představena až v jedenácté kapitole.

9. 1 František Rada

*2. 10. 1910 Kelč – †1. 1. 1979 Kelč

Sochař.

Členem od roku 1948.

9. 1. 1 Život a dílo

Sochař František Rada⁵¹³ se narodil 2. října 1910 v Kelči. Po absolvování státní Odborné školy pro zpracování dřeva ve Valašském Meziříčí se pět let živil jako řezbář v Praze. Poté navštěvoval mezi lety 1934 – 1939 pražskou Uměleckoprůmyslovou školu v Praze, kde studoval sochařství u Karla Dvořáka. Pracoval v ateliérech Chrámového družstva v Pelhřimově, později působil jako sochař a řezbář v Žatci, kde pracoval také jako konzervátor památkové péče.

*Smutek*⁵¹⁴ [233], koncentrovaný do velmi štíhlé protáhlé ženské figury, zahajuje nástin tvorby Františka Rady. Snad také souvisí s náboženskou tematikou, jíž se Rada věnoval v průběhu čtyřicátých let, kdy vytvořil i *Náčrt k jesličkám*⁵¹⁵ [234], nejspíše skicu k většímu dílu, v níž velmi dynamicky pracuje s hlinou a řeší pravděpodobně otázku kompozice a požadovaných tvarů. Překvapivě křesťanské náměty neopustil ani po roce 1948, kdy se již stal členem Pražského Alše. Na Svatém Hostýně se například nachází jeho socha *Sv. Antonín káže rybám*⁵¹⁷ [235] z roku 1948, pro žateckou farnost vytvořil v letech 1949 – 1950 křížovou cestu.⁵¹⁷ Do poválečného období snad můžeme zařadit nedatovanou práci *Pomník českomalínským obětem německého fašismu*⁵¹⁸ [237] v Žatci, řešený v podobě ženské postavy s rukou na čele a plameny pod nohama, která jakoby připomínala figuru z Čapkova *Ohně*.

V roce 1960 vzniklo dílo *Milenci*⁵¹⁹ [236] slévající postavy muže a ženy v jeden organický tvar a představující zcela jinou polohu Radova díla, ve své meditativnosti však navazující na *Smutek*.

Nedatovanou prací je *Sadař*⁵²⁰ [238, 239], jenž patrně také sloužil jen k přípravě většího díla, podobně jako *Náčrt k jesličkám*. Výslednou realizaci však neznáme.

Dílo Františka Rady známe pouze v útržcích, a proto je poměrně složité rekonstruovat jeho tvorbu. Zajímavý je ovšem jeho zájem o náboženskou tematiku i po roce 1948, stejně jako činnost pro Chrámové družstvo v Pelhřimově, což by si jistě zasloužilo další badání.

9. 1. 2 Účast na spolkovém životě

František Rada⁵²¹ patřil k členům Pražského Alše již při jeho ustanovení v roce 1948, významněji se však do organizace spolkového života zapojil až v jeho závěru v roce 1961, kdy se podílel na přípravě výstavy Alše v Žatci,⁵²² kde žil a působil. Účastnil se také výstavy v pražském Obecním domě, kterou kritika, a zejména Jaroslav Bartoš ve *Večerní Praze*, nehodnotila příliš pozitivně, přesto Bartoš vyzdvihнул alespoň některé umělce – mezi nimi Františka Radu. „*O zpracování současnosti se tu pokoušejí snad dva tři. František Rada tu má dvě plastiky na současný námět: Touha po vesmíru a Let do vesmíru. První plastika zůstává při popisném znázornění letící ženské postavy, druhá pak jenom věčné opracování tvaru rakety. Stejně na povrchu zůstává i jeho plastika Milenci.*“⁵²³

9. 2 Jaroslav Brůha

*11. 2. 1889 Praha – †31. 1. 1969 nebo 5. 1. 1976.⁵²⁴

Sochař a medailér.

Se spolkem vystavuje od roku 1949.

9. 2. 1 Život a dílo

Sochař a medailér Jaroslav Brůha⁵²⁵ se narodil v Praze 11. února 1886. Výtvarné vzdělání získal na Uměleckoprůmyslové škole v Praze, když zde v letech 1908 – 1911 studoval u Josefa Drahoňovského, a poté na pražské Akademii nejdříve v ateliéru Josefa Václava Myslbeka – mezi lety 1911 – 1914 – a následně v letech 1915 – 1916 u Stanislava Suchardy. V mládí přišel nešťastnou náhodou o oko a celý život přes něj nosil černou pásku, patrně kvůli odpočinku a relaxaci zajížděl k léčebným pobytům do Lázní Toušeň, kde se setkával s osobnostmi, jako byl sochař Čeněk Vosmík nebo malíři Viktor Oliva, Bedřich Wachsman či František Xaver Marold.⁵²⁶ Zemřel 31. ledna 1969 nebo 5. ledna 1976.

Jaroslav Brůha nastoupil uměleckou dráhu kolem roku 1920, kdy vytvářel „*první poškození plastiky – podobiznu Viléma Zítka (s nímž jej vázalo pevné přátelství ještě z vyšehradské měšťanský), paní Štorkové, herce Klimenta*“.⁵²⁷ Výrazně se nevymykal dobovému neorealismu, přesto však se v jeho tvorbě objevoval prvek „*cizí soudobé portrétní plastice: snaha po robustnosti*“.⁵²⁸ Ve dvacátých letech realizoval sochu *Sokola* pro litomyšlskou sokolovnu,⁵²⁹ zásadní prací počátku Brůhovy tvůrčí kariéry však byly čtyři plastiky na Domě odborů v Praze Na Perštýně, postaveném mezi lety 1920 - 1922⁵³⁰ [240]. Nad hlavní vchod umístil čtyři lidské postavy – tři mužské a jednu ženskou – *Alegorii Hornictví, Hutnictví, Zemědělství a Organizace*⁵³¹ [241], které vykazují onu robustnost a jež, jak píše Ludmila Karlíková, souzní s dobovou vlnou civilismu a připomenou práce Otty Gutfreunda nebo Karla Dvořáka, přestože z nich cítíme také jakousi klasickou vážnost a monumentalitu.⁵³² Čtveřici soch

doplnil také devatenácti reliéfy znázorňujícími jednotlivá řemesla. Významnou zakázkou v oblasti reliéfní tvorby, kterou ovšem známe jen z fotografie, byl soutěžní návrh pro *Pomník Jana Ámose Komenského v Naardenu*⁵³³ [242] z roku 1922. „*Postava Komenského vyrůstá zde z bloku hmoty v mohutných obrysech v klidné gesto učence i v soustředěné zamyšlení humanisty.*“⁵³⁴ V této době pracoval také na medailích a mincích – nejvýznamnější je *Medaile ministerstva zemědělství* [243] z roku 1925.⁵³⁵ Další reliéfní práci, realizovanou v roce 1926, byly pískovcové reliéfy⁵³⁶ [244] pro budovu Sokola - Tyršův dům na pražském Újezdě. O rok později vznikla *Studie hlavy*⁵³⁷ [245], která z uvedených ukázek snad nejvíce souzní s civilismem. Zakázkou časově následující byla výzdoba bývalého domu Spolku inženýrů-architektů, z let 1927 – 1928, pěti alegorickými postavami, které jsou připomínkou „*harmonického vzletu Myslbekovy Oddanosti*“.⁵³⁸ Jednou z prvních realizovaných pomníkových prací Jaroslava Brůhy je *Pomník obětem I. světové války*⁵³⁹ [246, 247] v Praze – Břevnově, na dnešní ulici Řečického, znázorňující klečící ženu líbající umírajícího vojáka a datovaný do roku 1928.

Tvorbě třicátých let vévodily portrétní práce – vytvářel studie dívčích hlav, podobizny dělníků – ale věnoval se i dílům drobnějším, jako byla například medaili ke *100. výročí narození Miroslava Tyrše*⁵⁴⁰ [248, 249], či monumentálním. V pomníkové tvorbě mu šlo především o „*vyjádření vnitřní portrétní konkrétnosti*“,⁵⁴¹ což můžeme doložit i v roce 1935 odhaleným *Pomníkem dr. Podlipného*⁵⁴² [250] v Praze Libni, v němž „*úsilí o zachycení psychologické hloubky tlumí sílu monumentálního výrazu*“.⁵⁴³ V roce 1938 byl pak zaměstnán sochami pro všesokolský slet – *Alegorii Republiky a Vítězství* – v nichž reagoval na hrozbu války „*takřka antickou krásou ženy bojovnice*“.⁵⁴⁴

Celou tvorbou Jaroslava Brůhy procházela i medailéřská tvorba a nejenak tomu bylo i v letech čtyřicátých, kdy například vytvořil *Soutěžní návrh na medaili*⁵⁴⁵ [251] s lidskou hlavou ozdobenou

vavřínovým věncem. I po druhé světové válce se věnoval pomníkovým realizacím. Zúčastnil se soutěží pro pomník barikádníků v pražských Vinohradech nebo pomník pro Lidice, v nichž dokázal „měnit ve smyslu názoru soudobého realismu vznosnou postavu Republiky v konkrétní ženu z lidu“.⁵⁴⁶ Podřizování se oficiální diktatuře tvorby odsunulo „z popředí volnost vlastní Brůhovy představitivosti a zmenšilo sílu výrazové přesvědčivosti“,⁵⁴⁷ která se ovšem zcela nevytratila z jeho nejvýznamnějšího poválečného díla – *Pomníku Rudé armády*⁵⁴⁸ – v němž portrétně zobrazil dva sovětské vojáky, které povýšil na zosobnění mužnosti a statečnosti. Na postavu *Republiky* měl navázat v dívčí postavě z nádražní haly v Klatovech,⁵⁴⁹ v níž se ale navíc vyskytnul také nový prvek – líbeznost či produševnění, které je dle Karlíkové „vlastní hlavě Jana Husa (rovněž vytvořené v souvislosti se soutěžním návrhem na pomník) i všech Brůhovým portrétům z poslední doby (podobizna Viléma Zítka pro foyer Národního divadla, S. K. Neumanna, malíře Podešvy, malíře Hlaváčka).⁵⁵⁰ Z doby, kdy byl Brůha členem Pražského Alše nemáme zachováno žádné dílo, nedatovanou prací je *Podobizna sochaře Rektora*⁵⁵¹ [252], která by snad mohla souznít s touto dobou.

Téměř neznámá tvorba Jaroslava Brůhy, jejíž nástin známe jen díky textu Ludmily Karlíkové, představuje díla sochaře, který byl, alespoň v počátcích své tvůrčí kariéry schopen, držet se dobových trendů a aktuálně reagovat například na Gutfreundův civilismus, přestože se v jeho díle stále objevovala monumentální vážnost. Hlubší vhled do Brůhovy tvůrčí činnosti by jistě přinesl zajímavé poznatky a objevil další díla.

9. 2. 2 Účast na spolkovém životě

S Pražským Alšem Jaroslav Brůha⁵⁵² poprvé vystavoval v roce 1949 a tehdy se patrně stal také jeho členem, ač se ve spolkových dokumentech objevuje až od roku 1950. Od této doby již však figuruje na seznamu členů výboru IV. střediska, které mezi lety 1954

a 1955 dokonce řídil z pozice předsedy. V průběhu padesátých let se zapojoval i do úkolových akcí, když se zavázal k zachycení pracovního nadšení brigádníků na letenské pláni nebo k vytvoření „mírové plastiky“.⁵⁵³ Jindy zase navrhoval, „aby v úkolové akci byla díla spojována s potřebami současné architekt. a tvořila tak její integrální součást.“⁵⁵⁴ Účastnil se i spolkových výstav⁵⁵⁵ a s Alšem vystavoval ještě v roce 1961, kdy bylo jeho dílo okrajově zmíněno také v dobové kritice.⁵⁵⁶

Hodnotit roli Jaroslava Brůhy v Alši je poměrně nesnadné, neboť byl jeho členem především v padesátých a na počátku šedesátých let. Z této doby jsou zachovány dokumenty, které bychom mohly nazvat spíše úředními, a tak se i o Brůhově postu předsedy dozvídáme jen z podpisů na konci dopisů.

9. 3 František Motyčka

*19. 7. 1904 Litomyšl – †1984 Zlín

Malíř.

Členem spolku od roku 1949.

9. 3. 1 Život a dílo

Malíř František Motyčka⁵⁵⁷ se narodil 19. července 1904 v Litomyšli. Studoval na Státním reálném gymnáziu v Praze XII a poté na Ukrajinské akademii výtvarných umění v Praze. Živil se jako učitel na školách II. a III. stupně v Čechách, od roku 1933 ve Zlíně a současně studoval malířství na tehdejší České vysoké škole technické v Brně u profesora Růžičky a v Praze u profesora Hradilíka a školil se také soukromě u Rudolfa Gajdoše, Jaroslava Šetelíka, Aloise Kalvody, Josefa Šilhavého a Aloise Fišárka. V letech 1945 – 1949 pokračoval ve studiu na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde absolvoval obor kreslení, deskriptivní geometrie a modelování pod vedením Františka Viktora Mokrého a Jana Zrzavého. Od roku 1942 byl členem *Jednoty umělců výtvarných* v Praze, od 1943 *Rampy* v Brně, od 1946 *Bloku výtvarných umělců moravskoslezských* v Brně, od 1947 byl hostem a později i členem *Spolku výtvarných umělců* v Moravské Ostravě a v roce 1948 hostoval na výstavě Pražského Alše, jehož se stal v roce 1949 členem. Vystavoval také s *Tvůrčí skupinou Sedm*, jejímž členem byl i F. V. Mokrý nebo Václav Vrbský. Podnikl studijní cesty po Rakousku, Francii, Jugoslávii, Itálii a Bulharsku. Působil jako středoškolský učitel ve Zlíně. Zemřel ve Zlíně v roce 1984.

Zastoupení děl Františka Motyčky v našich sbírkách není příliš bohaté, jeho tvorbu si však můžeme dokumentovat také fotografiemi děl, které se nacházejí v archivních pramenech.

*Pohled od Šalamouna*⁵⁵⁸ [253] je nejstarší nalezenou Motyčkovou prací, která zároveň dokumentuje, jak vypadala jeho tvorba v době, kdy vstoupil do Pražského Alše. Nabízí pohled na průmyslové

budovy, viděné od ostravského dolu *Šalamoun*, který se, jak dokládají výstavní katalogy,⁵⁵⁹ stal častým námětem jeho obrazů a který také dokládá fakt, že Motyčka v této době pobýval na Ostravsku. O rok později – tedy v roce 1950 – se již Motyčka vyskytoval ve Zlíně, kde vznikl i obraz *Gottwaldov*⁵⁶⁰ [254], líčící zimní pohled na město, které se nám jeví jakoby v mlžném oparu.

V šedesátých letech dospěl k tvorbě vyznávající jasně definované tvary odlišené ostrými kontrasty světlých a tmavých barev, přesto se ale nevzdává jemných barevných přechodů – viditelných zejména v partii nebe u obrazu *Stromy u silnice*⁵⁶¹ [255] z období let 1965 – 1967.

Nedatované práce, jež známe pouze z fotografií bychom mohli zařadit do neorealismu, který v sobě nese kubistické prvky. Prvním dílem je *Průmyslová krajina*⁵⁶² [260], v níž pracuje s členěním barevných ploch polí nebo hor do trojúhelníků, a také o *Zátiší s dortem*⁵⁶³ [261], jež z děl Pražských Alšanů připomene především *Kubistické zátiší* Františka Hřivny z roku 1935. Další pomyslnou dvojici by mohly tvořit práce *Ostrava* [257] a *Cesta k Lesnímu hřbitovu ve Zlíně*⁵⁶⁴ [256], jež nejsou vzdálené neorealismu, který mohl Motyčka pozorovat v dílech svého učitele F. V. Mokrého⁵⁶⁵ [258], ve stylizaci ostravských domů můžeme ale cítit také vliv Zrzavého prací ze z konce třicátých a počátku čtyřicátých let⁵⁶⁶ [259].

9. 3. 2 Účast na spolkovém životě

František Motyčka⁵⁶⁷ vystavuje s Pražským Alše poprvé v roce 1949. V padesátých letech se ale ve spolkových záznamech až na jedinou výjimku neobjevuje, poměrně četný je ovšem jeho výskyt v dokumentech z let šedesátých, kdy se řešilo další pokračování spolku Aleš. Motyčka tehdy patrně patřil ke členům, kterým F. V. Mokřý rozesílal dopisy, v nichž je žádal, aby se vyjádřili, zda chtějí obnovit spolek Aleš. Z odpovědí, kterých patrně nepřišlo mnoho, je zachována jediná – a sice Motyčkova. Ten píše: „*Rekonstrukci spolku Aleš považuji za možnou a dobrou, poněvadž navazuje na dlouholetou*

tradici dob začátků moderního umění, soustředí v sobě členy různých generací [...] takže může při určité společné koncepci vytvořit poměrně solidní obraz současného uměl. snažení.“ Především ale požadoval „*dostatek samostatnosti v podnikání, svobodné řešení uměl. i výstavnických akcí a spravedlivý díl pomoci ze strany Svazu. Né odstrkování a přezírání, ale soudružskou spravedlnost všem tvůrčím lidem se strany vedení Svazu!*“⁵⁶⁸ Jak se ale domníváme, k obnovení Alše na konci šedesátých let nedošlo.

9. 4 Květoslav Endrýs

*1. 3. 1907 Volavec u Turnova – † ?

Malíř.

Členem nejpozději od roku 1950.

9. 4. 1 Život a dílo

Malíř Květoslav Endrýs⁵⁶⁹ se narodil 1. března 1907 ve Volavci u Turnova, kde byl jeho otec učitelem. Po absolvování Státní reálky v Turnově studoval do roku 1931 na Akademii výtvarných umění u Otakara Nejedlého a na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, kde získal v roce 1929 I. státní zkoušku z filozofie a pedagogiky, a v roce 1932 II. státní zkoušku z výtvarné výchovy, matematiky a geometrie. Ve školním roce 1933 – 1934 působil jako učitel na II. Státním reálné gymnáziu v Brně – Husovicích, následně na gymnáziích v Kežmarku, Plzni, Praze XIX. Jeho pedagogické působení přerušilo v březnu 1944 uvěznění, kdy byl kvůli ilegální činnosti odsouzen k pěti letům káznice.⁵⁷⁰ Počínaje rokem 1953 působil jako učitel na Pedagogické škole v Praze – Smíchově, v letech 1957 – 1959 na Pedagogické škole v Praze v ulici Ostrovní. Od roku 1959 byl odborným asistentem Pedagogického institutu v Praze a následně od roku 1964 odborným asistentem na Katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. Mezi lety 1971 a 1973 zde působil jako docent, v roce 1973 pak odešel do důchodu. S manželkou Růženou Endrýsovou, rozenou Spurnou, měl tři děti – Jiřího (*1940), Milenu (*1946) a Jana (*1949). Datum jeho úmrtí není známé.

S díly Květoslava Endrýse v našich sbírkách je to velmi podobné jako u Františka Motyčky, i Endrýsovu tvorbu si však můžeme doložit fotografiemi.

V ostravské galerii se nachází dvě grafické práce z roku 1934 *Exlibris J. K.* [262] a *Exlibris K. Pavelky*⁵⁷¹ [263]. U obou užívá silných linií a pracuje s ostrým kontrastem bílé a černé v prvním

případě zjemněném drobnými body odlišujícími plochy vázy a knih, v druhém pak vlnkami cigaretového kouře.

Další práce pochází až z padesátých let a ilustrují období, kdy byl členem Alše. Jedná se o *Krajinu pod Hamštýnem* [264] a *Údolí Jizery*⁵⁷² [265] z roku 1958, jejichž černobílé snímky však dovolují vyjádřit se pouze okrajově ke stylu Endrýsovy malby. Především přední plány výrazně promalovává, směrem ke vzdáleným částem krajiny malbu zjemňuje.

9. 4. 2 Účast na spolkovém životě

Květoslav Endrýs⁵⁷³ se ve spolkových záznamech objevuje jen velmi sporadicky a to mezi léty 1950, kdy je veden na seznamu registrovaných členů, a 1963, kdy byl stále členem Tvůrčí skupiny Aleš.

10. Čtvrté období. Tvůrčí skupina Aleš – léta 1957 až 1968

Ve čtvrté kapitole si představíme umělce, kteří vstupovali do *Tvůrčí skupiny Aleš*, ustanovené v roce 1957. Nebylo jich mnoho, a pokud už se takoví vyskytli, bylo tomu tak až v první polovině šedesátých let. Tehdy se stal členem Aleše také František Pašek.

V průběhu šedesátých let život skupiny postupně utichal, asi v roce 1966 nebo 1968 však mělo dojít k její obrodě. V dokumentech se objevují jména jako Jiří Kodým, Josef Ducháč či Jiří Berger – členové *Skupiny 5* – zajímavá je ovšem také osobnost malíře Emanuela Pryla, který se pro nás zde stane reprezentantem této poslední generace členů spolku Aleš.

10. 1 František Pašek

*2. 12. 1922 Sněť u Havlíčkova Brodu - † ?

Sochař.

Členem spolku od roku 1961.

10. 1. 1 Život a dílo

Sochař František Pašek⁵⁷⁴ se narodil 2. prosince 1922 v obci Sněť nedaleko Havlíčkova Brodu. Studia na Uměleckoprůmyslové škole v Praze u Otto Eckerta a Jana Kavána ukončil v roce 1952 a poté se živil jako sochař, keramik, designér a restaurátor kamene, štuky a keramiky.⁵⁷⁵ V roce 1985 obdržel cenu Svazu československých výtvarných umělců a Českého fondu výtvarných umění Za zásluhy o hlavní město Praha. Datum úmrtí není známo.

Oblíbeným námětem tvorby Františka Paška byla zvířata a zejména *Čáp*⁵⁷⁶ [266], jehož variantu z roku 1958 pojímá v čistých robustněji pojatých formách. Motiv zvířete se objevuje i v *Krmičce selat*⁵⁷⁷ [267], která navíc reprezentuje Paškovu tvorbu v roce, v němž vstoupil do Alše. Stojící žena s šátkem na hlavě, v zástěře, holínkách na nohou, u nichž sedí sele, zatímco další se těší její přízni, je zástupcem realisticky pojaté pracující socialistické ženy.

S dobovými požadavky na sochařskou tvorbu by snad mohl souviset také *Leoš Janáček*⁵⁷⁸ [268], datovaný až do roku 1974, či *Petr Bezruč*⁵⁷⁹ [269] z roku následujícího. Pašek na obou podobiznách rozvolňuje rukopis a obzvláště u Petra Bezruče nechává objemy téměř splývat. Podobnou tendenci můžeme vnímat i v postavě *Zdeňka Nejedlého*⁵⁸⁰ [270] z roku 1975, u níž ale můžeme, vzhledem k malé výšce, předpokládat, že je přípravou pro větší realizaci.

V osmdesátých letech se Pašek znovu vrací k tematice *Čápů*⁵⁸¹ [271], které realizoval spolu s akademickým architektem J. Hejtmanem v pražském parku Na Děkaně ve formě fontány.

Pro Prahu vytvořil také nedatované dílo *Kalich*⁵⁸² [274], které se nachází na Vinohradské ulici v Praze 3 a jež je konstruováno z jednotlivých kovových prutů, které jsou zalamovány do formy

kalicha. Ztvárnění *Čápa*⁵⁸³ [272] si v rámci Paškovy tvorby představíme ještě jednou. Tentokrát jde o nedatovanou variaci na toto téma, podanou ve dřevě, v němž se však sochaři tolik nedaří dosáhnout požadovaného účinku a zvláště v partii nohou působí socha nejasně.

10. 1. 2 Účast na spolkovém životě

František Pašek⁵⁸⁴ patří k umělcům, kteří se členy Alše stali až v šedesátých letech, kdy již docházelo spíše k útlumu spolkových aktivit. Přesto by přijímání nových členů mohlo svědčit o stálé aktuálnosti *Tvůrčí skupiny Aleš* nebo, a to je možná pravděpodobnější, umělci jen kvůli možnosti tvořit, potřebovali „někam patřit“ – to znamená, být organizováni ve Svazu. Pašek se zúčastnil spolkových výstav⁵⁸⁵ v roce 1961, na seznamu členů se objevuje ještě v roce 1963, jeho další osud, stejně jako osud Alše, však již neznáme.

10. 2 Emanuel Pryl (Prüll)

*27. 10. 1896 Praha – †28. 2. 1980 Praha

Maliř, grafik a scénograf.

O členství žádal v roce 1968.

10. 2. 1 Život a dílo

Maliř, grafik a scénograf Emanuel Pryl⁵⁸⁶ se narodil 27. října 1896 v Praze. Umělecké vzdělání získal na pražské Uměleckoprůmyslové škole u profesorů Emanuela Dítěte, Karla Maška a Arnošta Hofbauera. Později – mezi lety 1927 – 1930 – studoval ještě na Ukrajinské akademii výtvarného umění v Praze. V průběhu první světové války byl legionářem a patrně se tehdy dostal také do Ruska, kde se věnoval portrétní malbě a scénografii v divadle v Borispolu u Kyjeva. Byl podplukovníkem československé armády, za druhé světové války působil v odboji. V jeho ateliéru na dnešním Náměstí 14. října na pražském Smíchově (dříve ulice Dvořákova) se scházela odbojová skupina, kterou řídil major ing. Vladimír Ellner. Členem skupiny byl i významný radio amatér Otakar Batlička (1895 – 1942), který se o vysílání pokoušel již ve třicátých letech. Úkolem skupiny bylo navázat radiové spojení se Sovětským svazem. První zkušební spojení se odehrálo v Prylově ateliéru, kde bylo dost místa k natažení antény. V roce 1941 však byli členové této odbojové skupiny včetně Emanuela Pryla zatčeni gestapem. Otakar Batlička byl po výslechu odeslán do Terezína, odtud pak do koncentračního tábora Mauthausen. Podobný osud patrně čekal i malíře Pryla, s jistotou víme, že v Mauthausenu pobýval také, na rozdíl od Batličky však tento pobyt přežil.⁵⁸⁷ Zemřel 28. února 1980 v Praze

Tvorbu Emanuela Pryla reprezentují tři kresby *Portrét hutníka*⁵⁸⁸ [275] z roku 1959 a nedatované práce *Gružský záliv* [277] a *U bagru*⁵⁸⁹ [278], které jsou sice kresebně zvládnuté, nevyznačují se ale, s výjimkou díla *U bagru*, jež patrně nese chybné pojmenování,

protože tu vidíme muže u vody s loděmi na pozadí, nijak výraznou kvalitou.

S těmito díly ovšem ostře kontrastují Prylovy kresby a grafiky uchované v Památníku Terezín. Dosvědčují malířův pobyt v mauthausenském táboře, který v něm jistě zanechal silné vzpomínky, jež pak patrně v poválečných letech zhodnocoval ve své tvorbě. Při pohledu na kresby jako *Vězni nesoucí spoluvězně* [284] či *Příchod vězňů*⁵⁹⁰ [283] máme ve srovnání s výše zmiňovanými díly pocit, že se díváme na práce zcela jiného autora. Pryl zde zejména v případě první kresby zachycuje v bravurní tušové kresbě se zcela zvládnutou anatomií tíhu okamžiku a zubožená lidská těla.

Své vzpomínky na pobyt v koncentračním táboře však zpracovával především v grafikách, které si můžeme rozdělit do dvou skupin. První tvoří práce, v nichž můžeme cítit návaznost na německý expresionismus. Řadíme sem díla jako *Ženy z cyklonu II*, *Zelení vrazi*, *Odsouzení* [286, 285, 282] a snad také *Mauthausen – blok 13*⁵⁹¹ [281], k jejichž ztvárnění užíval techniky dřevorytu nebo dřevořezu. Zaměřuje se především na lidské tváře, plné křiku a děsu a opakovaně se k nim vrací a řeší je v dalších a dalších kompozicích. Druhou skupinou jsou díla meditatívnějšího charakteru, v nichž zobrazuje spíše přízraky, zubožená těla zemřelých, jejichž působivost podporuje zvláštní barevností, jako například v dílech *Lidé v elektrických drátech* [280] nebo *Židé z bloku 13*⁵⁹² [287], výmluvnou je jistě i *Hlava španělského vězně*⁵⁹³ [279], v jejímž výrazu koncentruje všechno prožívané utrpení.

Emanuel Pryl nepatří k příliš známým umělců a můžeme se ztotožnit s názorem Arno Paříka, že, ač Pryl vystavoval s různými spolky, tato část jeho tvorby zůstala veřejnosti nejspíše skryta. Jak ale vypadal jeho „oficiální“ projev, zůstává otázkou dalšího bádání.

10. 2. 2 Účast na spolkovém životě

Emanuel Pryl⁵⁹⁴ se do spolku Aleš dostal až v jeho úplném závěru a svou žádostí o členství v roce 1968 tak uzavřel pestrou

paletu umělců, kteří do Alše patřili. Podnět ke vstupu do spolku však patrně vzešel přímo od některého z Alšanů, který poslal Prylovi dopis, ve kterém se píše: „*Viděli jsme Tvoji výstavu v Galerii bratří Čapků, velmi se nám líbila, a rádi bychom Tě uvítali mezi námi, zcela dobrými kluky a děvčaty. Tento můj dopis je jménem ALŠE zvací a výzkumný. Zatím je nás dnes domluveno asi 7-8, kteří chceme v rámci spolku ALEŠ utvořit obrozenou malou skupinu.*“⁵⁹⁵ Tento dopis však patří k úplně posledním zachovaným archiváliím a dále víme jen to, že je Pryl uváděn v roce 1968 jako nově se hlásící člen spolu s Luďkem Buriánkem (*1923), Janem Vladimírem Hnízdem (*1914), Michaličkou, Evou Burešovou (*1922) a Antonií Povondrovou-Müllerovou (*1928).

11. Nástin života, tvorby a účasti na spolkovém životě několika dalších autorů

V této kapitole se budeme jen v krátkosti zabývat několika členy Alše. Jde o osobnosti, které se výrazněji podílely na spolkovém životě nebo jsou zajímavé svými životními a tvůrčími osudy, jejich díla však prozatím není možné dohledat ve sbírkách veřejných institucí.

11. 1 Josef Jičínský

První z těchto osobností je Josef Jičínský.⁵⁹⁶ Narodil se 9. dubna 1905 v polském Przemyslu. Ve dvacátých letech studoval na Fakultě architektury a pozemního stavitelství Českého vysokého učení technického v Praze, mezi lety 1927 – 1933 pak na pražské Akademii výtvarných umění u Vratislava Nechleby. Členem pražské Odbočky brněnského Alše se stal v roce 1937 a do dějin spolku se významně zapsal zejména v první polovině čtyřicátých let, kdy spolu s Františkem Viktorem Mokrým podnikal administrativní kroky nutné k osamostatnění odbočky od brněnského ústředí a utvoření nového spolku.⁵⁹⁷ Zapojil se také do křížanské akce, byl mu svěřen dům č. p. 109 a v místní Galerii Domu Mikoláše Alše byl zastoupen olejomalbou *Hoch s harmonikou*. Alespoň základní informace o Jičínského tvorbě můžeme vyčíst z výstavních katalogů. Dozvíme se tak, že ve čtyřicátých letech převažovala v jeho umění náboženská tematika, na jejich konci již však mizí a nastupují rodinné náměty – matka s dítětem či samotné dítě⁵⁹⁸ [288]. Na začátku padesátých let, kdy s Alšem ještě vystavoval, již byla na výstavy vybírána díla se současnější tematikou – *Podobizna venkovské pracovnice ze Slovenska*, 1952, nebo *Podobizna ředitelky gymnasia Z. Ch.*, 1953.⁵⁹⁹ Josef Jičínský zemřel v roce 1971.⁶⁰⁰

11. 2 Karel Molnár

Zajímavou osobností byl také Karel (či Karol) Molnár⁶⁰¹ [289], rodák ze slovenské Brezové pod Bradlom. Narodil se zde 5. ledna

1903, jeho otec byl však zakrátko vážně zraněn při práci, a proto musel chlapec odejít k příbuzným do Libice nad Cidlinou. Pocházel z chudých poměrů a byl tak nucen si na studium na umělecké škole nejdříve vydělat vlastní peníze. V roce 1929 začal studovat na pražské Akademii, hned na začátku prvního ročníku byl však ještě s několika dalšími studenty propuštěn – patrně z úsporných důvodů. V letech 1930 – 1932 studoval na Ukrajinské akademii výtvarného umění v Praze u profesora Jana Kulce. Mezi lety 1932 – 1937 však nakonec navštěvoval AVU, ateliér Jakuba Obrovského.⁶⁰² Na základě kladného doporučení Václava Viléma Štěcha a Jakuba Obrovského odjel v roce 1938 do Paříže, kde se hlásil u Františka Kupky, který měl na starosti české stipendisty. Ve Francii zůstal téměř dva roky a na počátku druhé světové války zde vstoupil do armády. Po porážce Francie v roce 1940 odešel Karel Molnár jako voják do Anglie, kde se stal členem československé vojenské jednotky. Ani zde však nezanechal malování a dokonce v Anglii i vystavoval. Na konci svého anglického pobytu se seznámil se svojí budoucí manželkou Janou, rozenou Trandafírovou, se kterou se oženil na jaře roku 1945. Po návratu do vlasti byl správcem a restaurátorem sbírek Vojenského historického muzea v Praze na Žižkově. Zemřel 15. dubna 1981 v Praze.

Výtvarné dílo Karla Molnára je zachováno v hojném počtu v jeho pozůstalosti u příbuzných v Praze, v muzejních a galerijních sbírkách není téměř zastoupen. Datování jednotlivých prací je poměrně složité, vzhledem ke skutečnosti, že sám autor díla rokem vzniku neoznačoval. O chronologické seřazení jednotlivých prací se pokusil Štefan Zajíček za pomoci umělcovy manželky Jany, když v roce 1991 připravoval první⁶⁰³ velkou monografickou výstavu⁶⁰⁴ tohoto umělce ve slovenské Senici, kde bylo vystaveno na 140 obrazů a kreseb Karla Molnára. Vytvářel krajinomalby a zátiší, brzy si oblíbil ženský akt, či motiv koupajících se žen, v nichž můžeme, jak píše Štefan Zajíček,⁶⁰⁵ cítit impresionistická či postimpresionistická východiska. Bez vlivu na Molnárovu tvorbu nezůstal ovšem ani jeho

pařížský pobyt⁶⁰⁶ a zejména setkání s Františkem Kupkou, ač se ohlas Kupkova díla objevil v Molnárově tvorbě až v letech šedesátých, kdy vznikají abstraktní kompozice inspirované hudbou. Ani v Anglii, kam se po zabrání Francie Němci přesunul, nepřestal malovat a vytvořil zde mnoho děl, na kterých zachycoval válečné hrůzy, ale i poklidný vojenský život, sám sebe a svoji nastávající Janu v autoportrétech a portrétech, ale i figurální scény. Oblíbeným námětem se mu stalo zachycení koně a v krajinomalbách se snažil postihnout charakter anglického vnitrozemí i přímořských oblastí a dění na moři. V Anglii také opakovaně vystavoval⁶⁰⁷ – po výstavě v Birminghamu v roce 1941 jeho dílo *Operace* zakoupilo předsednictvo Československého červeného kříže v Londýně. Z anglického období se dochovalo také mnoho kreseb – většinou studií postav či krajin a skic značících hledání nejvhodnější kompozice k zamýšlenému dílu. Po návratu do Prahy měl jako příslušník československého zahraničního odboje na západní frontě problémy najít ubytování či vhodnou práci, potýkal se také se zdravotními těžkostmi, zapříčiněnými válkou. Z tohoto důvodu se ani jeho tvorba příliš nerozvíjela. Vytvářel nejdříve květinová zátiší, později také krajinné náměty, pokračoval ve svém zájmu o svět koní a ve vzpomínkách se vracel k jižní Francii. Znovu také zachycoval ženský akt a rozvíjí téma tanečnic. *„Postupné narastanie určitej rukopisnej voľnosti a sviežosti vyjadrenia v uchopení ženských figúr prerastajúcich až do voľnej rozihranej farebnej feérie akoby vytváralo bezprostredné tvorivé podhubie k Molnárovmu abstraktnejšie orientovanému výtvarnému prejavu v prvej polovici 60. rokov ako určitému kvalitatívnemu vyvrcholeniu umelcovho povojnového tvorivého obdobia a smerovania“*.⁶⁰⁸ V šedesátých letech totiž vznikají Molnárovy kompozice inspirované vážnou hudbou, které dokládají jeho intenzivní zájem o barvu, ale i tvarovou výstavbu obrazové kompozice. Toto období je však ukončeno v polovině šedesátých let výrazným zhoršením Molnárova zdravotního stavu, po roce 1970 již přestává malovat úplně.

Karel Molnár⁶⁰⁹ vystavoval s pražskou Odbočkou již v roce 1946 a mezi členy je uváděn až do šedesátých let, kdy ještě s Alšem také vystavoval.⁶¹⁰ Jeho působení ve spolku však můžeme doložit pouze účastí na výstavách, v ostatních archivních dokumentech se vyskytuje jen sporadicky. Vzhledem k jeho přátelství se spolužákem Janem Mehlem můžeme předpokládat, že to byl právě Mehl, kdo Molnára do Alše přivedl po jeho návratu z Anglie.

11. 3 Václav Vrbský

Václav Vrbský⁶¹¹ se narodil 22. září nebo listopadu⁶¹² 1895 ve Smolotelích na Příbramsku. Studoval České vysoké učení technické v Praze a Uměleckoprůmyslovou školu u Vlaho Bukovace, Karla Krattnera, Josefa J. Loukoty, Jakuba Obrovského a Maxmiliána Pirnera.⁶¹³ Podnikl řadu studijních cest po Středomoří – navštívil Itálii, Francii či Alžírsko. Jako učitel působil ve Vídni. V letech 1931 – 1938 se účastnil výstav *Hagenbundu*,⁶¹⁴ řadu let vedl *Sdružení česko-vídeňských výtvarníků* a jedenáct let byl členem *Umělecké besedy slovenské* v Bratislavě.

Po návratu do Čech se stal, patrně v roce 1947, možná i dříve, členem Pražského Alše. V letech 1947 až 1955 působil v Alši jako jednatel, roku 1948 byl předsedou Akčního výboru Pražského Alše a v rámci nastoleného Pětiletého plánu Pražského Alše pro léta 1949 – 1954 měl na starosti „Činnost politicky uvědomovací“, která spočívala ve výchově vlastních členů, účasti na veřejném politickém dění v Křižanech a ideové výstavbě umělecké obce v Křižanech. Účastnil se také křižanské osidlovací akce, když mu byl svěřen dům č. p. 102. V této souvislosti se zapojil i do akce *Budujeme Křižany* svou *Studií ze strojní stanice*, v Galerii Domu Mikoláše Alše byl zastoupen olejomalbou *Růže v modré váze* a spolu s Adolfem A. Zahalem přednesl v roce 1948 na Kulturní konferenci v Rynolticích nedaleko Křižan přednášku na téma *Moderní směry a socialistický realismus*. Na počátku šedesátých let se v seznamech členů neobjevuje, ale F. V. Mokrý píše, že s ním počítá při obnovení

Pražského Alše v roce 1968. Tehdy je také zároveň spolu s Mokrým, Františkem Motyčkou a Františkem Podešvou jmenován jako člen *Tvůrčí skupiny Sedmička*. Zemřel 2. dubna 1970 v Liberci.

Václav Vrbský byl velmi aktivním členem Alše v průběhu celého svého členství. Přestože však víme, jak mnoho se do života spolku zapojoval, naprosto skryta nám zůstává jeho tvorba, protože právě on je autorem, u kterého není zachována jediná fotografie a žádné z jeho děl se nepodařilo dohledat ani v dobovém tisku, což je snad zapříčiněno také tím, jak málo s Alšem vystavoval.⁶¹⁵

11. 4 Stáňa Matějček

Členem Alše, který se však do jeho dějin zapsal pouze po stránce organizační, byl Stáňa (Stanislav) Matějček. Narodil se dne 19. února 1879 ve Strážišti. Výtvarné vzdělání získal při soukromých hodinách u profesora Ullmanna. Působil jako učitel v Praze a zabýval se také výtvarnou estetikou a výtvarným vzděláváním, když publikoval v *Našem směru*, *Nových směrech* nebo *Výtvarných snahách* a vydal knihy *Výtvarná estetika a naše škola*,⁶¹⁶ *Modelování* a *Jak kresliti ve škole*. Stáňa Matějček,⁶¹⁷ „obětavý tajemník, vysoce inteligentní jemný estét, úžasně agilní a vytrvalý pracovník,“⁶¹⁸ se ve spolkových dokumentech objevuje od roku 1947, kdy působil jako tajemník a měl na starosti veškerou spolkovou administrativu a především korespondenci s různými institucemi. Po stránce umělecké se v Alši nejspíše neuplatňoval, nikdy s ním nevystavoval, ale zapojil se do křížanské akce, kde mu byla svěřena nemovitost č. p. 101. Jeho spolková činnost byla ukončena úmrtím. Zemřel 23. července 1950 v Praze.

11. 5 Ludmila Janovská

Další osobností je Ludmila Janovská.⁶¹⁹ Narodila se 14. září 1907 ve Splitu v tehdejší Jugoslávii jako dcera malíře Jana Karla Janovského a malířky květin Ludmily Janovské, rozené Kleinmondové.⁶²⁰ Podobně jako Josef Jičínský absolvovala i ona školení na Akademii výtvarných umění v Praze v ateliéru Vratislava

Nechleby. Doba jejího studia – mezi léty 1929 – 1935 – se časově překrývá se školením Jičínského i Jana Mehla, a tak se zde patrně potkávali.

Členkou Pražského Alše se stala nejpozději v roce 1948,⁶²¹ v padesátých i na počátku šedesátých let se spolkem vystavovala.⁶²² Kritikou byla výrazně oceňována zejména na členské výstavě v roce 1953, kdy bylo její dílo *Jaroslav Průcha režiruje*⁶²³ [291] dokonce reprodukováno u recenze výstavy.⁶²⁴ Opakovaně byla volena členkou spolkového výboru a také delegátem SČSVU. Její působení v Alši však nemůžeme doložit žádnými záznamy jejích názorů či připomínek, jak tomu bývá u jiných spolkových členů, spolkového dění se ovšem účastnila ještě v šedesátých letech.

Pětice umělců, jejichž dílo se patrně nenachází ve sbírkách našich galerií a muzeí, představuje osobnosti, jež se většinou zapsaly do spolkového života svou organizační činností. To platí zejména pro malíře Josefa Jičínského, jenž se kolem poloviny čtyřicátých let zasloužil o osamostatnění Alše od brněnské základny, také spolkového tajemníka Stánu Matějčka, jehož spolkové aktivity ukončilo brzké úmrtí, a Václava Vrbského, který byl jednatelem spolku. Karel Molnár je pak umělcem zajímavým zejména pro svůj osud, kdy se ze slovenské Brezové pod Bradlom dostal do Čech, odtud na studia do Francie a za války do Anglie, kde působil jako voják, zároveň zde ale i vystavoval. Ludmila Janovská patří ke členkám Alše, jež se svým oceňovaným dílem navíc zasloužila o pozvedání oficiální kritikou hodnocené výtvarné úrovně uměleckého projevu celého spolku.

Díla těchto umělců jsou jistě zachována v soukromých sbírkách či institucích a jejich dohledání by rozšířilo poznatky o výtvarném projevu Alše i o samotných osobnostech.

12. Závěr

Pražský Aleš ve všech svých názvech a podobách rozvíjel činnost v poměrně širokém časovém období od dvacátých do šedesátých let 20. století, přesto se však jeho členy v průběhu celé existence stávali umělci jedné generace, narození zhruba mezi lety 1890 až 1910, kteří sdíleli také společné školení.⁶²⁵ Řada z nich absolvovala školení v ateliéru Františka Kysely či Otakara Nejedlého, opakovaně se ale mezi pedagogy objevuje také jméno Emanuela Dítěte, Williho Nowaka či Vratislava Nechleby, jejichž výtvarný projev často nacházel ohlas v díle jejich žáků. Sochařů bylo v Alši jen velmi málo a ač jejich výtvarný projev nese určité příbuzné rysy, založené nejvíce na následování akademického sochařství 19. století, školení spolu nesdíleli.

Příbuzné byly také inspirační zdroje tvorby těchto osobností, na jejichž základě je možné malíře rozdělit do několika skupin. První skupinu tvoří Jožka Baruch, Bohumil Krs a Jan Kobzáň, malíři a grafici, kteří různým způsobem navazovali na Mikoláše Alše a zabývali se náměty z lidového prostředí či tvorbou ilustrací, byli také téměř jedinými figuralisty v rámci Alše. Další skupinou jsou totiž malíři krajináři, kteří vycházeli z tradice 19. století a inspirovali se především v díle Antonína Slavíčka. Radíme sem Adolfa A. Zahela, okrajově Lucii Klímovou, Svatopluka Havrlika či Vladka Antuška, přičemž poslední dva jmenovaní navíc zhodnocovali ve svém díle příklad Maurice Utrilla nebo Karla Holana. Lucii Klímovou můžeme ale přiřadit také k další skupině malířů, kteří se více inspirovali evropskými vzory impresionismu, postimpresionismu, kubismu, fauvismu či neorealismu. Patří sem František Hřivna, Věra Jičínská, která prošla výtvarným vývojem a v jejímž díle se objevují portréty, akty i malby krajin, jež převládly v období, kdy byla členkou Alše, Jan Mehl, snad také Franta Koudelka, u něhož máme však zachován jen jediný obraz, Lucie Klímová a Josef Vacke, jejichž tvorba třicátých let navíc snese srovnání s obrazy Vincence Beneše, s nímž ve třicátých

letech sdíleli také zájem o jižní země. Samostatně v rámci krajinářů stojí František Motyčka a Květoslav Endrýs – první žák F. V. Mokrého a Jana Zrzavého v Olomouci, který navazoval na své učitele, druhý školy Otakara Nejedlého, jehož dílo je zachováno jen velmi fragmentárně a který byl sám řadu let pedagogicky činný na Univerzitě Karlově v Praze. Skutečnými solitéry pak byli Václav Trefil, který ve svých obrazech žen pracujících na poli dokázal dosáhnout monumentálního a působivého výrazu a jehož výtvarná kvalita byla oceňována i samotnými Alšany, Bohumil Čížek, jenž se však ve spolku vyskytl jen velmi krátce a který ve své tvorbě prošel vývojem zhodnocení impresionismu, přes příklad svého učitele Oldřicha Blažíčka a obrazy s náměty budování socialistických staveb, až k osobité poloze užívající výrazných černých linií. Zajímavou osobností byl také Alois Hejl, který mnoho ze své tvorby věnoval námětům zachycujícím hrůzy druhé světové války, s nimiž se ale zároveň vyrovnával ztvárněním náboženské tematiky. Vytvořil si osobitý kresebný projev, figura v jeho podání je hubená a protáhlá, v některých dílech připomene Jana Zrzavého. Tematiku války najdeme i v díle Emanuela Pryla, malíře, který do spolku vstoupil nejpozději. Na veřejnosti se patrně prezentoval díly jako *Portrét hutníka* nebo *U bagru*, ta ale nedosahují síly výpovědi jeho kreseb a grafik, reagujících na pobyt v koncentračním táboře Mauthausen.

Sochařů bylo v rámci Alše jen málo. Prvním z nich, pomineme-li Frantu Koudelku, který se stal později malířem, byl František Prosecký, jenž se věnoval z většiny portrétní tvorbě známých osobností, ocenění si však zaslouží jeho *Dívka*, nesoucí v sobě napětí Munchovy *Puberty*. Dalším sochařem byl František Rada. Ten se zajímal o náměty z křesťanského světa, a to i po roce 1948, a byl zaměstnancem Chrámového družstva v Pelhřimově a také restaurátorem. Naproti tomu v tvorbě Jaroslava Brůhy najdeme ve dvacátých letech napojení na civilismus, jemuž ale nechybí monumentální vážnost, která také patrně souvisela s jeho

pomníkovou prací. Posledním sochařem je František Pašek, který byl vůbec nejmladším členem Alše. Zajímal se o náměty ze světa zvířat, často ztvárňoval motiv čápa a je také autorem několika exteriérových realizací v Praze.

Tvorbu členů Alše bychom tedy mohli řadit k oné modernistické poloze socialistického realismu, o níž píše Vojtěch Lahoda, zázemí v realismu, který má být „z počátku snad strážlivý, věcný, ale přesto radostný, bez upřílišněných neživotných a neskutečných tendencí, nikoliv realismus, který by něco předstíral, nalhával a klamal“,⁶²⁶ však vychází také z názoru spolkového předsedy a teoretika F. V. Mokrého. Členové Alše vyznávali modernistické tendence, rozhodně však nebyli moderní, ve smyslu soudobého výtvarného projevu, který se rozvíjel mimo oficiální proud. V jejich dílech se až na výjimky neobjevuje ani zhodnocení kubismu, natož pak surrealismu či dalších projevů. Zejména na konci padesátých a v šedesátých letech, kdy docházelo k uvolňování situace na výtvarné scéně, Alšané naprosto nedokázali reagovat na možnost svobodněji tvořit a stále pokračovali v rozvíjení malířství a sochařství, vycházejícího z příkladů umělců konce 19. a počátku 20. století, můžeme to ale přičítat také jejich pokročilému věku. Obecně se dá říci, že žádný z umělců, až na Věru Jičínskou a ve spolku jen krátce působícího Bohumila Čížka, neprošel ve své tvorbě výraznějším vývojem, který by znamenal střídání stylů a způsobů tvorby a že slovo konzervativní, může snad nejlépe ilustrovat způsob tvorby Alšanů.

Představení umělci nejsou dosud příliš známí a dohledat informace o jejich životě či díle bylo leckdy nemožné. Mnohé zde bylo pouze nastíněno či zmíněno, protože další rozvoj poznatků by znamenal i rozšíření rozsahu celé práce. Snahou bylo v náznacích představit členy Alše a vytvořit obraz o výtvarném projevu spolku, který se na československé výtvarné scéně pohyboval v průběhu poměrně širokého časového údobí a musel reagovat na jeho události. Důkladnější probádání života a tvorby jednotlivých

osobností, které s sebou může nést nalezení dalších děl v muzeích, galeriích, ale i soukromých sbírkách u sběratelů či příbuzných, je otázkou dalšího bádání, které jistě nebude nezajímavé a může přinést mnoho podnětných informací.

Summary

The members of the association of visual artists called Pražský Aleš in each of its titles and forms developed their works in relatively wide term. However, the artists who entered this group were born mostly in the two decades between 1890 - 1910 and were connected also with the same training. Many of them attended atelier of Otakar Nejedlý, František Kysela, Emanuel Dítě, Willi Nowak, Vratislav Nechleba. Works of these personalities found reception in production of their students. In Aleš there were also some sculptors. Although their expression bears similar characteristics, the training was different.

The inspirations of these artists were also similar and based on them we can divide painters to several groups. Jožka Baruch, Jan Kobzář and Bohumil Krs form first group. These artists were inspired by work of Mikoláš Aleš, by folklore and literature. However, the main role was played by the landscape painters. Adolf A. Zahel, Lucie Klímová, Svatopluk Havrlik and Vladěk Antušek were inspired by work of Antonín Slavíček, Havrlik and Antušek besides resulted from the paintings of Maurice Utrillo and Karel Holan. Lucie Klímová counts among another group of members – František Hřivna, Věra Jičínská, Jan Mehl, Franta Koudelka, Josef Vacke, František Motyčka, who were inspired by European styles like impressionism, postimpressionism, cubism, fauvism and neorealism. In 1930s Lucie Klímová and Josef Vacke shared interest in southern countries together with Vincenc Beneš. Works of Květoslav Endrýs – another Aleš's member – are preserved fragmentary. Václav Trefil and Bohumil Čížek are also interesting painters. First of them created paintings with women in the fields, second was member of Aleš shortly but we can see certain evolution through his oeuvre. Alois Hejl and Emanuel Pryl were inspired by Second World War's events and mainly Pryl returned to his experiences from concentration camp Mauthausen.

František Prosecký, František Rada, Jaroslav Brůha and František Pašek were interested in sculpture. František Prosecký created mainly portraits, his piece called *Girl* deserves attention. František Rada was inspired by religious themes and was member of *Chrámové družstvo v Pelhřimově*. In 1920s Jaroslav Brůha connected his work to civilism of sculptor Otto Gutfreund and also dealt with monuments. František Pašek was the youngest member of Aleš and animals play important role in his work, especially the stork.

The work of Aleš's members can be classed to modernist position of socialistic realism about which Vojtěch Lahoda writes in *Dějiny českého výtvarného umění*, but the opinion of František Viktor Mokřý, the theorist of Aleš, is also important. The art production of these painters and sculptors was modernist but it wasn't modern in the meaning of contemporary trends, that are developed out of the official cultural scene. In the late 1950s and 1960s when freeing came they weren't able to react to the opportunity of creating to create freely. It may also be attributed to their age. A word „conservative” can illustrate essential characteristics of the works of Aleš's members well.

Many details were only outlined, because its development would mean extending the scope of the text. My effort was to outline the life and work of Aleš's members and lay foundation to further research. This research can bring discoveries of the others works in galleries, museums and private collections and enlarge information about official cultural scene in the late 1940s to 1960s.

Poznámky

1. Veronika Jurásková, *Historie a aktivity sdružení výtvarných umělců Pražský Aleš (1946 – 1968)* (bakalářská práce), Katedra dějin umění FF UP, Olomouc 2009.
2. Tato skutečnost možná pramení i z faktu, že většina výstav Aleše v průběhu celé jeho existence byla prodejní a díla se tak mohla dostat do soukromého majetku či se stát vlastnictvím různých institucí.
3. Památník národního písemnictví v Praze (dále jen PNP), depozitář Staré Hradky, fond *F. V. Mokrý*. - Archiv města Brna (dále jen AMB), fond *Brněnské umělecké spolky*, R 39. - Státní okresní archiv v Liberci (dále jen SokA Liberec), fond *Kulturní družstvo Křižany*. - Národní archiv v Praze (dále jen NA), fond *Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor* (dále jen ÚSČSVU). V citaci pramenů bude v této práci nadále užívána zkrácená verze – více kapitola „Prameny“.
4. Jurásková (pozn. 1).
5. PNP (pozn. 3).
6. F. V. Mokrý (1892 – 1975) byl malířem a grafikem, středoškolským profesorem, zakladatelem Ústavu výtvarné výchovy na Univerzitě Palackého v Olomouci či ředitelem Vyšší uměleckoprůmyslové školy v Praze. Více Alena Kavčáková, *F. V. Mokrý – umělec a výtvarný pedagog* (dizertační práce), Katedra dějin umění FF UP, Olomouc 1995.
7. AMB (pozn. 3).
8. Jméno obce Křižany se ve všech archivních dokumentech, týkajících se tohoto spolku, vyskytuje v podobě „Křižany“. V této práci se však, s výjimkou názvů archiválií a přímých citací, budeme držet jeho dnešní podoby. Na základě písemného sdělení křižanské matrikářky Elišky Novákové totiž víme, že „*Křižany s dlouhým ‘í’ se používalo až do roku 1991. Zrušením místních národních výborů a samosprávných celků – obcí jsme byli upozorněni Okresním úřadem v Liberci, že musíme používat název Křižany s krátkým ‘i’, neboť tak je to uvedeno v lexikonu obcí.*“ Tento název přitom vychází ze jména zakladatele vsi, kterým byl zeman Křižan, jak to uvádí pamětní kniha obce.
9. SokA Liberec (pozn. 3).
10. NA (pozn. 3).
11. Archiv Národní galerie v Praze (dále jen Archiv NG), fond *Adolf Zahel*, 133.
12. Archiv Univerzity Karlovy v Praze (dále jen Archiv UK), fond *Pedagogická fakulta UK*, karton *Personálie E+F*, složka *doc. Květoslav Endrýs*.
13. Rodinná pozůstalost Vladka Antuška v Praze.
14. Po počátečním průzkumu sbírek vybraných muzeí a galerií jsem kontaktovala a navštívila tyto instituce (uváděné v abecedním pořádku): Galerie moderního umění v Hradci Králové, Galerie Středočeského kraje v Kutné Hoře, Galerie výtvarného umění v Ostravě, Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně, Moravská galerie v Brně, Muzeum města Brna, Muzeum umění Olomouc, Národní galerie v Praze, Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích a Východočeská galerie v Pardubicích.
15. V tomto ohledu bylo důležité zejména Městské muzeum v Dobrušce, uchováající malířskou pozůstalost Věry Jičínské, Památník Terežín, v němž se nachází díla Emanuela Pryla, a také Obecní úřad v Sudicích u Boskovic, který vlastní díla svého rodáka, Aloise Hejla.
16. Jurásková (pozn. 1).
17. Rudolf Březa, Jožka Baruch, František Podešva, Karel Tondl.
18. PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb, *Dopis z Odboru pro vnitřní věci ústředního národního výboru hlav. města Prahy z 27. 4. 1956*.
19. Vzhledem k tomu, že brněnský Aleš zanikl v roce 1951, nebylo již třeba používat slovo „Pražský“ v názvu spolku.
20. Například Jaroslav Bartoš, *Dříve spolek – nyní tvůrčí skupina, Večerní Praha VII*, 1961, č. 68, 21. 3.
21. „*Socialistický realismus je pojem, který je užívám pro díla provedená realistickou formou, s politickým obsahem, a která vznikla v době komunistických a socialistických kultur dvacátého století v Evropě. Jeho historická definice je špatně uchopitelná a rozporuplná. Na jedné straně používají ve své době tento výraz pro moderní tvorbu levicově orientovaní umělci, na druhé straně je to název plánovitě prosazovaný politickou propagandou.*“ Viz Terezie Petišková, *Socialistický realismus a Československo*, in: Francesco Augusto Razetto – Ottaviano Maria Razetto – Terezie Petišková – Genny di Bert, *Socialistický realismus Československo 1948 – 1989* (kat. výst.), Praha 2008, s. 15.
22. Termín „socialistický realismus“ poprvé použil Ivan Gronský v časopise *Literaturnaja gazeta* v roce 1932. Více Karel Kouba, *Mytologizace v umění socialistického realismu* (diplomová práce), FF UK Praha, 2005.

(převzato z <http://www.sorela.cz/web/articles.aspx?id=61>, vyhledáno 26. 1. 2010.) Jako tvůrčí metodu jej definoval Andrej A. Ždanov roku 1934 v textu *O nejpokrokovější literatuře světa*. Ždanovovy texty, vydávané v Československu od roku 1949 opakovaně, měly zásadní význam pro tehdejší umění i literaturu. A. A. Ždanov, *O umění*, Praha 1950.

23. Socialistický realismus byl nejdříve aplikován na literaturu, když „*Stalin nazval naše spisovatele inženýry lidských duší. [...] To znamená, předně, znát život, abyste jej dovedli pravdivě zobrazit v uměleckých dílech, ne jej zobrazovat scholasticky, mrtvě pouze jako 'objektivní realitu', nýbrž zobrazit skutečnost v jejím revolučním vývoji. Přitom pravdivost a historická konkrétnost uměleckého zobrazení se musí pojit s úkolem ideového přetvoření a výchovy pracujících lidí v duchu socialismu. Taková metoda krásné literatury je tím, co nazýváme methodou socialistického realismu.*“ Viz A. A. Ždanov, *O nejpokrokovější literatuře světa*, in: A. A. Ždanov, *O umění*, Praha 1950, s. 15.

24. Vystavovali zde Alexandr Gerasimov, Sergej Gerasimov, Alexandr Dejneka a Arkadij Plaskov. Více Tereza Petišková, *Oficiální umění padesátých let*, in: Rostislav Švácha – Marie Platovská, *Dějiny českého výtvarného umění V. 1939 – 1958*, Praha 2005, s. 341.

25. Václav Jícha například ve zpětném hodnocení této výstavy ovšem až z roku 1951 píše: „*Výhrady proti výstavě předních umělců SSSR v r. 1947 odhalily všechny ideové a umělecké rozpory, a škodlivý dosah hnilobného kosmopolitismu v našem výtvarném umění. V zápase vedeném kolem výstavy sovětských umělců narazili obhájci formalismu na nesmlouvavé stanovisko dělnické veřejnosti, která se s třídní rozhodností postavila za díla sovětských umělců a udělila velkou lekci politicky a ideologicky zmateným intelektuálním přísluhovačům nepřátelských ideologií. Únor 1948 udělal jasno i v otázkách kultury. Nenechal nikoho na pochybách o tom, jakou kulturu a umění nyní potřebuje vítězná dělnická třída.*“ Viz Václav Jícha, *Výtvarné umění na cestě služby lidu, Výtvarné umění II, 1951 – 1952*, s. 2.

26. Petišková (pozn. 24).

27. Václav Jícha shrnul společenskou roli výtvarného díla slovy, že „*tam, kde se umělec ve své tvůrčí práci opírá o poznanou skutečnost, dosahuje jeho umění hluboké přesvědčivosti, je pravdivým, plnocenným jejím obrazem a je hluboce lidsky působivé. Proto také realistické umění vyvolává vztahy široké veřejnosti, ovlivňuje myšlení a cítění člověka, vychovává jej, pomáhá jeho morálnímu a kulturnímu růstu, protože umělecky zhodnocuje přírodu a život člověka. Takové umění plní své společenské poslání.*“ Viz Jícha (pozn. 25), s. 6.

28. Tereza Petišková vychází ze Ždanovova textu *O nejpokrokovější literatuře* z roku 1934 a v několika bodech shrnuje, čím se vyznačuje socialistický realismus. „*1. optimismem, který vyrůstá ze služby vítězné pokrokové třídě pracujících; 2. zobrazením skutečnosti v jejím revolučním vývoji, ne pouze popisným realismem; 3. Ideovým přetvořením pravdivé a historické skutečnosti tak, aby mohla působit výchovně, 4. třídním a tendenčním charakterem; 5. revoluční romantikou; 6. zobrazením hrdiny a socialistické budoucnosti, jejíž vize vychází z dlouhodobých hospodářských a politických plánů; 7. použitím libovolného historického žánru, slohu, formy a metody tvorby; 8. kvalitou a mistrovstvím děl, za které umělec aktivně bojuje; 9. pokud se dostaví neúspěch, je to jen odraz opozdilosti kulturní sféry za ekonomickým děním.*“ Viz Petišková (pozn. 24), s. 343.

29. Někdejší ministr školství Zdeněk Nejedlý se tak například ve svém článku z roku 1948 zabýval realismem, který je podle něj již poznamenán moderními směry, a proto bude jiný než realismus 19. století. Každá doba přitom má podle něj svůj realismus – „*dnes je socialistický názor, a proto socialistický realismus*“, který vychází z některých předešlých realismů, jako je „*realismus buržoazie 19. století*“ a „*realismus nacionální a etický*“, kterými chápe, v případě prvního, umění českých klasiků 19. století, jako byl Jan Neruda, Bedřich Smetana, Mikoláš Aleš nebo Alois Jirásek, v případě druhého pak vidí vzor především v klasických dílech ruského románu a za všechny jmenuje Lva Nikolajeviče Tolstého a jeho *Vojnu a mír*. Cílem realismu socialistického má být napomoci „*stavěním nové té budoucnosti dnešním lidem před oči uskutečnit socialismus*“. Viz Zdeněk Nejedlý, *O realismu pravém a nepravém*, 1948. Převzato z <http://www.ucl.cas.cz/edicee/data/antologie/zdejcin/2/nejedly.pdf>, vyhledáno 26. 1. 2010. - Významná je také stať Franka Wollmana, který se zabýval vnímáním socialistického realismu, jež je podle něj kulturním a uměleckým směrem, a ne politickým programem nebo metodou tvůrčí práce, jak to naznačovali jiní. Snese navíc srovnání s gotikou či renesancí a jako „*kulturní a umělecká epocha předčí svou silou a jednotností všechny epochy předchozí a obsáhne nesrovnatelně větší část světa a lidstva*“. Vzhledem k této skutečnosti pak nemůže být socialistický realismus srovnáván s nějakými drobnými uměleckými směry a nelze jej chápat ani ve spojení s romantismem, protože „*romantismus je protest proti přítomnosti, skutečnosti*“. Mluví-li tedy Ždanov a jiní o „*reálné romantice socialistického života nebo o revoluční romantice, nechce tuto romantiku směšovat s romantickými postupy buržoazního umění*“. Viz Frank Wollman, *Socialistický*

realismus jako kulturní epocha a styl umělecký, 1948. Převzato z <http://www.ucl.cas.cz/edicee/data/antologie/zdejcin/2/wollman.pdf>, vyhledáno 29. 1. 2010.

30. Petišková (pozn. 24), s. 344.

31. Václav Formánek se k této funkci umění vyjadřoval se slovy, že „umění v epoše socialismu působí estetickými podněty na myšlení a jednání lidí tak, aby jim pomáhalo sžívat se s novými společenskými vztahy ve shodě se skutečností. Spoluvytváří tak nový, vyšší svět lidských vztahů. Tuto funkci může však plnit jedině tehdy, je-li vnitřně pravdivé, realistické.“ Viz Václav Formánek, K otázkám vztahu výtvarného umění ke skutečnosti, in: Miroslav Lamač (red.), *Otázky teorie a kritiky v současném výtvarném umění. Porada historiků, kritiků a teoretiků výtvarného umění na Dobříši ve dnech 24. a 25. února 1955*, Praha 1955, s. 79.

32. Petišková (pozn. 24), s. 348.

33. Ibidem.

34. Z příkladů si uvedme třeba mozaiky pro olomoucký orloj od Karla Svolinského z let 1949 – 1955, obraz *Díkuvzdání generalissimu Stalinovi* z roku 1951 od Jana Čumpelíka, Aleny Čermákové a Jaromíra Schoře nebo mozaiky pro Síň Rudé armády v Památníku národního osvobození na hoře Vítkově z roku 1955, které vytvořil Vladimír Sychra. Ibidem, s. 350.

35. Jak píše Josef Císařovský: „*Krajina má vyjadřovat onen národní svéráz, který jí vtiskl její lid, má v ní být vyzdvíženo a básnický z obecně všechno to nové, co v ní lid vytváří. Jde zkrátka o vyjádření složitého vztahu lidu a krajiny, a nejen o jednostranné zobrazení určitého jevu, ve kterém 'ono smyslové', i když sebepůsobivější, je samoučelné.*“ Viz Josef Císařovský, Významný úspěch v boji o realismus. Příspěvek k diskusi o našem výtvarném umění, *Výtvarné umění II*, 1951 – 1952, s. IV.

36. Petišková (pozn. 24), s. 353.

37. Ibidem.

38. Jaromír Neumann se například ve stati *O úkolech dnešního portrétního umění* vyjadřoval k tomu, že „*bez portrétně hlubokého znázornění nového člověka není možné vytvořit pravdivá, mistrovská thematická díla figurální, ať jde o pracovní námět, ať jde o scénu historickou, ať jde o jakýkoli typický výjev ze života.*“ Viz Jaromír Neumann, O úkolech dnešního portrétního umění, *Výtvarné umění II*, 1951 – 1952, s. XX.

39. Petišková (pozn. 24), s. 357.

40. Jícha (pozn. 25), s. 4.

41. Tereza Petišková dělí tuto malbu do několika skupin: „*1. sročení lidu na volném městském prostranství (dějiny dělnického hnutí, KSČ, setkání s komunistickým vůdcem, oslavy 1. máje, vítání Rudé armády); 2. schůze v uzavřené místnosti (dějiny KSČ, slavnostní uvítání významné osobnosti; v menším počtu osob jednání vlády, přijímání do KSČ, ČSM, JZD); 3. dělník při práci (hrdina socialistické práce v dolech, na stavbě, adorace práce); 4. sročení dělnictva před továrnou, na stavbě, na poli (školení, úspěšné plnění plánu), 5. dramatická figurální kompozice ve vesnickém interiéru (protifašistický odboj, zatýkání partyzánů); 6. bitevní scénérie (významné bitvy Rudé armády a Československé lidové armády, v historických kostýmech selské bouře, revoluční rok 1848 nebo husitské války); 7. práce na poli (družstevní práce zdůrazňující význam mechanizace); 8. krajina (rodiště významné osobnosti, stavba socialismu, důležité místo české historie); 9. jednání dvou postav (rozhovor dvou státníků, porada inženýrů na plánu stavby); 10. hrající si děti (dětství významné osobnosti, dětství jako symbol štěstí a úspěchu socialismu); 11. sportovní výjevy (především První celostátní spartakiáda).*“ Viz Petišková (pozn. 24), s. 358 - 359.

42. Císařovský (pozn. 35), s. VI.

43. Ibidem.

44. Jiří Šetlík, Počátky činnosti tvůrčích skupin a jejich význam, in: *Česká kultura na přelomu 50. a 60. let. Kolokvium konané Galerii hlavního města Prahy u příležitosti retrospektivy Jiřího Balcara*, Dům U Kamenného zvonu, 22. – 23. 6. 1998.

45. *Československý lid a jeho kraj v životě, práci a zápasu. Výstava obrazů a soch z let 1918-49* (kat. výst.), Praha 1949. Z členů Pražského Alše se této výstavy účastnil malíř Václav Trefil s olejomalbou *Na poli* z roku 1948 a sochař Jaroslav Brůha s dílem *Krasnoarmějec* (1947, sádra, v. 240 cm) a *Studiemi hlav ruských vojáků* (1946, sádra, v. 37 cm).

46. Formánek (pozn. 31), s. 76.

47. Petišková (pozn. 24), s. 361.

48. Antonín Pelc, K práci svazu malířů, sochařů a grafiků, *Výtvarná práce I*, 1952, č. 1 – 2, s. 3.

49. V roce 1953 se v Praze uskutečnila *Výstava československo-sovětského přátelství*, věnovaná 35. výročí Velké říjnové revoluce, *II. přehlídka československého výtvarného umění* v Jízdárně Pražského hradu, v roce 1955 pak *III. přehlídka československého výtvarného umění* a velká výstava *Deset let Československé lidové demokratické republiky ve výtvarném umění*. Viz Petišková (pozn. 24), s. 368 – 369.

50. Tuto výstavu, která byla otevřena v říjnu roku 1957 v Domě umění města Brna, připravil Jiří Padrta, Miroslav Lamač a Jan Tomeš. „*Výstava Zakladatelů ukázala český fauvismus, expresionismus a především tehdejší kubismus; připomněla aktivitu Osmy a Skupiny výtvarných umělců. Soustředila přes dvě stě děl – provázal ji katalog s rozsáhlým úvodním textem [...] a 63 reprodukcemi. Počátkem roku 1958 byli Zakladatelé opakováni v plném rozsahu v Jízdárně Pražského hradu.*“ Viz Miroslav Lamač, *Nové tendence, nové osobnosti, noví diváci*, in: *Česká kultura na přelomu 50. a 60. let. Kolokvium konané Galerií hlavního města Prahy u příležitosti retrospektivy Jiřího Balcara*, Dům U Kamenného zvonu, 22. – 23. 6., 1998, s. 8.
51. Ludvík Pacovský (red.), *Základní otázky umění, kulturní revoluce a kulturní politiky KSČ. I. část obecná*, Praha 1958, s. 3.
52. Vojtěch Lahoda, *Plíživý modernismus a socialistické umění 1948 – 1958*, in: Rostislav Švácha – Marie Platovská, *Dějiny českého výtvarného umění V. 1939 – 1958*, Praha 2005, s. 371 – 386.
53. *Ibidem*, s. 371.
54. Tak byl například oceňován Pablo Picasso, ovšem jen v cyklu *Válka a mír*, Emil Filla v *Zápasech* či Josef Čapek v souborech *Touha* a *Oheň*. *Ibidem*.
55. Václav Rabas, *Kulturní, Výtvarná práce II*, 1954, č. 13. s. 4. (převzato z Lahoda 2005 (pozn. 52), s. 372.)
56. Řadíme sem umělce, jako byl Karel Holan, Josef Multrus, Jan Kojan, Otakar Nejedlý, Vilma Vrbová-Kotrbová nebo František Zikmund. *Ibidem*, s. 373.
57. *Ibidem*.
58. *Ibidem*, s. 374. Tuto tendenci rozvíjeli především Arnošt Paderlík, Jan Kojan, Jaroslav Grus, Antonín Pelc, Jiří Horník, Vojtěch Tittelbach, Richard Wiesner, Jan Slaviček nebo Karel Souček.
59. Například Vlastimil Rada ve své tvorbě vycházel kromě impresionismu také z tradice krajinomalby 19. století a zejména Antonína Chittussiho. *Ibidem*, s. 375.
60. Jiří Kotalík, *60 let Vlastimila Rady, Výtvarná práce III*, 1955, č. 7, s. 3. (Převzato z Lahoda 2005 (pozn. 52), s. 375.)
61. *Ibidem*, s. 376.
62. Vojtěch Lahoda, *Krotký modernismus*, in: Marie Judlová (ed.), *Ohniska znovuzrození* (kat. výst.), Galerie hlavního města Prahy 1994, s. 17.
63. *Ibidem*, s. 18.
64. „*Sdružit se často v 'tvůrčí skupinu', po tom toužila většina tehdejších výtvarníků tak či onak navazujících na modernismus. Skrývala se za tím snaha o rehabilitaci skupinového úsilí, tak typického pro meziválečnou instituci modernismu a avantgardy. Skupina a skupinaření totiž figurovaly přímo jako symbol modernistických aktivit, stála za nimi obhajoba vlastních tezí a manifestů jako utopických nástrojů pohybu uvnitř moderního umění. Druhý důvod k zakládání skupin v padesátých a šedesátých letech byl ryze politický a dobový [...] - skupina měla jednodušší pozici při přípravě výstavy, která vždy musela projít schvalovací procedurou ve Svazu i v různých místních politických orgánech.*“ Viz Vojtěch Lahoda, *Rozvoj tvůrčích skupin 1958 – 1970: každodenní modernismus*, in: Rostislav Švácha – Marie Platovská, *Dějiny českého výtvarného umění VI/I*, Praha 2007, s. 103.
65. V roce 1956 vystavovali někteří z těchto umělců – Ladislav Dydek, Jitka Kolínská, Richard Fremund a Robert Piesen – tehdy ještě nesdružení pod tvůrčí skupinu – poprvé v zahraničí, a sice ve Spolkové republice Německo. Byli sem pozváni skupinou Roter Reiter z Trauensteinu. Výstavy se zúčastnil také Kamil Lhoták a František Tichý. Viz Lahoda 1994 (pozn. 62), s. 19.
66. *Ibidem*, s. 20.
67. *Ibidem*, s. 20.
68. *Ibidem*, s. 35.
69. Jiří Šetlík se ke vzniku skupiny *Trasa* vyjadřuje, že, jak vyplývá z jejího názvu *Trasa 54*, vznikla skupina již v roce 1954, kdy se její členové – přátelé a absolventi Vysoké školy uměleckoprůmyslové – pravidelně scházeli a od roku 1955 pořádali tvůrčí konfrontace ve svých ateliérech. Viz Šetlík (pozn. 44), s. 5.
70. Čestmír Kafka, Jitka a Květa Válový, Vladimír Jarcovják, Věra Heřmanská, Eva Burešová, později Olga Čechová, Karel Vaca, Dalibor Matouš, Olbram Zoubek, Eva Kmentová, Vladimír Preclík, Zdena Fibichová. Viz Lahoda 1994 (pozn. 62), s. 45.
71. *Ibidem*, s. 45 a 48.
72. „*Trasa moderního umění je klikatá oproti výnosy vytčené a regulované trase socialistického či oficiálního realismu.*“ *Ibidem*, s. 48.
73. *Ibidem*, s. 51.

74. V roce 1962 se také uskutečnila první samostatná výstava UB 12, kde kromě zakládajících členů vystavovali také Václav Bartovský, Václav Boštík, Alois Vitík, Věra a Vladimír Janouškovi, Alena Kučerová, Jiří a Daisy Mrázkovi, Olřich Smutný, za teoretiky byl přítomen Jiří Šetlík a později Jaromír Zemina. Ibidem.

75. V roce 1958 se ve *Skupině MS* zformovali žáci Martina Salcmána a Josefa Laudy – malíři Kamil Linhart a Jiří Patera, sochaři Karel Čermák, Václav Irmanov, Karel Kronych a Bohuslav Lamač. - *Skupinu 58* utvořili bývalí členové Mánesa Jan Slaviček, Karel Souček a Karel Pokorný a někteří další autoři jako Jiří Horník, Karel Kolumek a Vendelín Zdrůbecký. Uvedli se až výstavou v roce 1960, vzniknout ale měli již o dva roky dříve. Viz Lahoda 2007 (pozn. 64), s. 114.

76. Tvorbu členů skupiny *M 57* („M“ jako vinárna Makarská na Malé Straně v Praze) – mezi které patřil Mirek Truksa (později vystřídaný Františkem Peterkou), Josef Jíra, Jiří Rada, Ladislav Karoušek, Jaroslav Šerých, Vladimír Tesař, Valerián Karoušek, Radko Plachta, Mojmír Preclík, Jiří Novák – charakterizoval Vojtěch Lahoda výrazem „*každodenní modernost: modernistické, klasické principy malby a sochařství se nově aplikovaly na každodenní současnost, nezřídka v jakémsi lyrickém přehodnocení a se snahou tuto skutečnost mírně poetizovat.*“ Ibidem, s. 104. - Do této skupiny patřili Milan Albich, Karel Malich, Přemysl Pospíšil a Miroslav Rada, později se připojil fotograf Jan Šplíchal a malíř Ivan Minařík.

77. Členy Mánesa byli Vincenc Beneš, Jan Bauch, Zdeněk Sklenář, Antonín Pelc, Josef Brož nebo Vladimír Sychra.

78. Skupina *Etapa* vystavovala poprvé v roce 1961 v Galerii Václava Špály v Praze. Její členové – Václav Kiml, František Ronovský, František Štork, Jaroslava Pešicová, Josef Klimeš či František Pacík – byli mnohdy absolventy ateliéru Miloslava Holého na Akademii výtvarných umění v Praze a byl jim proto blízký jeho malířský senzualismus. Viz Lahoda 2007 (pozn. 64), s. 110.

79. Ibidem, s. 112. – Mnozí výtvarníci vnímali otázku prožívání života ve vztahu k přítomnosti a modernost pak chápali jako „*osobní prožitek moderní doby*“. Některé skupiny „*ztotožňovaly modernost s technickou civilizací*“. To byla například skupina *Radar*, jejíž jádro tvořili umělci z bývalé *Skupiny 42* František Gross, František Hudeček a Ladislav Zívr. Ibidem, s. 113.

80. „*Od roku 1958 počet tvůrčích skupin valem přibýval, nejen v Praze, Brně a Bratislavě, ale i v dalších městech s předpoklady výtvarného dění. Zpřístupňovaly díla svých členů v lokalitě svého vzniku i v jiných městech či v zahraničí, podporovaly jejich účast na různých výstavách celostátních, oborových, tématických, průřezových apod. [...] V brněnském okruhu to např. byly vedle jmenované již skupiny Brno 57 též Profil 58, Brno K, Brno M, Parabola atd. [...], v Ostravě to byla např. skupina Kontrast nebo v Gottwaldově 5+2, v Hodoníně Setkání, na severu Čech Krok 57, Skupina 7, Objekt, Kolektiv severočeských výtvarníků, na jihu Čech skupiny Kolektiv, 6 výtvarníků z jižních Čech atp. [...] Na Slovensku [...] Kontinuita, Skupina M. Galandu, Ohnisko, Skupina 4 ad. v Bratislavě i dalších místech země.*“ Viz Šetlík (pozn. 44), s. 5 - 6.

81. Členy *Skupiny 4* byli keramička Jaroslava Brzobohatá, sochař Zdeněk Macháček a malíři Karel Zedníček a Pavel Navrátil. - Počátky skupiny *Brno 57* můžeme hledat již na výstavě v Galerii mladých v roce 1957, název byl však zformulován až roku 1963. Tato skupina vzešla „*z přátelského okruhu kolem malíře Bohumíra Matala*“ a k jejím členům se řadily „*výrazné osobnosti brněnské umělecké scény: Jánus Kubíček, Vladimír Vaculka, Karel Hylíš, Pavel Navrátil, teoretikové Zdeněk Kudělka, Petr Spielmann a Jaromír Zemina*“. Viz Lahoda 2007 (pozn. 64), s. 115.

82. Ibidem.

83. Lahoda 2007 (pozn. 64), s. 107.

84. Ibidem, s. 108.

85. Samostatnou kapitolu v pojednání o uměleckých skupinách tvoří umělci, kteří se scházeli při *Konfrontacích*. Ve smyslu výše nastíněných charakteristik však tito výtvarníci tvořili spíše volné a nijak neorganizované „uskupení“. Většinou šlo o spolužáky z pražské Akademie, kterým byl společný výtvarný projev a „*ztvářňování významových a imaginativních poloh netradičních materiálů*“. Patřili sem umělci jako Jan Koblasa, Jiří Valenta, Aleš Veselý, Čestmír Janošek, Zdeněk Beran, Antonín Tomalík, Antonín Málek a Zbyšek Sion, později se připojil také Vladimír Boudník. V roce 1960 uspořádali dvě neveřejné ateliérové výstavy, jež vstoupily do dějin pod názvem *Konfrontace*. První z nich se konala 16. března 1960 v ateliéru Jiřího Valenty v Praze Libni, druhá 30. října 1960 u Aleše Veselého v Praze na Žižkově. „*Konfrontační výstavy ukázaly podobnost orientace, kterou nejlépe reflektovala syrová řeč materiálové 'antimalby'. Zvláštnost projevů, jež se sobě blížily ztěžklou monochromní barevností omezenou na šedé, hnědé, okry a černé, stejně jako rigorózním pojetím výraziva materiálových struktur, spočívala v tom, že díla nebyla jen autentickou osobní seberealizací, ale výsledkem zdlouhavého procesu tvorby, na němž se podílely intuitivní, instinktivní a racionální složky psychiky.*“ Viz Mahulena Nešlehová, Informelní projevy, in: Rostislav Švácha – Marie Platovská, *Dějiny českého výtvarného umění VI/1*, Praha 2007, s. 134 – 135.

86. Lahoda 2007 (pozn. 64), s. 116.

87. „V Mánesu se představili příslušníci bývalých skupin Sedm v říjnu a Skupina 42 a nositelé surrealistické tendence – František Muzika, Josef Istler, Zdeněk Sklenář, Bohdan Lacina, Václav Tikal, dále Adolf Hoffmeister, Pravoslav Kotík, Jan Zrzavý, sochaři Olbram Zoubek, Vladimír Preclík, Věra Janoušková, Miroslav Chlupáč, Věra Fibichová, Vladimír Janoušek. V Československém spisovateli se instaloval romantický proud vycházející ze surrealismu – malíři z Konfrontací, Šmidrové a zástupci 'estetiky divnosti' (Medek, Vožniak, Sekal, Veselý, Koblasa, Nepraš, Dlouhý, Valenta, Boudník, Podhrázský), ve Špálově galerii pak stoupenci konstruktivních tendencí (Malich, Sýkora, Demartini) spolu s Vladimírem Fukou a Alenou Kučerovou, v přízemí představitelé lyrické a imaginativní tvorby (Šerých, Tesař, Kafka, Sukdolák, Kmentová, Klimeš, Fára, Šimotová, Balcar, Kolíbal, Boštík, Ladislav Novák). Postkubismus, neoexpresionismus a nová figurace měly zástupce v Nové síni (Jíra, Ronovský, Makovský, Bauch, Karel Černý). Na brněnské Výstavě mladých, kterou připravili Eva Petrová a Radoslav Matušík, vystoupili mladí a nejmladší autoři.“ Ibidem, s. 118 – 119.

88. Ibidem, s. 119.

89. Ibidem, s. 121.

90. *Literatura*: Antonín Dolenský, *Kulturní adresář ČSR*, Praha 1936, s. 20. - TPe [Terezie Petišková], Baruch Jožka, in: Anděla Horová (ed.), *Nová encyklopedie českého výtvarného umění. Dodatky*, Praha 1995, s. 87. - Prokop Toman, *Nový slovník československých výtvarných umělců I. A-K*, Ostrava 1993, s. 40 – 41. - Zbyšek Malý (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 1997 I. A – Č*, Ostrava 1998, s. 107. - Jožka Baruch, www.jozkabaruch.cz, vyhledáno dne 10. 11. 2010. - Jožka Baruch, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?i=4&Fmistoumrti=&Fprijeni=baruch&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.

91. Jožka Baruch, *Staříček Kubějů*. Převzato z Jožka Baruch, *Staříček Kubějů*, <http://www.jozkabaruch.cz/literarni-tvorba/staricek-kubeju>, vyhledáno 13. 4. 2010.

92. Jožka Baruch, *Ludé z poza Junákova I, II, III*. Převzato z Jožka Baruch, *Ludé z poza Junákova*, <http://www.jozkabaruch.cz/literarni-tvorba/lude-z-pozajunakova>, vyhledáno 13. 4. 2010.

93. Jožka Baruch, *Červený kohout*, před nebo v roce 1933, barevný dřevoryt, nažloutlý papír, v. 147 mm, š. 97 mm, znač. tužkou vlevo dole Jožka Baruch, MMB, inv. č. 58.653. - Jožka Baruch, *Světlohoši*, před nebo v roce 1933, barevný dřevoryt, nažloutlý papír, v. 147 mm, š. 97 mm, znač. tužkou vlevo dole Jožka Baruch, MMB, inv. č. 58. 652.

94. Například Petr Bezruč, *Šest Slezských písní*, Soukromý tisk - Frydek 1935. - Petr Bezruč, *Pět básní*, Olomouc 1955.

95. Jožka Baruch, *Slezské lesy – ilustrace k Šesti slezským písním Petra Bezruče*, 1935, dřevoryt, v. 191 mm, š. 126 mm, znač. vlevo dole v tisku B, reprofoto: Petr Bezruč, *Šest Slezských písní*, Soukromý tisk - Frydek 1935, s. 9. – Jožka Baruch, *Tři hosté – ilustrace k Pěti básním Petra Bezruče*, 1955, nezjištěno, neznač. Reprofoto: Petr Bezruč, *Pět básní*, Olomouc 1955, nestr.

96. Příkladem nám může být *Titulní list k Šesti slezským písním Petra Bezruče*, 1935, dřevoryt, v. 180 mm, š. 125 mm, neznač. Reprofoto: Petr Bezruč, *Šest Slezských písní*, Soukromý tisk - Frydek 1935.

97. Jožka Baruch, *Zdravice P. B. k jeho 88. narozeninám*, 1955, dřevoryt (xylografie) barevný, papír, v. 422 mm, š. 300 mm, vd. 270 mm, šd. 176 mm, znač.: vpravo dole pod obr. tužkou: J. Baruch; uprostřed dole v obr. graf.: PETR BEZRUC 1868 15. IX. 1955, MU Olomouc, inv. č. G 4422. – Jožka Baruch, *Grafický list k 88. narozeninám P. Bezruče*, nedat. (1955?), dřevoryt (xylografie), papír, v.390 mm, š.252 mm, vd.240 mm, šd.161 mm, znač.: vpravo dole v tisku: B, vpravo dole tužkou: J. Baruch 2/10, GMU Hradec Králové, inv. č. G 543.

98. Exlibris Valentina Hrdličky by se mělo dle soupisu nacházet v NG, nepodařilo se jim jej však dohledat.

99. Jožka Baruch, *Svatý Lukáš malíř Boží vymaloval Matku Boží*, 1941, kresba perem tuší a akvarel, papír, v. 577 mm, š. 383 mm, znač.: vpravo dole perem tuší: J. Baruch 1941, MU Olomouc, inv. č. K 6120.

100. Jožka Baruch, *Cyril a Metoděj*, nedat., barevný dřevorez, papír, v. 460 mm, s. 355 mm, vd. 520 mm, sd. 425 mm, znač.: vpravo dole: J. Baruch, KGVU Zlín, inv. č. G-1829, foto: KGVU Zlín. – Jožka Baruch, *Slovanští věrozvěstové*, barevný dřevoryt, v. 457 mm, š. 355 mm, znač. tužkou vpravo dole J. Baruch, tisk vlevo nahoře B, MMB, inv. č. 58.648.

101. Jožka Baruch, *Stařenka*, nedat., kvaš, světle hnědý papír, v. 570 mm, š. 385 mm, znač. vlevo dole J. Baruch, MMB, inv. č. 58.646. – Jožka Baruch, *Staříček*, nedat., kvaš, světle hnědý papír, v. 570 mmm, š. 385 mm, znač. vpravo dole J. Baruch, MMB, inv. č. 58.647.

102. „Pro Schlattauera mladý Baruch lineárně překresloval zvětšené návrhy na gobelíny, které měly původně malé rozměry. ... Jeho paravany, zástěny, koberce, polštáře, gobelínové kabelky a gobelíny se vyznačují

*jednoduchým geometrizovaným dekorem a vytříbenou barevností. Pro meziříčské gobelínové dílny navrhl také figurální gobelíny Ondráš, Pohanský motiv a Den a noc. Za dva z nich získala manufaktura bronzovou medaili na Mezinárodní výstavě dekorativního umění v Paříži v roce 1925.“ Viz Alena Podzemná, *Gobelíny*, <http://www.iozkabaruch.cz/vytvarne-dilo/gobeliny>, vyhledáno 13. 4. 2011.*

103. Alena Podzemná, *Dekoratívni předměty a hračky*, <http://www.iozkabaruch.cz/vytvarne-dilo/dekorativni-predmety-a-hracky>, vyhledáno 13. 4. 2011.

104. Tyto pohlednice Baruchovi nabízely možnost „vytvořit vlastní lyrizující variantu tichého a štědrého svátečního světa, ve kterém nechybí nebesa, krajina, rostliny, město, domy a světlice, a v nich Ježíšek a dítě jako symbol čistoty, radosti a naděje. Jeho dětské postavy s výmluvnými gesty všude zřetelných jakoby zvětšených rukou, jsou monumentálně rozvrženy ve frontálním plánu a ve své až nedětsky vážné podobě si nesou sílu své vznešené dospělosti. Jemná, stříbřitě modrá gobelínová barevnost evokuje pocity zažívání atmosféry svátků i s jejich tajemstvími a současně je zahaluje do jemného závoje vzpomínek.“ Viz Alena Podzemná, *Pohlednice*, <http://www.iozkabaruch.cz/vytvarne-dilo/pohlednice>, vyhledáno 13. 4. 2011.

105. Například Mikoláš Aleš, *Žalov (z cyklu Vlast)*, 1880. Reprofoto: Václav Vilém Štech, *České dějiny v díle Mikoláše Alše*, Praha 1952, obr. 16.

106. PNP, fond F. V. Mokrý: **FVM-spolková činnost Aleš. SPOLKOVÉ VĚCI**, Zvolení funkcionáři pro správný rok 1947 – 1948, 20. V. 1947. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Kronika Spolku výtvarných umělců Aleš, Odbočka v Praze. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Pokus o zdůvodnění další existence spolků, 15. 12. 1951. - **FVM-korespondence-institute. PŘIHLÁŠKY**, Přihláška k výstavě Aleš, březen 1961, Obecní dům. - **FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ**, Návrh katalogu Skupina „Aleš“ Svazu československých výtvarných umělců – Výstava v Hradci Králové. - **FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC**, Skupina SČSVU „Aleš“ vystavuje v Žatci – Seznam vystavených věcí. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Zápis z besedy dne 21. března 1961. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, Beseda „Alše“ v restauraci „U Prince“ dne 20. listopadu 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Adresy členů Tvůrčí skupiny SČSVU „Aleš“, 31. 12. 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Podpisová listina přítomných na besedě dne 16. dubna 1962. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Zápis o besedě „Alše“ v Malé rychtě „Zlaté husy“ dne 11. června 1962. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ODLOŽENÁ KORESPONDENCE**, Oznámení o významném jubileu Jožky Barucha, 29. června 1962. - **FVM-spolková činnost Aleš. VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ**, Přihláška děl k výstavě, 14. června 1962. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Účast na spolkových schůzích v období leden 1962 – květen 1963. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Jmenný seznam členů Tvůrčí skupiny „Aleš“, 10. prosince 1963. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Stanovisko k otázce postavení a činnosti tvůrčích skupin ve struktuře Svazu a jejich vztahu k voleným orgánům SČSVU, 28. dubna 1964. **AMB, fond Brněnské umělecké spolky, R 39: VALNÉ HROMADY 1919 – 1950**, Zpráva o činnosti K. V. U. „Aleš“ za rok 1929. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů K. V. U. Aleš konané 11. ledna 1933. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů KVU. Aleš, konané 27/III. 1933 v Praze. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů K. V. U. Aleš, konané 3. dubna 1933. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů K. V. U. Aleš, konané 5. listopadu 1933. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů K. V. U. Aleš, konané v Praze 17. ledna 1934. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů K. V. U. Aleš, konané v Praze 2. března 1934. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi, konané v Praze 28. března 1934. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi, konané v Praze 10. října 1934. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražského členstva K. V. U. Aleš, konané v Praze 25. října 1934. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Zápis o schůzi pražského odboru K. V. U. „Aleš“ v Brně konané 7. ledna 1935. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Zápis o schůzi pražských členů K. V. U. Aleš, konané 22. ledna 1935. - **KORESPONDENCE 1927 – 1935. 1935**, Dopis Jožky Barucha Valentinu Hrdličkovi, 8. února 1935. - **KORESPONDENCE 1927 – 1935. 1935**, Odpověď Valentina Hrdličky Jožkovi Baruchovi, 5. III. 1935. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Zápis o schůzi pražské odbočky K. V. U. Aleš v Brně, konané v Praze, 12. února 1935. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražské odbočky K. V. U. Aleš, konané v Praze 10. V. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražské odbočky K. V. U. Aleš, konané v Praze (Obecní dům), 31. května 1935. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi výborové pražské odbočky KVU Aleš, konané 18. prosince 1935 v Praze. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražské odbočky K. V. U. Aleš, konané 7. května 1936. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o výborové schůzi pražské odbočky K. V. U. Aleš, konané 18. ledna 1937. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka**, Dopis Adolfa Zahela, 18. V. 1940. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis Václava Trefíla, 3. června 1941. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Zápis o členské schůzi S. V. U. Aleš, odbočka v Praze, konané 3. IV. 1946. - **KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Dopis podepsaný F. V. Mokrým a Václavem Vrbským adresovaný SVU Aleš v Brně, 8. března 1948. **Soka Liberec, fond Kulturní družstvo Křížany, Pamětní kniha Domu Mikoláše Alše a Místního musea v Křížanech**, s. 9. **NA, fond Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor: K 54. 1951**, Malíři.

107. Dokladem může být funkce pokladníka, do které byl ustanoven na valné hromadě, konané dne 20. dubna 1929, nebo grafická úprava knihy *Mikoláš Aleš na Moravě a Slovensku*, která byla vydána jako spolková premie za léta 1928 – 1929 a které se tento malíř „zhostil [...] opravdu skvěle.“ AMB, VALNÉ HROMADY 1919 – 1950, Zpráva o činnosti K. V. U. „Aleš“ za rok 1929.

108. Soupis výstav (text. příloha).

109. Dne 5. listopadu 1933 vystoupil s návrhem, aby byl chystaný almanach řešen formou kalendáře k 15. výročí vzniku Alše. Tento svůj návrh znovu připomněl na schůzi 17. ledna 1934, neboť vydání almanachu zůstalo od poslední schůze nedořešeno. „*Tento almanach, nikoliv značných rozměrů, obsahoval by řadu vybraných reprodukcí, snad i podobizen členů, literárně cenných příspěvků a prodával by se jednak jako premie přispěv. členům, mimo toto jednotliví členové by tuto premii uvedli na soukromý trh*“ Více AMB, Protokoly 1931 – 1938, Zápis o schůzi pražských členů K. V. U. Aleš, konané v Praze 17. ledna 1934. Výrobní náklad odhadoval jako „*opravdu výhodný*“ a byl dokonce ochoten sám se ujmout jeho realizace. Téma almanachu se řešilo i na několika následujících schůzích a diskuze o jeho vydání se odehrávala především mezi Jožkou Baruchem a Františkem Podešvou, kdy první požadoval vydání drobné publikace a druhý uvažoval o periodiku.

110. První vydanou publikací tohoto charakteru je až sborník z roku 1941. Josef Vacke (red.), *Aleš. Sborník prací spolku výtvarných umělců Aleš I.*, Praha 1941.

111. Schůze konaná dne 7. ledna 1935 byla svolána na popud Jožky Barucha. „*Baruch oznamuje, že konal předchozí poradu s Březou a Dr. Ježem, ve které se zabývali plánem vydání knižně monografii zesnulého malíře, legionáře Bartoše, rodáka Frenštátského*“, o jejíž grafickou úpravu by se sám postaral. K 8. únoru 1935 je datován dopis Jožky Barucha předsedovi brněnského Alše Valentinu Hrdličkovi, kde jej žádá o sdělení stanoviska brněnských členů Alše k vydání knížky o malíři Bartošovi a informuje jej o všem, na čem se na pražské schůzi dohodli. Píše: „*Bartoš si zaslouží aby knížka o něm vyšla. Nebyl sice členem K. V. U. Aleš – ale byl kamarádem z »Koliby« a nyní když »Koliba« neexistuje – je jaksi naší morální povinností, ujat se jeho díla*“. Odpověď Valentina Hrdličky následuje. Informuje Barucha o kladném rozhodnutí brněnského výboru, vydat Bartošovu monografii, pokud se on sám ujme dozoru nad touto akcí, a sděluje mu další pokyny týkající se zejména zamýšleného počtu vydaných kusů této knihy. AMB, ARCHIV KPU. Protokol, Zápis o schůzi pražského odboru K. V. U. „Aleš“ v Brně konané 7. ledna 1935. - AMB, KORESPONDENCE 1927 – 1935. 1935, Dopis Jožky Barucha Valentinu Hrdličkovi, 8. února 1935.

112. František Tučný, *Břetislav Bartoš. Malíř svého národa*, Brno 1935.

113. O vydání této publikace nemáme v archivních pramenech žádné doklady.

114. Ibidem.

115. Například Jožka Baruch, *Katalog 72. výstavy K. V. U. Aleš* (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1932. - Jožka Baruch, *V. (137) výstava S. V. U. M. Aleš Brno-Praha* (kat. výst.), Výstavní síň Mánes v Praze 1939. - Jožka Baruch, *XII. členská výstava, S. V. U. Aleš v Praze* (kat. výst.), Pavilon Jednoty umělců výtvarných v Praze 1946.

116. SOKA Liberec, Pamětní kniha Domu Mikoláše Alše a Místního musea v Křížanech, s. 9.

117. PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ODLOŽENÁ KORESPONDENCE, Oznámení o významném jubileu Jožky Barucha, 29. června 1962.

118. *Prameny a literatura*: Archiv NG, fond A. Zahel, 133. – Dolenský (pozn. 90), s. 619. – Jaroslav Kunc, *Kdy zemřeli...?*, Praha 1962, s. 326. - Prokop Toman, *Nový slovník československých výtvarných umělců II*. L-Ž, Ostrava 1993, s. 715 – 716. - Veronika Wolf, *Čeští a slovenští umělci na Bienále v Benátkách 1920 – 1970*, Olomouc 2005, s. 47 – 61. - Alena Malá (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 2010 XXI. W - Ž*, Ostrava 2010, s. 127. – Adolf A. Zahel, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?x=0&y=0&Fprijmeni=zahel&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&Fmisto=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmistoumrti=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.

119. Měl nejméně jednu sestru – Amálii Zahelovou, které říkali „Málka“ a která byla učitelkou klavíru. Narodila se v roce 1885 a zemřela 16. března 1954. Archiv NG, Parte Málky Zahelové. - V archivních dokumentech se objevuje také poděkování za projevenou soustrast „*naší milované Jindřišce při jejím úmrtí*“. Odtud se však nedozvíme, v jakém příbuzenském vztahu s Adolfem Zahelem byla. Je možné, že šlo o sestru, čemuž by nasvědčoval fakt, že mezi příbuznými je nejdříve uvedena Málka Zahelová a až poté manželé Adolf a Malča Zahelovi. Archiv NG, Poděkování za projevenou soustrast, květen 1952.

120. R. Ottenfeld „*byl sice na škole nástupcem Mařáka, leč jeho škola byla figurální, krajinářské školy na Akademii již nebylo. Učitel však pochopil krajinářské vlohy svého žáka a umožnil mu vydatné stipendijní příležitosti pobytu v cizině*“. Viz Franta Rys, Zdroje a rozsah Zahelova díla, in: *Adolf A. Zahel. Krajinářský soubor z let 1913 – 1953* (kat. výst.), Výstavní síň Platýz v Praze 1953, s. 2.

- 121.** Pořádající výbor Pavilonu Československa tvořili: Václav Vilém Štech, František Bílek, Alois Kalvoda, Petr Julius Kern, Eduard Milén, Jakub Obrovský, Otakar Španiel, Franz Thiele. Více Wolf (pozn. 118), s. 47.
- 122.** „Roku 1919 vystavuje s Mánesem v Bernu a v r. 1920 v Bratislavě. S Jednotou v Oslo a Bergenu 1929, v Kodani 1930, v Amsterdamu 1937. ... r. 1924 v Gentu v Belgii.“ Viz Rys (pozn. 120), s. 6.
- 123.** Restauroval například „sgrafita na Vyšší dívčí škole ve Vodičkově ulici v Praze, Staroměstské radnice a Alšových sgrafit v Plzni, fresky Zrcadlové kaple v Klementinu, kláštera v Jablonném a zámku v Ostrově“. Rys (pozn. 120), s. 6. – V klášteře v Jablonném restauroval v roce 1948 nástropní obrazy a také dva obrazy malované na dřevě. Archiv NG, fond Adolf Zahel, 133, Dopis Františku Rysovi, 5. října 1948. – Na restaurování kleneb zámecké dvorany v Ostrově pracoval mezi lety 1950 – 1951. Ibidem, Dopis Frantovi Rysovi, 21. září 1951.
- 124.** Byl členem *Dělnické akademie* a vedl zde kurzy malby a kreslení, přednášel a pořádal výstavy. Dlouhou dobu byl také vychovatelem *Dělnických tělocvičných jednot* (DTJ). Více Rys (pozn. 120), s. 8.
- 125.** Se jménem Františka Rysa je spojena kuriózní událost, jejíž původ není zcela jasný. Adolf A. Zahel totiž ve dvacátých a třicátých letech 20. století pravděpodobně užíval pseudonymu „F. R, nebo i Franta Rys“ a označoval jím některé své texty. Podle jeho „seznamu hříchů“ to byly texty „Reforma živnostenských škol Franta Rys. Právo lidu 1924. úvodník ... Překvapení v Obecním domě Fr. Rys. Myslím, že je to z Národ. Politiky. Celý sloupec o restaurování Smetanovy síně. asi v r. 1936? ... a pod pseudonymem F.R. asi 3 články: určité a) O výstavě českého umění v Paříži, b) O znovuzkříšení zrcadlové kaple v Klementynu, c) a pak o výstavě kreseb.“ V dopise dává Fr. Rysovi pokyny, aby si uvedené články vytrhnul ze sešitů, do kterých byly vlepeny, ale aby s sebou nebral „celé sešity, neb by se to mohlo stát nápadným.“ Dále pokračuje, že Rysova pseudonymu užil i při psaní svého životopisu pro katalog výstavy, konané v Benešově v roce 1947, a „asi 2 články“ podepsal jménem „Jan Treybal“, s nímž byl nejspíše také příbuzný. Archiv NG, Dopis Adolfa a Malči Frantovi Rysovi, Křížany 22. září 1952.
- 126.** Archiv NG, Dopis Františka Rysa Lidovému civilnímu soudu v Praze 6, 13. ledna 1959.
- 127.** Rys (pozn. 120), s. 6.
- 128.** F. V. Mokřý, Krajinářské dílo Adolfa A. Zahela, in: *Adolf A. Zahel. Krajinářský soubor z let 1913 – 1953* (kat. výst.), Výstavní síň Platýz v Praze 1953, s. 2.
- 129.** Adolf A. Zahel, *Lípa na Chlumku*, 1932. Reprofoto: AMB, ALEŠ-VÝSTAVY. Zahel, Novinové výstřižky.
- 130.** Adolf A. Zahel, *Krajina za soumraku*, 1932, olej, plátno, v. 74 cm, š. 97 cm, znač. vpravo dole Zahel 32, GASK, inv. č. O 1023.
- 131.** Adolf A. Zahel, *Krajina s Novohradskými horami (studie)*, 1932, nezjištěno, znač. vpravo dole Ad. A. Zahel 1932. Reprofoto: *Adolf A. Zahel. Krajinářský soubor z let 1913 – 1953* (kat. výst.), Výstavní síň Platýz v Praze 1953.
- 132.** *Adolf A. Zahel. Krajinářský soubor z let 1913 – 1953* (kat. výst.), Výstavní síň Platýz v Praze 1953, s. 3.
- 133.** Adolf A. Zahel, *Louky u Lutové*, 1936, nezjištěno, znač. vpravo dole Ad. A. Z. Reprofoto: AMB, ALEŠ-VÝSTAVY. Zahel, Novinové výstřižky.
- 134.** Adolf A. Zahel, *Krajina u Lutové*, 1940, nezjištěno, znač. vpravo dole Ad. A. Zahel 1940. Reprofoto: Josef Vacke (red.), *Aleš. Sborník prací spolku výtvarných umělců Aleš I.*, Praha 1941, s. 12.
- 135.** Mokřý (pozn. 128), s. 3.
- 136.** Ani jeden z obrazů tohoto cyklu se nepodařilo najít, proto alespoň cituji Mokřého popis *Dvanácti měsíců*. „Zahelův realistický názor dosáhl tu výrazu neobyčejně přesvědčivého. Od ledna do prosince, měsíc za měsícem pozorujeme stále tytéž dva – tři stromky podle cesty vlevo, totéž políčko vpravo, tutéž stráž v hloubce v pozadí se střechami dvou hospodářských stavení, a úval vpravo vzadu. [...] V tomto cyklu temper z let 1939 – 1940 ukazuje Zahel svoje pravé mistrovství, jak je známe z jeho předcházející práce a zejména z několika olejových studií, připravujících cyklus. Svým obsahem stal se cyklus „Dvanáct měsíců“ jedním velkým obrazem celoroční práce zemědělce.“ Viz Mokřý (pozn. 128), s. 4.
- 137.** Rys (pozn. 120), s. 8.
- 138.** Adolf A. Zahel – Ivan Olbracht, *Divoká Šárka*, Praha 1940.
- 139.** Adolf A. Zahel, *Divoká Šárka I*, 1936, kresba vytištěná heliogravurou, nezjištěno, znač. vpravo dole Ad. A. Z. 1936. Reprofoto: Adolf A. Zahel – Ivan Olbracht, *Divoká Šárka*, Praha 1940, nestr. – Adolf A. Zahel, *Divoká Šárka III*, 1936, kresba vytištěná heliogravurou, nezjištěno, znač. vpravo dole Ad. A. Z. 1936. Reprofoto: Adolf A. Zahel – Ivan Olbracht, *Divoká Šárka*, Praha 1940, nestr. – Adolf A. Zahel, *Divoká Šárka VII*, 1936, kresba vytištěná heliogravurou, nezjištěno, znač. vpravo dole Ad. A. Z. 1936. Reprofoto: Adolf A. Zahel – Ivan Olbracht, *Divoká Šárka*, Praha 1940, nestr.
- 140.** Adolf A. Zahel, *Jaro u Kopytů*, 1943, tempera, sololit, v. 49 cm, š. 70 cm, znač. vpravo dole Ad. A. Zahel 1943, KGVU Zlín, inv. č. O 559. Foto: KGVU Zlín.

141. Pozor, Olomouc, 11. 4. 1935, Výstava brněnského „Alše“ v Praze: „Adolf A. Zahel stojí v čele krajinářů; je klidný, vyrovnaný, zralý, mužný, miluje přesnost tvarovou a dává v krajině přednost horizontálám. Jasnější obraz je u něho vzácností (jarní a zimní krajina); pravidlem je ztemnělá paleta, hutná a plným štětcem nakládaná barva.“ - Česká tvorba, Národní střed, 1935, 28. 4.: „Krajiny A. Zahela mají ve své hutné, barevné uzavřenosti šíři, masivnost a tíhu krajinného charakteru. Osobitě příznačné jsou černavé zeleně a rezavé hnědi, které svírají obraz jakoby jednotným prostým kruhem. Nalézáme zde pochopení, přiblížení k podstatě jihočeské krajiny, k její hloubce a vážnosti, s níž se tak klasicky a nedostižně ztotožnil Jan Kojan. Kojanův vliv pozorujeme ostatně ve chmurné, těžce stísněné barevnosti, vystihující i v Zahelových obrazech ulpění luk, rovin a stromů. Zahel dovede naléztí výmluvně prostý motiv, nestřežený výsek, výstižný, i když některé opakující se vlastnosti stírají a pohlcují motiv plochou monotónností. Malíř nepřihlíží mnohdy k barevné stavbě a tvarové plastice a někde opouští barevný tón příliš syrový a nevýrazný, nespojitý. Neodpoutává se zcela od zběžnosti, povrchových detailů, které svou záznamovostí přetěžují obraz. Sklovitá kresebnost nutně vyžaduje změkčení vzduchem a atmosférou.“ - Brněnský „Aleš“ v Praze, Venkov, 1937, 17. 2.: „Adolf A. Zahel je malíř a kreslíř neobyčejně pílě, úspěšnější ve svých kresebných cyklech: jihočeském a podzimním, než v olejích, tentokrát proti jeho obyčejí světlých a barevných, ale jako by z jiného, než z jeho světa.“ - Kultura. Třetí díl výstavy Alše, Moravské noviny 96, 1943, č. 131, 31. 5., nestr. „Malíř A. Zahel vystavuje pět prací. Maluje v duchu osobitého, imperialismem podloženého raelismu. Libuje si v sytých, zemitých barevných tónech. Jeho tvorba má ráz seriosnosti a poctivosti.“ V hodnocení děl A. A. Zahela se v článku nejspíše vyskytla chyba. Předpokládám, že jeho díla jsou malována v duchu „impresionismem podloženého realismu“, jak to také některý z členů do článku tužkou poopravil. Úryvky z novin jsou s výjimkou posledního převzaty z AMB, VÝSTAVY 1934 – 1937. Členská 1935, novinové výstřižky z roku 1935. - AMB, VÝSTAVY 1934 – 1937. Členská 1935, novinové výstřižky z roku 1937. - AMB, VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí, novinové výstřižky z roku 1943. - AMB, VÝSTAVY 1943 – 1946. Členská 1944, novinové výstřižky z roku 1944.

142. Adolf A. Zahel, *Mlýn na Lužnici*, 1945, tužka, papír, v. 320 mm, š. 440 mm, znač. vlevo dole A. Z. 1945, pod tím tužkou 1172, SGVU, inv. č. R 196.

143. Mokřý (pozn. 128), s. 4.

144. Adolf A. Zahel, *Letenská pláň*, 1951, tužka, papír, v. 43,5 cm, š. 64 cm, znač.: vpravo dole tužkou: Z 1951, SGVU Litoměřice, inv. č. R 723. - Dále se měl podílet na činnosti v Křížanech a sám pak namalovat obraz *Slavnost v Křížanech (otevření kulturního střediska JZD v domě střediska Aleš v Křížanech)*. NA, fond ÚSČSVU, karton 50, složka 1 kraj Praha IV. skupina, složka *Zápisy protokolů z výborových schůzí*, Resoluce výboru IV. střediska SČSVU Aleš z 20. února 1951.

145. Můžeme si kupříkladu srovnat Zahelovo dílo *Louky u Lutové* z roku 1936 s prací Antonína Slavička *Z Kameníček (Volákův kopec)*, datovanou 1905. - Antonín Slaviček, *Z Kameníček (Volákův kopec)*, (1905), olej, plátno, v. 91 cm, š. 101 cm, GMU Roudnice nad Labem. Reprofoto: Roman Prahel - Marie Rakušanová - Karel Srp - Petr Wittlich, *Antonín Slaviček (1870 – 1910)* (kat. výs.), Galerie hlavního města Prahy 2004, s. 116.

146. Mokřý (pozn. 128), s. 1.

147. Ibidem.

148. *Prameny: PNP, fond F. V. Mokřý: FVM-spolková činnost Aleš. SPOLKOVÉ VĚCI*, Zvolení funkcionáři pro správní rok 1947 – 1948, 20. V. 1947. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Seznam přítomných na ustavující schůzi Pražského Alše konané 11. února 1948. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Kronika Spolku výtvarných umělců Aleš, odbočka v Praze, 1948. - *FVM-spolková koresp. Aleš. PRAŽSKÝ ALEŠ, PĚTILETÝ PLÁN* Pražského Alše spolku výtvarných umělců v Praze 1949 – 1953, leden 1949. - *FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa*, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. - *FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY*, Dopis Československého rozhlasu A. Zahelovi, 5. října 1949. - *FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY*, Plakát „Budujeme Křížany“. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Zpráva o činnosti Pražského Alše v Křížanech v r. 1949 – Podává Adolf A. Zahel. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Zápis o výborové schůzi PA konané 23. 1. 1950. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Zpráva tajemníka pro řádnou valnou hromadu dne 13. 3. 50 - *FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY*, Dopis F. V. Mokřého Ad. A. Zahelovi, 19. září 1952. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Zpráva jednatelova SVU PRAŽSKÝ ALEŠ s. Václava Vrbského za rok 1952, 8. 12. 1952. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb*, Pokus o zdůvodnění další existence spolku, 15. prosince 1951. - *FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY*, Příloha A. Seznam popisných čísel v Křížanech. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Zápis o schůzi výboru S.V.U. Aleš dne 3. května 1954. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Zápis o schůzi výboru S. V. U. Aleš dne 4. 2. 1956. - *FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY*, III. beseda na verandě 16. ledna 1957. - *FVM-korespondence-institute. SVAZ – VÝSTAVY*, Přihláška Ad. A. Zahela na výstavu kreseb

v Divadle Komédie pořádané Skupinou Aleš v Praze v březnu 1957. **FVM-korespondence-institute. PŘIHLÁŠKY**, Přihláška na výstavu Tvůrčí skupiny SČSVU „ALEŠ“ v Obecním domě v Praze – Zahel. **AMB, fond Brněnské umělecké spolky, R 39: VALNÉ HROMADY 1919 – 1950**, Zpráva o činnosti K.V.U. „Aleš“ za rok 1929. - **KORESPONDENCE 1927 – 1935. 1930**, Dopis A. A. Zahela, 23. III. 1931. - **VALNÉ HROMADY 1919 – 1950**, Zpráva o činnosti K.V.U. Aleš za rok 1931. - **KORESPONDENCE 1927 – 1935. 1930**, Dopis Jožky Barucha Klubu umělců výtvarných Aleš a Skupině výtvarných umělců v Brně, 14. října 1932. - **Protokoly 1931 – 1938**, Listina přítomných na schůzích pražských členů K.V.U. Aleš, 7. prosince 1932. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů K.V.U. Aleš pořádané ve středu 7. prosince. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů K.V.U. Aleš konané 11. ledna 1933. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů K.V.U. Aleš konané 27/III. 1933. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů K.V.U. Aleš, konané 3. dubna 1933. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů K.V.U. Aleš, konané 5. listopadu 1933. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů K.V.U. Aleš, konané 17. ledna 1934. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů K.V.U. Aleš konané 2. března 1934. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi konané 28. března 1934 v Praze. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů K.V.U. Aleš-Brno v Praze 10. X. 1934. - **Protokoly 1931 – 1938**, Dopis A. A. Zahela Výboru K.V.U. „Aleš“, 26. X. 1934. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražského členstva K.V.U. Aleš, konané 25. října 1934. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Zápis o schůzi pražského odboru K.V.U. „Aleš“ v Brně konané 7. ledna 1935. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Zápis o schůzi pražských členů K.V.U. Aleš, konané 22. ledna 1935 v Praze. - **KORESPONDENCE 1927 – 1935. 1930**, Dopis Jožky Barucha V. Hrdličkovi, 8. února 1935. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Zpráva o schůzi pražské odbočky K.V.U. Aleš v Brně, konané v Praze, 12. února 1935. - **VÝSTAVY 1934 – 1937. Členská 1935**, Úvodní slovo k výstavě v Obecním domě v Praze, 1935. - **VÝSTAVY 1934 – 1937. Členská 1935**, novinové výstřižky z roku 1935. - **VÝSTAVY 1934 – 1937. Členská 1935**, Dopis Výboru K.V.U. Aleš, Brno 9. dubna 1935. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražské odbočky K.V.U. Aleš konané 10. V. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražské odbočky K.V.U. Aleš, konané v Praze, 31. května 1935. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi výborové pražské odbočky K.V.U. Aleš, konané 18. prosince 1935. - **VALNÉ HROMADY 1919 – 1950**, Jednatelská zpráva K.V.U. Alše za rok 1935. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražské odbočky K.V.U. Aleš, konané 7. května 1936. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi výborové pražské odbočky K.V.U. Aleš, konané 18. ledna 1937. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražské odbočky K.V.U. Aleš, konané 1. března 1937. - **VÝSTAVY 1934 – 1937. Členská 1935**, novinové výstřižky z roku 1937. - **VALNÉ HROMADY 1919 – 1950**, Činnost pražské odbočky 1937. - **Korespondence 1938**, Dopis Adolfa A. Zahela Výboru K.V.U. „Aleš“, 9. března 1938. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi konané pražskou odbočkou K.V.U. Aleš v Praze, ... 16. III. 1938. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi konané pražskou odbočkou K.V.U. Aleš dne 6. dubna 1938. - **Korespondence 1938**, Dopis A. A. Zahela Výboru K.V.U. „Aleš“, 27. IV. 1938. - **Korespondence 1938**, Dopis A. A. Zahelovi, 3. května 1938. - **Korespondence 1938**, Dopis A. A. Zahela Výboru K.V.U. „Aleš“, 13. května 1938. - **Korespondence 1938**, Dopis A. A. Zahela Výboru K.V.U. „Aleš“, 21. června 1938. - **Korespondence 1938**, Dopis A. A. Zahela K.V.U. „Aleš“, 21. listopadu 1938. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Spolkový řád pro S.V.U. „Aleš“ Brno, odbočka v Praze, 27. února 1939. - **VALNÉ HROMADY 1919 – 1950**, Jednatelská zpráva S.V.U.M Aleš v Brně za rok 1939. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka**, Dopis SVUM „Aleš“, 20. února 1940. - **KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Dopis Zemskému úřadu v Praze, 5. března 1940. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka**, Dopis členům SVUM „Aleš“, Odbočky Praha, 6. března 1940. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka**, Dopis Výboru SVUM „Aleš“, 11. března 1940. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka**, Dopis Odbočce S.V.U.M. Aleš, 22. dubna 1940. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka**, Dopis A. A. Zahela Výboru SVUM Aleš Brno, 10. V. 1940. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka**, Dopis A. A. Zahela, 14. V. 1940. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka**, Dopis A. A. Zahela, 18. V. 1940. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka**, Odbočka Alše v Praze, 22. V. 1940. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka**, Dopis Odbočce SVUM Aleš v Praze, 31. 7. 1940. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka**, Dopis A. A. Zahela, 24. X. 1940. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka**, Svolání ustavující valné hromady, 4. listopadu 1940. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka**, Dopis A. A. Zahela, 22. XI. 1940. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka**, Dopis A. A. Zahela Výboru SVUM Aleš Brno, 11. prosince 1940. - **ALEŠ-VÝSTAVY. Zahel. - ARCHIV KPU. Protokol**, Zápis výborové schůze konané dne 13. ledna 1941. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis V. Trefila a A. A. Zahela Vladimířu Žikešovi, 16. ledna 1941. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Protokol výborové schůze, konané dne 17. ledna 1941. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Výborová schůze, konaná dne 24. ledna 1941. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, „ALEŠ“ výtvarnický sborník, březen 1941. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis A. A. Zahela, 4. IV. 1941. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis K. Jaruška V. Hrdličkovi, 16. 4. 41. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis K. Jaruška V.

Hrdličkovi, 19. 4. 41. - **VÝSTAVY 1941 – 1943. Odbočka**, novinové výstřižky z roku 1941. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis V. Trefila V. Hrdličkovi, 18. 5. 1941. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis Václava Trefila, 3. června 1941. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis Václavu Trefilovi, 17/6 1941. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis K. Jaruška V. Hrdličkovi, 10. 11. 41. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis K. Jaruška V. Hrdličkovi, 6. 12. 41. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis A. A. Zahela, 15. XII. 1941. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis K. Jaruška V. Hrdličkovi, 29. 12. 41. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis A. A. Zahela, 12. III. 1942. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Svolání valné hromady SVU Aleš, odb Praha, 15. dubna 1942. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis A. A. Zahela Výboru SVU Aleš Brno, 21. IV. 1942. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis A. A. Zahelovi, 25. IV. 1942. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis A. A. Zahela, 25. května 1942. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Oběžník členům SVU Aleš, Odbočka Praha, 26. května 1942. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis A. A. Zahela, 27. V. 1942. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis A. A. Zahelovi, 30. V. 1942. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis A. A. Zahela, 1. června 1942. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis A. A. Zahela, 7. června 1942. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis A. A. Zahela, 10. června 1942. - **VALNÉ HROMADY 1919 – 1950**, Jednatelská zpráva za uplynulé období 1942. Odbočka Praha. - **VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí**, Dopis A. A. Zahela, 10. května 1943. - **VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí**, Dopis A. A. Zahela, 16. května 1943. - **VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí**, Dopis A. A. Zahela Valentinu Hrdličkovi, 26. června 1943. - **VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí**, Dopis V. Hrdličky A. A. Zahelovi, 29. VI. 1943. - **VÝSTAVY 1943 – 1946. Členská 1944**, Dopis A. A. Zahela V. Hrdličkovi, 6. května 1943. - **VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí**, Projev Adolfa A. Zahela, předsedy pražské odbočky, při zahájení výstavy v paviloně Aleš v Brně na Raduitově nám, 23. května 1943. - **VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí**, novinové výstřižky z roku 1943. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Členská schůze Odbočky v Praze, konaná dne 21. ledna 1944. - **VÝSTAVY 1943 – 1946. Členská 1944**, novinové výstřižky z roku 1944. - **KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Dopis Rudolfa Březovi, 1. X. 1944. - **VALNÉ HROMADY 1919 – 1950**, Odbočka Praha. Jednatelská zpráva za uplynulé období 1944. - **KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Dopis A. A. Zahela V. Hrdličkovi, 17. ledna 1946. - **KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Dopis V. Hrdličky A. A. Zahelovi, 24. I. 1946. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Zápis z členské schůze S.V.U. Aleš, odbočka v Praze, konané 3. IV. 1946. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Dopis A. A. Zahela Výboru S.V.U. Aleš Brno, 12. dubna 1946. - **KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Dopis Františka Viktora Mokrého a Václava Vrbského S.V.U. Aleš v Brně, 8. března 1948. SokA Liberec, fond Kulturní družstvo Křížany, Pamětní kniha Domu Mikoláše Alše a Místního musea v Křížanech. NA, fond Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor: K 52. ČBV, Dopis Českému bloku výtvarníků – Seznam krajinářů, 10. 1. 47. **K 52. ČBV**, Oběžník č. 29/47. Seznam členstva, 15. října 1947. - **K 52. ČBV**, Dopis Stanislava Matějčka, tajemníka spolku, Českému bloku výtvarníků, 12./XII. 47. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Presenční listina konference IV. skup. dne 20. II. 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 19. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o konferenci IV. střediska konané dne 20. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Resoluce výboru IV. střediska SČSVU Aleš 20. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 26. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 5. března 51. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. Střediska Aleš konané 12. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Oběžník č. 18, 20. dubna 1951. - **K 49. 1953**, Dopis IV. krajskému středisku ÚSČSVU, 19. února 1953.

149. PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY, Kronika Spolku výtvarných umělců Aleš, odbočka v Praze, 1948

150. V Archivu města Brna je této výstavě věnována celá jedna složka, kde jsou zachovány především novinové výstřižky, které se o této akci zmiňují. AMB, ALEŠ-VÝSTAVY. Zahel, *soubor malířského díla z let 1910 – 1040, Praha – Obecní dům – 1940.*

151. F. V. Mokří, Krajinář Adolf A. Zahel., *Venkov*, 1940, 15. V. (Převzato z AMB, ALEŠ-VÝSTAVY. Zahel., Novinové výstřižky.) K počátkům Zahelovy tvorby se zde Mokří vyjadřuje: „*Ukázky, které Zahel vystavil, napovídají, že i jeho dotkl se vliv Jugendstilu, že jej zaujaly obě německé školy, jak Worpswedských, tak i Neu-Dachauských malířů*“ a dále pokračuje, že „*logický vývoj Zahelova názoru a malování šel od Jugendstilu přes Kosárka k mluvě docela svobodné v jeho »Dvanácti měsících« [...] Ale nakonec je to zase týž Zahel, tichý a skromný, citlivý pozorovatel české krajiny, již vidí velkoryse, a z které maluje obrazy se závažností tradičního českého krajináře.*“

152. Ibidem.

153. *Adolf A. Zahel. Krajinářský soubor z let 1913 – 1953 (kat. výst.), Výstavní síň Platýz v Praze 1953.* - Soupis výstav (text. příloha).

- 154.** SokA Liberec, fond *Kulturní družstvo Křížany*, Pamětní kniha Domu Mikoláše Alše a Místního musea v Křížanech.
- 155.** Ibidem.
- 156.** SokA Liberec, fond *Kulturní družstvo Křížany*, Pamětní kniha Domu Mikoláše Alše a Místního musea v Křížanech, s. 17.
- 157.** Adolf A. Zahel přednášel o následujících tématech: „*Politický přehled (pro str. soc. dem), Sovětské umění (pro SČSP v Jablonci), Současné české umění výtvarné (Jablonné), spolu s Václavem Vrbským Moderní směry a socialistický realismus (Diskuze s dělníky na Kulturní konferenci v Rynolticích), Řečnictví a čtení s užitkem (pro SČM), Co vedlo k sloučení obou stran socialistických (slavnost sloučení obou stran).*“ SokA Liberec, fond *Kulturní družstvo Křížany*, Pamětní kniha Domu Mikoláše Alše a Místního musea v Křížanech, s. 44.
- 158.** PNP, FVM-spolková koresp. Aleš. PRAŽSKÝ ALEŠ, PĚTILETÝ PLÁN Pražského Alše spolku výtvarných umělců v Praze 1949 – 1953, leden 1949.
- 159.** Zahel zde byl zastoupen díly *Dům Mikoláše Alše, Spolek pečuje o ovocné stromy (Přednáška Ing. Opatrného o ovocnářství v Podještědí), Spolek zakládá Kulturní družstvo v domě Mikoláše Alše, Výtvarníci budují rybníky u svých domů, Výtvarníci obnovují své domy ve slohové čistotě, Titulní list a úprava.* PNP, fond F. V. Mokrá, FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY, Budujeme Křížany.
- 160.** *Literatura: Jaro v obrazech Lucie Klímové* (kat.výst.), Galerie Českého fondu výtvarných umění v Praze 1958. - *Lucie Klímová* (kat. výst.), Svaz československých výtvarných umělců. Galerie na Karlově náměstí 1962. - Toman (pozn. 90), s. 494 - 495. - Zbyšek Malý (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 2000* V. Ka – Kom, Ostrava 2000, s. 221. – Lucie Klímová, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=detail&i=&Fmistoumrti=&Fprijmeni=kl%C3%ADmov%C3%A1&Fjmeno=Lucie&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.
- 161.** Patřila zde k prvním absolventkám, neboť ženy do roku 1918 studovat nesměly. abART (pozn. 160).
- 162.** Členkou a dokonce předsedkyní Kruhu výtvarných umělkyně byla i Karla Vobišová, sochařka, která také patřila ke členkám Alše. – Lucie Klímová se objevuje například na *VI. členské výstavě Kruhu výtvarných umělkyně v Obecním domě v roce 1931 (VI. členská výstava Kruhu výtvarných umělkyně (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1931.)*, na *XV. výstavě Kruhu výtvarných umělkyně v roce 1933 (Katalog XV. výstavy Kruhu výtvarných umělkyně v Praze (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1933.)*, na *XXIV. členské výstavě Kruhu výtvarných umělkyně v Praze v roce 1939 (XXIV. členská výstava Kruhu výtvarných umělkyně v Praze (kat. výst.), Obecní dům hlavního města Prahy 1939.)*, na *27. členské výstavě obrazů, socha, uměleckého průmyslu a souborů V. Hachla-Myslivočkové, Minky Podhajské, Milady Špálové v Praze v roce 1942 (Katalog 27. členské výstavy obrazů, socha, uměleckého průmyslu a souborů V. Hachla-Myslivočkové, Minky Podhajské, Milady Špálové (kat. výst.), Pávilon S. V. Myslbek v Praze 1942.)* nebo na *XXXII. členské výstavě Kruhu výtvarných umělkyně v roce 1949 (XXXII. členská výstava Kruhu výtvarných umělkyně (kat. výst.), Umělecká síň Ars v Praze 1949.)*.
- 163.** Jaromír Pečírka, *Jaro v obrazech Lucie Klímové*, in: *Jaro v obrazech Lucie Klímové* (kat.výst.), Galerie Českého fondu výtvarných umění v Praze 1958, nestr.
- 164.** Ibidem.
- 165.** *Kultura. Třetí díl výstavy Alše, Moravské noviny* 96, 1943, č. 131, 31. 5., nestr. „*Lucie Klímová vystavuje pět prací, prozrazujících vliv impresionistů a pointilistů. Dobře komponované její oleje trpí někdy v důsledku snahy po prosvětlení obrazu barevnou nedokrevností.*“ - A. Trejbal, *Výstava SVU Aleš, Večer*, 1944, III. vydání, 2. 3. (Převzato z AMB, *VÝSTAVY 1943 – 1946. Členská 1944*, novinové výstřižky z roku 1944.) „*Nesporné úrovni výstavy slouží vždy svěží oleje Lucie Klímové svou průzračnou barevností a jasným zřením na skutečnost.*“
- 166.** Lucie Klímová, *Jižní motiv*, 1935, olej, plátno, v. 55 cm, š. 72 cm, znač. vlevo dole Lucie Klímová, GASK, inv. č. O 1019.
- 167.** Lucie Klímová, *Jaro v Bráníku*, nedat. (nejpozději 1935), nezjištěno, znač. nezjištěno. Reprofoto: *Aktuality – Novinky Městského divadla – Výtvarné umění, Pestrý týden X*, 1935, č. 16, 20. 4., s. 8.
- 168.** Lucie Klímová, *Krajina na Valašsku*, 40. léta, olej, plátno, v. 55 cm, š. 71 cm, znač. vlevo dole Lucie Klímová, GASK, inv. č. O 125.
- 169.** Antonín Slaviček, *Silnice*, (1903), olej, plátno, v. 116 cm, š. 136 cm, ZG. Reprofoto: Roman Prahel, Marie Rakušanová, Karel Srp, Petr Wittlich, *Antonín Slaviček (1870 – 1910)* (kat. výs.), Galerie hlavního města Prahy 2004, s. 102.

170. Jak píše Jaromír Pečírka: „*Mluvíme – li o chvějivosti malby, o její slunečnosti, bezděčně vzpomeneme na krajiny impresionistické. Lucie Klímová neužívá jejich metody a jiskřivosti dociluje jiným způsobem malířského podání i jiným pojetím světla a nevěří v mžikovost dojmu. Takto heslovitě vyjádřila slovy svůj způsob a pojetí: 'Spoutat, ukáznit, okamžiky podrobit stálému. Z rozmarů vybudovat řád, z rozechvělého pevný tvar, z drobných přeskakujících vidin světla utvořit oživlou plochu.'* Pečírka (pozn. 163), nestr.
171. Lucie Klímová, *Německé na Moravě*, nedat. (nejpozději 1944), nezjištěno, znač. nezjištěno. Reprofoto: *Pestrý týden* XIX, 1944, č. 15, 15. 4., s. 11.
172. Lucie Klímová, *Kytice*, 1949, olej, papír, karton, v. 65 cm, š. 50 cm, znač. vpravo dole Lucie Klímová, GASK, inv. č. O 910.
173. Lucie Klímová, *Zátiší s meruňkami*, 1952, olej, plátno, v. 60 cm, š. 50 cm, znač. vlevo dole Lucie Klímová, GASK, inv. č. O 230.
174. Lucie Klímová, *Jaro v Trojské zahradě*, 50. léta, perokresba, akvarel, papír, v. 297 mm, š. 398 mm, znač. vlevo dole Lucie Klímová, GVU Ostrava, inv. č. Gr 7550.
175. Lucie Klímová, *Ulička v Novém Světě*, 50. léta, tuš, akvarel, papír, v. 275 mm, š. 370 mm, znač. vlevo dole Lucie Klímová, GVU Ostrava, inv. č. Gr 7571.
176. Pečírka (pozn. 163), nestr.
177. Lucie Klímová, *Křížanská krajina*, 1957, nezjištěno, znač. nezjištěno. Reprofoto: *Jaro v obrazech Lucie Klímové* (kat.výst.), Galerie Českého fondu výtvarných umění v Praze 1958, nestr.
178. Lucie Klímová, *Silnice pod Lysou horou*, nedat., olej, plátno, v. 62 cm, š. 84 cm, znač. vlevo dole Lucie Klímová, GASK, inv. č. O 1440.
179. Lucie Klímová, *Sad v Křížanech*, nedat., nezjištěno, znač. nezjištěno. Reprofoto: *Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany Československa* (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1961, nestr.
180. Pečírka (pozn. 163), nestr.
181. *Prameny: PNP, fond F. V. Mokry: FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY*, Seznam řádných a mimořádných členů Pražského Aleše ke dni 27. V. 1948. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Kronika Spolku výtvarných umělců Aleš, odbočka v Praze, 1948. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠA**, Seznam řádných členů Pražského Aleše ku dni 25. dubna 1949. - **FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY**, Plakát „Budujeme Křížany“. - **FVM-korespondence-institute. SVAZ – VÝSTAVY**, Katalog galerie v domě Mikoláše Aleše v Křížanech. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zápis o výborové schůzi PA konané 23. 1. 1950. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zpráva tajemníkova pro řádnou valnou hromadu dne 13. 3. 50. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Pokus o zdůvodnění další existence spolků, 15. prosince 1951. - **FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ**, SKUPINA „ALEŠ“ Svazu československých výtvarných umělců – Výstava v Hradci Králové v Domě umělců od 22. ledna do 12. února 1961 – Seznam vystavených věcí. - **FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC**, SKUPINA SČSVU „ALEŠ“ vystavuje v ŽATCI – Seznam vystavených věcí. - **FVM-korespondence-institute. PŘIHLÁŠKY**, Přihláška děl Lucie Klímové k výstavě v Obecním domě v Praze, 1961. - **FVM-korespondence-institute. PLATÝZ**, Zahajovací proslov Dr. Jaromíra Pečírky, 17. března 1961. **AMB, fond Brněnské umělecké spolky, R 39: Korespondence 1938**, Dopis Adolfa A. Zahela Výboru KVU Aleš, 27. 4. 1938. - **Protokoly 1931 – 1938**, Listina přítomných na schůzi pražských členů K.V.U Aleš, konané v Praze 7. prosince 1932. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů K. V. U. Aleš pořádané ve středu 7. prosince 1932 v Praze. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů K. V. U. Aleš konané 11. ledna 1933. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů KVU Aleš, konané 27/III.1933 v Praze. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů K.V.U. Aleš, konané 3. dubna 1933 u malíře Zahela. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů K.V.U. Aleš konané 5. listopadu 1933. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů K.V.U. Aleš, konané v Praze 17. ledna 1934. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů K.V.U. Aleš, konané 2. března 1934. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražských členů K.V.U. Aleš-Brno v Praze, 10. X. 1934. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražského členstva K.V.U. Aleš, konané ve čtvrtek 25. října 1934. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Zápis o schůzi pražského odboru K.V.U. „Aleš“ v Brně konané 7. ledna 1935. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Zápis o schůzi pražských členů K.V.U. Aleš, konané 22. ledna 1935 v Praze. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Zápis o schůzi pražské odbočky K.V.U. Aleš v Brně, konané v Praze, 12. února 1935. - **VÝSTAVY 1934 – 1937. Členská 1935**, novinové výstřížky z roku 1935. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražské odbočky K.V.U. Aleš, konané 7. května 1936. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražské odbočky K.V.U. Aleš, konané 18. ledna 1937. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi, konané pražskou odbočkou K.V.U. Aleš v Praze, 16. III. 1938. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o výborové schůzi, konané pražskou odbočkou K.V.U. Aleš, dne 6.

dubna 1938. - **VÝSTAVY 1941 – 1943. Odbočka**, novinové výstřižky z roku 1941. - **VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí**, novinové výstřižky z roku 1943. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Členská schůze Odbočky v Praze, konaná dne 21. ledna 1944. - **VÝSTAVY 1943 – 1946. Členská 1944**, novinové výstřižky z roku 1944. Soka Liberec, fond Kulturní družstvo Křížany, Pamětní kniha Domu Mikoláše Alše a Místního musea v Křížanech, s. 9 a 11. NA, fond Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor: K 50. 1 kraj. Zápisy, Členové výboru. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Komise. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o dílčí konferenci IV. skupiny, 20. února 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o ustavující schůzi výboru IV: skupiny Pražského krajského střediska, 20. února 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Presenční listina konference IV. skup. dne 20. II. 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Delegáti IV. střediska SČSVU pro celostátní konferenci SČSVU r. 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o svolané schůzi akce architektů... 14. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Resoluce výboru IV. střediska SČSVU Aleš, 20. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 26. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 5. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 12. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 19. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 27. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 2. dubna 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska konaná 18. II. 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska konaná 25. II. 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu členské schůze IV. střediska konané 4. III. 1952.

182. Na jedné ze schůzí například referovala o výstavě *Korea a Čína* v Alšově síni Umělecké besedy, nebo se zúčastnila debaty o otázce porot a o plánování výstav. NA, K 50. 1 kraj. Zápisy, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 19. března 1951. – Dne 4. března 1952 pak také žádala, aby byly členkám IV. střediska propůjčeny na dobu jednoho týdne výklady a stálá výstava při příležitosti mezinárodního dne žen. NA, K 50. 1 kraj. Zápisy, složka *Zápisy protokolů z výborových schůzí*, Výpis ze zápisu členské schůze IV. střediska konané 4. III. 1952.

183. *Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany*, Praha, Obecní dům, 17. březen – 10. duben 1961.

184. PNP, FVM-korespondence-instituce. PLATÝZ, Zahajovací proslov Dr. Jaromíra Pečírky, 17. března 1961.

185. Dále například sochařka Karla Vobišová, malířka Věra Jičínská nebo malířka Ludmila Janovská.

186. Soupis výstav (text. příloha).

187. *Literatura*: Dolenský (pozn. 90), s. 273. - Kunc (pozn. 118), s. 139. - Sylva Marešová, *Plzeňská scénografie*, in: *Sto let českého divadla v Plzni 1865 – 1965*, Plzeň 1965, s. 90 - 94. - Josef Brand, *Bohumil Krs*, Plzeň 1974. – Květoslava Pluhařová, *Scénické návrhy akademického malíře Bohumila Krse pro olomoucké divadlo*, in: *Středisko. Sborník Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci*, roč. 64 (5), Olomouc 1980, s. 58 – 74. - Toman (pozn. 90), s. 572. - JMa [Josef Maliva], *Krs Bohumil*, in: *Anděla Horová, Nová encyklopedie českého výtvarného umění. A – M*, Praha 1995, s. 410. – Alena Malá (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 2001 VI. Kon – Ky*, Ostrava 2001, s. 307 – 308. – Bohumil Krs, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=detail&i=&Fmistoumrti=&Fprijmeni=krs&Fjmeno=bohumil&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.

188. Nepodařilo se zjistit jejich jména.

189. „*Hrozně dlouho jsem studoval gymnasium, měl jsem nerad matematiku, rád Catulla a Homéra. Chtěl jsem jít na medicínu, otec chtěl práva, byla z toho Umprum.*“ Viz Brand (pozn. 187), s. 13.

190. Jeho podíl zde můžeme doložit především v roce 1919. Je to například ilustrace *Pomsta poraženého* (*Šibeničky II*, 1919, č. 1, 1. 5., s. 7.), *Pozdě bycha honiti!* (*Šibeničky II*, 1919, č. 3, 15. 5., s. 22.), *Římská vlčice* (*Šibeničky II*, 1919, č. 8, 19. 6., s. 63), nebo *Osud invalidů* (*Šibeničky II*, 1919, č. 15, 7. 8., s. 119.).

191. V letech 1921 – 1922 učil v Plzni, 1922 – 1927 v Olomouci, poté v Přerově a následně ve Znojmě.

192. Brand (pozn. 187), s. 24.

193. Soupis výstav (text. příloha).

194. Brand (pozn. 187), s. 26.

195. Během pražských studií měl přezdívku „Slovák z Plzně“ nebo „Čičan“. Více Ibidem, s. 34.

196. Pluhařová (pozn. 187), s. 59.

197. *Karpaty v březnu*, 1915, kresba tužkou a barevnými pastely, papír, v. 236 mm, š. 290 mm, vd. 185 mm, šd. 256 mm, značeno vpravo dole tužkou Krs, Muzeum umění Olomouc, inv. č. K 525.

198. Bohumil Krs, *Návrh na obálku J. V. Sládek Král Honza*, 1918, pero, akvarel, papír, v. 311 mm, š. 265 mm, NG, inv. č. K 20416.

- 199.** *Návrh plakátu: Bohumil Levstik – Zmijí hnízdo*, 20. léta, tuš, akvarel, papír, v. 465 mm, š. 357 mm, značeno: vlevo dole barvou KRS, vlevo nahoře tuší: Dru. B. Vybíralovi/Krs, Muzeum umění Olomouc, inv. č. K 14819.
- 200.** Mezi prvními to byla scéna hry Jaroslava Vrchlického *Námluvy Pelopovy*, která měla premiéru 11. prosince 1923 a byla kladně hodnocena. Další Krsova výprava, tentokrát pro *Hubičku* Bedřicha Smetany, uvedenou v divadelní sezóně 1923 – 1924, je považována za jednu z nejlepších olomouckých scén. „*Naplno se v ní rozehrála Krsova ornamentika a snaha promluvit malířskými prostředky, pro které zde měl neobyčejně širokou možnost uplatnění*“. Krsovy olomoucké výpravy měly kladný ohlas i v zahraničí, když divadelní soubor vyjel se Smetanovými operami do Vídně. Významným dílem byla také scénická výprava *Judity*, uvedená v roce 1924, která i přes rozporuplné ohlasy znamenala velký umělecký přínos. „*Svým moderním pojetím rozrazila bariéru konzervativního olomouckého publika a otevřela tak i cestu progresivnějším tendencím při realizaci následujících inscenací*“. Bohumil Krs byl první významnější osobností olomoucké scénografie. Ve třicátých letech působil také ve Slovenském národním divadle v Bratislavě a v letech čtyřicátých v divadle v Plzni. V padesátých letech se pohyboval i v oblasti loutkového divadla, když navrhl loutky a kulisy pro Zeyerova *Radúze a Mahulenu*, Tylova *Strakonického dudáka* či pohádku *Dlouhý, Široký a Bystrozraký*, to vše pro plzeňský amatérský loutkový soubor *Špalíček*. Více Pluhařová (pozn. 187), s. 58 – 74.
- 201.** Brand (pozn. 187), s. 20.
- 202.** K chodským pohádkám se vrátil ještě dvakrát. V roce 1932, kdy vyšla drobná knížka Jiřího Kajera, doprovázená čtyřmi celostránkovými ilustracemi, a v roce 1947, kdy byla vydána kniha *Vod hu nás* od stejného autora. Ibidem.
- 203.** 72. *výstava K. V. U. Aleš Brno*, Praha, Obecní dům, září 1932.
- 204.** *Studie mužské postavy*, 1928, tužka, papír, v. 343mm, š. 237 mm, značeno vpravo dole červenou tužkou Krs, tužkou vpravo dole 25. 3. 1928, Muzeum města Brna, inv. č. 58.991.
- 205.** *Studie ženské postavy*, 1932, barevné křídly, papír, v. 403mm, š. 254 mm, značeno tužkou vpravo dole Krs 17. IV. 1932, Muzeum města Brna, inv. č. 58.992.
- 206.** Krsovy akty byly vydány v několika bibliofilských tiscích – v roce 1930 vyšel soubor deseti litografických tisků a v roce 1931 v Ostravě *Závišova píseň milostná*. Brand (pozn. 187), s. 21.
- 207.** (*Dvě nahé ženské postavy, ležící na břehu u vody se sítí na ryby, v pozadí město*), nedat., litografie, papír, vd. 290 mm, šd. 350 mm, v. 470 mm, š. 503 mm, značeno: vpravo dole tužkou Krs, Muzeum umění Olomouc, inv. č. G 4736.
- 208.** *Dva akty*, 1932, hnědá křída, papír, v.297 mm, š. 455 mm, značeno vpravo dole Krs 30. XI. 1932, Muzeum města Brna, inv. č. 65.473.
- 209.** *Dva ženské akty*, nedat., barevná litografie, nažloutlý papír, v. 250mm, š. 380 mm, značeno vpravo dole Krs, Muzeum města Brna, inv. č. 58.997.
- 210.** Brand (pozn. 187), s. 25.
- 211.** Ibidem.
- 212.** Ibidem.
- 213.** *Trosky z Ktové*, 1938, tužka, papír, v. 132 mm, š. 177 mm, značeno vpravo dole Ktová 21. VIII. 1938 Krs, Muzeum města Brna, inv. č. 64.475.
- 214.** *Nezvěstice (Zimní vesnice)*, 1939, tužka, barevné křídly, papír, v. 288 mm, š. 425 mm, značeno tužkou vpravo dole Krs Nezvěstice 12. III. 1939, Muzeum města Brna, inv. č. 58.983.
- 215.** *Práce na poli*, 1940, pero, tuš, akvarelový papír, v.200 mm, š. 148 mm, značeno vlevo dole Štáhlavy 30. VII. 40 Krs, Muzeum města Brna, inv. č. 65.472.
- 216.** *Koupání*, 1940, pero, modrý inkoust, lavírováno, papír, v. 217 mm, š. 176 mm, značeno vpravo dole Krs Boušov 20. VII. 40, Muzeum města Brna, inv. č. 65.474.
- 217.** Karel Jaromír Erben, *Kytice*, Plzeň 2009.
- 218.** Například František Kysela, *Plakát Československé republiky*, 1919, UPM. Reprofoto: Emanuel Poche – Sylva Marešová, *František Kysela*, Praha 1956, s. 9.
- 219.** Brand (pozn. 187), s. 28.
- 220.** Ibidem.
- 221.** *Prameny: PNP, fond F. V. Mokřý: FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Kronika Spolku výtvarných umělců Aleš, odbočka v Praze, 1948. *AMB, fond Brněnské umělecké spolky, R 39: Protokoly 1931 – 1938*, Zápis o schůzi výborové pražské odbočky KVVU Aleš, konané 18. prosince 1935 v Praze. - **VALNÉ HROMADY 1919 – 1950**, Jednatelská zpráva za rok 1937 přednesená na valné hromadě KVVU Alše 5. března 1938. NA,

fond Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor: **K 52. ČBV**, Seznam členů. Ke dni 16. IV. 1947.

222. 72. výstava K. V. U. Aleš Brno, Praha, Obecní dům, září 1932.

223. *Literatura*: Dolenský (pozn. 90), s. 156. - Vladimír Mináč a kol., *Slovenský biografický slovník* II. svazok E – J, Martin 1987, s. 301. – Toman (pozn. 94), s. 310. – Zbyšek Malý (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 1999* III. H, Ostrava 1999, s. 110. – Svatopluk Havlík, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?i=1&Fmistoumrti=&Fprijmeni=havrl%C3%ADk&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.

224. Svatopluk Havlík, *Pohled na Brno*, 1932, olej, plátno, v. 64, 5 cm, š. 95 cm, znač. vpravo dole Havlík 32, MMB, inv. č. 65.737.

225. Svatopluk Havlík, *Za humny*, 1932, olej, plátno, v. 30, 5 cm, š. 45, 5 cm, znač. vlevo dole Havlík 32, MMB, inv. č. 58.579.

226. Svatopluk Havlík, *Jaro u Brna*, 1933, olej, plátno, v. 64 cm, š. 89 cm, znač. vlevo dole S. Havlík 33, VČG, inv. č. O 245.

227. Svatopluk Havlík, *Zátiší s dortem*, 1934, olej, nezjištěno, znač. vlevo dole S Havlík 34. Reprofoto: Týden v dramatickém umění – Výstavy čs. výtvarníků, *Pestrý týden* X, 1935, č. 17, 27. 4., s. 9.

228. Svatopluk Havlík, *Náměstí v Pardubicích*, 1940, olej, nezjištěno, znač. vpravo dole Havlík 40. Reprofoto: Josef Vacke (red.), *Aleš. Sborník prací spolku výtvarných umělců Aleš I.*, Praha 1941, s. 16.

229. Svatopluk Havlík, *Zima Na Vrtálně*, 1940, olej, nezjištěno, znač. vpravo dole S Havlík 40. Reprofoto: Josef Vacke (red.), *Aleš. Sborník prací spolku výtvarných umělců Aleš I.*, Praha 1941, s. 2.

230. Svatopluk Havlík, *Zima Na hrádku*, 1954, olej, plátno, v. 31 cm, š. 46 cm, znač. vpravo dole S. Havlík 54, VČG, inv. č. O 941.

231. Svatopluk Havlík, *Pardubice - Zelená brána*, 1945, litografie, papír, v. 221 mm, š. 147 mm, vd. 296 mm, šd. 218 mm, znač. vpravo dole v tisku, negativně Havlík 45, GMU Hradec Králové, inv. č. G 390.

232. Svatopluk Havlík, *Pardubický Norimberk*, nedat., litografie, papír, v. 485 mm, š. 348 mm, vd. 348 mm, š. 250 mm, znač. vlevo dole v graf. Havlík, vpravo dole tužkou Havlík, VČG, inv. č. G 3559.

233. Svatopluk Havlík *Lidové umění na Příbramsku* nejen napsal, ale i opatřil „19 původními litografiemi, frontispicem, 4 kresbami v textu vyzdobil a vlastním nákladem vydal“. Svatopluk Havlík, *Lidové umění na Příbramsku*, Pardubice 1945.

234. Svatopluk Havlík, *II. Anděl strážný (ilustrace ke knize Lidové umění na Příbramsku)*, 1945. Reprofoto: Svatopluk Havlík, *Lidové umění na Příbramsku*, Pardubice 1945. - Svatopluk Havlík, *XIII. Panna Maria Svatohorská (ilustrace ke knize Lidové umění na Příbramsku)*, 1945. Reprofoto: Svatopluk Havlík, *Lidové umění na Příbramsku*, Pardubice 1945.

235. Antonín Slavíček, *Zelné hlávky*, (1907), olej, plátno, v. 51, 5 cm, š. 62 cm, NG. Reprofoto: Roman Prahel, Marie Rakušanová, Karel Srp, Petr Wittlich, *Antonín Slavíček (1870 – 1910)* (kat. výs.), Galerie hlavního města Prahy 2004, s. 190.

236. Karel Holan, *Zimní krajina*, 1930, olej, plátno, v. 81 cm, š. 100 cm. Reprofoto: Jiří Šmíd, *Karel Holan*, Praha 1984, obr. 64. - Karel Holan, *Břevnov v zimě*, 1936, olej, plátno, v. 60 cm, š. 70 cm, OG Liberec. Reprofoto: Jiří Šmíd, *Karel Holan*, Praha 1984, obr. 81.

237. Jindřich Lenhart (1880 – 1955). Více Markéta Odehnalová, *Jindřich Lenhart. Život a dílo* (diplomová práce), Katedra dějin umění FF UP, Olomouc 2009.

238. Maurice Utrillo, *La casa di Berlioz*, 1917, v. 54 cm, š. 73 cm, Art Gallery, Toronto. Reprofoto: Dino Fabbri, *Maurice Utrillo*, Milano 1964, obr. XVI.

239. PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY, Kronika Spolku výtvarných umělců Aleš, odbočka v Praze, 1948.

240. *Prameny*: PNP, fond F. V. Mokry: **FVM-spolková činnost Aleš. SPOLKOVÉ VĚCI**, Zvolení funkcionáři pro správní rok 1947 – 1948, 20. V. 1947. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Kronika Spolku výtvarných umělců Aleš, odbočka v Praze, 1948. - **FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KRÍŽANY**, Seznam řádných a mimořádných členů Pražského Alše ke dni 27. V. 1948. - **FVM-korespondence-institute. SVAZ – VÝSTAVY**, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Pokus o zdůvodnění další existence spolků, 15. 12. 1951. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, Sdělení mimopražským členům, kteří se nemohli zúčastnit posledních besed ALŠE, 13. února 1957. - **FVM-korespondence-institute. PŘIHLÁŠKY**, Přihláška děl Svatopluka Havlíka na výstavu v Obecním domě v Praze, 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ**, SKUPINA „ALEŠ“ Svazu československých výtvarných umělců – Výstava v HRADCI KRÁLOVÉ v Domě umělců od 22. ledna do 12. února 1961 – Seznam vystavených věcí. - **FVM-spolková činnost Aleš. OBECNÍ DŮM**, TVŮRČÍ SKUPINA „ALEŠ“ v Obecním domě

hlav. města Prahy 17. března do 10. dubna 1961 – Seznam vystavených prací. - **FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC**, SKUPINA SČSVU „ALEŠ“ vystavuje v ŽATCI – Seznam vystavených věcí. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Zápis o besedě dne 21. března 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Žádost o přiznání řádného členství ve Svazu čsl. výtvarných umělců, 15. 11. 1961. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, BESEDA „ALŠE“ v restauraci U Prince dne 20. listopadu 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Seznam a adresy členů Tvůrčí skupiny SČSVU „ALEŠ“, 31. 12. 1961. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Zápis o besedě „Alše“ v Malé rychtě Zlaté husy dne 11. června 1962. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, Skupina „Aleš“. Beseda dne 16. dubna 1962. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Seznam členů tvůrčí skupiny Aleš, 10. prosince 1963. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Účast na besedách od 8. ledna 1962 do 13. května 1963. **AMB, fond Brněnské umělecké spolky, R 39: VÝSTAVY 1934 – 1937. Členská 1935**, Dopis Adolfa A. Zahela adresovaný výboru K. V. U. Aleš, 9. dubna 1935. - **VÝSTAVY 1934 – 1937. Členská 1935**, novinové výstřižky z let 1935 a 1937. - **VALNÉ HROMADY 1919 – 1950**, Jednatelská zpráva za uplynulé období 1942. Odbočka Praha. - **VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí**, novinové výstřižky z roku 1943. - **VÝSTAVY 1943 – 1946. Členská 1944**, novinové výstřižky z roku 1944. - **KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Dopis Adolfa A. Zahela SVU Aleš v Brně, 8. března 1948.

241. AMB, fond Brněnské umělecké spolky, R 39, karton **KORESPONDENCE ALEŠ 1944 – 1950 /1a/ odbočka Praha, zrušení/**, složka **Pražská odbočka: Stanovy a korespondence o zrušení odbočky**, Dopis Adolfa A. Zahela SVU Aleš v Brně, 8. března 1948.

242. PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa, Žádost o přiznání řádného členství ve Svazu čsl. výtvarných umělců, 15. 11. 1961

243. Soupis výstav (text. příloha).

244. Z pražských výstav. Výstava K.V.U. Aleš v Praze, *Lidové noviny* 43, 1935, č. 185, 11. 4., s. 9. „Zvláště třeba je uvést Svatopluka Havrlika z Trnavy, značně rozdrobeného, až rozptýleného v barvě, prostorově značně nepevného, jehož obraz *Universitní kostel v Trnavě* ukazuje zvlášť prostě úhrnné a při tom výrazné uchopení a zdá se býti z nejlepších kladů této výstavy.“ - *Národní listy*, 1937, 14. 2. „Svatopluk Havrlik v „*Hluboké cestě*“, „*Jinovatce*“, „*Mostu v zimě*“ má podobný drsně zemité poměr ke krajině jako *Podešva k člověku*, jenže ještě celek spíše rozdrobňuje než zhutňuje. Ale přes určité holanovsko radovské reminiscence je tu zřejmý, k sobě se poctivě probíjející talent.“ - *Venkov*, 1937, 17. 2. „Větším souborem je zastoupen Svatopluk Havrlik z Trnavy. Jeho malířský soubor stírá krajinu a květinové zátiší. Rukopisem a teplým koloritem připomíná tu olomouckého malíře Lenharta, onde pražského krajináře Karla Holana. Tím bych chtěl především říci, že jeho malba má mnoho důvěrného citu k předmětu, a již to musí nutně malíře vésti k vyjadřování osobní malířskou notou, třebaže by tu bylo předem dáno jisté východiště, jistý opěrný bod, z něhož je možný vlastní odraz.“ - A. Trejbal, Výstava SVU Aleš, Večerní Praha, 1944, 2. 3. „O smyslu pro jednotící barevný soulad přesvědčuje Svatopluk Havrlik. Svobodný rukopis a zájem o atmosférické záležitosti obrací zrak Havrlikův víc k náladové stránce krajiny, než k tvarové a kresebné pevnosti. Na těchto vlastnostech jsou založeny »Anemonky« a »Zátiší se zeleninou«.“ Poslední tři úryvky z novinových článků jsou převzaty z AMB, VÝSTAVY 1934 – 1937. Členská 1935, novinové výstřižky z let 1935 a 1937. – AMB, VÝSTAVY 1943 – 1946. Členská 1944, novinové výstřižky z roku 1944. – AMB, VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí, novinové výstřižky z roku 1943.

245. *Literatura*: Toman (pozn. 90), 542 – 543. – Malá (pozn. 187), s. 130. – Franta Koudelka, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=detail&i=5&Fmistoumrti=&Fprijmeni=koudelka&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.

246. V roce 1948 byl olomouckým arcibiskupem Karel Matocha, před ním Leopold Prečan, který zemřel v roce 1947. Dílo však označuje portrétovaného jako „*arcibiskupa B*“.

247. František Koudelka, *Cesta*, kol. 1925, olej, plátno, v. 94 cm, š. 121 cm, znač. vpravo dole Koudelka, MMB, inv. č. 66.561.

248. Franta Koudelka, *Gottlieb Arnstein*, nedat., nezjištěno. Reprofoto: AMB, 1934 – 1937. Členská 1935, novinové výstřižky z roku 1935.

249. Franta Koudelka, *Předjaří v Seči*, nedat., nezjištěno, znač. nezjištěno. Reprofoto: Jar. Černý, Zajímavosti z pražských výstav, *Týden rozhlasu* XI, 1944, č. 9, 26. 2., s. 6.

250. František Koudelka, *Portrét arcibiskupa B.*, 1948, litografie, papír, v. 347 mm, š. 267 mm, vd. 255 mm, šd. 220 mm, znač. vpravo dole v obr. graf. Franta Koudelka 5. II. 1948; vlevo dole pod obr. tužkou Franta Koudelka litogr. 1948, MU Olomouc, inv. č. G 4687. - František Koudelka, *Ruce arcibiskupa B.*, 1948, litografie, papír, v. 347 mm, š. 267 mm, vd. 284 mm, šd. 256 mm, znač.: vpravo dole v obr. graf. Franta Koudelka 7.IX.1948; vlevo dole pod obr. tužkou Franta Koudelka litogr. 1948, MU Olomouc, inv. č. G 4692. -

František Koudelka, *Studie ruky arcibiskupa B.*, 1948, litografie, papír, vd..223 mm, sd..195 mm, v..347 mm, s..267 mm, znač. vpravo dole pod obr. graf. 1.IX.1948 Franta Koudelka; vlevo dole pod obr. tužkou Franta Koudelka litogr. 1948, MU Olomouc, inv. č. G 4691.

251. Prameny: PNP, fond F. V. Mokrý: **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Kronika Spolku výtvarných umělců Aleš, odbočka v Praze, 1948. **AMB, fond Brněnské umělecké spolky, R 39: Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražského členstva K.V.U. Aleš, konané ve čtvrtek 25. října 1934. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Zápis o schůzi pražského odboru K.V.U. „Aleš“ v Brně konané 7. ledna 1935. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Zápis o schůzi pražské odbočky K.V.U. Aleš v Brně, konané v Praze, 12. února 1935. - **VÝSTAVY 1934 – 1937. Členská 1935**, Dopis Adolfa A. Zahlea Výboru K.V.U. Aleš, 9. dubna 1935. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražské odbočky K.V.U. Aleš konané ve čtvrtek 10. V. - **VÝSTAVY 1934 – 1937. Členská 1935**, novinové výtřížky z roku 1935. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražské odbočky K.V.U. Aleš, konané 7. května 1936. - **VALNÉ HROMADY 1919 – 1950**, Výkaz činnosti K.V.U. Aleš v Brně za rok 1936. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražské odbočky K.V.U. „Aleš“, konané v Praze 1. března 1937. - **VALNÉ HROMADY 1919 – 1950**, Jednatelská zpráva K.V.U. Aleš za rok 1936 a první čtvrtletí 1937, 17. března 1937. - **VALNÉ HROMADY 1919 – 1950**, Jednatelská zpráva za rok 1937 přednesená na valné hromadě K.V.U. Aleš 5. března 1938.

252. XCV. výstava K. V. U. Aleš, Praha, Obecní dům, 6. – 30. duben 1935. Účastnil se však výstavy konané v Obecním domě o tři roky dříve - 72. výstava K. V. U. Aleš Brno, Praha, Obecní dům, září 1932. Více Soupis výstav (text. příloha).

253. „Tak nám po členské výstavě pražské odešel záslužný a dlouholetý člen Mir. Fridrich a kolega Koudelka, jejichž vystoupení želíme“ AMB, VALNÉ HROMADY 1919 – 1950, Jednatelská zpráva za rok 1937 přednesená na valné hromadě K.V.U. Aleš 5. března 1938.

254. Literatura: Kunc (pozn. 118), s. 123. – Oldřich Šuleř, *O Janičkovi malířcečkovi*, Ostrava 1969. - Jan Kobzář, *O zbojníkoch a o pokladosch*, Ostrava 1980. - Jan Kobzář, *U počátků vod*, Ostrava 1984. – Toman (pozn. 90), s. 506. - LŠ [Ludvík Ševeček], Kobzář Jan, in: Anděla Horová (ed.), *Nová encyklopedie českého výtvarného umění. Dodatky*, Praha 1995, s. 390 – 391. - PHG [Pavel Hortig], Jan Kobzář, in: Lumír Dokoupil (red.), *Biografický slovník Slezska a severní Moravy*. Sešit 11., Ostrava 1998, s. 68 – 69. – Malý (pozn. 128), s. 266 – 267. - Alena Potůčková, Malířství a sochařství, in: Alena Potůčková – Alena Křížová – Ladislava Horňáková, *Folklorismy v českém výtvarném umění XX. století* (kat. výst.), Praha – Cheb – Hodonín – Uherský Brod 2004 – 2004, s. 40 – 41. - Richard Sobotka, *Malíř Jan Kobzář*, <http://www.hlasmoravy.eu/2009/09/malir-jan-kobzan.html>, vyhledáno 25. 6. 2010. – Jan Kobzář, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?i=0&Fmistoumrti=&Fprijmeni=kobz%C3%A1%1%C5%88&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.

255. Sobotka (pozn. 254).

256. Šuleř (pozn. 254).

257. Vytvořil například dekorativní malby v Brumově, Holešově, fresku ve škole v Hovězí, sgrafitový triptych fasády hotelu na vsetínském náměstí *Popíjaj, popíjaj, nekradni, nezabíjaj* z poč. 30. let. Malý (pozn. 254).

258. Například Josef Mánes, Hanák Josef Šoustal, kolorovaná kresba. Reprofoto: František Muzika, Josef Mánes, Praha 1939, obr. 15.

259. Joža Uprka, *Žena od Luhačovic*, 1920, Štěpán Jež, *Joža Uprka. K pátému výročí umělcovy smrti*, Praha 1944, obr. 79.

260. Jan Kobzář, *F. Klíčová z Jasenné*, tuš, akvarel, papír, v. 440 mm, š. 300 mm, znač. vpravo dole perem Kobzář 1926, GVU Ostrava, inv. č. Gr 1889.

261. Jan Kobzář, *Valach*, 1927, akvarel, papír, v. 405 mm, š. 240 mm, znač. vpravo dole perem Kobzář 1927 III. 11, GVU Ostrava, inv. č. Gr 7718.

262. Jan Kobzář, *Mladá žena – krojová studie*, 1935, akvarel, papír kreslicí, v. 440 mm, š. 300 mm, znač. vpravo dole Kobzář 1935, NG v Praze, inv. č. K 16493.

263. Jan Kobzář, *Studie ženy v kroji*, 1944, štětčová kresba tuší, papír, v. 41, 8 cm, š. 29, 9 cm, znač. vpravo dole tuší Kobzář 1944, Muzeum města Brna, inv. č. 54.117.

264. Jan Kobzář, *Stojící valach*, 1944, uhel, papír, v. 44 cm, š. 30 cm, znač. vpravo dole Kobzář 1944, GASK Kutná Hora, inv. č. K 1020.

265. Jan Kobzář, *U počátků vod*, Ostrava 1984. - Sobotka (pozn. 254).

266. Jan Kobzář, *Partyzán*, 1945, kresba rudkou, papír, v. 418 mm, š. 298 mm, znač. vlevo dole rudkou Kobzář 1945, Muzeum města Brna, inv. č. 54.118.

- 267.** Jan Kobzáň, *Zbojníci I.*, 1950, tempera, kvaš, papír, v. 62 cm, š. 44, 5 cm, znač. vlevo dole Kobzáň 50, KGVU Zlín, inv. č. O 177.
- 268.** Jan Kobzáň, *Rebelie na Valašsku*, 1953 – 1958, akvarel, karton, v. 74 cm, š. 240 cm, neznač., KGVU Zlín, inv. č. O 450.
- 269.** Jan Kobzáň, *Husité*, 1956, uhel, papír, v. 27, 5 cm, š. 148 cm, znač. vpravo dole Kobzáň 56, KGVU Zlín, inv. č. O 366.
- 270.** Jan Kobzáň, *Ohlédaj sa*, 1958, tempera, plátno, v. 100 cm, š. 226 cm, neznač., KGVU Zlín, inv. č. O 449.
- 271.** Kobzáň 1980 (pozn. 254).
- 272.** Jan Kobzáň, *Úvodní ilustrace ke knize O zbojnících a o pokladech*. Reprofoto: Jan Kobzáň, *O zbojnících a o pokladech*, Ostrava 1980. - Jan Kobzáň, *Ilustrace ke knize O zbojnících a o pokladech (s. 31)*. Reprofoto: Jan Kobzáň, *O zbojnících a o pokladech*, Ostrava 1980. - Jan Kobzáň, *Úvodní ilustrace ke knize O zbojnících a o pokladech (s. 100)*. Reprofoto: Jan Kobzáň, *O zbojnících a o pokladech*, Ostrava 1980. - Mikoláš Aleš, *Smysly*. Zrak, 1879. Reprofoto: Václav Vilém Štech, *České dějiny v díle Mikoláše Alše*, Praha 1952, obr. 10.
- 273.** Sobotka (pozn. 254).
- 274.** Malý (pozn. 254).
- 275.** *Prameny: PNP, fond F. V. Mokry: FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Kronika Spolku výtvarných umělců Aleš, odbočka v Praze, 1948. *AMB, fond Brněnské umělecké spolky, R 39: Protokoly 1931 – 1938*, Zápis o schůzi pražské odbočky K.V.U. Aleš, konané v Praze (Obecní dům), 31. května 1935. - **VÝSTAVY 1934 – 1937. Členská 1935**, novinové výstřižky z roku 1935. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražské odbočky K.V.U. „Aleš“, konané v Praze 1. března 1937. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o výborové schůzi, konané pražskou odbočkou K.V.U. „Aleš“ dne 6. dubna 1938.
- 276.** K. V. U. *Aleš Brno – XCVII. výstava kreseb*, Praha, Obecní dům, 4. – 31. květen 1935.
- 277.** *Literatura: Dolenský* (pozn. 90), s. 579 – Toman (pozn. 118), s. 630. – Alena Malá (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 2008* XIX. V – Vik, Ostrava 2008, s. 28 – 29. – Josef Vacke, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=detail&i=&Fmistoumrti=&Fprijmjeni=vacke&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.
- 278.** NA, K 54. 1951, Malíři. – Do Křížan ale pravidelně zajížděl spolu s Lucií Klímovou a po její smrti v roce 1962 pomáhal spolu s Jaromírem Pečírku uspořádat její výstavu. Je tak možné, že je pojilo dobré přátelství či nějaký hlubší vztah. Viz Jaromír Pečírka, Jaro v obrazech Lucie Klímové, in: *Jaro v obrazech Lucie Klímové* (kat.výst.), Galerie Českého fondu výtvarných umění v Praze 1958, nestr.
- 279.** Josef Vacke, *Okno*, 1935, olej, plátno, v. 65 cm, š. 50 cm, znač. vlevo dole Hvar Jos. Vacke 35, VČG, inv. č. O 346.
- 280.** Josef Vacke, *Ze vsí*, 1937, kolorovaná kresba, v. 438 mm, š. 600 mm, znač. vlevo dole perem Jos. Vacke 25./III. 37, KGVU Zlín, inv. č. Gk-371. Foto: KGVU Zlín.
- 281.** Josef Vacke, *Z Kamenného přivozu*, 1940, olej, plátno, v. 65 cm, š. 100 cm, znač. vlevo dole Jos.Vacke 40, GASK, inv. č. O 1052.
- 282.** Josef Vacke, *Českomoravská vysočina*, 1944, tuš, papír, v. 310 mm, š. 400 mm, znač. vlevo dole Jos. Vacke 14. V. 44 (německé), na zadní straně vpravo dole Josef Vacke, akad. malíř. Praha XIII – Strašnice, Na výsluní 1377 „Z Českomoravské vysočiny“ (Silnici do Německého 14. V. 44) tušová kresba 800 K, VČG, inv. č. K 124.
- 283.** Josef Vacke, *Pod Ještědem*, 1950, olej, plátno, v. 50 cm, š. 65 cm, znač. vlevo dole Jos.Vacke / 50, GASK, inv. č. O 1438. - Vincent van Gogh, *Pšeničné pole při západu slunce*, 1888, olej, plátno, v. 73, 5 cm, š. 92 cm, Kunstmuseum Winterthur. Reprofoto: Rainer Metzger – Ingo F. Walther, *Vincent van Gogh (1853 – 1890)*, Praha 1999, s. 119.
- 284.** Josef Vacke, *Podzim v Křížanech*, 1950, akvarel, papír, vd. 365 mm, šd. 510 mm, znač. vpravo dole Jos. Vacke 14. X. 50, GUV Ostrava, inv. č. Gr 7573.
- 285.** Josef Vacke, *Zima v Nezabudicích*, 1951, akvarel, papír, v. 370 mm, š. 515 mm, znač. vpravo dole Jos. Vacke 22. I. 51 Nezabudice, GMU Hradec Králové, inv. č. K 612.
- 286.** Josef Vacke, *Karlovy Vary (Před kavárnou)*, 1960, olej, plátno, v. 65 cm, š. 100 cm, znač. vlevo dole Jos. Vacke 60, VČG, inv. č. O 589.
- 287.** Josef Vacke, *Na pastvě (Beskydy)*, nedat., olej, nezjištěno, znač. vlevo dole Jos. Vacke. Reprofoto: Josef Vacke (red.), *Aleš. Sborník prací spolku výtvarných umělců Aleš I.*, Praha 1941, s. 21. - Josef Vacke, *Na poli v Křížanech*, nedat., nezjištěno, znač. nezjištěno. Reprofoto: *Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany Československa* (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1961, nestr.

288. Vincenc Beneš, *Piniový les na Rábu*, 1931, olej, plátno, v. 86 cm, š. 120 cm, NG. Reprofoto: Vojtěch Lahoda, Proměny realismu a kubismu v malířství dvacátých a třicátých let, in: Vojtěch Lahoda – Mahulena Nešlehová, *Dějiny českého výtvarného umění IV/II 1890 – 1938*, Praha 1998, s. 114.

289. Vojtěch Sedláček, *Na dvoře*, 1931, kvaš. Reprofoto: František Muzika, *Vojtěch Sedláček*, Praha 1940, obr. 14.

290. *Prameny: PNP, fond F. V. Mokřý: FVM-spolková činnost Aleš. SPOLKOVÉ VĚCI*, Zvolení funkcionáři pro správní rok 1947 – 1948, 20. V. 1947. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Seznam přítomných na ustavující schůzi Pražského Alše konané 11. února 1948. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Kronika Spolku výtvarných umělců Aleš, odbočka v Praze, 1948. - *FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY*, Seznam řádných a mimořádných členů Pražského Alše ke dni 27. V. 1948. - *FVM-spolková koresp. Aleš. PRAŽSKÝ ALEŠ*, Výbor Pražského Alše, spolku výtvarných umělců v Praze pro správní rok 1948. - *FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY*, Plakát „Budujeme Křížany“. - *FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa*, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. - *FVM-spolková koresp. Aleš. PRAŽSKÝ ALEŠ, PĚTILETÝ PLÁN* Pražského Alše spolku výtvarných umělců v Praze 1949 – 1953, leden 1949. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Zápis o výborové schůzi PA konané 23. 1. 1950. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Zpráva tajemníka pro řádnou valnou hromadu dne 13. 3. 50. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb*, Pokus o zdůvodnění další existence spolků, 15. prosince 1951. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Zpráva jednatele SVU PRAŽSKÝ ALEŠ s. Václava Vrbského za rok 1952, 8. 12. 1952. - *FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY*, Příloha A. Seznam popisných čísel v Křížanech. - *FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY*, III. beseda na verandě 16. ledna 1957. - - *FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ, SKUPINA „ALEŠ“* Svazu československých výtvarných umělců – Výstava v Hradci Králové v Domě umělců od 22. ledna do 12. února 1961 – Seznam vystavených věcí. - *FVM-korespondence-institute. PŘIHLÁŠKY*, Přihláška na výstavu tvůrčí skupiny „Aleš“ v Hradci Králové 1961 – Josef Vacke. - *FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC, SKUPINA SČSVU „ALEŠ“* vystavuje v ŽATCI – Seznam vystavených věcí. - *FVM-korespondence-institute. PŘIHLÁŠKY*, Přihláška na výstavu Tvůrčí skupiny SČSVU „ALEŠ“ v Obecním domě v Praze – Josef Vacke. - *FVM-korespondence-institute. PŘIHLÁŠKY*, Přihláška na členskou výstavu skupiny „Aleš“ v Praze, Obecní dům – březen 1961 – Josef Vacke. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb*, Zápis o besedě dne 21. března 1961. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ODLOŽENÁ KORESPONDENCE*, Oznámení o konání výstavy Tvůrčí skupiny Aleš, 6. dubna 1961. - *FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY, BESEDA „ALŠE“* v restauraci „U Prince“ dne 20. listopadu 1961. - *FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa*, Adresy členů Tvůrčí skupiny SČSVU „Aleš“, 31. 12. 1961. - *FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY, SKUPINA „ALEŠ“ BESEDA* dne 16. dubna 1962. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb*, Účast na spolkových schůzích v období leden 1962 – květen 1963. - *FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa*, Jmenný seznam členů Tvůrčí skupiny „Aleš“, 10. prosince 1963. - *FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa*, Stanovisko k otázce postavení a činnosti tvůrčích skupin ve struktuře Svazu a jejich vztahu k voleným orgánům SČSVU, 28. dubna 1964. *AMB, fond Brněnské umělecké spolky, R 39: VÝSTAVY 1934 – 1937. Členská 1935*, Novinové výstřižky z roku 1935. - *Protokoly 1931 – 1938*, Zápis o schůzi pražské odbočky K.V.U. Aleš, konané 7. května 1936. - *Protokoly 1931 – 1938*, Zápis o výborové schůzi pražské odbočky K.V.U. Aleš konané 18. ledna 1937. - *Protokoly 1931 – 1938*, Zápis o schůzi pražské odbočky K.V.U. „Aleš“, konané v Praze 1. března 1937. - *Protokoly 1931 – 1938*, Zápis o schůzi, konané pražskou odbočkou K.V.U. „Aleš“ v Praze ... 16. III. 1938. - *Protokoly 1931 – 1938*, Zápis o výborové schůzi, konané pražskou odbočkou K.V.U. „Aleš“ dne 6. dubna 1938. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka*, Dopis A. A. Zahela, 18. V. 1940. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka*, Dopis A. A. Zahela, 18. V. 1940. - *ARCHIV KPU. Protokol*, Zápis výborové schůze konané dne 13. ledna 1941. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941*, Dopis A. A. Zahela a V. Trefila Vladimíru Žikešovi, 16. ledna 1941. - *ARCHIV KPU. Protokol*, Protokol výborové schůze, konané dne 17. ledna 1941. - *ARCHIV KPU. Protokol*, Výborová schůze, konaná dne 24. ledna 1941. - *VÝSTAVY 1941 – 1943. Odbočka*, Úvodní slovo při zahájení výstavy pražské odbočky „Alše“ v pavilonu „Alše“ v Brně v neděli 4. května 1941. - *VÝSTAVY 1941 – 1943. Odbočka*, Novinové výstřižky z roku 1941. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941*, Dopis V. Trefila, 3. června 1941. - *VALNÉ HROMADY 1919 – 1950*, Jednatelská zpráva za uplynulé období 1942. Odbočka Praha. - *VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí*, Novinové výstřižky z roku 1943. - *ARCHIV KPU. Protokol*, Členská schůze Odbočky v Praze, konaná dne 21. ledna 1944. - *ARCHIV KPU. Protokol*, Zápis výborové schůze konané 24. ledna 1944. - *VÝSTAVY 1943 – 1946. Členská 1944*, Novinové výstřižky z roku 1944. - *KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka*, Dopis S. V. U. Aleš v Brně, 8. března 1948. *SokA Liberec, fond Kulturní družstvo Křížany, Pamětní kniha Domu Mikoláše Alše a Místního musea v Křížanech*, s. 11, 35, 36, 37, 42, 44, 57 a 64-71. *NA, fond Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor: K 52. ČBV*, Dopis Stanislava Matějčka Českému bloku výtvarníků, 19. III. 47. - *K 52. ČBV*, Seznam členů. Ke dni 16. VI. 1947. - *K 50. 1 kraj. Zápisy*,

Zápis o dílčí konferenci IV. skupiny Pražského střediska krajského Svazu československých výtvarníků, 20. února 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o ustavující schůzi výboru IV. skupiny Pražského krajského střediska, 20. února 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Presenční listina konference IV. skup. dne 20. II. 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, IV. skupina pražského krajského střediska Svazu čl. výt. umělců v Praze, 8. března 1950. - **K 54. 1951**, Malíři. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis. Zápis o konferenci IV. střediska konané dne 20. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Resoluce výboru IV. střediska Aleš ze dne 20. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 26. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 5. března 51. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 12. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 19. března 51. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 27. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 2. dubna 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Protokol sepsaný dne 3. května 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Dopis Svazu československých výtvarných umělců, 18. května 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Jednatelská zpráva IV. střediska pro člen. schůzi dne 8. června 1951. - **K 54. 1951**, Dopis Svazu československých výt. umělců, 9. X. 1951. - **K 54. 1951**, Dopis Ústřední sociální komisi Svazu československých výt. umělců, 7. listopadu 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výbor IV. střediska. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Komise. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi konané dne 3. I. 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu členské schůze IV. střediska „Aleš“ konané 7. 1. 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska „Aleš“, konané 14. ledna 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska „Aleš“, konané 21. ledna 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska „Aleš“, konané 24. ledna 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska „Aleš“, konané 28. ledna 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska konané 11. II. 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska konané 18. II. 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska konané 25. II. 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Oběžník č. 27, 26. února 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu členské schůze IV. střediska konané 4. III. 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska Aleš konané 2. 6. 1952. - **K 49. 1953**, Protokol ke schůzi pro přijímání nových členů do ÚSČSVU dne 12. května 1953. - **K 49. 1953**, Dopis Ústřednímu svazu československých výtvarných umělců, 11. ledna 1953. - **K 49. 1953**, Dopis Ústřednímu svazu čs. výtvarných umělců, 4. VI. 1953. - **K 49. 1953**, Dopis Svazu čs. výtvar. umělců 29. VI. 1953. - **K 49. 1954**, Dopis Ústřednímu svazu čs. výtvarných umělců, 10. II. 1954. - **K 54. 1955**, Dopis Ústřednímu svazu čs. výtvar. umělců, 24. V. 1955.

291. XCV. výstava K. V. U. Aleš, Praha, Obecní dům, 6. – 30. duben 1935. - Česká tvorba, *Národní střed*, 1935, 28. 4. (převzato z AMB VÝSTAVY 1934 – 1937. Členská 1935, Novinové výstřižky z roku 1935.) „*Obrazy J. Vackeho upoutávají svěžestí, rychlým a plyným barevným temperamentem, jenž nezastřeně uchová barevnou vibraci a prudký smyslový zážitek. Malíř svěřuje se ovšem příliš pouhému barevnému doteku, měkkému, ne dost určitému, náhodnému. Je to patrné především podle labilního umístění barvy v prostoru. Nicméně v malířově fondu spočívá možnost živého prudkého úhozu, zajímavost rukopisu; nutně je zde uvědomění metody a způsobu přednesu, sympatického ovšem teple zářivou rozevlátou barevností.*“

292. Josef Vacke (red.), *Aleš. Sborník prací spolku výtvarných umělců Aleš I.*, Praha 1941.

293. Členská výstava pražské odbočky Alše v Brně, *Lidové noviny*, 1941, 28. 5. (převzato z AMB, VÝSTAVY 1941 – 1943. Odbočka, Novinové výstřižky z roku 1941.) „*V krajinách Josefa Vacka je zřejmý obrat k ztužení tvarů. V dřívějších obrazech z Jadrana dal se více vést zrakovým opojením, mžikovými dojmy a vybíjel se barvami rozplameněnými jižním sluncem. Ve vystavených krajinách určuje sice žhavá žluť rovněž základní barevnou stavbu obrazů, jímž uchovává bezprostřednost silného zážitku optického, ale proniká zde už snaha o zpevnění formy obrysovým zdůrazněním a zjednodušením, úsilím postihnout tvarovou a barevnou podstatu.*“ - *Kultura*. Třetí díl výstavy Alše, *Moravské noviny* 96, 1943, č. 131, 31. 5., nestr. „*Malíř Josef Vacke vystavuje dva větší oleje. Jeden s námětem z Prahy, druhý s námětem z vesnice. Vacke jest malířem živelného, barevného cítění. Dovede i při úsilí nejostřejších barevných kontrastů tónů udržeti obraz v barevně harmonické jednotnosti. Dovede též velmi dobře začleniti námět do formátu obrazu. Vacke dospěl i v technickém podání k jisté malířské virtuositě, která by ho lehce mohla svěsti k výtvarné povrchnosti.*“

294. AMB, VALNÉ HROMADY 1919 – 1950, Jednatelská zpráva za uplynulé období 1942. Odbočka Praha.

295. Ibidem.

296. Soka Liberec, fond *Kulturní družstvo Křižany*, Pamětní kniha Domu Mikoláše Alše a Místního musea v Křižanech, s. 64 - 71.

297. Otevření obrazárny v Křižanech vnímal jako důkaz toho, že se „*život české vesnice stává krok za krokem životem důstojnějšího člověka*“, to vše díky novému, lidově demokratickému řádu. Pokrokovost vesnice uvádí také na příkladech křižanského kina, Vesnického divadla, které do obce zajíždí, a konečně i obrazárny

založené Pražským Alše, „*kteřá se dnešním dnem stává majetkem Vás všech*“. Mnoho nedostatků však Vacke vidí v ochotě obyvatelstva zapojovat se do kulturního rozkvětu vesnice. Ibidem.

298. PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY, Zpráva jednatele SVU PRAŽSKÝ ALEŠ s. Václava Vrbského za rok 1952, 8. 12. 1952.

299. NA, K 50. 1 kraj. Zápisy, složka *Zápisy protokolů z výborových schůzí*, Zápis o dílčí konferenci IV. skupiny Pražského střediska krajského Svazu československých výtvarníků, 20. února 1950.

300. *Literatura*: Toman (pozn. 118), s. 321. – Alena Malá (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 2003* XII. Por – Rj, Ostrava 2003, s. 136 – 137. – František Prosecký, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?i=3&Fmistoumrti=&Fprijmeni=proseck%C3%BD&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.

301. František Prosecký, *Portrét M. S.*, nedat. (nejpozději 1941), nezjištěno. Reprofoto: Josef Vacke (red.), *Aleš. Sborník prací spolku výtvarných umělců Aleš I.*, Praha 1941, s. 22.

302. František Prosecký, *Hlava chlapce – Igor*, 1943, bronz, v. 38 cm, znač. vzadu Fr. Prosecký Benoni srpen 1943, GMU HK, inv. č. P 154.

303. František Prosecký, *Dívka*, 1952, dřevo, v. 139 cm, š. 45 cm, znač. dole na podstavci Fr. Prosecký /1952, GASK, inv. č. P 117. - „*František Prosecký se snaží z divného rozmaru napodobit v sádrové plastice stopami dláta techniku dřevořezby a užívá silných nátěrů barvy, stírající jemnosti tvarové na sochách, z nichž v Děvčátku vyjádřil formově čisté pubertální mládí.*“ Členská výstava pražské odbočky Alše v Brně, *Lidové noviny*, 1941, 28. 5. (převzato z AMB, VÝSTAVY 1941 – 1943. Odbočka, novinové výstřižky z roku 1941.)

304. František Prosecký, *Hlava Karla Čapka*, 1953, bronz, v. 38 cm, podstavec mramor v. 12 cm, znač. na zadní straně Fr. Prosecký 1953, MMB, inv. č. 50.161.

305. František Prosecký, *Portrét Karla Čapka*, 1958, bronz, v. 67 cm, znač.: vzadu na levém rameni: Fr. Prosecký 1958; na plintu zředu nápis: "Karel Čapek", VČG, inv. č. P 317.

306. František Prosecký, *Hrdina Sovětského svazu kapitán Ján Nálepka*, 1960, sádra, nezjištěno, znač, nezjištěno. Reprofoto: *Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany Československa* (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1961, nestr.

307. František Prosecký, *Julius Fučík*, 1960, sádra, nezjištěno, znač. nezjištěno. Reprofoto: *Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany Československa* (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1961, nestr.

308. Max Švabinský, *Portrét Julia Fučíka*, kresba, uhel, papír, v. 36, 5 cm, š. 26, 8 cm, NG. Reprofoto: Tereza Petišková, *Oficiální umění padesátých let*, in: Rostislav Švábča – Marie Platovská, *Dějiny českého výtvarného umění V. 1939 – 1958*, Praha 2005, s. 357.

309. František Prosecký, *Jiří Mahen*, 1960, bronz, v. 61 cm (se soklem, sokl v. 15, 5 cm), znač. na krku vlevo Fr. Prosecký/1960, MMB, inv. č. 63.526. - František Prosecký, *Jiří Mahen*, 1960, sádra, nezjištěno. Reprofoto: *Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany Československa* (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1961, nestr.

310. František Prosecký, *Portrét Ladislava Peška*, 1976, bronz, mramor, v. 47 cm, znač. vzadu na límci Fr. Prosecký, GASK, inv. č. P 236.

311. „*Děvčátko, dřevořezba, GHMP, Podobizna muže, bronz, GHMP, Dívčí podobizna, bronz, Moderní galerie v Praze, Hlava muže, bronz, Min. školství a osvěty, Probuzení, dřevo, Torso, dřevo, Podobizna Dr. prof. E. Votočka, bronz, Brusič pily, dřevo, Stará žena, bronz, Za rakví, dřevo, Galerie Stud. ústavu Baťa ve Zlíně, Ležící akt, majetek Dr. L. Filipa v Poděbradech, Probuzení, dřevo, maj. MUDr. Vlaníčka v Brně, řada podobizen a jiných děl v soukromém majetku*“. PNP, FVM-spolková činnost Aleš. SPOLKOVÉ VĚCI, Curriculum vitae – František Prosecký.

312. Přidává se tak k umělcům, jako byl Jan Lauda (*Portrét V. I. Lenina*, 1946, NG) nebo Viktor Dobrovolný (*Klement Gottwald*, 1951), jež v sochařských portrétech ztvárňovali vrcholné státníky, ovšem stroze a přísně. - Jan Lauda, *Portrét V. I. Lenina*, 1946, bronz, v. 85 cm, NG. Reprofoto: Tereza Petišková, *Oficiální umění padesátých let*, in: Marie Platovská – Rostislav Švábča, *Dějiny českého výtvarného umění V (1939 – 1958)*, Praha 2005, s. 369.

313. PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY, Kronika Spolku výtvarných umělců Aleš, odbočka v Praze, 1948.

314. *Prameny*: PNP, fond F. V. Mokrý: FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY, Seznam přítomných na ustavující schůzi Pražského Alše konané 11. února 1948. - FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY, Kronika Spolku výtvarných umělců Aleš, odbočka v Praze, 1948. - FVM-spolková koresp. Aleš. PRAŽSKÝ ALEŠ, Výbor Pražského Alše, spolku výtvarných umělců v Praze pro správní rok 1948. - FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. - FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY,

Zápis o výborové schůzi PA konané 23. 1. 1950. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zpráva tajemníka pro řádnou valnou hromadu dne 13. 3. 50. - **FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KRÍŽANY**, Příloha A. Seznam popisných čísel v Křížanech. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Pokus o zdůvodnění další existence spolků, 15. prosince 1951. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zpráva jednatele SVU PRAŽSKÝ ALEŠ s. Václava Vrbského za rok 1952, 8. 12. 1952. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zápis o schůzi výboru S.V.U. Aleš dne 3. května 1954. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zápis o schůzi výboru S. V. U. Aleš dne 4. 2. 1956. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, III. beseda na verandě 16. ledna 1957. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, Sdělení mimopražským členům, 13. února 1957. - **FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ, SKUPINA „ALEŠ“** Svazu československých výtvarných umělců – Výstava v Hradci Králové v Domě umělců od 22. ledna do 12. února 1961 – Seznam vystavených věcí. - **FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC, SKUPINA SČSVU „ALEŠ“** vystavuje v ŽATCI – Seznam vystavených věcí. - **FVM-korespondence-institute. PLATÝZ**, Zahajovací proslov Dr. Jaromíra Pečírky, 17. března 1961. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Zápis o besedě dne 21. března 1961. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ODLOŽENÁ KORESPONDENCE**, Oznámení o konání výstavy Tvůrčí skupiny Aleš, 6. dubna 1961. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY, BESEDA „ALŠE“** v restauraci „U Prince“ dne 20. listopadu 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Adresy členů Tvůrčí skupiny SČSVU „Aleš“, 31. 12. 1961. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY, SKUPINA „ALEŠ“ BESEDA** dne 16. dubna 1962. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Zápis o besedě „Alše“ dne 11. června 1962. - **FVM-spolková činnost Aleš. VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ**, Přihláška Františka Proseckého k výstavě ve Valašském Meziříčí, 11. 6. 1962. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Účast na spolkových schůzích v období leden 1962 – květen 1963. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Jmenný seznam členů Tvůrčí skupiny „Aleš“, 10. prosince 1963. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Stanovisko k otázce postavení a činnosti tvůrčích skupin ve struktuře Svazu a jejich vztahu k volným orgánům SČSVU, 28. dubna 1964. - **FVM-spolková činnost Aleš. SPOLKOVÉ VĚCI**, Curriculum vitae – František Prosecký. **AMB, fond Brněnské umělecké spolky, R 39: Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o výborové schůzi pražské odbočky K.V.U. Aleš konané 18. ledna 1937. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražské odbočky K.V.U. „Aleš“, konané v Praze 1. března 1937. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi, konané pražskou odbočkou K.V.U. „Aleš“ v Praze, 16. III. 1938. - **Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o výborové schůzi, konané pražskou odbočkou K.V.U. „Aleš“ dne 6. dubna 1938. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka**, Dopis A. A. Zahela a V. Trefila Členům SVUM Aleš, 6. března 1940. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka**, Dopis Adolfa A. Zahela, 18. V. 1940. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Zápis výborové schůze konané dne 13. ledna 1941. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Protokol o výborové schůzi, konané dne 17. ledna 1941. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Výborová schůze, konaná dne 24. ledna 1941. - **VÝSTAVY 1941 – 1943. Odbočka**, novinové výstřižky z roku 1941. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis V. Trefila, 3. června 1941. - **VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí**, novinové výstřižky z roku 1943. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Členská schůze Odbočky v Praze, konaná dne 21. ledna 1944. - **VÝSTAVY 1943 – 1946. Členská 1944**, novinové výstřižky z roku 1944. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Zápis o členské schůzi S.V.U. Aleš, odbočka v Praze, konané 3. IV. 1946. - **KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Dopis S.V.U. Aleš v Brně, 8. března 1948. **Liberec, fond Kulturní družstvo Křížany, Pamětní kniha Domu Mikoláše Alše a Místního musea v Křížanech**, s. 11 a 17. **NA, fond SČSVU – ústřední výbor: K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o dálčí konferenci IV. skupiny ... 20. února 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o ustavující schůzi výboru IV. skupiny ... 20. února 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Presenční listina konference IV. skup. dne 20. II. 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o svolané schůzi akce architektů ... 14. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 19. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Resoluce Výboru IV. střediska SČSVU Aleš z 20. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o konferenci IV. střediska konané dne 20. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 26. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 5. března 51. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o svolané schůzi akce architektů ... 7. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 12. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 19. března 51. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 27. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 2. dubna 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Delegáti IV. střediska SČSVU pro celostátní konferenci SČSVU r. 1951. - **K 54. 1951**, Sochaři. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výbor IV. střediska. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Komise. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska „Aleš“, konané 14. ledna 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu výborové schůze konané 11. II. 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska konané 18. II. 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska konané 25. II. 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Oběžník č. 27, 26. února 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu členské schůze IV. střediska konané dne 4. III.

1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska konané 2. 6. 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu členské schůze konané dne 9. června 1952. - **K 49. 1953**, Dopis podepsaný F. Proseckým, 4. IV. 1953. **K 49. 1953**, Protokol komise pro přijímání nových členů do ÚSČSVU dne 12. května 1953. - **K 49. 1953**, Dopis podepsaný F. Proseckým, 3. června 1953. - **K 49. 1954**, Dopis podepsaný F. Proseckým, 22. ledna 1954. - **K 49. 1954**, Dopis podepsaný F. Proseckým a J. Vackem, 10. II. 1954. - **K 49. 1954**, Dopis podepsaný F. Proseckým a J. Brůhou, 18. III. 1954. - **K 49. 1954**, Oběžník čís. 48, 3. června 1954. - **K 49. 1954**, Objednávka čís. IV.-8/54, 21. VII. 1954. - **K 49. 1954**, Objednávka čís. IV.-10/53, 3. srpna 1954. - **K 49. 1954**, Dopis podepsaný F. Proseckým a J. Brůhou, 31. srpna 1954. - **K 49. 1954**, Dopis podepsaný F. Proseckým a J. Brůhou, 10. XI. 1954. - **K 49. 1954**, Dopis podepsaný F. Proseckým a J. Brůhou, 4. X. 1954.
- 315.** Prosecký ve svém životopise ale píše, že členem spolku byl již od roku 1926, v zápisech schůzí pražských členů se ovšem vyskytuje od roku 1937. PNP, FVM-spolková činnost Aleš. SPOLKOVÉ VĚCI, Curriculum vitae – František Prosecký.
- 316.** Soupis výstav (text. příloha).
- 317.** V roce 1952 se o něm ve zprávě jednatele V. Vrbského píše, že „*je čilým jednatelem IV. střediska, jenž dovedl obětovati mnoho hodin drahého času důležitým jednáním a intervencím svazovým i úředním, a mnoho pomohl v agendě střediskového tajemníka*“. PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY, Zpráva jednatele SVU PRAŽSKÝ ALEŠ s. Václava Vrbského za rok 1952, 8. 12. 1952.
- 318.** PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa, Stanovisko k otázce *postavení* a činnosti tvůrčích skupin ve struktuře Svazu a jejich vztahu k voleným orgánům SČSVU, 28. dubna 1964.
- 319.** *Literatura*: Štěpán Jež, *Obrazy Václava Trefila* (kat. výst.), Galerie Práce 1950. - Toman (pozn. 118), s. 603. – Alena Malá (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 2007 XVIII*. Tik – U, Ostrava 2007, s. 138 – 139. – Václav Trefil, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=detail&i=2&Fmistoumrti=&Fprijmeni=trefil&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.
- 320.** Václav Trefil, *Za humny v Kralicích*, 1928, olej, plátno, v. 94 cm, š. 77 cm, znač. vlevo dole štětcem V. Trefil 28/ Kralice n/H, MU Olomouc, inv. č. O 134.
- 321.** Například Otakar Nejedlý, *Michelbach*, 1919, olej, plátno, v. 73 cm, š. 100 cm, znač. vlevo dole Ot. Nejedlý, Vojenské historické muzeum v Praze. Reprofoto: Olaf Hanel, *Otakar Nejedlý* (kat. výst.), České muzeum výtvarného umění v Praze 2005, obr. 68.
- 322.** Václav Trefil, *Malíř K. Černý maluje*, 1929, kresba tužkou, rudkou a štětcem tuší, papír, v. 174 mm, š. 130 mm, znač. tuší vpravo dole V. Trefil 29, MG, inv. č. B 7031.
- 323.** Václav Trefil, *Žlutá kytice*, 1936, olej, plátno, v. 73,5 cm, š. 92,5 cm, znač. vpravo dole štětcem V. Trefil 36, MU Olomouc, inv. č. O 661.
- 324.** Vincent van Gogh, *Slunečnice*, 1888, olej, plátno, v. 91 cm, š. 72 cm, Neue Pinakothek Mnichov. Reprofoto: Rainer Metzger – Ingo F. Walther, *Vincent van Gogh (1853 – 1890)*, Praha 1999, s. 136 - 137.
- 325.** Jež (pozn. 319), nestr.
- 326.** Jean-Francois Millet, *Sběračky klasů*, 1857, olej, plátno, v. 83, 5 cm, š. 111 cm, Musée d'Orsay v Paříži. Reprofoto: Ingo F. Walther, *Malířství impresionismu 1860 – 1920*, Praha 2003, s. 25.
- 327.** Vincent van Gogh, *Sedlák a selka při sázení brambor*, 1885, olej, plátno, v. 33 cm, š. 41 cm, Kunsthaus Curych. Reprofoto: Rainer Metzger – Ingo F. Walther, *Vincent van Gogh (1853 – 1890)*, Praha 1999, s. 53.
- 328.** Václav Trefil, *Vybírání brambor*, 1942, olej, plátno, v. 70,5 cm, š. 85,5 cm, znač. vpravo dole štětcem V. Trefil, MU Olomouc, inv. č. O 604.
- 329.** Václav Trefil, *Odnášení sítě*, 1949, olej, nezjištěno. Reprofoto: Štěpán Jež, *Obrazy Václava Trefila* (kat. výst.), Galerie Práce 1950, nestr.
- 330.** Václav Trefil, *Příprava setí*, 1949, olej, plátno, v. 35 cm, š. 86 cm, znač. vpravo dole štětcem V. Trefil 49, MU Olomouc, inv. č. O 710.
- 331.** Josef Císařovský vytýkal některým vystavujícím *I. přehlídky československého výtvarného umění 1949 - 1951* v roce 1951 a mezi nimi i Václavu Trefilovi, který se této výstavě zúčastnil se svým dílem *Nástup k večerní směně*, „*skizzovitost, základní ideové neujasnění, neujasnění kompoziční, prostě přežitky formalistické metody*,“ které „*zabránilo zobrazit skutečnost pravdivě, přesvědčivě. Pro autory těchto obrazů, jež tvoří na přehlídce celkem výjimku, je charakteristická i ona zakalenost smyslů, bránící vidět svět krásný, poetický, plný nového pathosu*.“ Josef Císařovský, Významný úspěch v boji o realismus. Příspěvek k diskusi o našem výtvarném umění, *Výtvarné umění II*, 1951 – 1952, s. 12.
- 332.** V internetových aukcích s uměleckými díly se pod jménem Václav Trefil objevují práce, datované do padesátých let, které se zcela vymykají Trefilově tvorbě. Jde o čistou abstrakci nevzdálenou poloze Františka Foltýna, u níž však nejsme schopni zatím doložit, zda jde o shodu jmen, či zda se jedná o polohu Trefilova

díla, která musela v padesátých letech zůstat skryta. Viz Aukční dům Zezula, Václav Trefil, Abstraktní kompozice, <http://www.papilio.cz/cz/archiv.php?aukce=a27&pol=9272&PHPSESSID=4e0669bb0d178a1453fae0193a141d6a>, vyhledáno 19. 4. 2011. – Antikvity Praha s. r. o., Václav Trefil, Abstraktní kompozice, <http://eaukce.antiques-auctions.eu/cz/detail/18/1/1668/>, vyhledáno 19. 4. 2011.

333. Václav Trefil, *Studie k Prosinci 1920 (Boj o Lidový dům)*, 1951, akvarel, papír, v. 460 mm, š. 580 mm, znač. vpravo dole V. Trefil 51, SGVU, inv. č. R 100.

334. Václav Trefil, *Krajina*, 1970, olej, plátno, v. 63,5 cm, š. 98,5 cm, znač. vlevo dole Trefil 70 Pont ... Sur France, GMU Hradec Králové, inv. č. O 970.

335. Václav Trefil, *Žatva I*, 1975, kresba perem lavírování, tuš, papír, v. 250 mm, š. 440 mm, znač. dole vpravo V. Trefil 75, SGVU, inv. č. R 2327.

336. PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY, Kronika Spolku výtvarných umělců Aleš, odbočka v Praze, 1948.

337. *Prameny: PNP, fond F. V. Mokry: FVM-spolková činnost Aleš. SPOLKOVÉ VĚCI*, Zvolení funkcionáři pro správní rok 1947 – 1948, 20. V. 1947. - *FVM-spolková činnost Aleš. SPOLKOVÉ VĚCI*, Zahájení poprázdninové činnosti, 14. X. 1947. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Kronika Spolku výtvarných umělců Aleš, odbočka v Praze, 1948. - *FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KRÍŽANY*, Seznam řádných a mimořádných členů Pražského Aleše ke dni 27. V. 1948. - *FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠA*, Seznam řádných členů Pražského Aleše ku dni 25. dubna 1949. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Zápis o výborové schůzi PA konané 23. 1. 1950. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Zpráva tajemníka pro řádnou valnou hromadu dne 13. 3. 50. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb*, Pokus o zdůvodnění další existence spolků, 15. 12. 1951. - - *FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY*, III. beseda na verandě 16. ledna 1957. *AMB, fond Brněnské umělecké spolky, R 39: Protokoly 1931 – 1938*, Zápis o schůzi pražské odbočky K.V.U. „Aleš“, konané v Praze 1. března 1937. - *Protokoly 1931 – 1938*, Zápis o schůzi, konané pražskou odbočkou K.V.U. „Aleš“ v Praze, 16. III. 1938. - *Protokoly 1931 – 1938*, Zápis o výborové schůzi, konané pražskou odbočkou K.V.U. „Aleš“ dne 6. dubna 1938. - *Korespondence 1938*, Dopis A. A. Zahela Výboru KVU „Aleš“ Brno, 27. IV. 1938. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka*, Dopis členům SVUM „Aleš“, odbočky Praha, 6. března 1940. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka*, Dopis Výboru SVUM „Aleš“ Brno, 11. března 1940. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka*, Dopis A. A. Zahela, 14. V. 1940. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka*, Dopis A. A. Zahela, 18. V. 1940. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka*, Svolání ustavující valné hromady na 4. listopadu 1940. - *ARCHIV KPU. Protokol*, Zápis výborové schůze konané dne 13. ledna 1941. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941*, Dopis V. Trefila a A. A. Zahela Vladimíru Žikešovi, 16. ledna 1941. - *ARCHIV KPU. Protokol*, Protokol o výborové schůze, konané dne 17. ledna 1941. - *ARCHIV KPU. Protokol*, Výborová schůze, konaná dne 24. ledna 1941. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941*, „Aleš“ výtvarnický sborník, březen 1941. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941*, Dopis A. A. Zahela, 4. IV. 1941. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941*, Dopis Odbočce spolku Aleš v Praze, 12. IV. 1941. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941*, Dopis K. Jaruška, 19. 4. 41. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941*, Dopis V. Trefila Valentinu Hrdličkovi, 18. 5. 1941. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941*, Dopis V. Trefila, 3. června 1941. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941*, Dopis V. Trefila, 12. VI. 1941. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941*, Odpověď V. Trefilovi, 17/6 1941. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941*, Dopis K. Jaruška, 6. 12. 41. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941*, Dopis K. Jaruška, 29. 12. 41. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka*, Dopis 12. III. 1942. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka*, Dopis A. A. Zahela, 25. května 1942. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka*, Dopis V. Trefila a A. A. Zahela členům Spolku výtvarných umělců ALEŠ, ODBOČKA PRAHA, 26. května 1942. - *VALNÉ HROMADY 1919 – 1950*, Jednatelská zpráva za uplynulé období 1942. Odbočka Praha. - *VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí*, Dopis A. A. Zahela, 16. května 1943. - *VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí*, Dopis Václavu Trefilovi, 7. VI. 1943. - *VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí*, Dopis Václavu Trefilovi, 3. VII. 1943. - *VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí*, novinové výstřižky z roku 1943. - *VÝSTAVY 1943 – 1946. Členská 1944*, Dopis Václavu Trefilovi, 24. XII. 1943. - *ARCHIV KPU. Protokol*, Členská schůze Odbočky v Praze, konaná dne 21. ledna 1944. - *ARCHIV KPU. Protokol*, Zápis výborové schůze konané 24. ledna 1944. - *KORESPONDENCE 1944 – 1950. 1944*, Dopis Syndikátu výtvarníků všem sdruženým spolkům, 30. března 1944. - *KORESPONDENCE 1944 – 1950. 1944*, Dopis Rudolfu Březovi, 6. VII. 1944. - *VÝSTAVY 1943 – 1946. Členská 1944*, novinové výstřižky z roku 1944. - *VALNÉ HROMADY 1919 – 1950*, Odbočka Praha. Jednatelská zpráva za uplynulé období 1944. - *KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka*, Dopis V. Hrdličky A. A. Zahelovi, 24. I. 1946. - *ARCHIV KPU. Protokol*, Zápis z členské schůze S.V.U. Aleš, odbočka v Praze, konané 3. IV. 1946. - *KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka*, Dopis SVU Aleš v Brně, 8. března 1948. *NA, fond Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor: K 52. ČBV*, Dopis Českému bloku výtvarníků, 4. června 1947. - *K 52.*

- ČBV**, Seznam členů. Ke dni 16. VI. 1947. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o dílčí konferenci IV. skupiny Pražského střediska krajského Svazu československých výtvarníků, 20. února 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o ustavující schůzi výboru IV. skupiny Pražského krajského střediska, 20. února 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Presenční listina konference IV. skup. dne 20. II. 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Dopis IV. skupiny pražského krajského střediska Svazu čl. výt. umělců v Praze, 8. března 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Resoluce Výboru IV. střediska SČSVU Aleš ze dne 20. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska konané 26. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výbor IV. střediska. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Komise.
- 338.** K. V. U. *Aleš Brno - CXIV. výstava*, Praha, Obecní dům, únor 1937.
- 339.** O této akci informoval také dobový tisk – například Jar. Černý, *Zajímavosti z pražských výstav, Týden rozhlasu XI*, 1944, č. 11, 11. 3., s. 6. - [kp], *Alšova cena malíři Václavu Trefilovi, Lidové noviny* 52, 1944, č. 67 (ranní vydání), 8. 3., s. 4. - Ad. Veselý, *Uprkovo dědictví – vedoucí moravští výtvarníci, Polední list*, 1944, 30. 3. (převzato z AMB, *VÝSTAVY 1943 – 1946. Členská 1944, novinové výstřižky z roku 1944.*): „*Soubor Trefilův na současně členské výstavě pražského odboru „Alše“ v Praze byl nyní veřejně oceněn udělením čestné ceny „Alše“. Je to soubor osmi olejů a pěti kreseb, z něhož vynikají zejména tři oleje typické motivově i výrazově pro Trefila: „Vyorávání brambor“ a dvě variace „Odpočinek na brambořišti“; znamenitou prací je také olej „Podvečer“ [...] I přesto „zůstává Trefil, rodák z Henčlova (1906), absolvent školy prof. Nejedlého, stále jaksi v pozadí. Neprávem – neboť i jeho tvorba je jadrná a vyjadřuje plně moravskou osobitost. Dovede být šťavnatě barevný, leč zamiloval si motiv sbírání bramborů, příznačný pro podzimек kraje jeho mládí na Hané, a maluje jej opětovně, používaje tmavé palety, nepohrdaje ani takřka asfaltovými barvami a zaobluje postavy teple oděných vybíraček do obširných balíků. Atmosféře mlžného a sychravého podzimu se tu dostává plného a působivého vyjádření: do světlejšího ladění takřka brožíkovské konvence je vyváděn tento motiv na rozměrném plátně, jak dominovalo vedle zcela světlého obrazu žně nedávné souborné výstavě Trefilově v Praze. Trefilova tvorba se přiřazuje osobitě k podobné záměrně zemité selské tvorbě oné skupiny moravských výtvarníků, jež vedl hanácký František Hoplíček a jímž nyní se postavil v čelo valašský František Podešva. Je to hodnotná regionální tvorba v duchu dobré tradice Uprkova, kořenící v domovské půdě a dorůstající osobitými hodnotami výše celonárodní. Takovou zdárnou tvorbou se můžeme také směle uplatňovat v soutěži na širším kolbišti soudobé kulturní Evropy.“*
- 340.** V padesátých letech tuto funkci zastával i Josef Vacke.
- 341.** *Literatura*: Jaromír Pečírka – František Hřivna, *Seznam obrazů a soch vystavených Národní galerii v Praze v odbočce na Zbraslavi*, Praha 1940. - Jaroslav Kunc, *Kdy zemřeli...? 1971 – 1974 a 1935 – 1970*, Praha 1974, s. 85. – Toman (pozn. 90), s. 383. – Malý (pozn. 223), s. 328. – František Hřivna, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?i=1&fmistoumrti=&fprijmeni=h%C5%99ivna&fjmeno=&fnarozDen=&fnarozMes=&fnarozRok=&fumrtiDen=&fumrtiMes=&fumrtiRok=&fmisto=&fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.
- 342.** Z polštiny například přeložil dílo *Meir Ezofovič* od Elizy Orzeszkové, které vyšlo v roce 1953 v Praze, z ruštiny pak například spolu s Michalem Ajvazem a Terezíí Silbernáglovou romány *Puškin na jihu*, vydaný v Praze roku 1947, a *Puškin ve vyhnanství* z roku 1953 od Ivana Novikova, nebo *Rok života* od Alexandra Čakovského, jenž vyšel v roce 1958 v Praze. Městská knihovna v Chebu, http://www.knih-cheb.cz/opacsql/hled_hesl.php?strana=0&typ=A&cis_pole=31&heslo=10859&lang=cze, vyhledáno 10. 4. 2011.
- 343.** Tuto skutečnost dokládá katalog sbírek uměleckých děl na Zbraslavi, který uspořádal spolu s Jaromírem Pečírkou. Pečírka – Hřivna (pozn. 341).
- 344.** *Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Aleš, Spolku výtvarných umělců v Praze* (kat. výst.), Pavilon Jednoty umělců výtvarných v Praze 1949, s. 9.
- 345.** František Hřivna, *Průhled Bezručovou ulicí*, 30. léta 20. stol, olej, plátno, v. 74 cm, š. 93 cm, znač. vpravo dole štětce Fr. Hřivna, MU Olomouc, inv. č. O 1233.
- 346.** František Hřivna, *Kubistické zátiší*, 1935, olej, překližka, v. 49,5 cm, š. 39,5 cm, znač. vpravo dole štětce fh 35, MU Olomouc, inv. č. O 2210.
- 347.** František Hřivna, *Cesta do Stráně v zimě*, 1936, tempera, v. 345 mm., s. 494 mm, znač. vpravo nahoře perem inkoustem Fr. Hřivna 1936, MU Olomouc, inv. č. K 1208.
- 348.** František Hřivna, (*Ostrava*), 1937, kvaš, papír, v. 412 mm, s. 572 mm, znač. vpravo nahoře černou barvou: MILÉMU KARLOVI – FRANTA HŘIVNA 37., MU Olomouc, inv. č. K 14812.
- 349.** František Hřivna, (*Dolany*), 1957, akvarel, papír, v. 340 mm, š. 472 mm, znač. vlevo dole v obrázku tužkou HELE K SVÁTKU - NA PAMÁTKU / FRANTA / 1957, MU Olomouc, inv. č. K 14811.
- 350.** *Prameny*: PNP, fond F. V. Mokry: **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Kronika Spolku výtvarných umělců Aleš, odbočka v Praze, 1948. - **FVM-korespondence-instituce. ODLOŽENÉ – KRÍŽANY**, Seznam řádných a mimořádných členů Pražského Aleš k 27. V. 1948. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Seznam

- přítomných na ustavující schůzi Pražského Alše dne 11. února 1948. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. - **FVM-spolková koresp. Aleš. PRAŽSKÝ ALEŠ**, Lidové noviny 15. listopadu 1949 – Pražský Aleš 1949, s. 5 **AMB, fond Brněnské umělecké spolky, R 39: Protokoly 1931 – 1938**, Zápis o schůzi pražské odbočky K. V. U. Aleš, konané 7. května 1936 v Národní kavárně v Praze. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka**, Dopis Adolfa A. Zahela, 18. V. 1940.
- 351.** Soupis výstav. - Členská výstava pražské odbočky Alše v Brně, *Lidové noviny*, 1941, 28. 5. (převzato z AMB, VÝSTAVY 1941 – 1943. Odbočka, novinové výstřižky z roku 1941.) „*Tvorba Františka Hřivny stojí zřejmě rozpačitě na rozcestí. Převažuje studeně spekulativní složka. Jednou tvrdě zjednodušuje, aby se dobral konstruktivnější stavby, po druhé se nutí násilně do primitivisující formy, aniž ji dovede naplnit lyrickým rozechvěním. Po každé vznikne z toho cosi odvozeného, cizího jeho výtvarné povaze.*“
- 352.** Životem a tvorbou Věry Jičínské se zabývala Barbora Zlámalová. Ve své diplomové práci zpracovala velkou část pozůstalosti této umělkyně uložené v *Městském muzeu v Dobrušce*, kam ji odkázal manžel Věry Jičínské, Prokop Laichter, a kde se nachází pramenný materiál i téměř celé dílo této malířky. Barbora Zlámalová, *Meziválečná tvorba malířky Věry Jičínské* (diplomová práce), Seminář dějin umění FFMU, Brno 2002. - Městské muzeum v Dobrušce, fond XIV/236 Věra Jičínská, fond XIV/234 Prokop Laichter.
- 353.** *Literatura*: Dolenský (pozn. 90), s. 293. - HR [Hana Rousová], Jičínská Věra, in: Anděla Horová (ed.), *Nová encyklopedie českého výtvarného umění. A – M*, Praha 1995, s. 323. – Toman (pozn. 90), s. 433 – 434. – Zbyšek Malý (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 1999 IV. Ch – J*, Ostrava 1999, s. 246 – 247. - Barbora Zlámalová, Jan Zrzavý a Věra Jičínská: Zpráva o přátelství (Dopisy a vzpomínky z pozůstalosti zapomenuté malířky), *Umění XLIX*, 2001, s. 321 – 333. - Zlámalová 2002 (pozn. 352). - Karel Srp – Jana Orliková, *Jan Zrzavý* (kat. výst.), Praha 2003, s. 252, 262, 280, 336, 377, 385 a 390. - Věra Jičínská, <http://www.vytvarneumelkyne.cz/autorka.aspx?aid=16>, vyhledáno 25. 6. 2010. – Jičínská Laichterová Věra, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?i=1&Fmistoumrti=&Fprijmeni=ji%C4%8D%C3%ADnsk%C3%A1&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.
- 354.** Měla ještě starší sestru Jarmilu a mladšího bratra Jaroslava. Více Zlámamová 2002 (pozn. 352), s. 14 a 15. – Oba rodiče byli vzdělání a kultivovaní lidé – otec – vrchní báňský rada a ředitel dolů často cestoval a publikoval články o hornictví v různých odborných časopisech, matka Gisela, rozená Spothová, v dceři podněcovala umělecké zájmy. V roce 1901 se celá rodina přestěhovala do Zastávky u Brna (tehdejšího Božího Požehnaní), když Věřin otec získal místo ředitele Rosické báňské společnosti. Více Zlámalová 2002 (pozn. 352), s. 14.
- 355.** Šlo o prestižní studium, které žákyním umožňovalo vstup do vyšší společnosti. Škola dala Věře základy kreslení, dějin umění i francouzštiny a němčiny, které později využila při svých cestách po Evropě. Mezi vyučující tehdy patřil František Mareš, přítel bratří Mrštíků, nebo Jiří Mahen. Více Zlámalová 2002 (pozn. 352), s. 15.
- 356.** Podobně jako Josef Vacke.
- 357.** V roce 1921 složila další zkoušky z měřičství a deskriptivní geometrie a mohla proto vyučovat kreslení a modelování pro vyšší a měřičství a deskriptivní geometrii pro nižší střední školy. Více Zlámalová 2002 (pozn. 352), s. 21.
- 358.** Kromě studia se věnovala také sportu. V Mnichově navštěvovala Sokol a údajně jí šlo cvičení na bradlech natolik, že se dokonce zúčastnila závodů v Berlíně a získala cenu. Dále s oblibou jezdila na kole – v Mnichově a později i v Paříži. Jejím dalším koníčkem bylo cestování. Více Zlámalová 2002 (pozn. 352), s. 24.
- 359.** Vztahu Věry Jičínské a Jana Zrzavého věnovala Barbora Zlámalová článek v časopise *Umění*. Více Zlámalová 2001 (pozn. 353)
- 360.** Více Zlámalová 2002 (pozn. 352), s. 34 – 35.
- 361.** Manžel Věry Jičínské, Prokop Laichter, mluví o tomto období malířčiny tvorby jako o „*éře shoukajevovské*“. Více *Ibidem* s. 37.
- 362.** Jezdili spolu na mnohé výlety, trávili spolu Štědré dny i Silvestry v průběhu téměř celého pařížského pobytu. Společnou láskou Věry Jičínské a Jana Zrzavého byla Bretaň, kterou Zrzavý navštívil v roce 1925, Jičínská o rok později. Více Zlámalová 2002 (pozn. 352).
- 363.** Více Zlámalová 2002 (pozn. 352), s. 7.
- 364.** *Ibidem*.
- 365.** Zde ovšem mohla svá díla – většinou dvě – vystavovat každý, kdo zaplatil paušální taxu. *Ibidem*, s. 64.
- 366.** *Ibidem*, s. 85.

367. Ibidem.

368. S výjimkou Věry Jičínské byly všechny umělkyně – Vilma Dymasová, Anna Macková, Julie Winterová-Mezerová, Minka Podhajská a Helena Šrámková – členkami *Kruhu výtvarných umělkyně*. Více Ibidem, s. 86.

369. „*Prokop Laichter byl mírně exaltované osobnost s velmi svéráznými, sugestivně podávanými názory na umění, což vyplývá zejména z jeho obsáhlých dopisů. K moderním uměleckým směrům měl rezervovaný vztah, obdivoval umění italského quattrocenta a měl pocit, že by jeho doba měla na toto umění bezprostředně navázat. Prosazoval utkvělou myšlenku, že budou s Jičínskou pracovat společně a zřejmě jí začal do její tvorby hodně mluvit.*“ Ibidem, s. 101.

370. Dcera Dana projevovala také výtvarné nadání a navštěvovala dokonce střední Výtvarnou školu v Praze na Vinohradech. Velmi brzy se vdala za spolužáka Jiřího Görnera, se kterým „někdy v roce 1968 nebo dříve [...] emigrovala do zahraničí a podle některých neověřených zpráv žije dnes Dana Görnerová v Kanadě“. Ibidem, s. 139.

371. V roce 1949 vytvářela pro družstvo Tvar návrhy pohlednic, pokoušela se pracovat jako návrhářka vzorů brokátů, hedvábí a koberců pro Ústředí lidové a umělecké výroby v Praze, z kádrových důvodů však nemohla být přijata. V říjnu roku 1950 začala navrhovat keramiku pro družstvo UPAK, což se jí zpočátku příliš nedařilo, ale brzy se vypracovala. Více Ibidem, s. 136 – 137.

372. Ibidem, s. 22, zejména pozn. 57.

373. Ibidem, s. 141.

374. Věra Jičínská, *Kompozice s pěti ženskými akty*, 1924 – 1925, olej, plátno, v. 63, 5 cm, š. 79, 5 cm, znač. vlevo dole: Věra Jičínská, Městské muzeum v Dobrušce, inv. č. 19 A 10849.

375. Ibidem, s. 32.

376. „*Lhotův tehdejší styl bývá často nazýván neoklasicismem, zejména pro výběr nadčasových malířských témat – portrét, akt a také pro inspiraci, kterou hledal v různých etapách malby minulosti, především v renesanci a klasicismu. Lze jej ovšem chápat právě jako tvarově zjednodušený realismus. [...] V naší historii umění bývá tento proud nazýván buď také neoklasicismem, postkubistickým realismem, čistou výtvarností.*“ Ibidem, s. 142.

377. Věra Jičínská, *Půlakt dívky z Martinique (Mathilde)*, 1928, olej, plátno, v. 60 cm, š. 49 cm, znač. vlevo dole Věra Jičínská, Městské muzeum v Dobrušce, inv. č. 19 A 4026. - André Lhote, *Černoška*, nezjištěno. Reprofoto: Galerie Akty Erotika Umění v obrazech, <http://galleryar.blogspot.com/2011/01/andre-lhote.html>, vyhledáno 20. 4. 2011.

378. Věra Jičínská, *Bretaň*, 1928, dřevoryt (xylografie), papír, v. 207 mm, š. 295 mm, vd. 182 mm, šd. 234 mm, znač.: vpravo dole v tisku VJ, vpravo dole tužkou Věra Jičínská, vlevo dole tužkou Bretaň 28, GMU Hradec Králové, inv. č. G 174.

379. Ibidem, s. 143.

380. Rudolf Kremlička, *Pradleny*, 1926. Reprofoto: Vítězslav Nezval, *Rudolf Kremlička*, Praha 1955, obr. 67. - Věra Jičínská, *Pradlena*, 1932, olej, plátno, v. 99 cm, š. 79 cm, znač. vlevo nahoře Věra Jičínská 32, Městské muzeum v Dobrušce, inv. č. 19 A 3967.

381. Jan Zrzavý, *Přítelkyně*, 1923, olej, plátno, v. 84 cm, š. 72 cm, NG. Reprofoto: Karel Srp – Jana Orliková, Jan Zrzavý (kat. výst.), Praha 2003, s. 233. - Věra Jičínská, *Čtenář*, 1933, olej, plátno, v. 81 cm, š. 60 cm, znač. vlevo dole VJ 33, Městské muzeum v Dobrušce, inv. č. 19 A 3932.

382. Věra Jičínská, *Stvoření světa (z Mytologického cyklu)*, 1935, olej, plátno, v. 58, 5 cm, š. 79 cm, znač. vlevo dole VJ, Městské muzeum v Dobrušce, inv. č. 19 A 3940.

383. Ibidem, s. 132.

384. Věra Jičínská, *Dobruška*, 1942, dřevoryt (xylografie) kolorovaný, papír, v. 147 mm, š. 206 mm, vd. 93 mm, šd. 138 mm, znač. vpravo dole Věra Jičínská, vlevo dole tužkou Dobruška 42, GMU Hradec Králové, inv. č. G 200.

385. Věra Jičínská, *Myčky parket*, 1947, olej, plátno, v. 79 cm, š. 60 cm, neznač., Městské muzeum v Dobrušce, inv. č. 19 A 3942.

386. Věra Jičínská, *Židovský hřbitov*, 1955, uhel, papír, v. 580 mm, š. 860 mm, znač. vpravo dole V. Jičínská 55, GMU Hradec Králové, inv. č. K 95.

387. *Prameny: PNP, fond F. V. Mokrý: FVM-spolková činnost Aleš. SPOLKOVÉ VĚCI*, Seznam funkcionářů pro správní rok 1947 – 1948, 20. V. 1947. - *FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY*, Seznam řádných a mimořádných členů Pražského Alše ke dni 27. V. 1948. - *FVM-spolková koresp. Aleš. PRAŽSKÝ ALEŠ*, Výbor Pražského Alše, spolku výtvarných umělců v Praze pro správní rok 1948. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Kronika Spolku výtvarných umělců Aleš, odbočka v Praze, 1948. - *FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa*, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. - *FVM-korespondence-*

instituce. **ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY**, Plakát „Budujeme Křížany“. - **FVM-korespondence-instituce. SVAZ – VÝSTAVY**, Katalog galerie v domě Mikoláše Alše v Křížanech. - **FVM-korespondence-instituce. SVAZ – VÝSTAVY**, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zápis o výborové schůzi PA konané 23. 1. 1950. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zpráva tajemníka pro řádnou valnou hromadu dne 13. 3. 50. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zápis o valné hromadě spolku PRAŽSKÝ ALEŠ, konané dne 13. prosince 1951. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Pokus o zdůvodnění další existence spolků, 15. prosince 1951. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zápis o schůzi výboru S. V. U. Aleš dne 3. května 1954. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zápis o schůzi výboru S. V. U. Aleš dne 4. 2. 1956. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, III. beseda na verandě 16. ledna 1957. - **FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ**, SKUPINA „ALEŠ“ Svazu československých výtvarných umělců – Výstava v Hradci Králové v Domě umělců od 22. ledna do 12. února 1961 – Seznam vystavených věcí. - **FVM-korespondence-instituce. PŘIHLÁŠKY**, Přihláška děl Věry Jičínské k výstavě v Obecním domě v Praze, 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC**, SKUPINA SČSVU „ALEŠ“ vystavuje v ŽATCI – Seznam vystavených věcí. AMB, fond Brněnské umělecké spolky, R 39: KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka, Dopis Adolfa A. Zahela, 14. V. 1940. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Zápis výborové schůze konané dne 13. ledna 1941. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Protokol výborové schůze, konané dne 17. ledna 1941. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Výborová schůze, konaná dne 24. ledna 1941. - **VÝSTAVY 1941 – 1943. Odbočka**, novinové výstřižky z roku 1941. - **KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941**, Dopis Adolfa A. Zahela, 15. XII. 1941. - **VALNÉ HROMADY 1919 – 1950**, Jednatelská zpráva za uplynulé období 1942. Odbočka Praha. - **VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí**, novinové výstřižky z roku 1943. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Členská schůze Odbočky v Praze, konaná dne 21. ledna 1944. - **VÝSTAVY 1943 – 1946. Členská 1944**, novinové výstřižky z roku 1944. - **VALNÉ HROMADY 1919 – 1950**, Odbočka Praha. Jednatelská zpráva za uplynulé období 1944. - **KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Dopis SVU Aleš v Brně, 8. března 1948. NA, fond Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor: K 50. 1 kraj. Zápisy, Výbor IV. střediska. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Komise. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o ustavující konferenci IV. Pražského krajského střediska, 20. února 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Presenční listina konference IV. skup. dne 20. II. 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o svolané schůzi akce architektů v místnosti klubu umění a kultury v Mánesu dne 14. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Resoluce výboru IV. střediska SČSVU Aleš, 20. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska konané 26. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 5. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 12. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 19. března 51. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 2. dubna 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu o členské schůzi IV. střediska „Aleš“, konané 7. 1. 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Delegáti IV. střediska SČSVU pro celostátní konferenci SČSVU r. 1951. - **K 54. 1955**, Dopis Sociální komisi ÚSČSVU z 22. II. 1955.

388. Více Zlámalová 2002 (pozn. 352), s. 137 – 138.

389. NA, K 50. 1 kraj. Zápisy, Resoluce výboru IV. střediska SČSVU Aleš, 20. února 1951.

390. *Literatura*: Toman (pozn. 118), s. 124. - Ksv [Kateřina Svobodová], Mehl Jan, in: Anděla Horová (ed.), *Nová encyklopedie českého výtvarného umění. Dodatky*, Praha 1995, s. 496 - 497. - Alena Malá (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 2002 VIII*. Man – Miž, Ostrava 2002, s. 192. – Mehl Jan, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?x=0&y=0&Fprijmeni=mehl&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&Fmisto=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmistoumrti=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.

391. Štefan Zajíček, *Karol Molnár – maliarske dielo* (kat. výst.), Záhorská galéria v Senici 1991, nestr.

392. Například Čeněk Gardavský, *Skladatelé dneška*, Praha 1961. – Jaromír Podešva, *Současná hudba na západě*, Praha 1963. – Jiří Válek, *Co je to? 1. hudební leporelo*, Praha 1967.

393. Malá (pozn. 381).

394. Jan Mehl, *Studie draperie*, 1939?, tuš, kvaš, znač. vpravo dole Jan Mehl 1939, KGVU Zlín, inv. č. Gk-208.

395. V pravé dolní části díla je sice napsáno „Jan Mehl 1939“, ale ve změti čar a drobných kreseb není možné tento údaj zcela jednoznačně připsat draperiové studii.

396. Jan Mehl, *Zátiší*, 40. léta 20. století, kvaš, papír, v. 350 mm, š. 490 mm, znač. vpravo dole Jan Mehl, MU Olomouc, inv. č. K 15147.

397. Jan Mehl, *Zátiší*, 1952, olej, plátno, v. 60 cm, š. 80 cm, znač. vpravo dole Jan Mehl 1952, MU Olomouc, inv. č. O 724.

398. Jan Mehl, *Dětské hřiště*, 1953, olej, plátno, v. 116, 5 cm, š. 89, 5 cm, znač. vpravo dole štětcem Jan Mehl, MU Olomouc, inv. č. O 750.

399. Jan Mehl, *Podobizna paní V. M.*, 1955, olej, sololit, v. 100 cm, š. 73 cm, znač. vpravo nahoře Jan Mehl, MU Olomouc, inv. č. O 749.
400. Jan Mehl, *Krajina s vesnicí*, 1955, kvaš, papír, v. 423 mm, š. 494 mm, znač. tužkou vpravo dole Jan Mehl/1955, MG, inv. č. B 4489.
401. Jan Mehl, *U šicích stroje*, 1960, tempera, papír, v. 38 cm, š. 47 cm, znač. vpravo dole Jan Mehl, VČG, inv. č. O 129.
402. Například Vojtěch Sedláček, *Malý školák*, 1934, kvaš. Reprofoto: František Muzika, *Vojtěch Sedláček*, Praha 1940, obr. 15.
403. Jan Mehl, *V Křížanech*, 1961, olej, plátno, v. 60 cm, š. 80 cm, neznač., VČG, inv. č. O 165.
404. Josef Čapek, *Oheň*, 1939, olej, plátno, v. 50 cm, š. 65, 5 cm. Reprofoto: Vojtěch Lahoda, SVU Mánes a modernismus v letech 1939 – 1948, in: Marie Platovská – Rostislav Švácha, *Dějiny českého výtvarného umění V (1939 – 1958)*, Praha 2005, s. 132.
405. Jan Mehl, *Raymonda Dienová*, 1951. Reprofoto: Miroslav Míčko, Malířství na Výtvarné úrodě 1951, *Výtvarné umění II*, 1951 – 1952, s. 291. – Raymonda Dienová je hlavní postava symfonické básně hudebního skladatele Ludvíka Poděště (1921 – 1968), která vznikla na motivy děl Leoše Janáčka. Ludvík Binovský, Ludvík Poděšť, http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=5683, vyhledáno 19. 4. 2011.
406. Miroslav Míčko, Malířství na Výtvarné úrodě 1951, *Výtvarné umění II*, 1951 – 1952, s. 292 – 293.
407. Obrazy na členské výstavě IV. krajského střediska ÚSČSVU, *Výtvarná práce III*, 1953, č. 9, 18. února.
408. Ibidem.
409. Ibidem.
410. *Prameny: PNP, fond F. V. Mokry: FVM-spolková činnost Aleš. SPOLKOVÉ VĚCI*, Zvolení funkcionáři pro správní rok 1947 – 1948, 20. V. 1947. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Seznam přítomných na ustavující schůzi Pražského Alše, 11. února 1948. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Kronika Spolku výtvarných umělců Aleš, Odbočka v Praze. - *FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa*, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. - *FVM-spolková koresp. Aleš. PRAŽSKÝ ALEŠ*, Výbor Pražského Alše, spolku výtvarných umělců v Praze pro správní rok 1948. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Zpráva tajemníka pro řádnou valnou hromadu dne 13. 3. 50. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Zápis o výborové schůzi PA konané 23. 1. 1950. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Zápis o valné hromadě spolku PRAŽSKÝ ALEŠ, konané dne 13. prosince 1951. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb*, Pokus o zdůvodnění další existence spolků, 15. prosince 1951. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Zpráva jednatelova SVU PRAŽSKÝ ALEŠ s. Václava Vrbského za rok 1952. - *FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY*, Příloha A. Seznam popisných čísel v Křížanech. - *FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY*, III. beseda na verandě 16. ledna 1957. - *FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa*, Adresy členů Tvůrčí skupiny SČSVU „Aleš“, 31. 12. 1961. - *FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa*, Seznam členů, nedat. *AMB, fond Brněnské umělecké spolky, R 39: KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka*, Dopis Adolfa A. Zahela, 18. V. 1940. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941*, Dopis Václava Treila, 3. června 1941. - *VÝSTAVY 1941 – 1943. Odbočka*, novinové výstřižky z roku 1941. - *VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí*, novinové výstřižky z roku 1943. - *VÝSTAVY 1943 – 1946. Členská 1944*, novinové výstřižky z roku 1944. - *ARCHIV KPU. Protokol*, Členská schůze Odbočky v Praze, konaná dne 21. ledna 1944. - *VALNÉ HROMADY 1919 – 1950*, Odbočka Praha. Jednatelská zpráva za uplynulé období 1944. - *ARCHIV KPU. Protokol*, Zápis z členské schůze S.V.U. Aleš, odbočka v Praze, konané 3. IV. 1946. *Soka Liberec, fond Kulturní družstvo Křížany, Pamětní kniha Domu Mikoláše Alše a Místního musea v Křížanech*, s. 9. *NA, fon Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor: K 50. 1 kraj. Zápisy*, Člen výboru. - *K 50. 1 kraj. Zápisy*, Komise. - *K 50. 1 kraj. Zápisy*, Zápis o dílčí konferenci IV. skupiny Pražského střediska ... 20. února 1950. - *K 50. 1 kraj. Zápisy*, Zápis o ustavující schůzi výboru IV. skupiny Pražského krajského střediska, 20. února 1950. - *K 50. 1 kraj. Zápisy*, Presenční listina konference IV. skup. dne 20. II. 1950. - *K 50. 1 kraj. Zápisy*, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 26. února 1951. - *K 50. 1 kraj. Zápisy*, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 5. března 51. - *K 50. 1 kraj. Zápisy*, Resoluce Výboru IV. střediska SČSVU z 20. února 1951. - *K 50. 1 kraj. Zápisy*, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 12. března 1951. - *K 50. 1 kraj. Zápisy*, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska Aleš konané 19. března 51. - *K 54. 1951*, Dopis Ed. Hrdina Svazu čs. výt. umělců, 15. listopadu 1951. - *K 54. 1951*, Malíři. - *K 50. 1 kraj. Zápisy*, Delegáti IV. střediska SČSVU pro celostátní konferenci SČSVU r. 1951. - *K 50. 1 kraj. Zápisy*, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska „Aleš“ konané 14. ledna 1952. - *K 50. 1 kraj. Zápisy*, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska Aleš konané 11. II. 1952- *K 50. 1 kraj. Zápisy*, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska Aleš konané 18. II.

1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Oběžník č. 27, 26. února 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska Aleš konané 2. 6. 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu členské schůze IV. střediska konané 4. III. 1952. - **K 54. 1955**, Dopis Sociální komisi ÚSČSVU, 22. II. 1955 – Mehl Jan.
- 411.** PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY, Zpráva jednatele SVU PRAŽSKÝ ALEŠ s. Václava Vrbského za rok 1952.
- 412.** NA, K 54. 1955, Dopis Sociální komisi ÚSČSVU, 22. II. 1955 – Mehl Jan.
- 413.** Tuto formu jeho jména bychom mohly najít například v seznamu členů výboru z roku 1947 nebo v zápisu o valné hromadě z roku 1951. PNP, FVM-spolková činnost Aleš. SPOLKOVÉ VĚCI, Zvolení funkcionáři pro správní rok 1947-1948, 20. V. 1947. – PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY, Zápis o valné hromadě spolku Pražský Aleš, konané 13. prosince 1951.
- 414.** Kapitola 11. Nástin života, tvorby a účasti na spolkovém životě několika dalších autorů.
- 415.** *Prameny a literatura*: Rodinná pozůstalost Vladka Antuška v Praze. - *Výstava obrazů z Táborska a jižních Čech Vladka Antuška* (kat. výst.), Akademický spolek Štítný v Táboře 1937. - *Výstava výtvarných umělců Benešovska* (kat. výst.), Šímová výstavní síň v Benešově 1946. - *Výstava obrazů a kreseb Ladislava Šímy a Vladka Antuška* (kat. výst.), Šímová výstavní síň v Benešově 1948. - *Výstava obrazů Vladka Antuška* (kat. výst.), Šímová výstavní síň v Benešově 1949. - *Výstava obrazů akademických malířů Vladka Antuška a Václava Pavlíka* (kat. výst.), Šímová výstavní síň v Benešově 1951. - *Výstava radostných obrazů malířů Benešovska: Antušek, Šíma, Pavlík* (kat. výst.), Šímová výstavní síň v Benešově 1953. - *Obrazy Vladka Antuška* (kat. výst.), Benešov 1957. – Toman (pozn. 90), s. 24. – Malý (pozn. 90), s. 107. - Filip Kareta, O mém pradědečkovi, http://www.seniortip.cz/?module=article&id_article=1380, vyhledáno 26. 7. 2010. – Antušek Vladimír, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=detail&i=&Fmistoumrti=&Fprijmeni=antu%C5%A1ek&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.
- 416.** O koho přesně jde, se mi nepodařilo zjistit.
- 417.** Kareta (pozn. 415).
- 418.** Ibidem.
- 419.** Benešov, ulice Antušкова.
- 420.** *Rodné město v obrazech Vladka Antuška 1956 - 1959* (kat. výst.), Šímová výstavní síň v Benešově 1959, nestr.
- 421.** Vladěk Antušek, *Benešovské masné krámky*, nedat. (mezi 1956 – 1959). Reprofoto: *Rodné město v obrazech Vladka Antuška 1956 - 1959* (kat. výst.), Šímová výstavní síň v Benešově 1959, nestr.
- 422.** Vladěk Antušek, *Piaristická kolej*, nedat. (mezi 1956 – 1959). Reprofoto: *Rodné město v obrazech Vladka Antuška 1956 - 1959* (kat. výst.), Šímová výstavní síň v Benešově 1959, nestr.
- 423.** Maurice Utrillo, *Place du Tertre*, 1911 – 1912, v. 50 cm, š. 73 cm, Tate Gallery, Londýn. Reprofoto: Dino Fabbri, *Maurice Utrillo*, Milano 1964, obr. IX. - Karel Holan, *Karlov*, 1932, olej, plátno, v. 79 cm, š. 100 cm. Reprofoto: Jiří Šmíd, *Karel Holan*, Praha 1984, obr. 69.
- 424.** Vladěk Antušek, *Za Benešovem*, 1959, tempera (?), v. 60 cm, š. 81 cm, neznač., Rodinná pozůstalost Vladka Antuška v Praze.
- 425.** Vladěk Antušek, (*Slunečnice*), nedat., tempera (?), v. 67 cm, š. 79 cm, znač. vpravo dole Vladěk Antušek, Rodinná pozůstalost Vladka Antuška v Praze.
- 426.** Vladěk Antušek, *Středočeská krajina*, 1965, nezjištěno, v. 72 cm, š. 96 cm, neznač., Rodinná pozůstalost Vladka Antuška v Praze.
- 427.** Antonín Slavíček, *Pohorská vesnice (Mysletice u Hostišova)*, 1902, olej, plátno, v. 114 cm, š. 136 cm, NG. Reprofoto: Roman Prahel, Marie Rakušanová, Karel Srp, Petr Wittlich, *Antonín Slavíček (1870 – 1910)* (kat. výst.), Galerie hlavního města Prahy 2004, s. 80.
- 428.** Vladěk Antušek, (*Jarní krajina*), nedat., nezjištěno, v. 71 cm, š. 92 cm, znač. vpravo dole Antušek, Rodinná pozůstalost Vladka Antuška v Praze. - Vladěk Antušek, (*Jarní krajina se stromy*), nedat., nezjištěno, v. 57 cm, š. 67 cm, neznač., Rodinná pozůstalost Vladka Antuška v Praze. - Vladěk Antušek, (*Krajina*), nedat., nezjištěno, v. 42, 5 cm, š. 78 cm, znač. vpravo dole Antušek, Rodinná pozůstalost Vladka Antuška v Praze. - Vladěk Antušek, (*Krajina a cestou a alejí*), nedat., tempera (?), v. 72 cm, š. 95 cm, znač. vpravo dole Antušek, Rodinná pozůstalost Vladka Antuška v Praze.
- 429.** Vladěk Antušek, *Na Hlinánkách*, nedat., nezjištěno, v. 45 cm, š. 55 cm, znač. vpravo dole Antušek, Rodinná pozůstalost Vladka Antuška v Praze.
- 430.** Vladěk Antušek, (*Krajina s cestou a stromem*), nedat., pastel, v. 52 cm, š. 63 cm, znač. vlevo dole Antušek, Rodinná pozůstalost Vladka Antuška v Praze.

431. Ibidem.

432. Otakar Kubín se několikrát vyjadřoval také k Antuškově tvorbě. V jednom z dopisů mu například píše: „Vaše místo v českém krajinářství je přesně vyhrazené, Vaše dílo je osobní, jak pojetím, tak po stránce technické. ... jste upřímný a to je záruka dobré věci a podmínka úspěchu.“ Rodinná pozůstalost Vladka Antuška v Praze, kniha *Vladěk Antušek, Dopis z 3. 8. 1954.* - Jindy se vyjádřil, že „Antuškově dílo vzniklo mimo hluk, křik a tlačeni, v jeho kraji. Bez stop manýrismu a strojenosti, je diskrétně poetické, je znakem kultivovanosti, o čemž nás přesvědčuje jeho barva, naprostá rovnováha tónů teplých a studených. Jeho provedení je stejně upřímné: bohatý dotyk štětce, jednou přesný a pak zas měkký nebo široký, a opět jemný, vše rozumně sloučeno v lahodný celek, bez siláckých efektů. Tento partyzán ranní hodiny ví dobře, že jen v upřímném vyjádření sebe sama je umělcova záchrana před zapomenutím, a že tak křik po „pokrokovém“ umění jde do prázdna, protože umění je jen jedno.“ Kareta (pozn. 415).

433. Například Johann Rudolf Wyss, *Švýcarský Robinson*, Nakladatelství Josef Lukasík, Ostrava – Praha 1947.

434. Rodinná pozůstalost Vladka Antuška v Praze.

435. PNP, fond F. V. Mokry: **FVM-korespondence-instituce. ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY**, Seznam řádných a mimořádných členů Pražského Alše ke dni 27. V. 1948. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Pokus o zdůvodnění další existence spolků, 15. prosince 1951. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, III. beseda na verandě 16. ledna 1957. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, Sdělení mimopražským členům, kteří se nemohli zúčastnit posledních besed ALŠE, 13. února 1957. **AMB**, fond Brněnské umělecké spolky, R 39: **ARCHIV KPU. Protokol**, členská schůze Odbočky v Praze, konaná dne 21. ledna 1944. – **VÝSTAVY 1943 – 1946. Členská 1944**, Novinové výstřižky z roku 1944. - **VALNÉ HROMADY 1919 – 1950**, Odbočka Praha. Jednatelská zpráva za uplynulé období 1944. **NA**, fond Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor: **K 52. ČBV**, Seznam členů. Ke dni 16. VI. 1947.

436. Soupis výstav (text. příloha).

437. PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb, Pokus o zdůvodnění další existence spolků, 15. prosince 1951.

438. *Literatura*: Toman (pozn. 90), s. 150. – Malý (pozn. 90), s. 48. - Ak. mal. Čížek Bohumil, <http://www.sca-art.cz/artists/list/890.htm>, vyhledáno 10. 9. 2010. – Čížek Bohuš, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?i=5&Fmistoumrti=&Fprijmeni=%C4%8D%C3%AD%C5%BEek&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.

439. Ak. mal. Čížek Bohumil, <http://www.sca-art.cz/artists/list/890.htm>, vyhledáno 10. 9. 2010.

440. Bohumil Čížek, *Slunečný den*, 1941, olej, plátno, v. 50 cm, š. 75 cm, znač. vlevo dole Čížek 41, MU Olomouc, inv. č. O 680.

441. Bohumil Čížek, *Lot s dcerami*, 1944, litografie (dvoubarevná), papír, vd. 295 mm, šd. 160 mm, v. 425 mm, š. 270 mm, znač. vlevo nahoře v obr. grafiky Čížek 44, vpravo dole tužkou Čížek 44, MU Olomouc, inv. č. G 13231.

442. Například Jan Zrzavý, *Noli me tangere*, 1915, soukromá sbírka nebo *Nalezení Mojžíše*, 1919, Západočeská galerie v Plzni.

443. Bohumil Čížek, *Žena*, 1945, suchá jehla, papír, vd. 75 mm, šd. 114 mm, v. 94 mm, š. 250 mm, znač. v tisku vpravo dole ČB, pod tiskem tužkou vpravo BČížek 45, SGVU Litoměřice, inv. č. 1851.

444. Bohumil Čížek, *Stavba socialismu*, 1952, olej, plátno, v. 64 cm, š. 85 cm, znač. vlevo dole štětce Čížek 52, MU Olomouc, inv. č. O 923.

445. František Bílek, *Stavba Slapské přehrady*, 1958, olej, plátno, v. 122 cm, š. 140 cm, Muzeum dělnického hnutí v Praze. Reprofoto: Tereza Petišková, *Oficiální umění padesátých let*, in: Marie Platovská – Rostislav Švácha, *Dějiny českého výtvarného umění V (1939 – 1958)*, Praha 2005, s. 367.

446. Bohumil Čížek, *Pod Spiritkou*, 1954, olej, plátno, v. 42 cm, š. 61 cm, znač. vpravo dole Čížek 54, MU Olomouc, inv. č. O 778.

447. Oldřich Blažíček, *Lom u vsí*, 1936, olej, plátno, v. 50 cm, š. 70 cm, soukromá sbírka. Reprofoto: Olga Macková, *Oldřich Blažíček*, Praha 1990.

448. Bohumil Čížek, *Portrét starého muže*, nedat., olej, plátno, v. 50,5 cm, š. 61,5 cm, znač. vpravo dole tužkou Čížek, *SGVU*, inv. č. O 80.

449. Bohumil Čížek, *Silnice*, kolem 1960, akvarel, pastel, papír, v. 470 mm, š. 605 mm, znač. vlevo dole tuší Čížek, *GVU Ostrava*, inv. č. Gr 7605. – Vojtěch Sedláček, *Na dvoře*, 1931, NG (pozn. 287) [106].

450. Bohumil Čížek, *Továrnička I*, tempera, papír, v. 35 cm, š. 42 cm, znač. vlevo dole od středu štětce bíle Čížek 63, vpravo pod obr. tužkou *Továrnička I 20x38*, *SGVU Litoměřice*, inv. č. O 386.

451. Bohumil Čížek, *Domky za zrcadlem*, 1963, uhel, kvaš, (kolorovaný monotyp), v. 345 mm, š. 420 mm, znač. vpravo dole Čížek 63, KGVU Zlín, inv. č. Gk-1588.
452. Bohumil Čížek, *Sázava*, 1978, olej, plátno, v. 73 cm, š. 110 cm, znač. vpravo dole B. Čížek 78, VČG, inv. č. O 1871.
453. Bohumil Čížek, *Šumavský podzim*, nedat., olej, plátno, v. 73 cm, š. 116 cm, znač. vpravo dole B. Čížek, VČG, inv. č. O 1870.
454. *Prameny: AMB, fond Brněnské umělecké spolky, R 39: VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí*, Novinové výstřižky z roku 1943. – **VALNÉ HROMADY 1919 – 1950**, Odbočka Praha. Jednatelská zpráva za uplynulé období 1944.
455. *III. dílčí výstava Spolku výtvarných umělců Aleš – Odbočka Praha*, Brno, Pávilon Aleš, Raduitovo náměstí, 23. květen – 20. červen 1943. Soupis výstav (text. příloha). - Kritikou byl ale poměrně dobře hodnocen: Kultura. Třetí díl výstavy Aleše, *Moravské noviny* 96, 1943, č. 131, 31. 5., nestr. „*Obrazy B. Čížka prozrazují vliv Greca. Čížek usiluje o dosažení výtvarného účinku kontrastem světla a stínů a formovou zkratkou. Dosáhl slušných výsledků.*“
456. V roce 1941 se měl účastnit výstavy moravských členů a mimobrněnských hostů spolku Aleš v Pavilonu Aleše v Brně, v roce 1942 pak výstavy členů Skupiny olomouckých výtvarníků a S.V.U. Aleš v Kiosku v Brně a o rok později členské výstavy obrazů a soch S.V.U. Aleš v Rakovníku. Ak. mal. Čížek Bohumil, <http://www.sca-art.cz/artists/list/890.htm>, vyhledáno 10. 9. 2011.
457. AMB, fond Brněnské umělecké spolky, R 39, Karton *Valné hromady ALŠE 1919 – 50 a doklady o zrušení*, Odbočka Praha. Jednatelská zpráva za uplynulé období 1944.
458. *Literatura: Toman (pozn. 90), s. 317. – Malý (pozn. 223), s. 120. – Hejl Alois*, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=detail&i=2&Fmistoumrti=&Fprijmeni=hejl&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.
459. Alois Hejl, *Hlava vojáka*, 1938, akvarel, papír, vr. 34 cm, šr. 28 cm, v. 12, 8 cm, š. 12, 3 cm, znač. vpravo dole Hejl 38, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04029.
460. Alois Hejl, *Starý lom*, (1938) ?, olej, lepenka, v.21,6 cm, s.34,5 cm, znač. vpravo dole Hejl A., GASK, inv. č. O 1174.
461. Alois Hejl, *Pieta*, 1941, kolorovaná tužka, vr. 38 cm, šr. 34 cm, v. 14 cm, š. 19, 5 cm, znač. Hejl 41 Nové Hvězdaltice září, dole text: Památce p. Krečmara popraveného nacisty v Brně v Kounic. koleji, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04016. - Alois Hejl, *Pieta I*, 1942, tuš, papír, vr. 38 cm, šr. 29 cm, v. 14 cm, š. 14 cm, znač. vlevo dole Hejl 42, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04045.
462. Alois Hejl, *Kain a Abel*, 1944, olej, v. 24 cm, š. 43 cm, znač. vpravo dole Hejl 44, VČG, inv. č. O 1050.
463. Alois Hejl, *Don Quichot*, 1942, olej, lepenka, v. 20, 5 cm, š. 28, 5 cm, znač. vpravo dole Hejl 42, MMB, inv. č. 63.514.
464. Cyprián Majerník, *Jízdní hlídka*, 1943, olej, plátno, v. 54 cm, š. 65 cm, GUV Ostrava. Reprofoto: Vojtěch Lahoda, *Moderní umění a cenzura v letech protektorátu*, in: Marie Platovská – Rostislav Švácha, *Dějiny českého výtvarného umění V (1939 – 1958)*, Praha 2005, s. 126.
465. Alois Hejl, *Beskydy II*, 1942, akvarel, papír, v. 27 cm, š. 41 cm, znač. vlevo dole Beskydy 1942, vpravo dole perem Hejl 42, SGVU, inv. č. R 555.
466. Jaroslav Bránský, *Před sto lety se narodil malíř Alois Hejl*, <http://www.regionpress.cz/Pred-sto-lety-se-narodil-malir-Alois-Hejl-id-4695.aspx>, vyhledáno 16. 4. 2011.
467. Alois Hejl, *Raněná krása I.*, 1944, tužka papír, vr. 28 cm, šr. 34 cm, v. 13 cm, š. 17, 5 cm, znač. vlevo dole Hejl 44 Praha 19/IX., OÚ Sudice, inv. č. UDP 04038.
468. Alois Hejl, *V chudobinci*, 1944, tuš, papír, vr. 40 cm, šr. 30 cm, v. 24, 2 cm, š. 19, 7 cm, znač. vlevo dole Hejl 44, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04020. - Alois Hejl, *Nezaměstnaný*, 1949, tužka, papír, vr. 30 cm, š. 22 cm, v. 12, 4 cm, š. 9 cm, znač. vlevo dole Hejl 42, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04043.
469. Alois Hejl, *Záhořovo lože*, 1945, tužka, papír, vr. 35 cm, šr. 27 cm, v. 18, 5 cm, š. 16 cm, znač. vlevo dole Erben Záhořovo lože, vpravo dole Hejl 45, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04026.
470. Alois Hejl, *Fašismus*, 1946, tužka, papír, vr. 34 cm, šr. 28 cm, v. 12, 8 cm, š. 10, 5 cm, znač. vlevo dole Hejl 46 5/l., OÚ Sudice, inv. č. UDP 04041.
471. Alois Hejl, *Boj o duši (Idealismus)*, 1952, tužka, tuš, papír, vr. 28 cm, šr. 34 cm, v. 12 cm, š. 19, 5 cm, znač. vlevo dole Idealismus, vpravo dole Hejl 52, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04044.
472. Alois Hejl, *Lipany*, 1954, lavírovaná perokresba, vr. 38 cm, šr. 29 cm, v. 9 cm, š. 12, 7 cm, znač. vlevo dole Hejl 54, vpravo dole Lipany, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04013.
473. Alois Hejl, *Jesuité*, 1955, uhel, papír, v.25 cm, s.19,5 cm, znač. vpravo dole uhlem Hejl 55, tužkou Jesuité, SGVU, inv. č. R 118.

- 474.** Alois Hejl, *Hirošima*, 1956, akvarel, papír, vr. 40 cm, šr. 30 cm, v. 20 cm, š. 14, 5 cm, znač. vlevo dole Hejl 56, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04040.
- 475.** Alois Hejl, *Záhumenek*, 1970, olej, lepenka, v. 24, 5 cm, š. 42 cm, znač. vpravo dole Hejl 70, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04005.
- 476.** Alois Hejl, *Návrat*, 1972, olej, v. 24, 5 cm, š. 47, 5 cm, znač. vpravo dole Hejl 72, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04006.
- 477.** *Prameny: PNP, fond F. V. Mokřý: FVM-spolková činnost Aleš. SPOLKOVÉ VĚCI*, Funkcionáři pro správní rok 1947 – 48, 20. V. 1947. *FVM-spolková koresp. Aleš. PRAŽSKÝ ALEŠ*, Výbor pro správní rok 1948. - *FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KRÍŽANY*, Seznam řádných a mimořádných členů Pražského Alše /ke dni 27. V. 1948/. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Zpráva jednatele PA Václava Vrbského pro valnou hromadu 1. IV. 1949. - *FVM-korespondence-institute. SVAZ – VÝSTAVY*, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. - *FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa*, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Zápis o výborové schůzi PA konané 23. 1. 1950. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Zpráva tajemníka. Pro řádnou valnou hromadu dne 13. III. 50. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Zápis o valné hromadě spolku Pražský Aleš, konané dne 13. prosince 1951. - *FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa*, Dopis Aloise Hejla z 29. června 1955. *AMB, fond Brněnské umělecké spolky, R 39: VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí*, Novinové výstřižky z roku 1943. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Členská schůze Odbočky v Praze, konaná dne 21. ledna 1944. - **VÝSTAVY 1943 – 1946. Členská 1944**, Novinové výstřižky z roku 1944. - **VALNÉ HROMADY 1919 – 1950**, Odbočka Praha. Jednatelská zpráva za uplynulé období 1944. - **ARCHIV KPU. Protokol**, Zápis z členské schůze S.V.U. Aleš, odbočka v Praze, konané 3. IV. 1946. *ŠokA Liberec, fond Kulturní družstvo Křížany, Pamětní kniha Domu Mikoláše Alše a Místního musea v Křížanech*, s. 9. *NA, fond Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor: K 52. ČBV*, Dopis Českému bloku výtvarníků v Praze, 4. června 1947. - **K 52. ČBV**, Seznam členů. Ke dni 16. VI. 1947. - **K 52. ČBV**, Seznam členstva, 15. října 1947. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o dílčí konferenci IV. skupiny Pražského střediska krajského Svazu československých výtvarníků, 20. února 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o ustavující schůzi výboru IV. skupiny Pražského krajského střediska, 20. února 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Presenční listina konference IV. skup. dne 20. II. 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Dopis IV. skupiny pražského krajského střediska Svazu čl. výt. umělců v Praze, 8. března 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výbor IV. střediska. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Komise. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Protokol sepsaný 9. února 1951 o zasedání poroty o přijímání uchazečů o členství do SČSVU. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 19. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Resoluce výboru IV. střediska ze dne 20. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 26. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 5. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 12. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 19. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 27. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 2. dubna 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Protokol sepsaný dne 3. května 1951 o zasedání poroty pro přijímání uchazečů o členství do SČSVU. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Protokol o komisi pro přij. nových členů do SČSVU dne 12. listopadu 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Protokol o komisi pro přij. nových členů (prům. výtvarníků) do SČSVU dne 13. listopadu 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Delegáti SČSVU pro celostátní konferenci SČSVU r. 1951.
- 478.** Dle výstavního katalogu 1949, s. 8 již od roku 1939. Soupis výstav (text. příloha). - Kultura. Třetí díl výstavy Alše, *Moravské noviny* 96, 1943, č. 131, 31. 5., nestr. „A. Hejl, inspirovaný Zrzavým a italskými primitivy, vystavuje čtyři menší obrazy, prozrazující poctivé hledání vlastního výrazu.“
- 479.** „A. Hejl a J. Mehl, členové pražského odboru SVU Aleš, vystavují společně v síni Sdružení olomouckých výtvarníků. ... Alois Hejl námětově těží nejvíce z bible, jejímž osvědčeným tematům vtiskuje rysy osobité, v tendencích soudobého malířství. Vyhnětenost své hladké, podrobně popisné malby dovede odhmotnit a povznést do vyšších poloh přízvukem nadskutečna a důmyslně nepřírozenou barvou, která příslušně splňuje své poslání, úděsně ponurým účinem, mystickou působivostí neb plamennou fantastičností (při motivu ohnivých ořů).“ *Dva mladí malíři, Polední list, Praha, 1944, 1. IV.* (převzato z AMB, VÝSTAVY 1943 – 1946. Členská 1944, Novinové výstřižky z roku 1944.)
- 480.** PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa, Dopis Aloise Hejla z 29. června 1955.
- 481.** Kavčáková (pozn. 6).
- 482.** Ibidem, s. 22.
- 483.** Ibidem.

484. „Spolu se studenty a zároveň přáteli Jaroslavem Riedlem, Karlem Tondlem, Vojtěchem Sedláčkem, Josefem Šimou, Františkem Podešvou, Karlem Troníčkem, Miroslavem Hégreem, Janem Rambouskem, Martinem Salcmanem a Václavem Živcem patřil na Akademii do tzv. Preislerovy jedenáctky, jejíž členové sehráli výraznou roli v obrození spolkové činnosti pražského Výtvarného odboru Umělecké besedy ve dvacátých letech 20. století.“ Ibidem, s. 24. – Mokrý jako mimořádný student navštěvoval také přednášky z dějin umění, filozofie a pedagogické psychologie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy a na pražské technice si doplňoval vzdělání o deskriptivní geometrii, jejíž zvládnutí bylo nutné ke zkouškám z učitelské způsobilosti potřebným k tomu, aby se mohl věnovat povolání středoškolského profesora kreslení. Ibidem.
485. Ibidem, s. 23.
486. Ibidem, s. 27.
487. „Tím sedmiletý problematický vzájemný vztah vyústil v ještě problematictější sedmileté manželství, v němž ani jeden z manželů nenašel potřebné klidné zázemí.“ Ibidem, s. 29.
488. Narodilo se jim jediné dítě, dcera Dara, která ale v dětství prodělala oční operaci, po níž zůstala téměř slepá. Ibidem, s. 32.
489. „Zvláště od roku 1935, kdy se po nástupu fašismu v Německu zvyšovalo napětí v Evropě, dostávala tvorba Mokrého vlastenecký podtext, malíř se obracel k jistotám kraje svých předků, k jižním Čechám.“ Ibidem, s. 34.
490. Ibidem, s. 35.
491. „Na ústavu výtvarné výchovy měli získávat vzdělání učitelé výtvarné výchovy od mateřských škol až po profesuru škol třetího stupně. ... Vydrova koncepce olomouckého ústavu výtvarné výchovy“ v sobě odrážela „zkušenosti z jeho vedení uměleckořemeslných škol v Bratislavě a Brně a mnohaleté sympatie k metodám Bauhausu“ Ibidem, s. 36.
492. Ibidem, s. 40.
493. PNP, fond F. V. Mokrý: **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Seznam přítomných na ustavující schůzi Pražského Alše, konané 11. února 1948. - **FVM-spolková koresp. Aleš. PRAŽSKÝ ALEŠ**, Výbor Pražského Alše pro správní rok 1948, 11. února 1948. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Programový proslov nově zvoleného předsedy Pražského Alše. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Kronika Spolku výtvarných umělců Aleš, odbočka v Praze, čtená na schůzi Pražského Alše dne 10. března 1948. - **FVM-korespondence-instituce. ODLOŽENÉ – KRÍŽANY**, Seznam řádných a mimořádných členů Pražského Alše ke dni 27. V. 1948. - **FVM-spolková koresp. Aleš. PRAŽSKÝ ALEŠ**, Usnesení o vkladu vlastnického práva k nemovitostem v Křížanech, 6. října 1948. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zhodnocení správního roku 1948. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zpráva jednatele PA Václava Vrbského pro valnou hromadu 1. IV. 1949. - **FVM-korespondence-instituce. SVAZ – VÝSTAVY**, Katalog Galerie v domě Mikoláše Alše v Křížanech. - **FVM-spolková koresp. Aleš. PRAŽSKÝ ALEŠ**, Pětiletý plán Pražského Alše spolku výtvarných umělců v Praze, leden 1949. - **FVM-korespondence-instituce. SVAZ – VÝSTAVY**, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Vstupní programová řeč F. V. Mokrého pro správní rok 1949-50. - **FVM-korespondence-instituce. ODLOŽENÉ – KRÍŽANY**, Budujeme Křížany. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zápis o výborové schůzi PA konané 23. 1. 1950. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zhodnocení správního roku 1949 – 1950, 13. března 1950. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zpráva tajemníka pro řádnou valnou hromadu dne 13. III. 50. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zápis o první schůzi předsedů spolků ve věci jejich další existence, 17. listopadu 1951. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zahajovací projev předsedy SVU P. A. na valné hromadě dne 13. prosince 1951. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zpráva jednatele SVU Pražský Aleš Václava Vrbského pro valnou hromadu 13. XII. 1951. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zápis o valné hromadě spolku Pražský Aleš, konané dne 13. prosince 1951. - **FVM-korespondence-instituce. ODLOŽENÉ – KRÍŽANY**, Dopis Malíři Ad. A. Zahelovi v Křížanech, 19. září 1952. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zahajovací proslov předsedy spolku při valné hromadě dne 8. prosince 1952. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zpráva jednatele SVU Pražský Aleš s. Václava Vrbského za rok 1952, 8. prosince 1952. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zápis o schůzi výboru S. V. U. Aleš dne 3. května 1954. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Dopis Soudruhu Janu Kurákovi, 14. září 1955. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zápis o schůzi výboru S. V. U. Aleš dne 4. 2. 1956. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Dopis Odboru pro vnitřní věci rady Ústředního národního výboru hlav. města Prahy, 3. 3. 1956. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Zápis sepsaný dne 7. března 1956. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Dodatečné předání listinného materiálu bývalého Spolku výtvarných umělců Pražský Aleš, 12. března 1956. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zápis o událostech v roce 1956, 17. října 1956. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Dopis Generálnímu prokurátoru, 27. října 1956. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, III. beseda na verandě 16. ledna 1957. - **FVM-spolková**

činnost-Aleš. ALEŠb, Dopis Ideové tvůrčí skupiny Aleš Ústřednímu výboru Svazu československých výtvarných umělců, 7. února 1957. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, Sdělení mimopražským členům, 13. února 1957. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Dopis Výstavnímu ústředí Svazu československých výtvarných umělců, 30. září 1957. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, Svolání besedy členů Alše, 23. listopadu 1956. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Stručný zápis o schůzi vedoucích tvůrčích skupin, konané dne 11. prosince 1957. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Dopis Ústřednímu výboru Svazu československých výtvarných umělců, 10. ledna 1958. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Aktiv funkcionářů výtvarnických organizací, 7. března 1958. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Aleš 1960, 22. května 1960. - **FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ**, Dopis Krajské pobočce Svazu čl. výtvarných umělců, 9. ledna 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ**, Skupina SČSVU „Aleš“ v Hradci Králové. Seznam vystavených věcí. - **FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC**, Dopis Františka Rady F. V. Mokrému, 23. 1. 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC**, Dopis Závodnímu klubu Jitřenka n. p. Šroubárny k rukám s. Zdeňka Setničky, 24. ledna 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC**, Dopis Františku Radovi do Žatce, 25. ledna 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC**, Dopis Františku Radovi, 4. února 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ**, Dopis Soudruhu Dr. Františku Proboštovi, tajemníku Krajské pobočky Svazu čl. výtvarných umělců, 4. února 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ**, Dopis Soudruhu Dr. Františku Proboštovi, tajemníku Krajské pobočky Svazu čl. výtvarných umělců, 10. února 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC**, Skupina SČSVU „ALEŠ“ vystavuje v Žatci. Seznam vystavených věcí. - **FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ**, Úvodní slovo F. V. Mokrého při zahájení výstavy v Hradci Králové v roce 1961. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Zápis o besedě dne 21. března 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ**, Dopis Českému fondu výtvarných umění, 6. dubna 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ**, Dopis Krajské pobočce Svazu čl. výtvarných umělců, 26. června 1961. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, Beseda Alše 20. listopadu 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Tvůrčí skupina SČSVU ALEŠ. Seznam členů, 31. 12. 1961. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Zápis za schůzí od 8. ledna 1962 do 13. května 1963. **FVM-spolková činnost-Aleš. ODLOŽENÁ KORESPONDENCE**, Dopis Františka Podešvy F. V. Mokrému, 6. 3. 62. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ODLOŽENÁ KORESPONDENCE**, Dopis Františku Podešvovi, 30. března 1962. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ODLOŽENÁ KORESPONDENCE**, Dopis Františku Radovi, 31. března 1962. - **FVM-spolková činnost Aleš. VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ**, Dopis Soudružské správě Muzea ve Valašském Meziříčí, 31. března 1962. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, Skupina Aleš. Beseda dne 16. dubna 1962. - **FVM-spolková činnost Aleš. VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ**, Přihlášky k výstavě ve Valašském Meziříčí, duben a červen 1962. - **FVM-spolková činnost Aleš. 16 FOTO**, Dopis Krajské organizaci Svazu čl. výtvarných umělců v Praze, 15. května 1962. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Zápis o besedě „Alše“ ... dne 11. června 1962. - **FVM-spolková činnost Aleš. VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ**, Dopis Jiřímu Kodymovi, 17. června 1962. - **FVM-spolková činnost Aleš. VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ**, Dopis ředitelce Muzea ve Valašském Meziříčí, 18. června 1962. - **FVM-spolková činnost Aleš. VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ**, Dopis Ředitelství Okresního Muzea ve Valašském Meziříčí, 14. září 1962. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Tvůrčí skupina Aleš. Seznam členů podle dnešního stavu, 10. prosince 1963. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Program „Alše“, 28. dubna 1964. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Stanovisko k otázce postavení a činnosti tvůrčích skupin ve struktuře Svazu, 28. dubna 1964. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Dopisy členům o obnovení spolku. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Stručný nástin programu tvůrčí skupiny. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Dopis Emanuelu Prylovi, 5. května 1968. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Dopis Václavu (Vrbskému?), 8. května 1968. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Dopis Františka Motyčky F. V. Mokrému, 8. 5. 68. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Dopis Jiřímu Kodymovi, 30. června 1968. **AMB, fond Brněnské umělecké spolky, R 39: KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Protokol sepsaný dne 6. května (1946) s proponenty spolku „Spolek výtvarných umělců Aleš – Praha“. - **KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Opis protokolu, sepsaný dne 22. května 1946 s akad. malířem, profesorem Františkem Mokřým. - **KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Dopis Zemskému národnímu výboru prostřednictvím ministerstva vnitra v Praze, 28. listopadu 1946. - **KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Dopis Dr. Emanuelu Svobodovi, 5. II. 1947. - **KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Dopis F. V. Mokrého a V. Vrbského S.V.U. Aleš v Brně, 8. března 1948. **SokA Liberec, fond Kulturní družstvo Křížany, Pamětní kniha Domu Mikoláše Alše a Místního musea v Křížanech**, s. 9. **NA, fond Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor: K 52. ČBV**, Dopis Českému bloku výtvarníků v Praze. Seznam krajinářů, 10. 1. 47. - **K 52. ČBV**, Seznam členů. Ke dni 16. VI. 1947. - **K 52. ČBV**, Dopis Českému bloku výtvarníků v Praze, 11. XII. 47. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o dílčí konferenci IV. skupiny Pražského střediska krajského Svazu československých výtvarníků, 20. února 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Presenční listina konference IV.

skup. dne 20. II. 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 19. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Resoluce výboru IV. střediska SČSVU Aleš, 20. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Delegáti IV. střediska SČSVU pro celostátní konferenci SČSVU r. 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 26. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 5. března 51. **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 12. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 19. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 27. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 2. dubna 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výbor IV. střediska, 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Komise. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska Aleš konané 2. 6. 1952.

494. Soupis výstav (text. příloha).

495. František Viktor Mokrý, *Podbaba (Pobřežní silnice)*, 1946, olej, plátno, v. 52, 6 cm, š. 67 cm, znač. vpravo dole F. V. Mokrý, Galerie výtvarného umění Klatovy – Klenová, inv. č. O – 17. Repofoto: Alena Kavčáková, *F. V. Mokrý – umělec a výtvarný pedagog* (dizertační práce), Katedra dějin umění FF UP, Olomouc 1995, obr. s. 67.

496. PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY, Programový proslov nově zvoleného předsedy Pražského Alše.

497. PNP, FVM-spolková koresp. Aleš. PRAŽSKÝ ALEŠ, Usnesení o vkladu vlastnického práva k nemovitostem v Křížanech, 6. října 1948.

498. PNP, FVM-korespondence-institute. SVAZ – VÝSTAVY, Katalog Galerie v domě Mikoláše Alše v Křížanech.

499. PNP, FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY, Budujeme Křížany.

500. „Hledali jsem a viděli jsme jeho smysl v uplatňování oněch uměleckých sil, které vycházely z Moravy a které se posilovaly a rostly v centru našeho uměleckého růstu v Praze. Hleděli jsem najít důvod svého bytí a tvoření v takovém vyrovnávání, narovnávání a srovnávání a ve vzájemném posilování dvou krajových temperamentů: temperamentu světlého, pozemštějšího a optimističtějšího jak jej rodí Morava, a temnějšího, abstraktnějšího a pessimističtějšího temperamentu středočeského případně jihočeského. Je to zajímavé řešení takového střetnutí dvou krajových odlišných temperamentů, které snad ještě jednou bude osvíceným teoretikem dostatečně objasněno a historicky zachyceno. ... Únor 1948 nám však řekl ještě něco jiného, chce od nás daleko víc. Umělecká ideologie českého umělce nemůže být dnes jiná, než jen jedna, jedna společná všem umělcům, ideologie socialistická.“ PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY, Zhodnocení správního roku 1948.

501. PNP, FVM-spolková koresp. Aleš. PRAŽSKÝ ALEŠ, Pětiletý plán Pražského Alše spolku výtvarných umělců v Praze, leden 1949.

502. F. V. Mokrý se spolu s dalšími umělci rozhodl převzít patronát nad nádražími a ve své tvorbě zhodnotit pobyt v Křížanech. Navíc „učinil socialistický závazek, že vytvoří paneau Žňová brigáda k výzdobě sekretariátu obvodní KSČ v Praze 6.“ NA, K 50. 1 kraj. Zápisy, Resoluce výboru IV. střediska SČSVU Aleš, 20. února 1951.

503. „Do organizační práce nového Svazu a jeho IV. krajského střediska jsme se pustili s plným elánem a se všemi nadějemi v nové a lepší uspořádání spolkových poměrů. ... Hned od samého počátku činnosti nového Svazu jsme projevili rozhodnou vůli a plnou ochotu pracovat na cílech socialisace, na úkolech politických i uměleckých. ... Takže jaksí zdánlivě činnost Pražského Alše jakoby přestala, zatím co byla vlastně tím intenzivnější, skryta za kulisou Svazu a IV. střediska.“ PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY, Zahajovací projev předsedy SVU P. A. na valné hromadě dne 13. prosince 1951.

504. Ibidem.

505. PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb, Dopis Odboru pro vnitřní věci rady Ústředního národního výboru hlav. města Prahy, 3. 3. 1956.

506. PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb, Dopis Generálnímu prokurátoru, 27. října 1956.

507. PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb, Stručný zápis o schůzi vedoucích tvůrčích skupin, konané dne 11. prosince 1957.

508. Cílem členů Tvůrčí skupiny Aleš podle F. V. Mokrého bylo „tvořit umění rodící se ze skutečnosti, z daných složek a znaků socialistické společnosti, tvořiti z české přítomnosti a z české přírody, z práce našeho dnešního mladého života a člověka – a vracet svému českému kraji a našemu člověku ve vysoce náročném obraze, soše, grafickém nebo kresebném listu vše to, čím bylo toto umění v českém pracovním a přírodním prostředí podmíněno a napojeno.“ PNP, FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ, Úvodní slovo F. V. Mokrého při zahájení výstavy v Hradci Králové v roce 1961.

509. Například PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ODLOŽENÁ KORESPONDENCE, Dopis Františku Podešvovi, 30. března 1962. – PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ODLOŽENÁ KORESPONDENCE, Dopis Františku Radovi, 31. března 1962.
510. PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa, Program „Alše“, 28. dubna 1964.
511. „Nepředpisujeme si navzájem formální způsob tvoření, spoléháme vzájemně na opravdovost a upřímnost vlastního osobitého tvůrčího úsilí, ale jsme jednotného společného názoru, že umělecké dílo /u nás malovaný obraz, socha, grafika/ má vnímavému divákovi něco říct, že mu má vložit určitou náladu, upoutat jeho zájem, rozpoutat jeho vlastní živou obrazivost, má ho buďto potěšit nebo vzrušit a rozčítit, dát mu estetický náraz, který hned tak nevyprchá, a také ho, v příznivých případech přimět k jeho vlastnímu projevu.“ Ibidem.
512. O umělcích, kteří byli přiděleni do svazového IV. střediska většinou jen na základě místa bydliště, není v této práci pojednáváno. Jejich jména lze zjistit pouze z výstavních katalogů IV. střediska a v archivních pramenech, sledujících historii původního Pražského Alše, se prakticky nevyskytují.
513. *Literatura*: Toman (pozn. 118), s. 340. – Malá (pozn. 300), s. 224. – Rada František, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=detail&i=1&Fmistoumrti=&Fprijmeni=rada&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.
514. František Rada, *Smutek*, 1941, dřevo, v. 75, 5 cm, znač. dole vyryto F.Rada, 1941, MU Olomouc, inv. č. P 636.
515. František Rada, *Náčrt k jesličkám*, 1942, pálená hlína, dřevo, KGVU Zlín, inv. č. P-76.
516. Významné církevní objekty na Hostýně, <http://www.hostyn.cz/pametihodnosti.htm>, vyhledáno 26. 7. 2010.
517. „Křížová cesta (z let 1949 – 1950) je provedena v lipovém dřevě, zlacená, každé zastavení má v horní části kruhový díl s číslem zastavení a křížkem, celý tento díl je zlacen plátkovým zlatem. Řezbářské práce provedl akad. sochař František Rada, zlatnické práce a polymety prováděl mistr Ladislav Kozány z Jihlavy. O realizaci křížové cesty se zasloužil žatecký děkan Josef Gerlak Mazal a Josef Bedřich, bankovní úředník. Oba jsou věrně vyobrazeni na posledním 14. zastavení (Josef z Arimatie a Nikodém).“ Farnost Žatec, <http://www.farnost-zatec.cz/historie/farnost-zatec.aspx>, vyhledáno 26. 7. 2010.
518. František Rada, *Pomník českomalínským obětem německého fašismu v Žatci*, nedat. (nejpozději 1961). Reprofoto: *Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany Československa* (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1961, nestr.
519. František Rada, *Milenci*, 1960, mramor, v. 67 cm. Reprofoto: PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa.
520. František Rada, *Sadař*, nedat., sádra, v. 59 cm, neznač., SGVU, inv. č. P 3.
521. *Prameny*: PNP, fond F. V. Mokrý: **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Seznam přítomných na ustavující schůzi Pražského Alše konané 11. února 1948. - **FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY**, Seznam řádných a mimořádných členů Pražského Alše ke dni 27. V. 1948. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. - **FVM-korespondence-institute. SVAZ – VÝSTAVY**, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, III. beseda na verandě 16. ledna 1957. - **FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ**, Skupina „Aleš“ Svazu československých výtvarných umělců. Výstava v Hradci Králové v Domě umělců od 22. ledna do 12. února 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC**, Dopis F. Rady, 23. 1. 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC**, Dopis F. Rady, 28. 1. 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC**, Skupina SČSVU „Aleš“ vystavuje v Žatci. Seznam vystavených věcí. - **FVM-spolková činnost Aleš. OBECNÍ DŮM**, Tvůrčí skupina „Aleš“ v Obecním domě hlav. města Prahy 17. března do 10. dubna 1961. Seznam vystavených prací. - **FVM-korespondence-institute. PLATÝZ**, Zahajovací proslov dr. Jaromíra Pečírky při otevření výstavy Tvůrčí skupiny „Aleš“ v Obecním domě hlav. m. Prahy v pátek dne 17. března 1961. - **FVM-spolková činnost-Aleš. TISK**, Lidové noviny, 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Dopis Svazu československých výtvarných umělců, 15. listopadu 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Tvůrčí skupina SČSVU „ALEŠ“, 31. 12. 1961. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Schůze 8. ledna 1962. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ODLOŽENÁ KORESPONDENCE**, Dopis F. V. Mokrého F. Radovi, 31. března 1962. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, Skupina „Aleš“. Beseda dne 16. dubna 1962. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Tvůrčí skupina „Aleš“ Svazu čsl. výtvarných umělců, 10. prosince 1963. NA, fond Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor: K 50. 1 kraj. IV. skupina, Presenční listina konference IV. skup. dne 20. II. 1950.
522. Soupis výstav (text. příloha).
523. Jaroslav Bartoš, Dříve spolek – nyní tvůrčí skupina, *Večerní Praha VII*, 1961, č. 68, 21. 3.
524. Informační systém abART uvádí datum Brůhova úmrtí 31. ledna 1969, v knize *Kdo byl kdo v naší kulturní politice* se vyskytuje údaj, že zemřel 5. ledna 1976. Brůha Jaroslav, <http://abart->

full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=detail&i=3&Fmistoumrti=&Fprijmeni=br%C5%AFha&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=, vyhledáno 13. 4. 2011. - Jiří Knapík, *Kdo byl kdo v naší kulturní politice 1948 – 1953*, Praha 2002, s. 59.

525. *Literatura:* Ludmila Karlíková, Jaroslav Brůha, *Výtvarné umění* 5, 1963, č. 3, s. 107 – 113. – Malý (pozn. 94), s. 224 – 225.

526. Jan Králík, *Městys Lázně Toušeň*, Lázně Toušeň 2009, s. 41.

527. Karlíková (pozn. 525), s. 107. Karlíková zde také popisuje zmíněné Brůhovy prvotiny a charakter jeho práce: Podobizny jsou „modelovány hladce bez náznaků tahů špachtle, s pokožkou napjatou a téměř bez vrásek, s prameny vlasů zdůrazňujícími více nepoddajnost sochařského materiálu než představu modelované skutečnosti“.

528. Ibidem.

529. „Mezi první Brůhovy práce patří čtyři plastiky na domě na pražském Perštýně, je též autorem busty Viléma Zítka pro foyer Národního divadla, medaile Ministerstva zemědělství z roku 1925 či návrhu jubilejní stokoruny z roku 1955,“ říká bratr Jaroslav Theimer. „Budovu litomyšlské sokolovny zdobí na štítech symboly a název sokolovna od téhož autora. V roce 1925 byly tyto všechny plastiky hodnoceny na deset tisíc korun,“ dodává. [-eh-], Na budovu sokolovny se vrátila socha cvičence, Lilie (Zpravodaj města Litomyšle) XVI, č. 1, s. 8. 4. ledna 2006.

530. Dům odborů v pražské ulici Na Perštýně byl postaven v letech 1920 – 1922 podle projektu architekta Aloise Dryáka, žáka Friedricha Ohmanna. Jaroslav Brůha s architektem Dryákem a také s architektem Karlem Štiplem spolupracoval i na soutěžním návrhu *Památníku odboje* v Praze na Žižkově v roce 1923, ze něž získali první cenu. Více Viktor Šuman, *Architekt Alois Dryák*, Praha 1930, nestr. – Rostislav Švácha, *Od moderny s funkcionalismu*, Praha 1995, s. 47 a 520.

531. Jaroslav Brůha, *Alegorie Hornictví, Hutnictví, Zemědělství a Organizace*, 1920 – 22?, nezjištěno, znač. nezjištěno, býv. Dům Odborů, Praha, ul. Na Perštýně.

532. Jak ale autorka článku o J. Brůhovi poznamenává, „zatímco však *Gutfreund* i *Dvořák* zachycují [lidské postavy] v akci práce s celým pracovním ovzduším, které je obklopovalo, Brůha je představil v osamocených, izolovaných sochách bez vnější akce. Tím se osamostatnilo i nářadí, s kterým se u *Gutfreunda* skutečně pracovalo, a dostalo funkci atributu. Tato okolnost potvrzuje pojetí sochy jako symbolu.“ Karlíková (pozn. 525), s. 108.

533. Jaroslav Brůha, *Detail soutěžního návrhu na pomník J. Á. Komenského pro Naarden*, 1922, sádra, celek v. 37 cm, š. 82 cm, znač. nezjištěno. Reprofoto: Ludmila Karlíková, Jaroslav Brůha, *Výtvarné umění* 5, 1963, č. 3, s. 107 – 113.

534. Karlíková (pozn. 525), s. 108.

535. Jaroslav Brůha, *Revers medaile pro ministerstvo zemědělství*, 1925, bronz a stříbro, p. 50 mm, znač. pod pláštěm stojící ženské postavy J. BRŮHA. Reprofoto: Ludmila Karlíková, Jaroslav Brůha, *Výtvarné umění* 5, 1963, č. 3, s. 107 – 113.

536. Jaroslav Brůha, *Detail reliéfu na Tyršově domě v Praze*, 1926, pískovec, celek, v. 400 cm, š. 600 cm, znač. nezjištěno, reprofoto: Ludmila Karlíková, Jaroslav Brůha, *Výtvarné umění* 5, 1963, č. 3, s. 107 – 113.

537. Jaroslav Brůha, *Studie hlavy*, 1927, sádra, v. 35 cm, znač. nezjištěno. Reprofoto: Ludmila Karlíková, Jaroslav Brůha, *Výtvarné umění* 5, 1963, č. 3, s. 107 – 113.

538. Karlíková (pozn. 525), s. 108.

539. Jaroslav Brůha, *Pomník obětem války*, 1928, pískovec, v. 250 cm, š. 300 cm, znač. na soklu pod nohama vojáka J. BRŮHA, Praha, ul. Řečického. - Později byla připojena také připomínka na padlé ve druhé světové válce. Snímek převzat z <http://static.panoramio.com/photos/original/40002366.jpg>, vyhledáno 11. 4. 2011.

540. Jaroslav Brůha, *100. výročí narození Dr.M.Tyrše*, 1932, ražba, stříbro, p. 42 mm, znač. revers P dole J.Brůha, MU Olomouc, inv. č. M 1074.

541. Karlíková (pozn. 525), s. 111.

542. Jaroslav Brůha, *Pomník JUDr. Jana Podlipného*, 1935, nezjištěno (bronz?), znač. levá strana soklu LIL FRANTA ANÝŽ PRAHA VII., pravá strana soklu J. BRŮHA. - JUDr. Jan Podlipný (1848-1914) byl český vlastenec, starosta České obce sokolské a primátor hlavního města Prahy. Tuto funkci zastával od 2. ledna 1897 do 18. ledna 1900, když v obecní správě města zasedal téměř třicet let. Zasloužil se také o připojení Libně k Praze. Slavnostní odhalení pomníku, bronzové sochy JUDr. Jana Podlipného v mírně nadživotní velikosti, se konalo v neděli 22. září 1935. Elsnicovo náměstí, <http://virtualni.praha.eu/namesti/elsnicovo-namesti.html>, vyhledáno 26. 7. 2010.

543. Karlíková (pozn. 525), s. 111.

544. Karlíková (pozn. 525), s. 109. Ludmila Karlíková ve svém článku o této dvojici soch poznamenává, že již ona je zná jen z fotografie. Patrně to také souvisí s událostí, pro níž byly vytvořeny a nejspíše byly zamýšleny jen jako krátkodobá záležitost.
545. Jaroslav Brůha, *Soutěžní návrh na medaili*, 1942, sádra, p. 340 mm, znač. nezjištěno. Reprofoto: Ludmila Karlíková, Jaroslav Brůha, *Výtvarné umění* 5, 1963, č. 3, s. 107 – 113.
546. Karlíková (pozn. 525), s. 113.
547. Ibidem.
548. Nedoehledáno.
549. Dnes se zde patrně nenachází.
550. Karlíková (pozn. 525), s. 113.
551. Jaroslav Brůha, *Podobizna sochaře Rektora*, nedat., plastika, bronz, v.35 cm, znač. vpravo vzadu J. Brůha, GMU Hradec Králové, inv. č. P 165.
552. *Prameny: PNP, fond F. V. Mokry: FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb*, Pokus o zdůvodnění další existence spolků, 15. prosince 1951. - **FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ**, Výstava v Hradci Králové v Domě umělců od 22: ledna do 12. února 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC**, Skupina SČSVU „ALEŠ“ vystavuje v Žatci. Seznam vystavených prací. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Zápis o besedě dne 21. března 1961. - **FVM-korespondence-institute. PLATÝZ**, Zahajovací proslov Dr. Jaromíra Pečírky při otevření výstavy Tvůrčí skupiny „ALEŠ“ v Obecním domě hlav. m. Prahy v pátek dne 17. března 1961. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ODLOŽENÁ KORESPONDENCE**, Dopis Městskému výboru Komunistické strany Československa, 6. dubna 1961. - **FVM-spolková činnost-Aleš. TISK**, Novinové výstřižky z roku 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Členové Tvůrčí skupiny, 10. prosince 1963. *NA, fond Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor: K 50. 1 kraj. Zápisy*, Zápis o dílčí konferenci IV. skupiny Pražského střediska krajského Svazu československých výtvarníků, 20. února 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o ustavující schůzi výboru IV. skupiny Pražského krajského střediska, 20. února 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Presenční listina konference IV. skup. dne 20. II. 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Protokol sepsaný dne 9. února 1951 o zasedání poroty o přijímání uchazečů o členství do SČSVU. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Resoluce Výboru IV. střediska SČSVU Aleš ze dne 20. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 26. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 19. března 51. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Protokol sepsaný dne 28. června 1951 o zasedání poroty pro přijímání uchazečů o členství do SČSVU. - **K 54. 1951**, Dopis Svazu československých výtvarných umělců, 29. června 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Protokol o komisi pro přij. nových členů do SČSVU dne 12. listop. 1951. **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Delegáti IV. střediska SČSVU pro celostátní konferenci SČSVU r. 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výbor IV. střediska. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Komise. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi konané 3. I. 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 14. ledna 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska Aleš konané 18. II. 1952. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu výborové schůze IV. střediska Aleš konané 2. 6. 1952. - **K 49. 1954**, Dopis Ústřed. svazu čs. výtvar. umělců, 18. III. 1953. - **K 49. 1953**, Protokol o komisi pro přijímání nových členů do ÚSČSVU dne 12. května 1953. - **K 49. 1954**, Oběžník čís. 48, 3. června 1954. - **K 49. 1954**, Dopis Ústřednímu svazu čs. výtvarných umělců, 31. srpna 1954. - **K 49. 1954**, Dopis Ústřed. svazu čs. výtvar. umělců, 4. X. 1954. - **K 49. 1954**, Dopis Ústřednímu svazu čs. výtvar. umělců, 10. XI. 1954. - **K 54. 1955**, Dopis Ústřednímu svazu čs. výtvar. umělců, 24. V. 1955.
553. NA, K 50. 1 kraj. Zápisy, Resoluce Výboru IV. střediska SČSVU Aleš ze dne 20. února 1951.
554. NA, K 50. 1 kraj. Zápisy, Zápis o výborové schůzi konané 3. I. 1952.
555. Soupis výstav (text. příloha).
556. „K malířům se připojilo několik sochařů. Nejstarší z nich, Jaroslav Brůha, upoutá Studii ženského aktu. Práce reprezentuje intimnější část jeho tvorby.“ Jaroslava Brůhu zmínil ve svém úvodním slově i Jaromír Pečírka: „Přítel Jaroslav Brůha jako vždy zdůrazňuje v hlavě Mistra Jana Husa jeho niternou tvář“. Z pražského výtvarného života, *Lidová demokracie*, 1961, 25. 3.
557. *Literatura: Toman* (pozn. 118), s. 157. – Alena Malá (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 2002 IX. Ml – Nou*, Ostrava 2002, s. 74. – Motyčka František, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=detail&i=3&Fmistoumrti=&Fprijmeni=br%C5%AFha&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.
558. František Motyčka, *Pohled od Šalamouna*, 1949, kresba, papír, v. 330 mm, š. 470 mm, znač. vpravo dole Motyčka 49, GMU Hradec Králové, inv. č. K 246.

559. *Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Aleše, Spolku výtvarných umělců v Praze* (kat. výst.), Pávilon Jednoty umělců výtvarných v Praze 1949, s. 20.
560. František Motyčka, *Gottwaldov*, 1950, tempera, plátno, v. 70 cm, š. 100 cm, znač. vlevo dole Motyčka 50, KGVU Zlín, inv. č. O 1268.
561. František Motyčka, *Stromy u silnice*, 1965 – 1967, olej, v. 50 cm, š. 80 cm, znač. nezjištěno. Reprofoto: PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa.
562. František Motyčka, *Průmyslová krajina*, nedat., olej, plátno, v. 70 cm, š. 100 cm, znač. nezjištěno. Reprofoto: PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa.
563. František Motyčka, *Zátiší s dortem*, nedat., olej, lepenka, v. 50 cm, š. 70 cm, znač. nezjištěno. Reprofoto: PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa.
564. František Motyčka, *Ostrava*, nedat., olej, karton, v. 65 cm, š. 100 cm, znač. nezjištěno. Reprofoto: PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa. - František Motyčka, *Cesta k lesnímu hřbitovu ve Zlíně*, nedat., olej, překližka, v. 80 cm, š. 100 cm, znač. nezjištěno. Reprofoto: PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa.
565. František Viktor Mokřý, *Dalmatská neděle*, 1930, olej, plátno, v. 75 cm, š. 100 cm, znač. vlevo dole F. V. Mokřý. Reprofoto: Alena Kavčáková, *F. V. Mokřý – umělec a výtvarný pedagog* (dizertační práce), Katedra dějin umění FF UP, Olomouc 1995, obr. 20.
566. Jan Zrzavý, *Vrata statků v Chelčicích*, 1942, olej, plátno, v. 26. cm, š. 42 cm, soukromá sbírka. Reprofoto: Karel Srp – Jana Orliková, *Jan Zrzavý* (kat. výst.), Praha 2003, s. 320.
567. *Prameny: PNP, fond F. V. Mokřý: FVM-spolková činnost-Aleš. ODLOŽENÁ KORESPONDENCE*, František Motyčka. **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, Sdělení mimopražským členům, 13. února 1957. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Dopis Svazu československých výtvarných umělců, 15. listopadu 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Tvůrčí skupina SČSVU „Aleš“, 31. 12. 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. VALAŠSKÉ MEZIRÍČÍ**, Přihláška děl na výstavu, 30. března 1962. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Tvůrčí skupina „Aleš“ Svazu čl. výtvarných umělců, 10. prosince 1963. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Dopis Emanuelu Prylovi, 5. května 1968. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Dopis F. Motyčky F. V. Mokřému, 8. 5. 68. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Dopis Jiřímu Kodymovi, 30. června 1968.
568. PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa, Dopis F. Motyčky F. V. Mokřému, 8. 5. 68.
569. *Prameny a literatura: Archiv Univerzity Karlovy, fond Pedagogická fakulta, karton E+F, Personálie Květoslav Endrýs. - Seznam přednášek Pedagogického institutu v Praze 1960/1961, Praha 1960, s. 6 a 31. - Seznam přednášek Pedagogického institutu v Praze 1961/1962, Praha 1961, s. 6, 33, 35, 38, 41. - Universitas Carolina Pragensis. Seznam přednášek na Pedagogické fakultě ve studijním roce 1965 – 1966, Praha 1965, s. 17, 46, 78 – 79. - Universitas Carolina Pragensis. Seznam přednášek na Pedagogické fakultě ve studijním roce 1967 – 1968, Praha 1967, s. 18 a 50. - Universitas Carolina Pragensis. Seznam přednášek na Pedagogické fakultě ve studijním roce 1968 – 1969, Praha 1968, s. 19 a 57. - Universitas Carolina Pragensis. Seznam přednášek na Pedagogické fakultě ve studijním roce 1969 – 1970, Praha 1969, s. 20, 62 a 88. - Universitas Carolina Pragensis. Seznam přednášek na Pedagogické fakultě ve studijním roce 1970 – 1971, Praha 1970, s. 25, 81 a 115. - Universitas Carolina Pragensis. Seznam přednášek na Pedagogické fakultě ve studijním roce 1971 – 1972, Praha 1971, s. 23, 86, 120 – 121. - Universitas Carolina Pragensis. Seznam přednášek na Pedagogické fakultě ve studijním roce 1972 – 1973, Praha 1972, s. 22, 117 - 118. - Toman (pozn. 90), s. 201. – Alena Malá (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 1998 II. D – G*, Ostrava 1998, s. 190. – Endrýs Květoslav, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=detail&i=&Fmistoumrti=&Fprijmeni=endr%C3%BDs&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.*
570. „*Vyšetřování gestapem a věznění podstoupili profesori zatčení v r. 1944: ... Květoslav Endrýs – přežil Bory, pražský Pankrác i káznici v rakouském Bernau*“. Gymnázium Plzeň, Mikulášské náměstí, <http://www.mikulasske.cz/www/historie/historie.pdf>, vyhledáno 9. 11. 2010. - „*V dubnu 1945 byl po dlouhodobém věznění popraven profesor Vojtěch Ježek, v březnu 1944 byli zatčeni profesori Karel Rachač, Květoslav Endrýs a František Biskup. ... Květoslav Endrýs byl vyšetřován v Praze na Pankráci a poté strávil dva roky ve vězení*.“ Spolužáci. Osudy židovských studentů Gymnázia na Mikulášském náměstí v Plzni, www1.yadvashem.org/yv/en/education/languages/czech/.../spoluzaci.pdf, vyhledáno 9. 11. 2010.
571. Květoslav Endrýs, *Ex libris J. K.*, 1934, dřevoryt (xylografie), papír, v. 97 mm, š. 82 mm, znač. vpravo dole Endrýs, GVU Ostrava, inv. č. Gr 9914/0516. - Květoslav Endrýs, *Ex libris K. Pavelky*, 1935, dřevoryt (xylografie), papír, v. 87 mm, š. 89 mm, znač. vpravo dole Endrýs, GVU Ostrava, inv. č. Gr 9914/0517.

- 572.** Květoslav Endrýs, *Krajina pod Hamštýnem*, 1958, nezjištěno. Reprofoto: PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa. - Květoslav Endrýs, *Údolí Jizery*, 1958, nezjištěno. Reprofoto: PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa.
- 573.** *Prameny: PNP, fond F. V. Mokřý: FVM-spolková činnost-Aleš. ODLOŽENÁ KORESPONDENCE*, Přihláška na výstavu skupiny Aleš – březen 1961. Obecní dům, 7. 2. 1961. - *FVM-spolková činnost Aleš. OBECNÍ DŮM*, Tvůrčí skupina „Aleš“ v Obecním domě hlav. města Prahy 17. března do 10. dubna 1961. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb*, Zápis o besedě dne 21. března 1961. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ODLOŽENÁ KORESPONDENCE*, Dopis Městskému výboru Komunistické strany Československa, 6. dubna 1961. - *FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa*, Tvůrčí skupina SČSVU „ALEŠ“, 31. 12. 1961. - *FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa*, Tvůrčí skupina SČSVU „ALEŠ“, 10. prosince 1963. *NA, fond Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor: K 50. 1 kraj. Zápisy*, Presenční listina konference IV. skup. dne 20. II. 1950 – Členové registrovaní.
- 574.** *Literatura: Alena Malá (ed.), Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 2002 X. Nov – Pat, Ostrava 2002, s. 332. – Vlastimil Vinter – Miloslav Vlček, Restaurátorské umění 1948 – 1988 (kat. výst.), Praha 1989, s. 1, 5 a 147. – Pavel Dvořák, Moderní pražské kašny a fontány, http://www.obrazar.com/obrazar/kasny_02.phtml, vyhledáno 29. 7. 2010. – Pašek František, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=detail&i=4&Fmistoumrti=&Fprijmeni=pa%C5%A1ek&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.*
- 575.** S restaurátorským týmem pod vedením Josefa Antka pracoval například na obnově soch Staroměstské mostecké věže v roce 1981, s Antonínem Kolářem restauroval *Merkura a Androniky* Matyáše Bernarda Brauna a *Reliéf ze sloupu ve Smečně* od Ignáce Platzera. Vinter – Vlček (pozn. 532).
- 576.** František Pašek, *Čáp*, před 1958. Reprofoto: PNP, fond F. V. Mokřý, karton F. V. Mokřý – spolková činnost Aleš, složka Aleš.
- 577.** František Pašek, *Krmíčka selat*, před 1961. Reprofoto: PNP, fond F. V. Mokřý, karton F. V. Mokřý – spolková činnost Aleš, složka Aleš.
- 578.** František Pašek, *Leoš Janáček*, 1974, plastika, slitina, v. 48 cm, znač. zprava na plintu Pašek, zepředu na plintu Leoš Janáček, VČG, inv. č. P 257. – Stejná, ale nedatovaná, verze se nachází v Krajské galerii ve Zlíně. František Pašek, *Leoš Janáček*, nedat., bronz, v. 54 cm, neznač., KGVU Zlín, inv. č. P-268.
- 579.** František Pašek, *Petr Bezruč*, polovina 70. let 20. stol., lití, cín, v. 38 cm, neznač., MU Olomouc, inv. č. P 596.
- 580.** František Pašek, *Zdeněk Nejedlý*, 1975, bronz, v. 30 cm, znač. zprava na plintu Pašek, VČG, inv. č. P 293.
- 581.** František Pašek, *Čápi (kašna)*, 1984, bronz, nezjištěno, znač. nezjištěno, Praha, park Na Děkanec, Sídliště Pankrác I. Foto: <http://www.vetrelciavolavky.cz/sochy/kalich>, vyhledáno 11. 4. 2011. - Pavel Dvořák, Moderní pražské kašny a fontány, http://www.obrazar.com/obrazar/kasny_02.phtml, vyhledáno 29. 7. 2010.
- 582.** František Pašek, *Kalich*, nedat., nezjištěno, znač. nezjištěno, Praha, ul. Vinohradská (u výstupu z metra stanice Želivského). Foto: <http://www.vetrelciavolavky.cz/sochy/kalich>, vyhledáno 11. 4. 2011.
- 583.** František Pašek, *Čáp*, nedat., dřevo, v. 80 cm, znač. zleva dole: Pašek F., VČG, inv. č. P 166.
- 584.** *Prameny: PNP, fond F. V. Mokřý: FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ*, Skupina „Aleš“ Svazu československých výtvarných umělců. Výstava v Hradci Králové v Domě umělců od 22. ledna do 12. února 1961. - *FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC*, Skupina SČSVU „Aleš“ vystavuje v Žatci. Seznam vystavených věcí. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb*, Zápis o besedě dne 21. března 1961. - *FVM-korespondence-instituce. PŘIHLÁŠKY*, Přihláška – Pašek František. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb*, Tvůrčí skupiny SČSVU „ALEŠ“, Seznam členů, 31. 12. 1961. - *FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa*, Tvůrčí skupina „Aleš“ Svazu čsl. výtvarných umělců, 10. prosince 1963.
- 585.** Soupis výstav (text. příloha).
- 586.** *Literatura: Malá (pozn. 300), s. 154. – Arno Pařík, Osudy a tvorba. Přírůstky sbírky Památníku Terežín z let 2004 - 2009 (kat. výst.), Terežín 2010, s. 27 – 28. – Dr. ing. Josef Daneš OK1YG (doplnil OK1TEH), Otakar Batlička, OK1CB, <http://www.ok2kkw.com/next/ok1cb.htm>, vyhledáno 3. 3. 2011. – Pyl Emanuel též Pruell, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=osobavdokumentech&i=&Fmistoumrti=&Fprijmeni=pyl&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.*

587. V roce 1945 přednášel Emanuel Pryl ve Světcí o pobytu v koncentračním táboře a záznam této přednášky se údajně zachoval v Čapkově muzeu v Týništi nad Orlicí. Více Dr. ing. Josef Daneš OK1YG (doplnil OK1TEH), *Otakar Batlička, OK1CB*, <http://www.ok2kkw.com/next/ok1cb.htm>, vyhledáno 3. 3. 2011.

588. Emanuel Pryl, *Portrét hutníka*, 1959, rudka, papír, v. 460 mm, š. 353 mm, znač. vpravo dole E. Pryl 59, GMU Hradec Králové, inv. č. K 249.

589. Emanuel Pryl, *Gružský záliv*, nedat., kresba, papír, v. 340 mm, š. 515 mm, neznač., MU Olomouc, inv. č. K 3429. - Emanuel Pryl, *U bagru*, nedat., uhel, papír s vodoznakem (filigránem), v. 404 mm, š. 503 mm, znač. vpravo dole E. P., GASK, inv. č. K 1672.

590. Emanuel Pryl, *Vězni nesoucí spoluvězně / Portrét dívky*, nedat., tempera, pastel, karton, v. 595 mm, š. 498 mm, neznač., Památník Terezín, inv. č. PT 13647. - Emanuel Pryl, *Příchod vězňů*, nedat., tuš, papír, v. 492 mm, š. 599 mm, neznač., Památník Terezín, inv. č. PT 13648.

591. Emanuel Pryl, *Ženy v cyklonu II.*, nedat., dřevoryt, tisk, papír, v. 699 mm, š. 507 mm, znač. dole uprostřed Emanuel Pryl, vlevo dole Aut. tisk (Ženy v „CYKLONU“ II.) – lin. monotyp, Památník Terezín, inv. č. PT 13630. - Emanuel Pryl, *Zelení vrazi*, nedat., dřevoryt, tužka, papír, v. 737 mm, š. 506 mm, znač. dole uprostřed Em. Pryl, vlevo dole Zelení vrazi – aut. tisk, Památník Terezín, inv. č. PT 13631. - Emanuel Pryl, *Odsouzení*, nedat., dřevorez, papír, v. 355 mm, š. 527 mm, neznač., Památník Terezín, inv. č. PT 13635. - Emanuel Pryl, *Mauthausen – blok 13*, nedat., voskovka, litografie, papír, v. 524 mm, š. 418 mm, neznač., Památník Terezín, inv. č. PT 13636.

592. Emanuel Pryl, *Lidé v elektrických drátech*, nedat., dřevoryt, tužka, papír, v. 339 mm, š. 526 mm, znač. dole uprostřed E. Pryl, vlevo dole aut. tisk – Lidé v el. drátech (k. t.), vlevo nahoře 17, Památník Terezín, inv. č. PT 13638. - Emanuel Pryl, *Židé z bloku 13*, nedat., litografie, tužka, karton, v. 435 mm, š. 593 mm, znač. dole uprostřed Pryl, vlevo dole Autor. tisk (Židé z bloku 13), Památník Terezín, inv. č. PT 13627.

593. Emanuel Pryl, *Hlava španělského vězně*, nedat., litografie, tužka, papír, v. 420 mm, š. 310 mm, znač. dole uprostřed E. Pryl, vlevo dole aut. tisk – Hlava špaň. vězně., Památník Terezín, inv. č. PT 13625.

594. *Prameny: PNP, fond F. V. Mokrý: FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa*, Dopis Emanuelu Prylovi, 5. května 1968. - *FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa*, Zpráva o situaci Tvůrčí skupiny Aleš, 1968.

595. PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa, Dopis Emanuelu Prylovi, 5. května 1968.

596. Josef Jičínský patrně nebyl v žádném příbuzenském vztahu s Věrou Jičínskou a šlo jen o shodu jmen, jistotu v tom však nemáme. Dokladem tohoto tvrzení snad může být fakt, že o Josefu Jičínském se v diplomové práci Barbory Zlámalové, mapující život Věry Jičínské, žádné zprávy neobjevují. - *Prameny: PNP, fond F. V. Mokrý: FVM-korespondence-instituce. ODLOŽENÉ – KRÍŽANY*, Příloha /A/. Seznam popisných čísel v Křížanech okres LIBEREC členů Svazu československých výtvarných umělců, IV. střediska ALEŠ v Praze. - *FVM-korespondence-instituce. SVAZ – VÝSTAVY*, Katalog Galerie v domě Mikoláše Alše v Křížanech. - *FVM-spolková činnost Aleš. SPOLKOVÉ VĚCI*, Seznam funkcionářů pro správní rok 1947 – 1948, 20 V. 1947. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Kronika Spolku výtvarných umělců Aleš, odbočka v Praze, čteno 10. března 1948. - *FVM-korespondence-instituce. ODLOŽENÉ – KRÍŽANY*, Seznam řádných a mimořádných členů Pražského Alše /ke dni 27. V. 1948/. - *FVM-korespondence-instituce. SVAZ – VÝSTAVY*, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. - *FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa*, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. - *FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Zpráva tajemníka pro řádnou valnou hromadu dne 13. III. 50. - *FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY*, III. beseda na verandě 16. ledna 1957. - *FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa*, Seznam členů Tvůrčí skupiny SČSVU „ALEŠ“, 31. 12. 1961. *AMB, fond Brněnské umělecké spolky, R 39: Korespondence 1938*, Dopis A. A. Zahela Výboru KVV „Aleš“ Brno, 27. IV. 1938. *VÝSTAVY 1941 – 1943. Odbočka*, Novinové výstřižky z roku 1941. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941*, Dopis V. Trefila, 12. VI. 1941. - *KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941*, Dopis V. Trefilovi, 17/6 1941. - *VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí*, Novinové výstřižky z roku 1943. - *ARCHIV KPU. Protokol*, Členská schůze Odbočky v Praze, konaná dne 21. ledna 1944. - *VÝSTAVY 1943 – 1946. Členská 1944*, Novinové výstřižky z roku 1944. - *VALNÉ HROMADY 1919 – 1950*, Odbočka Praha. Jednatelská zpráva za uplynulé období 1944. - *ARCHIV KPU. Protokol*, Zápis z členské schůze S.V.U. Aleš, odbočka v Praze, konané 3. IV. 1946. - *KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka*, Dopis Frant. V. Mokrého a Václava Vrbského SVU Aleš v Brně, 8. března 1948. *SokA Liberec, fond Kulturní družstvo Křížany, Pamětní kniha Domu Mikoláše Alše a Místního musea v Křížanech*, s. 9. *NA, fond Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor: K 52. ČBV*, Seznam členů. Ke dni 16. VI. 1947. - *K 52. ČBV*, Seznam členstva, 15. října 1947. - *K 50. 1 kraj. Zápisy*, Komise. - *K 50. 1 kraj. Zápisy*, Resoluce Výboru IV. střediska SČSVU Aleš ze dne 20. února 1950. - *K 50. 1 kraj. Zápisy*, Presenční listina konference IV. skup. dne 20. II. 1950. - *K 50. 1 kraj. Zápisy*, OPIS. Zápis o konferenci IV. střediska konané dne 20. února 1951. - *K 50. 1 kraj. Zápisy*, Opis Zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 12. března 1951. - *K 50. 1 kraj. Zápisy*, Zápis

o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 19. března 51. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Delegáti IV. střediska SČSVU pro celostátní konferenci SČSVU r. 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 2. dubna 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze Zápisu o výborové schůzi IV. střediska „Aleš“, konané 14. ledna 1952.

Literatura: Toman (pozn. 90), s. 434. – Malý (pozn. 353), s. 247. – Jičínský Josef, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=detail&i=3&Fmistoumrti=&Fprijmeni=ji%C4%8D%C3%ADnsk%C3%BD&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.

597. Například AMB, KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka, Dopis ze 4. 4. 1946. nebo AMB, KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka, Opis protokolu z 6. 5. 1946.

598. Například *Sněť z kříže* či *Kladení do hrobu* (Výstava Spolku výtvarných umělců moravskoslezských Aleš v Brně odbočky v Praze (kat. výst.), Pavilon Alše v Brně 1941, nestr.), *Pieta, Sv. Tereza* (Jaroslav Šváb, S. V. U. Aleš Praha. IX. členská výstava S. V. U. Aleš odb. Praha (kat. výst.), Výstavní síň Svazu českého díla v Praze 1944, s. 9.), nebo *Zvěstování* (Jožka Baruch, XII. členská výstava, S. V. U. Aleš v Praze (kat. výst.), Pavilon Jednoty umělců výtvarných v Praze 1946, s. 7.). Později je to *Matka s dítětem* nebo *Janička* (Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Alše, Spolku výtvarných umělců v Praze (kat. výst.), Pavilon Jednoty umělců výtvarných v Praze 1949, s. 19.) - Josef Jičínský, *Matky*, nedat. (nejpozději 1944). Reprofoto: *Pestrý týden* XIX, 1944, č. 15, 15. 4., s. 11.

599. Jaroslav Šváb, *Členská výstava 1953. IV. středisko ÚSČSVU – Aleš* (kat. výst.), Výstavní síň Mánes v Praze 1953, s. 2.

600. Místo jeho úmrtí se nepodařilo zjistit.

601. V roce 1991 se v Záhorské galérii v Senici uskutečnila retrospektivní výstava Karla Molnára, kterou pomáhala organizovat jeho, dnes již bohužel nežijící, manželka, která byla také nápomocna při sestavování výstavního katalogu a malířova životopisu. Štefan Zajíček, *Karol Molnár – maliarske dielo* (kat. výst.), Záhorská galéria v Senici 1991. – Tehdejší kurátor výstavy a dnešní ředitel Záhorské galerie, Štefan Zajíček, mi sdělil, že část rodiny Karla Molnára, u níž se nachází jeho malířská pozůstalost, žije dnes v Praze a že se snad má chystat monografie tohoto malíře. Zjistila jsem, že tito příbuzní patrně vlastní *Penzion Madona* v Praze 4 - Nuslích, na jehož webových stránkách se objevuje informace, že je zde „stálá výstava obrazů akademického malíře Karla Molnára (300 obrazů)“. V průběhu psaní diplomové práce však byly tyto webové stránky zrušeny a mně se i přes veškeré úsilí nepodařilo se s příbuznými spojit. *Penzion Madona*, <http://www.pensionmadona.cz/>, vyhledáno 26. 7. 2010. – *Literatura k životopisným údajům K. Molnára:* Toman (pozn. 118), s. 151. – Malá (pozn. 557), s. 45 – 46. – Molnár Karol, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=detail&i=8&Fmistoumrti=&Fprijmeni=moln%C3%A1r&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.

602. Jeho nejbližším spolužákem zde byl malíř Jan Mehl, taktéž dlouholetý člen Pražského Alše. Štefan Zajíček, *Karol Molnár – maliarske dielo* (kat. výst.), Záhorská galéria v Senici 1991, nestr.

603. Krátce trvající samostatná výstava zaměřená na téma koně v Molnárově díle se uskutečnila v roce 1988. *Kůň v díle akademického malíře Karla Molnára (1903 – 1981)*, 7. – 8. 10. 1988, Výstavní síň Unichemy, Pardubice. Štefan Zajíček, *Karol Molnár – maliarske dielo* (kat. výst.), Záhorská galéria v Senici 1991, nestr.

604. *Karol Molnár – maliarske dielo*, 12. 3. – 28. 4. 1991, Záhorská galéria, Senica.

605. Štefan Zajíček, *Karol Molnár – maliarske dielo* (kat. výst.), Záhorská galéria v Senici 1991, nestr.

606. Hodnocení malířského díla Karla Molnára z období jeho pobytu v Paříži je poměrně složité, protože veškeré obrazy vzniklé ve Francii odevzdal, poté co narukoval, československému velvyslanectví v Paříži, kde se však díla po obsazení Francie Němci ztratila. Víme však, že maloval krajiny v jižní Francii, ale i Normandii, Bretani či Champagni. Štefan Zajíček, *Karol Molnár – maliarske dielo* (kat. výst.), Záhorská galéria v Senici 1991, nestr.

607. Roku 1941 se zúčastnil výstavy nazvané *Exhibition of works by Artist of our allies*, pořádané National Gallery Scotland v Edinburghu a výstavy v Birminghamu. V roce 1942 vystavoval v Londýně na výstavě *Drawings and Prints by Czechoslovak Artist* a na výstavě *Umělecké skupiny čs. samostatné brigády* v Glasgow/Aberdeen. Roku 1943 se zúčastnil výstavy v Leamingtonu. Štefan Zajíček, *Karol Molnár – maliarske dielo* (kat. výst.), Záhorská galéria v Senici 1991, nestr.

608. Štefan Zajíček, *Karol Molnár – maliarske dielo* (kat. výst.), Záhorská galéria v Senici 1991, nestr.

609. *Prameny: PNP, fond F. V. Mokry: FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY*, Seznam přítomných na ustavující schůzi Pražského Alše konané 11. února 1948. - *FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa*, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. - *FVM-korespondence-instituce. SVAZ – VÝSTAVY*,

Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, III. beseda na verandě 16. ledna 1957. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, Sdělení mimopražským členům, 13. února 1957. - **FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ**, Skupina SČSVU „Aleš“ v Hradci Králové. Seznam vystavených věcí. - **FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC**, Skupina SČSVU „ALEŠ“ vystavuje v Žatci. Seznam vystavených věcí. - **FVM-korespondence-institute. PLATÝZ**, Zahajovací proslov Dr. Jaromíra Pečírky při otevření výstavy Tvůrčí skupiny „Aleš“ v Obecním domě hlav. m. Prahy v pátek dne 17. března 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. OBECNÍ DŮM**, Tvůrčí skupina „Aleš“ v Obecním domě hlav. města Prahy 17. března do 10. dubna 1961. Seznam vystavených prací. - **FVM-korespondence-institute. PŘIHLÁŠKY**, Přihláška na členskou výstavu skupiny „Aleš“ Obecní dům – březen 1961. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Zápis o besedě dne 21. března 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Dopis Svazu československých výtvarných umělců, 15. listopadu 1961. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, Beseda „Alše“ v restauraci U prince dne 20. listopadu 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Seznam členů Tvůrčí skupiny SČSVU „ALEŠ“, 31. 12. 1961. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Zápis ze schůzí konaných mezi 8. lednem 1962 až 13. květem 1963. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, Skupina „Aleš“. Beseda dne 16. dubna 1962. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Zápis o besedě „Alše“ v Malé rychtě u Zlaté husy dne 11. června 1962. - **FVM-spolková činnost Aleš. VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ**, Přihláška. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Tvůrčí skupina „Aleš“ Svazu čl. výtvarných umělců. Jmenný seznam členů, 10. prosince 1963. NA, fond Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor: K 52. ČBV, Seznam členů. Ke dni 16. VI. 1947. - **K 52. ČBV**, Seznam členstva, 15. října 1947.

610. Soupis výstav (text. příloha).

611. Prameny a literatura: PNP, fond F. V. Mokrý: **FVM-spolková činnost Aleš. SPOLKOVÉ VĚCI**, Zahájení poprázdňinové činnosti, 14. X. 1947. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Seznam přítomných na ustavujících schůzi Pražského Alše, konané 11. února 1948. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Kronika Spolku výtvarných umělců Aleš, odbočka Praha, 10. března 1948. - **FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY**, Budujeme Křížany. - **FVM-korespondence-institute. SVAZ – VÝSTAVY**, Katalog Galerie v domě Mikoláše Alše v Křížanech. - **FVM-spolková koresp. Aleš. PRAŽSKÝ ALEŠ**, Pětiletý plán, leden 1949. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zpráva jednatele PA Václava Vrbského pro valnou hromadu 1. IV. 1949. - **FVM-korespondence-institute. SVAZ – VÝSTAVY**, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Pozvánka na valnou hromadu Spolku výtvarných umělců Pražský Aleš, 13. prosince 1951. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zpráva jednatele SVU Pražský Aleš Václava Vrbského pro valnou hromadu 13. XII. 1951. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zápis o valné hromadě spolku Pražský Aleš, konané dne 13. prosince 1951. - **FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY**, Zrušení užívacího práva k bytu, 25. září 1952. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Pozvánka na řádnou valnou hromadu Spolku výtvarných umělců Pražský Aleš, 8. prosince 1952. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zpráva jednatele SVU Pražský Aleš s. Václava Vrbského za rok 1952, 8. prosince 1952. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Dopis Soudruhu Janu Kurákoví, 14. září 1955. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Dotazník. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Členové Tvůrčí skupiny. - **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Dopis Jiřímu Kodymovi, 30. června 1968. AMB, fond Brněnské umělecké spolky, R 39: ARCHIV KPU. Protokol, Zápis z členské schůze S.V.U. Aleš, odbočka v Praze, konané 3. IV. 1946. - **KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Funkcionáři pro správní rok 1947 – 48, 20. V. 1947. - **KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Výbor pro správní rok 1948, 27. 1. 1948. - **KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Dopis členstvu výtvarných umělců moravskoslezských ALEŠ odbočka v Praze, 1. února 1948. - **KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Dopis Spolku výtvarných umělců moravskoslezských Aleš v Brně, 6. II. 48. - **KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Pozvání na valnou hromadu Spolku výtvarných umělců Aleš, odbočka v Praze, 18. února 1948. - **KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Dopis Výboru SVUM Aleš v Brně, 20. II. 1948. - **KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka**, Dopis S.V.U. Aleš v Brně, 8. března 1948. Soka Liberec, fond Kulturní družstvo Křížany, Pamětní kniha Domu Mikoláše Alše a Místního musea v Křížanech, s. 11, 36 a 44. NA, fond Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor: K 52. ČBV, Dopis Českému bloku výtvarníků v Praze, 4. června 1947. - **K 52. ČBV**, Seznam členů. Ke dni 16. IV. 1947. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o dílčí konferenci IV. skupiny Pražského střediska krajského Svazu československých výtvarníků, 20. února 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Presenční listina konference IV. skup. dne 20. II. 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výbor IV. střediska. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Komise. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Resoluce výboru IV. střediska SČSVU Aleš ze dne 20. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 26. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Jednatelská zpráva IV. střediska pro člen. schůzi dne 8. června 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výpis ze zápisu výborové schůze konané dne 11. II. 1952.

Literatura: Toman (pozn. 118), s. 674. – Alena Malá (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 2009* Vil – Vz, s. 278. – Vrbský Václav, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=detail&i=1&Fmistoumrti=&Fprijmeni=vrbsk%C3%BD&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.

612. Údaj o měsíci jeho narození se různí. Najdeme září i listopad roku 1895. Periskop, <http://www.periskop-pribram.eu/clanek.asp?idVyd=501&idstr=19&idCla=37040>, vyhledáno 26. 7. 2010. – Vrbský Václav, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=detail&i=1&Fmistoumrti=&Fprijmeni=vrbsk%C3%BD&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.

613. Pořadí, v němž u těchto umělců studoval mi není známo, proto jsou uváděni abecedně.

614. *Hagenbund* nebo také *Künstlerbund Hagen* bylo uskupení rakouských umělců, ustanovené v roce 1899., jehož název byl odvozen od jména majitele restaurace, v níž se scházeli. Ve dvacátých letech patřili k jeho členům Oskar Laske, Anton Hanak, Fritz Schwarz-Waldegg či Oskar Kokoschka.

615. Soupis výstav (text. příloha).

616. Stáňa Matějček, *Výtvarná estetika a naše škola*, Praha 1927.

617. *Prameny:* PNP, fond F. V. Mokrý: **FVM-spolková činnost Aleš. SPOLKOVÉ VĚCI**, Oběžník č. 6/256/47-SM, 20. XI. 1947. – **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Seznam přítomných na ustavující schůzi Pražského Alše, 11. února 1948. – **FVM-spolková koresp. Aleš. PRAŽSKÝ ALEŠ**, Výbor Pražského Alše pro správní rok 1948. – **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. – **FVM-korespondence-institute. SVAZ – VÝSTAVY**, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. – **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zápis o výborové schůzi PA konané 23. 1. 1950. – **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zpráva tajemníka pro řádnou valnou hromadu dne 13. III. 50. *SokA Liberec, fond Kulturní družstvo Křížany, Pamětní kniha Domu Mikoláše Alše a Místního musea v Křížanech*, s. 9. *NA, fond Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor: K 52. ČBV*, Dopis Českému bloku výtvarníků. Seznam krajinářů, 10. 1. 47. – **K 52. ČBV**, Dopis Českému bloku výtvarníků, 23. 1. 47. – **K 52. ČBV**, Dopis Českému bloku výtvarníků, 5/3 47. – **K 52. ČBV**, Dopis Českému bloku výtvarníků, 19. III. 47. **K 52. ČBV**, Dopis Českému bloku výtvarníků, 27. 3. 47. – **K 52. ČBV**, Zvolení funkcionáři pro správní rok 1947-48, 20. V. 1947. – **K 52. ČBV**, Dopis Českému bloku výtvarníků, 31. V. 47. – **K 52. ČBV**, Dopis Českému bloku výtvarníků, 4. června 1947. – **K 52. ČBV**, Dopis Českému bloku výtvarníků, 18. VI. 1947. – **K 52. ČBV**, Dopis Českému bloku výtvarníků, 19. VI. 47. – **K 52. ČBV**, Dopis Českému bloku výtvarníků, 7. října 1947. – **K 52. ČBV**, Dopis Českému bloku výtvarníků, 15. října 1947. – **K 52. ČBV**, Seznam členstva, 15. října 1947. – **K 52. ČBV**, Dopis Českému bloku výtvarníků, 11. XII. 47. – **K 52. ČBV**, Dopis Českému bloku výtvarníků, 12./XII. 47.

Literatura: Toman (pozn. 118), s. 108. – Malá (pozn. 381), s. 125. – Matějček Stanislav, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=detail&i=4&Fmistoumrti=&Fprijmeni=mat%C4%9Bj%C4%8Dek&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.

618. PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY, Zpráva jednatele SVU Pražský Aleš Václava Vrbského pro valnou hromadu 13. XII. 1951.

619. *Prameny:* PNP, fond F. V. Mokrý: **FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY**, Příloha /A/. Seznam popisných čísel v Křížanech okres LIBEREC. – **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Seznam přítomných na ustavující schůzi Pražského Alše konané 11. února 1948. – **FVM-korespondence-institute. ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY**, Seznam řádných a mimořádných členů Pražského Alše /ke dni 27. V. 1948/. – **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. – **FVM-korespondence-institute. SVAZ – VÝSTAVY**, Seznam řádných členů Pražského Alše ku dni 25. dubna 1949. – **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zápis o výborové schůzi PA konané 23. 1. 1950. – **FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY**, Zpráva tajemníka pro řádnou valnou hromadu dne 13. III. 50. – **FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ**, Skupina „Aleš“ Svazu československých výtvarných umělců. Výstava v Hradci Králové v Domě umělců od 22. ledna do 12. února 1961. – **FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC**, Skupina SČSVU „ALEŠ“ vystavuje v Žatci. Seznam vystavených věcí. – **FVM-spolková činnost Aleš. OBECNÍ DŮM**, Tvůrčí skupina „Aleš“ v Obecním domě hlav. města Prahy 17. března do 10. dubna 1961. Seznam vystavených prací. – **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Zápis o besedě dne 21. března 1961. – **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Žádost za přiznání řádného členství ve Svazu čl. výtvarných umělců, 15. listopadu 1961. – **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Tvůrčí skupina SČSVU „ALEŠ“. Seznam členů a adres, 31. 12. 1961. – **FVM-spolková činnost Aleš. VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ**, Přihláška na výstavu Alše ve Valašském

Meziříčí, 30. března 1962. - **FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY**, Skupina „Aleš“. Beseda dne 16. dubna 1962. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Zápis o besedě „Aleš“ v Malé rychtě u Zlaté husy dne 11. června 1962. - **FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb**, Zápisy ze schůzí 8. ledna 1962 - 13. května 1963- **FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa**, Tvůrčí skupina „Aleš“ Svazu čsl. výtvarných umělců, Jmenný seznam členů, 10. prosince 1963. - **FVM-korespondence-institute. PŘIHLÁŠKY**, Přihláška - Janovská. SokA Liberec, fond Kulturní družstvo Křížany, Pamětní kniha Domu Mikoláše Aleš a Místního musea v Křížanech, s. 9. NA, fond Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor: K 52. ČBV, Seznam členů. Ke dni 16. VI. 1947. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Výbor IV. střediska. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Komise. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o dílčí konferenci IV. skupiny Pražského střediska krajského Svazu československých výtvarníků, 20. února 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o ustavující schůzi výboru IV. skupiny Pražského krajského střediska, 20. února 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Presenční listina konference IV. skup. dne 20. II. 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Usnesení IV. skupiny, 8. března 1950. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 19. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Resoluce Výboru IV. střediska SČSVU Aleš ze dne 20. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 26. února 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o svolané schůzi akce architektů v místnostech klubu umění a kultury v Mánesu dne 7. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Opis zápisu o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 12. března 1951. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 18. března 51. - **K 50. 1 kraj. Zápisy**, Zápis o výborové schůzi IV. střediska Aleš konané 27. března 1951. - **K 50. 1 kraj. IV. skupina**, Protokol sepsaný dne 28. června 1951 o zasedání poroty pro přijímání uchazečů o členství do SČSVU. - **K 50. 1 kraj. IV. skupina**, Delegáti IV. střediska SČSVU pro celostátní konferenci SČSVU r. 1951. - **K 49. 1953**, Protokol pro komisi pro přijímání nových členů do ÚSČSVU dne 12. května 1953.

Literatura: Toman (pozn. 97), s. 421. – Malý (pozn. 353), s. 177. – Janovská Ludmila, <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=detail&i=6&Fmistoumrti=&Fprijmeni=janovsk%C3%A1&Fjmeno=&FnarozDen=&FnarozMes=&FnarozRok=&FumrtiDen=&FumrtiMes=&FumrtiRok=&Fmisto=&Fobor=>, vyhledáno 13. 4. 2011.

620. Jan Karel Janovský (1869 – 1931) byl malíř, který ač se narodil ve Vrchlabí a umělecké školení získal na pražské AVU, působil řadu let v zahraničí - nejdříve v Mnichově, poté Černé Hoře, Dalmácii, patnáct let byl profesorem na reálném gymnáziu v Opatii v tehdejší Jugoslavii, kde také se svojí ženou, Ludmilou Janovskou-Kleinmondovou, malířkou květin, vedl soukromou malířskou školu. V roce 1924 se vrátili zpět do Prahy. Zemřel náhle v Lounech, kde se účastnil severočeské výstavy výtvarného umění. Janovský, Jan Karel, Toman (pozn. 90), s. 420 – 421. – Kleinmondová-Janovská, Ludmila, Toman (pozn. 90), s. 488.

621. Zúčastnila se ustavující schůze Pražského Aleš, konané 11. února 1948. PNP, FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY, Seznam přítomných na ustavující schůzi Pražského Aleš konané 11. února 1948.

622. Soupis výstav (text. příloha).

623. Ludmila Janovská, *Jaroslav Průcha režuruje*, nedat. (nejpozději 1953). Reprofoto: Obrazy na členské výstavě IV. krajského střediska ÚSČSVU, *Výtvarná práce III*, 1953, č. 9, 18. února.

624. *Členská výstava 1953. IV. středisko ÚSČSVU – Aleš*, Praha, Mánes, 17. leden – 15. únor 1953. - Obrazy na členské výstavě IV. krajského střediska ÚSČSVU, *Výtvarná práce III*, 1953, č. 9, 18. února. Autor článku píše, že její portrét Jaroslava Průchy, „patří k vynikajícím portrétům poslední doby. Klady tohoto díla jsou zejména životnost a bezprostřednost. Portretovaný je tu zachycen při práci se soustředěným výrazem vyjádřeným v typickém gestu tváře, které každý tak dobře zná. Janovská maluje věcně, obětuje někde i rukopisnou zajímavost, hněte obraz z barevných hmot, kterým dovede dát naléhavost rozmanitých povrchů i pevnou tvarovou vazbu. Snad by jí nevadilo více koloristické výraznosti, neboť po této stránce je portrét poněkud kalný, což patrně jde i na účet dlouhé práce. I tak je však vždy sympatičtější, je-li dílo poněkud utaháno, než je-li uplatněn brilantní, ale povrchní efekt.“

625. U Františka Kysely na AVU studoval mezi lety 1916 – 1917 B. Krs, 1918 – 1921 J. Baruch, 1918 – 1925 J. Kobzáň, do roku 1922 V. Jičínská, mezi lety 1926 – 1926 S. Havlík. Školení Otakara Nejedlého pak získala v letech 1919 – 1926 Lucie Klímová, J. Vacke v letech 1924 – 1931 a téměř současně, v letech 1925 – 1931 také Václav Trefil a v letech 1929 – 1931 S. Havlík. Z umělců dalšího období studoval u O. Nejedlého i Alois Hejl a Květoslav Endrýs, který zde studia ukončil také roku 1931.

626. František Viktor Mokřý, *Realismus v českém malířství*, Praha 1948.

Prameny

Pramenný materiál vychází z fondu F. V. Mokrého, uloženého v Památníku národního písemnictví ve Starých Hradech. Fond je poměrně rozsáhlý a nezpracovaný – pro možné pozdější dohledání proto uvádím přesné názvy uvedené na kartonech či složkách. Dalšími prameny jsou fond *Brněnských uměleckých spolků (R 39)*, nacházející se v Archivu města Brna, fond *Kulturního družstva Křížany* ze Státního okresního archivu v Liberci a fond *Svazu československých výtvarných umělců*, uložený v Národním archivu v Praze. Na závěr soupisu jsou připojeny také fondy *Adolfa Zahela* z Archivu Národní galerie v Praze, *Květoslava Endryše*, uloženého v Archivu Univerzity Karlovy v Praze a *Vladka Antuška* v rodinné pozůstalosti. Vzhledem k četnosti citací z jednotlivých fondů v této diplomové práci, jsem se rozhodla u medailonů umělců uvádět pouze zkratky kartonů a složek v nich obsažených. Následující zkratky nejsou oficiálními názvy kartonů ve fondech, jsou vytvořeny pro snazší orientaci a řazeny za sebou abecedně.

• **Památník národního písemnictví v Praze, depozitář Staré Hrady, fond F. V. Mokrý:**

FVM-deníky.

Karton *F. V. Mokrý – deníky*.

FVM-dokumentace-tisky.

Karton *F. V. Mokrý – dokumentace – tisky*.

FVM-korespondence. ULLRYCH.

Karton *F. V. Mokrý – korespondence*, složka *Bohumil Ullrych*.

FVM-korespondence-instituce. ODLOŽENÉ – KŘÍŽANY.

Karton *F. V. Mokrý – korespondence – instituce*, složka *Aleš – odložené křížanské věci*.

FVM-korespondence-instituce. PLATÝZ.

Karton *F. V. Mokrý – korespondence – instituce*, složka *Skupina Aleš v Platýze, na soukromých výstavách, akce a činnost v pohraničí*.

FVM-korespondence-instituce. PŘIHLÁŠKY.

Karton *F. V. Mokrý – korespondence – instituce*, složka *Aleš – přihlášky*.

FVM-korespondence-instituce. SVAZ – VÝSTAVY.

Karton *F. V. Mokrý – korespondence – instituce*, složka *Aleš – svaz výtvar. – výstavy*.

FVM-korespondence-spolky a instituce. IV. SKUPINA.

Karton *F. V. Mokrý – korespondence – spolky a instituce*, složka *Odložené a archivní – IV. skupina*.

FVM-rukopisy. SOUPIS.

Karton *F. V. Mokrý – rukopisy*, složka *Soupis výstav na kterých vystavoval*.

FVM-spolková činnost Aleš. 16 FOTO.

Karton *F. V. Mokrý – spolková činnost Aleš*, složka *16 fotografií, proslov F. V. Mokrého, proslov dr. Jar. Pečírky, seznam a texty k fotografiím, 2 výtisky výstavního katalogu*.

FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠA.

Karton *F. V. Mokrý – spolková činnost Aleš*, složka *Aleš*.

FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ.

Karton *F. V. Mokrý – spolková činnost Aleš*, složka *Hradec Králové 1961*.

FVM-spolková činnost Aleš. OBECNÍ DŮM.

Karton *F. V. Mokrý – spolková činnost Aleš*, složka *Pražský Obecní dům*.

FVM-spolková činnost Aleš. SPOLKOVÉ VĚCI.

Karton *F. V. Mokrý – spolková činnost Aleš*, složka *Spolkové věci*.

FVM-spolková činnost Aleš. VALAŠSKÉ MEZIRÍČÍ.

Karton *F. V. Mokrý – spolková činnost Aleš*, složka *Výstava Aleš Valašské Meziříčí červenec - srpen 1962*.

FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC.

Karton *F. V. Mokrý – spolková činnost Aleš*, složka *Výstava Žatec 1961*.

FVM-spolková činnost-Aleš. ALEŠb.

Karton *F. V. Mokrý – spolková činnost – Aleš*, složka *Aleš*.

FVM-spolková činnost-Aleš. ODLOŽENÁ KORESPONDENCE.

Karton *F. V. Mokrý – spolková činnost – Aleš*, složka *Odložená korespondence Aleš*.

FVM-spolková činnost-Aleš. POMŮCKY.

Karton *F. V. Mokrý – spolková činnost – Aleš*, složka *Aleš pomůcky*.

FVM-spolková činnost-Aleš. TISK.

Karton *F. V. Mokrý – spolková činnost – Aleš*, složka *Aleš a tisk*.

FVM-spolková činnost-Aleš. ZÁPISY.

Karton *F. V. Mokrý – spolková činnost – Aleš*, složka *Zápisy spolku výt. um. Pražský Aleš*.

FVM-spolková koresp. Aleš. BESEDY.

Karton *F. V. Mokrý – spolková koresp. Aleš*, složka *Aleš Besedy*.

FVM-spolková koresp. Aleš. PRAŽSKÝ ALEŠ.

Karton *F. V. Mokrý – spolková koresp. Aleš*, složka *Pražský Aleš spolek výt. um. v Praze*.

FVM-výstavy, foto. FOTOGRAFIE.

Karton *F. V. Mokrý – výstavy, foto*, složka *Fotografie obrazů různých výtvarníků*.

• **Archiv města Brna, fond Brněnské umělecké spolky, R 39:**

Korespondence 1938.

Složka *1938 Korespondence Alše*.

Protokoly 1931 – 1938.

Kniha *Protokoly 21. V. 1931 do 24. IV. 1938*.

ALEŠ-VÝSTAVY. Zahel.

Karton *ALEŠ Data o výstavách, 1940 – 41*, složka *ADOLF A. ZAHEL, soubor malířského díla z let 1910 – 1940, Praha – Obecní dům – 1940*.

ARCHIV KPU. Protokol.

Karton *ARCHIV K. PŘ. UMĚNÍ 1900 – 1909*, složka *Protokol pražské odbočky*.

ACHIVÁLNÍ KATALOGY.

Karton *ARCHIVÁLNÍ KATALOGY VÝSTAV ČLENSKÝCH A JINÝCH HROMADNÝCH 1940 – 1946*.

FOTOGRAFIE.

Karton *FOTOGRAFIE – ALŠE*.

KORESPONDENCE 1927 – 1935. 1930.

Karton *KORESPONDENCE KVU ALEŠ 1927 – 35*, složka *1930*.

KORESPONDENCE 1927 – 1935. 1931.

Karton *KORESPONDENCE KVU ALEŠ 1927 – 35*, složka *1931*.

KORESPONDENCE 1927 – 1935. 1932.

Karton *KORESPONDENCE KVV ALEŠ 1927 – 35, složka 1932.*

KORESPONDENCE 1927 – 1935. 1935.

Karton *KORESPONDENCE KVV ALEŠ 1927 – 35, složka 1935.*

KORESPONDENCE 1940 – 1943. 1941.

Karton *KORESPONDENCE SVU ALEŠ 1940 – 1943, složka Korespondence 1941.*

KORESPONDENCE 1940 – 1943. Odbočka.

Karton *KORESPONDENCE SVU ALEŠ 1940 – 1943, složka Odbočka.*

KORESPONDENCE 1944 – 1950. 1944.

Karton *KORESPONDENCE ALEŠ 1944 – 1950 /1a/ odbočka Praha, zrušení/, složka Korespondence 1944.*

KORESPONDENCE 1944 – 1950. Pražská Odbočka.

Karton *KORESPONDENCE ALEŠ 1944 – 1950 /1a/ odbočka Praha, zrušení/, složka Pražská odbočka: Stanovy a korespondence o zrušení odbočky.*

KORESPONDENCE 1944 – 1950. Stanovy odbočky.

Karton *KORESPONDENCE ALEŠ 1944 – 1950 /1a/ odbočka Praha, zrušení/, složka Stanovy odbočky Praha.*

VALNÉ HROMADY 1919 – 1950.

Karton *Valné hromady ALŠE 1919 – 50 a doklady o zrušení.*

VÝSTAVY 1934 – 1937. Členská 1935.

Karton *DOKLADY VÝSTAV ALŠE 1934 – 1937, složka 95. Praha 1935, Členská výstava K. V. U. Aleš Obecní dům Praha 6. – 30. V. 1935.*

VÝSTAVY 1941 – 1943. Odbočka.

Karton *DATA O VÝSTAVÁCH 1941 – 43 ALEŠ, složka II. díl členské Odbočka Praha, 4 – 25 + 4 = 29. V 1941.*

VÝSTAVY 1943 – 1946. III. dílčí.

Karton *DATA O VÝSTAVÁCH ALŠE 1943 – 46, složka 168. III. dílčí.*

VÝSTAVY 1943 – 1946. Členská 1944.

Karton *DATA O VÝSTAVÁCH ALŠE 1943 – 46, složka 176 a Členská ve S. Č. díla 1944 – jen odbočka.*

• **Národní archiv v Praze, fond Svaz československých výtvarných umělců – ústřední výbor:**

K 49. 1953.

Karton 49, složka r. 1953 *Střediska (Praha).*

K 49. 1954.

Karton 49, složka r. 1954 *Střediska (Praha) I. – VII. výstavní ústředí.*

K 50. 1 kraj. Zápisy.

Karton 50, složka *1 kraj Praha IV. skupina, složka Zápisy protokolů z výborových schůzí.*

K 50. 1 kraj. IV. skupina.

Karton 50, složka *1 kraj Praha IV. skupina, složka IV. skupina SČSVU Různé.*

K 52. ČBV.

Karton 52, složka *ČBV Zakládací spolky 1947 – 8.*

K 54. 1951.

Karton 54, složka *Pražská střediska r. 1951.*

K 54. 1955.

Karton 54, složka *r. 1955 Střediska (krajská – Praha).*

- *Archiv Národní galerie v Praze, fond Adolf Zahel, 133.*
- *Archiv Univerzity Karlovy v Praze, fond Pedagogická fakulta UK:*
Karton *Personálie E+F*, složka *doc. Květoslav Endrýs.*
- *Rodinná pozůstalost Vlad'ka Antuška v Praze.*

Literatura

I. kladenský salon – V. členská výstava pražské Odbočky Spolku výtvarných umělců Aleš (kat. výst.), Divadlo v Kladně 1941.

III. dílčí výstava Spolku výtvarných umělců Aleš – Odbočka Praha (kat. výst.), Pavilon Alše v Brně 1943.

VI. členská výstava Kruhu výtvarných umělkyní (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1931.

VI. členská výstava pražské Odbočky Spolku výtvarných umělců Aleš (kat. výst.), Dům umění v Moravské Ostravě 1942.

XI. sjezd KSČ a problémy našeho umění, *Výtvarné umění* 8, 1958, č. 6, s. 241.

XXIV. členská výstava Kruhu výtvarných umělkyní v Praze (kat. výst.), Obecní dům hlavního města Prahy 1939.

XXXII. členská výstava Kruhu výtvarných umělkyní (kat. výst.), Umělecká síň Ars v Praze 1949.

Aktuality – Novinky Městského divadla – Výtvarné umění, *Pestrý týden* X, 1935, č. 16, 20. 4., s. 8.

Gustav Bareš, *Listy o kultuře*, Praha 1947.

Jožka Baruch, *V. (137) výstava S. V. U. M. Aleš Brno-Praha* (kat. výst.), Výstavní síň Mánes v Praze 1939.

Jožka Baruch, *Katalog 72. výstavy K. V. U. Aleš* (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1932.

Jožka Baruch, *XII. členská výstava, S. V. U. Aleš v Praze* (kat. výst.), Pavilon Jednoty umělců výtvarných v Praze 1946.

Petr Bezruč, *Šest Slezských písní*, Soukromý tisk - Frydek 1935.

Petr Bezruč, *Pět básní*, Olomouc 1955.

Muriel Blaive, *Promarněná příležitost. Československo a rok 1956*, Praha 2001.

Josef Brand, *Bohumil Krs*, Plzeň 1974.

Miloslav Brůžek a kol., *Ve znamení avantgardy (Ohlas zápasů Komunistické strany Československa v kultuře našich národů 1918 – 1988)*, Praha 1989.

Josef Císařovský, Významný úspěch v boji o realismus. Příspěvek k diskusi o našem výtvarném umění, *Výtvarné umění* II, 1951 – 1952, s. 3 – 12.

Jar. Černý, Zajímavosti z pražských výstav, *Týden rozhlasu* XI, 1944, č. 9, 26. 2., s. 6.

Jar. Černý, Zajímavosti z pražských výstav, *Týden rozhlasu* XI, 1944, č. 11, 11. 3., s. 6.

Česká kultura na přelomu 50. a 60. let. Kolokvium konané Galerií hlavního města Prahy u příležitosti retrospektivy Jiřího Balcara, Dům U Kamenného zvonu, 22. – 23. 6. 1998.

Československý lid a jeho kraj v životě, práci a zápasu (kat. výst.), Jízdárna Pražského hradu v Praze 1949.

Antonín Dolenský, *Kulturní adresář ČSR*, Praha 1936.

Antonín Drábek, *Výtvarní umělci k II. všeodborovému sjezdu* (kat. výst.), Dům výtvarného umění v Praze 1949.

[-eh-], Na budovu sokolovny se vrátila socha cvičence, *Lilie* (Zpravodaj města Litomyšle) XVI, 2006, č. 1, 4. 1., s. 8.

Dino Fabbri, *Maurice Utrillo*, Milano 1964.

Václav Formánek, Prvních patnáct let, *Výtvarné umění* X, 1960, s. 193 – 199.

Fotografie děl Josefa Jičínského a Lucie Klímové, *Pestrý týden* XIX, 1944, č. 15, 15. 4., s. 11.

Olaf Hanel, *Otakar Nejedlý* (kat. výst.), České muzeum výtvarného umění v Praze 2005.

Svatopluk Havrlik, *Lidové umění na Příbramsku*, Pardubice 1945.

Karel Honzík – Zdeněk Hlaváček, K problematice sociálního umění, *Volné směry* XLI, 1949, s. 23 – 29.

HR [Hana Rousová], Jičínská Věra, in: Anděla Horová (ed.), *Nová encyklopedie českého výtvarného umění. A – M*, Praha 1995, s. 323.

Jaro v obrazech Lucie Klímové (kat.výst.), Galerie Českého fondu výtvarných umění v Praze 1958.

Štěpán Jež, *Obrazy Václava Trefíla* (kat. výst.), Galerie Práce 1950.

Václav Jícha, Výtvarné umění na cestě služby lidu, *Výtvarné umění* II, 1951 – 1952, s. 1 – 8.

JMa [Josef Maliva], Krs Bohumil, in: Anděla Horová, *Nová encyklopedie českého výtvarného umění. A – M*, Praha 1995, s. 410.

Karel Kaplan, *Pravda o Československu 1945 – 1948*, Praha 1990.

Karel Kaplan, *Pět kapitol o Únoru*, Praha 1996.

Lubomír Kára – Vladimír Šolta, K některým otázkám našeho současného umění, *Výtvarné umění* II, 1951 – 1952, s. 232 – 241.

Ludmila Karlíková, Jaroslav Brůha, *Výtvarné umění* 5, 1963, č. 3, s. 107 – 113.

Katalog 27. členské výstavy obrazů, socha, uměleckého průmyslu a souborů V. Hachla-Myslivečkové, Minky Podhajské, Milady Špálové (kat. výst.), PAVILON S. V. Myslbek v Praze 1942.

Katalog XV. výstavy Kruhu výtvarných umělkyní v Praze (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1933.

Katalog XCV. výstavy K. V. U. Aleš (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1935.

Alena Kavčáková, *F. V. Mokry – umělec a výtvarný pedagog* (dizertační práce), Katedra dějin umění FF UP, Olomouc 1995.

Lucie Klímová (kat. výst.), Svaz československých výtvarných umělců. Galerie na Karlově náměstí 1962.

Jiří Knapík, *Kdo byl kdo v naší kulturní politice 1948 – 1953*, Praha 2002.

Jan Kobzář, *O zbojnících a o pokladech*, Ostrava 1980.

Jan Kobzář, *U počátků vod*, Ostrava 1984.

[kp], Alšova cena malíři Václavu Trefilovi, *Lidové noviny* 52, 1944, č. 67 (ranní vydání), 8. 3., s. 4.

- Krajské konference Svazu čs. výtvarných umělců, *Výtvarné umění II*, 1951 – 1952, s. 166.
- Jan Králík, *Městys Lázně Toušeň*, Lázně Toušeň 2009.
- Bohumil Krs, ilustrace Pomsta poraženého, *Šibeničky II*, 1919, č. 1, 1. 5., s. 7.
- Bohumil Krs, ilustrace Pozdě bych honiti!, *Šibeničky II*, 1919, č. 3, 15. 5., s. 22.
- Bohumil Krs, ilustrace Římská vlčice, *Šibeničky II*, 1919, č. 8, 19. 6., s. 63.
- Bohumil Krs, ilustrace Osud invalidů, *Šibeničky II*, 1919, č. 15, 7. 8., s. 119.
- KSv [Kateřina Svobodová], Mehl Jan, in: Anděla Horová (ed.), *Nová encyklopedie českého výtvarného umění. Dodatky*, Praha 1995, s. 496 – 497.
- Otakar Kubín – Karel Nový, *Obrazy Vladka Antuška* (kat. výst.), Praha 1955.
- Kultura. Třetí díl výstavy Alše, *Moravské noviny* 96, 1943, č. 131, 31. 5., nestr.
- Jaroslav Kunc, *Kdy zemřeli...?*, Praha 1962.
- Jaroslav Kunc, *Kdy zemřeli...? 1971 – 1974 a 1935 – 1970*, Praha 1974.
- Alexej Kusák, *Kultura a politika v Československu 1945 – 1956*, Praha 1998.
- K. V. U. Aleš Brno XCVII výstava kreseb (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1935.
- K. V. U. Aleš CXIV. výstava (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1937.
- Vojtěch Lahoda, Krotký modernismus, in: Marie Judlová (ed.), *Ohniska znovuzrození* (kat. výst.), Galerie hlavního města Prahy 1994, s. 17 – 63.
- Vojtěch Lahoda – Mahulena Nešlehová, *Dějiny českého výtvarného umění IV/I. 1890 – 1938*, Praha 1998.
- Vojtěch Lahoda – Mahulena Nešlehová, *Dějiny českého výtvarného umění IV/II. 1890 – 1938*, Praha 1998.
- Vojtěch Lahoda, Plíživý modernismus a socialistické umění 1948 – 1958, in: Rostislav Švácha – Marie Platovská, *Dějiny českého výtvarného umění V. 1939 – 1958*, Praha 2005, s. 371 – 386.
- Vojtěch Lahoda, Rozvoj tvůrčích skupin 1958 – 1970: každodenní modernismus, in: Rostislav Švácha – Marie Platovská, *Dějiny českého výtvarného umění VI/I*, Praha 2007, s. 99 – 121.
- Miroslav Lamač (red.), *Otázky teorie a kritiky v současném výtvarném umění. Porada historiků, kritiků a theoretiků výtvarného umění na Dobříši ve dnech 24. a 25. února 1955*, Praha 1955.
- LŠ [Ludvík Ševeček], Kobzán Jan, in: Anděla Horová (ed.), *Nová encyklopedie českého výtvarného umění. Dodatky*, Praha 1995, s. 390 – 391.
- Alena Malá (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 2001 VI. Kon – Ky*, Ostrava 2001.
- Alena Malá (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 2002 IX. MI – Nou*, Ostrava 2002.
- Alena Malá (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 2002 X. Nov – Pat*, Ostrava 2002.

- Alena Malá (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 2003* XII. Por – Rj, Ostrava 2003, s. 136 – 137.
- Alena Malá (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 2007* XVIII. Tik – U, Ostrava 2007.
- Alena Malá (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 2008* XIX. V – Vik, Ostrava 2008.
- Alena Malá (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 2009* XX. Vil – Vz, Ostrava 2009.
- Alena Malá (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 2010* XXI. W – Ž, Ostrava 2010.
- Zbyšek Malý (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 1997* I. A – Č, Ostrava 1998.
- Zbyšek Malý (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 1998* II. D – G, Ostrava 1998.
- Zbyšek Malý (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 1999* III. H, Ostrava 1999.
- Zbyšek Malý (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 1999* IV. Ch – J, Ostrava 1999.
- Zbyšek Malý (ed.), *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 – 2000* V. Ka – Kom, Ostrava 2000.
- Sylva Marešová, Plzeňská scénografie, in: *Sto let českého divadla v Plzni 1865 – 1965*, Plzeň 1965, s. 90 – 94.
- Anna Masaryková – Jaroslav Šanda, *Český národ Rudé armádě* (kat. výst.), Praha 1946.
- Rainer Metzger – Ingo F. Walther, *Vincent van Gogh (1853 – 1890)*, Praha 1999.
- Miroslav Míčko, Do Alšova roku, O metodě, *Výtvarné umění* II, 1951 – 1952, s. 270 – 273.
- Miroslav Míčko, Malířství na Výtvarné úrodě 1951, *Výtvarné umění* II, 1951 – 1952, s. 290 – 295.
- Miroslav Míčko, K otázce nové formy v našem umění, *Výtvarná práce* IV, 1956, č. 7, 29. 4., s. 1 – 2.
- Vladimír Mináč a kol., *Slovenský biografický slovník* II. zväzok E – J, Martin 1987.
- Antonín Mokrejš – Josef Hlaváček, Osobitost českého duchovního života šedesátých let, in: Rostislav Švácha – Marie Platovská, *Dějiny českého výtvarného umění* VI/I, Praha 2007, s. 21 – 29.
- František Viktor Mokrý, *Realismus v českém malířství*, Praha 1948.
- František Viktor Mokrý – Jaroslav Šváb, *IV. skupina Aleš - I. zahajovací výstava* (kat. výst.), Výstavní síň Platýz v Praze 1951.
- Andrej Mráz, Požiadavky a tvorba, *Volné směry* XLI, 1949, s. 7 – 10.
- Otakar Mrkvička, Malíř a dnešek, *Volné směry* XXXIX, 1947, s. 97 – 104.
- František Muzika, *Josef Mánes*, Praha 1939.

František Muzika, *Vojtěch Sedláček*, Praha 1940.

Na novou cestu českého a slovenského výtvarného umění. Zahajovací projev předsedy ÚSČSVU národního umělce prof. Karla Pokorného, hlavní referát, zpráva komise pro zkoumání připomínek k návrhu stanov a koreferát slovenské sekce na celostátní konferenci delegátů ÚSČSVU, *Výtvarná práce* IV, 1956, č. 2, 10. 2., s. 3 – 8.

Národ svým výtvarným umělcům (kat. výst.), Západočeské umělecko-průmyslové muzeum Plzeň 1940.

Mahulena Nešlehová, Informelní projevy, in: Rostislav Švácha – Marie Platovská, *Dějiny českého výtvarného umění* VI/I, Praha 2007, s. 123 - 142.

Jaromír Neumann, O úkolech dnešního portrétního umění, *Výtvarné umění* II, 1951 – 1952, s. XX – XXVI.

Vítězslav Nezval, *Rudolf Kremlička*, Praha 1955.

Luděk Novák, Česká výtvarná teorie po roce 1945, *Umění* I, 1953, s. 172 – 189.

O metodě, *Výtvarné umění* II, 1951 – 1952, s. 167.

Obrazy na členské výstavě IV. krajského střediska ÚSČSVU, *Výtvarná práce* III, 1953, č. 9, 18. února.

Obrazy Vladka Antuška (kat. výst.), Benešov 1957.

Markéta Odehnalová, *Jindřich Lenhart. Život a dílo* (diplomová práce), Katedra dějin umění FF UP, Olomouc 2009.

Ludvík Pacovský (red.), *Základní otázky umění, kulturní revoluce a kulturní politiky KSČ. I. část obecná*, Praha 1958.

Arnošt Paderlík, Na prahu pětiletky, *Volné směry* XLI, 1949, s. 3 – 5.

Arno Pařík, *Osudy a tvorba. Přírustky sbírky Památníku Terezín z let 2004 - 2009* (kat. výst.), Terezín 2010, s. 27 – 28.

Jaromír Pečírka – František Hřivna, *Seznam obrazů a soch vystavených Národní galerií v Praze v odbočce na Zbraslavi*, Praha 1940.

Antonín Pelc, K práci svazu malířů, sochařů a grafiků, *Výtvarná práce* I, 1952, č. 1 – 2, s. 3.

Tereza Petišková, *Československý socialistický realismus 1948 - 1958* (kat. výst.), Galerie Rudolfinum v Praze 2002.

Tereza Petišková, Oficiální umění padesátých let, in: Rostislav Švácha – Marie Platovská, *Dějiny českého výtvarného umění* V. 1939 – 1958, Praha 2005, s. 341 – 370.

Taťána Petrasová – Helena Lorenzová, *Dějiny českého výtvarného umění* III/2 1780 – 1890, Praha 2001.

PHG [Pavel Hortig], Jan Kobzář, in: Lumír Dokoupil (red.), *Biografický slovník Slezska a severní Moravy*. Sešit 11., Ostrava 1998, s. 68 – 69.

Květoslava Pluhařová, Scénické návrhy akademického malíře Bohumila Krse pro olomoucké divadlo, in: *Středisko. Sborník Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci*, roč. 64 (5), Olomouc 1980, s. 58 – 74.

Emanuel Poche – Sylva Marešová, *František Kysela*, Praha 1956.

Alena Potůčková, Malířství a sochařství, in: Alena Potůčková – Alena Křížová – Ladislava Hornáková, *Folklorismy v českém výtvarném umění XX. století* (kat. výst.), Praha – Cheb – Hodonín – Uherský Brod 2004 – 2004, s. 24 – 73.

Roman Prah – Marie Rakušanová – Karel Srp – Petr Wittlich, *Antonín Slaviček (1870 – 1910)* (kat. výst.), Galerie hlavního města Prahy 2004.

Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Aleše, Spolku výtvarných umělců v Praze (kat. výst.), Pávilon Jednoty umělců výtvarných v Praze 1949.

Pražští výtvarní umělci k 30. výročí osvobození ČSSR Rudou armádou (kat. výst.), Strakonice 1975.

Projev Jiřího Hendrycha, *Výtvarné umění X*, 1960, s. 429 – 436.

Provolání Svazu československých výtvarných umělců, *Volné směry XL*, 1947 – 1948, s. 146 – 147.

Marie Rakušanová (ed.), *Křičte ústa. Předpoklady expresionismu* (kat. výst.), Galerie hlavního města Prahy 2007.

Francesco Augusto Razetto – Ottaviano Maria Razetto – Terezie Petišková – Genny di Bert, *Socialistický realismus Československo 1948 – 1989* (kat. výst.), Praha 2008.

Resoluce z druhé celostátní konference, *Výtvarná práce I*, 1952, č. 1–2, 31. 10., s. 2.

Rodné město v obrazech Vladka Antuška 1956 - 1959 (kat. výst.), Šimova výstavní síň v Benešově 1959.

Jacques Rupnik, *Dějiny Komunistické strany Československa. Od počátků do převzetí moci*, Praha 2002.

Seznam přednášek Pedagogického institutu v Praze 1960/1961, Praha 1960, s. 6 a 31.

Seznam přednášek Pedagogického institutu v Praze 1961/1962, Praha 1961, s. 6, 33, 35, 38, 41.

Karel Srp – Jana Orliková, *Jan Zrzavý* (kat. výst.), Praha 2003.

Eduard Stavinoha, O specifčnosti výtvarného umění, *Výtvarná práce IV*, 1956, č. 13 - 14, 5. 9., s. 1 - 2.

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany Československa (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1961.

Jiří Ševčík – Pavlína Morganová – Dagmar Dušková, *České umění 1938 – 1989. Programy/kritické texty/dokumenty*, Praha 2001.

Dušan Šindelář, Důležitý sovětský dokument. O základních otázkách socialistického realismu, *Výtvarná práce IV*, 1956, č. 3, 22. 2., s. 1 - 2.

Jiří Šmíd, *Karel Holan*, Praha 1984.

Vladimír Šolta, Nové thema ve výtvarném umění, *Výtvarné umění II*, 1951 – 1952, s. XII – XIX.

Karel Šourek, Jaké je poučení ze sovětského malířství, in: Otakar Mrkvička, *Střetnutí. Sovětské malířství a současné umění*, Praha 1947, s. 138 - 163.

Václav Vilém Štech, *České dějiny v díle Mikoláše Aleše*, Praha 1952.

Václav Vilém Štech – Luboš Hlaváček, *Vincenc Beneš*, Praha 1967.

- Oldřich Šuleř, *O Janíčkově maléřečkovi*, Ostrava 1969.
- Viktor Šuman, *Architekt Alois Dryák*, Praha 1930.
- Jaroslav Šváb, *S. V. U. Aleš Praha. IX. členská výstava S. V. U. Aleš odb. Praha* (kat. výst), Výstavní síň Svazu českého díla v Praze 1944.
- Jaroslav Šváb, *Členská výstava 1953. IV. středisko ÚSČSVU – Aleš* (kat. výst.), Výstavní síň Mánes v Praze 1953.
- Rostislav Švácha, *Od moderny k funkcionalismu*, Praha 1995.
- Prokop Toman, *Nový slovník československých výtvarných umělců I. A-K*, Ostrava 1993.
- Prokop Toman, *Nový slovník československých výtvarných umělců II. L-Ž*, Ostrava 1993.
- Josef Tomeš, *Slovník k politickým dějinám Československa 1918 – 1992*, Praha 1994.
- TPe [Terezie Petišková], Baruch Jožka, in: Anděla Horová (ed.), *Nová encyklopedie českého výtvarného umění. Dodatky*, Praha 1995, s. 87.
- František Tučný, *Břetislav Bartoš. Malíř svého národa*, Brno 1935.
- Týden v dramatickém umění – Výstavy čs. výtvarníků, *Pestrý týden X*, 1935, č. 17, 27. 4., s. 9.
- Universitas Carolina Pragensis. Seznam přednášek na Pedagogické fakultě ve studijním roce 1965 – 1966*, Praha 1965, s. 17, 46, 78 – 79.
- Universitas Carolina Pragensis. Seznam přednášek na Pedagogické fakultě ve studijním roce 1967 – 1968*, Praha 1967, s. 18 a 50.
- Universitas Carolina Pragensis. Seznam přednášek na Pedagogické fakultě ve studijním roce 1968 – 1969*, Praha 1968, s. 19 a 57.
- Universitas Carolina Pragensis. Seznam přednášek na Pedagogické fakultě ve studijním roce 1969 – 1970*, Praha 1969, s. 20, 62 a 88.
- Universitas Carolina Pragensis. Seznam přednášek na Pedagogické fakultě ve studijním roce 1970 – 1971*, Praha 1970, s. 25, 81 a 115.
- Universitas Carolina Pragensis. Seznam přednášek na Pedagogické fakultě ve studijním roce 1971 – 1972*, Praha 1971, s. 23, 86, 120 – 121.
- Universitas Carolina Pragensis. Seznam přednášek na Pedagogické fakultě ve studijním roce 1972 – 1973*, Praha 1972, s. 22, 117 – 118.
- Usnesení rady ministrů SSSR o udělení Stalinových cen za rok 1950 v oblasti výtvarného umění, *Výtvarné umění II*, 1951 – 1952, s. 34 – 35.
- Usnesení ustavující konference, *Výtvarná práce IV*, 1956, č. 18 - 19, 15. 11., s. 2-3.
- Josef Vacke (red.), *Aleš. Sborník prací spolku výtvarných umělců Aleš I.*, Praha 1941.
- Výstava IV. krajského střediska Aleš, *Výtvarná práce* 18, 1954, 17. 9., s. 5.
- Výstava obrazů a kreseb Ladislava Šímy a Vlad'ka Antuška* (kat. výst.), Šímová výstavní síň v Benešově 1948.
- Výstava obrazů akademických malířů Vlad'ka Antuška a Václava Pavlíka* (kat. výst.), Šímová výstavní síň v Benešově 1951.
- Výstava obrazů Vlad'ka Antuška* (kat. výst.), Šímová výstavní síň v Benešově 1949.

Výstava obrazů z Táborska a jižních Čech Vlad'ka Antuška (kat. výst.), Akademický spolek Štítný v Táboře 1937.

Výstava radostných obrazů malířů Benešovska: Antušek, Šíma, Pavlík (kat. výst.), Šíмова výstavní síň v Benešově 1953.

Výstava Spolku výtvarných umělců moravskoslezských Aleš v Brně odbočky v Praze (kat. výst.), Pavilon Alše v Brně 1941.

Výstava v D 40. SVUM ALEŠ pražští členové (kat. výst.), D 40. Divadlo E. F. Buriana v Praze 1940.

Výstava výtvarných umělců Benešovska (kat. výst.), Šíмова výstavní síň v Benešově 1946.

Výstavy. Brněnský KVVU Aleš v Praze, Národní osvobození XII, 1935, č. 101, 30. 4., s. 6.

Výtvarné úkoly – významný příspěvek k rozvoji našeho výtvarného umění. Z referátu Vladimíra Šolty na zasedání ÚV SČSVU ve dnech 10. a 11. května 1951, *Výtvarné umění* II, 1951 – 1952, s. XXXI – XXXIV.

Výtvarní umělci na stavbách socialismu, *Výtvarná práce* III, 1953, č. 9, 18. 2., s. 8.

Výtvarník mezi horníky (kat. výst.), Umělecká beseda – Slovanský ostrov v Praze 1949.

Ingo F. Walther, *Malířství impresionismu 1860 – 1920*, Praha 2003.

Veronika Wolf, *Čeští a slovenští umělci na Bienále v Benátkách 1920 – 1970*, Olomouc 2005.

Johann Rudolf Wyss, *Švýcarský Robinson*, Ostrava – Praha 1947. Z pražských výstav. Výstava K. V. U. Aleš v Praze, *Lidové noviny* 43, 1935, č. 185, 11. 4., s. 9.

Adolf A. Zahel – Ivan Olbracht, *Divoká Šárka*, Praha 1940.

Adolf A. Zahel. Krajinářský soubor z let 1913 – 1953 (kat. výst.), Výstavní síň Platýz v Praze 1953.

Za hlubší a širší ideovou práci mezi členstvem, *Výtvarná práce* III, 1953, č. 7 - 8, 25. 1., s. 1.

Štefan Zajíček, *Karol Molnár – maliarske dielo* (kat. výst.), Záhorská galéria v Senici 1991.

Pavel Zatloukal, *100 let výtvarné kultury v Olomouci 1889 – 1989* (kat. výst.), Muzeum umění v Olomouci 1995.

Barbora Zlámalová, Jan Zrzavý a Věra Jičínská: Zpráva a vzpomínky z pozůstalosti zapomenuté malířky, *Umění* XLIX, 2001, s. 321 – 333.

Barbora Zlámalová, *Meziválečná tvorba Věry Jičínské* (diplomová práce), Seminář dějin umění FF MU, Brno 2002.

Andrej Alexandrovič Ždanov, *O umění*, Praha 1950.

Internetové zdroje

Ak. mal. Čížek Bohumil, <http://www.sca-art.cz/artists/list/890.htm>, vyhledáno 10. 9. 2010.

Antikvity Praha s. r. o., Václav Trefil, Abstraktní kompozice, <http://eaukce.antiques-auctions.eu/cz/detail/18/1/1668/>, vyhledáno 19. 4. 2011.

Aukční dům Zezula, Václav Trefil, Abstraktní kompozice, <http://www.papilio.cz/cz/archiv.php?aukce=a27&pol=9272&PHPSESSID=4e0669bb0d178a1453fae0193a141d6a>, vyhledáno 19. 4. 2011.

Jožka Baruch, www.jozkabaruch.cz, vyhledáno dne 10. 11. 2010.

Jožka Baruch, *Staříček Kubějů*, Praha – Přerov 1933. Převzato z Jožka Baruch, *Staříček Kubějů*, <http://www.jozkabaruch.cz/literarni-tvorba/staricek-kubeju>, vyhledáno 13. 4. 2011.

Jožka Baruch, *Ludé z poza Junákova I*, Praha – Přerov 1934. Převzato z Jožka Baruch, *Ludé z poza Junákova I*, <http://www.jozkabaruch.cz/literarni-tvorba/lude-z-pozajunakova>, vyhledáno 13. 4. 2011.

Jožka Baruch, *Ludé z poza Junákova II*, Praha – Přerov 1936. Převzato z Jožka Baruch, *Ludé z poza Junákova II*, <http://www.jozkabaruch.cz/literarni-tvorba/lude-z-pozajunakova-ii>, vyhledáno 13. 4. 2011.

Jožka Baruch, *Ludé z poza Junákova II*, Praha – Přerov 1937. z Jožka Baruch, *Ludé z poza Junákova III*, <http://www.jozkabaruch.cz/literarni-tvorba/lude-z-pozajunakova-iii>, vyhledáno 13. 4. 2011.

Ludvík Binovský, *Ludvík Poděštl*, http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=5683, vyhledáno 19. 4. 2011.

Jaroslav Bránský, *Před sto lety se narodil malíř Alois Hejl*, <http://www.regionpress.cz/Pred-sto-lety-se-narodil-malir-Alois-Hejl-id-4695.aspx>, vyhledáno 16. 4. 2011.

Gymnázium Mikulášské nám., <http://www.mikulasske.cz/www/historie/historie.pdf>, vyhledáno 9. 11. 2010.

Hroby významných osobností Benešovska, *Benešovský kalendář*, listopad 2007, s. 9 a 12.

Informační systém abART, www.abart.cz.

Věra Jičínská, <http://www.vytvarneumelkyne.cz/autorka.aspx?aid=16>, vyhledáno 25. 6. 2010.

Filip Karet, O mém pradědečkovi, http://www.seniortip.cz/?module=article&id_article=1380, vyhledáno 26. 7. 2010.

Karel Kouba, *Mytologizace v umění socialistického realismu* (diplomová práce), FF UK Praha, 2005. Převzato z <http://www.sorela.cz/web/articles.aspx?id=61>, vyhledáno 26. 1. 2010.

Město Bavorov, *Významné osobnosti Bavorova*, http://www.bavorov.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=117&id=1047&p1=1033, vyhledáno 25. 6. 2010.

Městská knihovna v Chebu, http://www.knih-cheb.cz/opacsql/hled_hesl.php?strana=0&typ=A&cis_pole=31&heslo=10859&lang=cze, vyhledáno 10. 4. 2011.

Zdeněk Nejedlý, *O realismu pravém a nepravém*, 1948. Převzato z <http://www.ucl.cas.cz/edicee/data/antologie/zdejin/2/nejedly.pdf>, vyhledáno 26. 1. 2010.

Penzion Madona, <http://www.pensionmadona.cz/>, vyhledáno 26. 7. 2010.

Richard Sobotka, *Malíř Jan Kobzán*, <http://www.hlasmoravy.eu/2009/09/malir-jan-kobzan.html>, vyhledáno 25. 6. 2010.

Frank Wollman, *Socialistický realismus jako kulturní epocha a styl umělecký*, 1948. Převzato z <http://www.ucl.cas.cz/edicee/data/antologie/zdejin/2/wollman.pdf>, vyhledáno 29. 1. 2010.

Obrazová příloha

Obrazová příloha sestává z fotografií děl výtvarníků, o nichž bylo pojednáváno v předchozích kapitolách. Je zde dodržen stejný sled jmen – podle toho, jak umělci do spolku vstupovali. Díla jsou řazena chronologicky v případě, že jsou datována, nedatované práce se v soupisu nacházejí za časově zařazenými a jsou uváděny v abecedním pořadí.

Z finančních důvodů zde nejsou zveřejněny snímky děl, nacházejících se v Moravské galerii v Brně a Národní galerii v Praze, které shodně požadují uhrazení reprodukčních práv i pro potřeby studentské diplomové práce. Ze stejného důvodu jsou snímky děl z Galerie výtvarného umění v Ostravě reprodukovány pouze černobíle.

Seznam použitých zkratk:

GASK	Galerie Středočeského kraje Kutná Hora
GMU Hradec Králové	Galerie moderního umění v Hradci Králové
GMU Roudnice nad Labem	Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem
GVU Ostrava	Galerie výtvarného umění v Ostravě
inv. č.	inventární číslo
KGUV Zlín	Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně
MG	Moravská galerie v Brně
MMB	Muzeum města Brna
MU Olomouc	Muzeum umění Olomouc
nedat.	nedatováno
neznač.	neznačeno
NG	Národní galerie v Praze
OÚ Sudice	Obecní úřad
PT	Památník Terezín
SGVU	Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích
š.	šířka
šr.	šířka s rámem
UPM	Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze
v.	výška
vr.	výška s rámem
VČG	Východočeská galerie v Pardubicích
ZG	Západočeská galerie v Plzni
znač.	značeno

[1]

Jožka Baruch, Ilustrace ke knize Staříček Kubějů (s. 18 – 19), 1933, nezjištěno, znač. vpravo dole v grafice B, vpravo dole tužkou J.Baruch. Foto: Jožka Baruch, *Staříček Kubějů*, <http://www.jozkabaruch.cz/literarni-tvorba/staricek-kubeju>, vyhledáno 13. 4. 2011.

[2]

Jožka Baruch, Ilustrace ke knize Staříček Kubějů (s. 24 - 25), 1933, nezjištěno, znač. vpravo dole tužkou J.Baruch, Foto: Jožka Baruch, *Staříček Kubějů*, <http://www.jozkabaruch.cz/literarni-tvorba/staricek-kubeju>, vyhledáno 13. 4. 2011.

[3]

Jožka Baruch, Červený kohout, před nebo v roce 1933, barevný dřevoryt, nažloutlý papír, v. 147 mm, š. 97 mm, znač. tužkou vlevo dole Jožka Baruch, MMB, inv. č. 58.653. Foto: Veronika Jurásková.

[4]

Jožka Baruch, Světloňši, před nebo v roce 1933, barevný dřevoryt, nažloutlý papír, v. 147 mm, š. 97 mm, znač. tužkou vlevo dole Jožka Baruch, MMB, inv. č. 58. 652. Foto: Veronika Jurásková.

[5]

Jožka Baruch, Úvodní dvojstrana ke knize Ludé z poza Junákova I, 1934, nezjištěno, znač. vpravo dole v grafice B. Foto: Jožka Baruch, *Ludé z poza Junákova I*, <http://www.jozkabaruch.cz/literarni-tvorba/lude-z-poza-junakova>, vyhledáno 13. 4. 2011.

[6]

Jožka Baruch, Titulní list k Šesti slezským písním Petra Bezruče, 1935, dřevoryt, v. 180 mm, š. 125 mm, neznač. Reprofoto: Petr Bezruč, *Šest Slezských písní*, Soukromý tisk - Frydek 1935.

[7]

Jožka Baruch, Slezské lesy – ilustrace k Šesti slezským písním Petra Bezruče, 1935, dřevoryt, v. 191 mm, š. 126 mm, znač. vlevo dole v tisku B. Reprofoto: Petr Bezruč, *Šest Slezských písní*, Soukromý tisk - Frydek 1935, s. 9.

[8]

Jožka Baruch, Úvodní dvojstrana ke knize Ludé z poza Junákova II, 1936, nezjištěno, znač. vlevo dole v grafice B, vlevo dole tužkou Jožka Baruch. Foto: Jožka Baruch, *Ludé z poza Junákova II*, <http://www.jozkabaruch.cz/literarni-tvorba/lude-z-poza-junakova-ii>, vyhledáno 13. 4. 2011.

[9]

Jožka Baruch, Úvodní dvojstrana ke knize Ludé z poza Junákova III, 1937, nezjištěno, znač. vlevo dole tužkou J. Baruch. Foto: Jožka Baruch, *Ludé z poza Junákova II*, Praha – Přerov 1937. z Jožka Baruch, *Ludé z poza Junákova III*, <http://www.jozkabaruch.cz/literarni-tvorba/lude-z-poza-junakova-iii>, vyhledáno 13. 4. 2011.

[10]

Jožka Baruch, Svätý Lukáš malíř Boží vymaloval Matku Boží, 1941, kresba perem tuší a akvarel, papír, v. 577 mm, š. 383 mm, znač.: vpravo dole perem tuší: J. Baruch 1941, MU Olomouc, inv. č. K 6120. Foto: Veronika Jurásková.

[11]

Jožka Baruch, Tři hosté – ilustrace k Pěti básním Petra Bezruče, 1955, nezjištěno, neznač. Reprofoto: Petr Bezruč, *Pět básní*, Olomouc 1955, nestr.

[12]

Jožka Baruch, Zdravice P. B. k jeho 88. narozeninám, 1955, dřevoryt (xylografie) barevný, papír, v. 422 mm, š. 300 mm, vd. 270 mm, šd. 176 mm, znač.: vpravo dole pod obr. tužkou: J. Baruch; uprostřed dole v obr. graf.: PETR BEZRUČ 1868 15. IX. 1955, MU Olomouc, inv. č. G 4422. Foto: Veronika Jurásková.

[13]

Jožka Baruch, Cyril a Metoděj, nedat., barevný dřevořez, papír, v. 460 mm, s. 355 mm, vd. 520 mm, sd. 425 mm, znač.: vpravo dole: J. Baruch, KGVU Zlín, inv. č. G-1829. Foto: KGVU Zlín.

[14]

Jožka Baruch, Grafický list k 88. narozeninám P. Bezruče, nedat. (pravděpodobně 1955), dřevoryt (xylografie), papír, v. 390 mm, š. 252 mm, vd. 240 mm, šd. 161 mm, znač.: vpravo dole v tisku: B, vpravo dole tužkou: J. Baruch 2/10, GMU Hradec Králové, inv. č. G 543. Foto: Veronika Jurásková.

[15]

Jožka Baruch, Pohádka I., nedat., kolorovaná kresba, v. 384 mm, š. 511 mm, znač. vlevo dole J. Baruch, KGVU Zlín, inv. č. Gk-765. Foto: KGVU Zlín.

[16]

Jožka Baruch, Pozdrav T. G. M., nedat., dřevoryt (xylografie), papír, v. 275 mm, s. 206mm, vd. 139 mm, šd. 90 mm, znač.: vpravo v tisku nad patou lva: B, vpravo dole pod tiskem: J. Baruch, GMU Hradec Králové, inv. č. G 423. Foto: Veronika Jurásková.

[17]

Jožka Baruch, Slovanští věrozvěstové, nedat., barevný dřevoryt, v. 457 mm, š. 355 mm, znač. tužkou vpravo dole J. Baruch, tisk vlevo nahoře B, MMB, inv. č. 58.648. Foto: Veronika Jurásková.

[18]

Jožka Baruch, Stařenka, nedat., kvaš, světle hnědý papír, v. 570 mm, š. 385 mm, znač. vlevo dole J. Baruch, MMB, inv. č. 58.646. Foto: Veronika Jurásková.

[19]

Jožka Baruch, Staříček, nedat., kvaš, světle hnědý papír, v. 570 mm, š. 385 mm, znač. vpravo dole J. Baruch, MMB, inv. č. 58.647. Foto: Veronika Jurásková.

[20]

Mikoláš Aleš, Žalov (z cyklu Vlast), 1880. Reprofoto: Václav Vilém Štech, *České dějiny v díle Mikoláše Alše*, Praha 1952, obr. 16.

[21]

Adolf A. Zahel, Lípa na Chlumku, 1932, nezjištěno, znač. vpravo dole Ad. A. Zahel. Reprofoto: AMB, ALEŠ-VÝSTAVY. Zahel, Novinové výstřižky.

[22]

Adolf A. Zahel, Krajina za soumraku, 1932, olej, plátno, v. 74 cm, š. 97 cm, znač. vpravo dole Zahel 32, GASK, inv. č. O 1023. Foto: Veronika Jurásková.

[23]

Adolf A. Zahel, Krajina s Novohradskými horami (studie), 1932, nezjištěno, znač. vpravo dole Ad. A. Zahel 1932. Reprofoto: *Adolf A. Zahel. Krajinářský soubor z let 1913 – 1953* (kat. výst.), Výstavní síň Platýz v Praze 1953.

[24]

Adolf A. Zahel, Proslov Adolfa A. Zahela (*uprostřed*) při zahájení členské výstavy pražských členů Klubu výtvarných umělců Aleš v Obecním domě v roce 1935. Reprofoto: *Jas* IX, 1935, č. 17, duben, s. 14.

[25]

Adolf A. Zahel, Divoká Šárka I, 1936, kresba vytištěná heliogravurou, nezjištěno, znač. vpravo dole Ad. A. Z. 1936. Reprofoto: Adolf A. Zahel – Ivan Olbracht, *Divoká Šárka*, Praha 1940, nestr.

[26]

Adolf A. Zahel, Divoká Šárka III, 1936, kresba vytištěná heliogravurou, nezjištěno, znač. vpravo dole Ad. A. Z. 1936. Reprofoto: Adolf A. Zahel – Ivan Olbracht, *Divoká Šárka*, Praha 1940, nestr.

[27]

Adolf A. Zahel, Divoká Šárka VII, 1936, kresba vytištěná heliogravurou, nezjištěno, znač. vpravo dole Ad. A. Z. 1936. Reprofoto: Adolf A. Zahel – Ivan Olbracht, *Divoká Šárka*, Praha 1940, nestr.

[28]

Adolf A. Zahel, Louky u Lutové, 1936, nezjištěno, znač. vpravo dole Ad. A. Z. Reprofoto: AMB, ALEŠ-VÝSTAVY. Zahel, Novinové výstřižky.

[29]

Antonín Slaviček, Z Kameniček (Volákův kopec), (1905), olej, plátno, v. 91 cm, š. 101 cm, GMU Roudnice nad Labem. Reprofoto: Roman Prahel - Marie Rakušanová - Karel Srp - Petr Wittlich, *Antonín Slaviček (1870 – 1910)* (kat. výs.), Galerie hlavního města Prahy 2004, s. 116.

[30]

Adolf A. Zahel, Krajina u Lutové, 1940, nezjištěno, znač. vpravo dole Ad. A. Zahel 1940. Reprofoto: Josef Vacke (red.), *Aleš. Sborník prací spolku výtvarných umělců Aleš I.*, Praha 1941, s. 12.

[31]

Adolf A. Zahel, Jaro u Kopytů, 1943, tempera, sololit, v. 49 cm, š. 70 cm, znač. vpravo dole Ad. A. Zahel 1943, KGVU Zlín, inv. č. O 559. Foto: KGVU Zlín.

[32]

Adolf A. Zahel, Mlýn na Lužnici, 1945, tužka, papír, v. 320 mm, š. 440 mm, znač. vlevo dole A. Z. 1945, pod tím tužkou 1172, SGVU, inv. č. R 196. Foto: Veronika Jurásková.

[33]

Adolf A. Zahel, Letenská pláň, 1951, tužka, papír, v. 435 mm, š. 640 mm, znač. vpravo dole tužkou: Ad. A. Z. 1951, SGVU, inv. č. R 723. Foto: Veronika Jurásková.

[34]

Fotografie Lucie Klímové. Reprofoto: *Jaro v obrazech Lucie Klímové* (kat.výst.), Galerie Českého fondu výtvarných umění v Praze 1958, nestr.

[35]

Lucie Klímová, Jižní motiv, 1935, olej, plátno, v. 55 cm, š. 72 cm, znač. vlevo dole Lucie Klímová, GASK, inv. č. O 1019. Foto: Veronika Jurásková.

[36]

Vincenc Beneš, Tržnice na Korčule, 1934, v. 46 cm, š. 60 cm. Reprofoto: Václav Vilém Štech – Luboš Hlaváček, *Vincenc Beneš*, Praha 1967, obr. X.

[37]

Lucie Klímová, Jaro v Bráníku, nedat. (nejpozději 1935), nezjištěno, znač. nezjištěno. Reprofoto: Aktuality – Novinky Městského divadla – Výtvarné umění, *Pestrý týden X*, 1935, č. 16, 20. 4., s. 8.

[38]

Lucie Klímová, Krajina na Valašsku, 40. léta, olej, plátno, v. 55 cm, š. 71 cm, znač. vlevo dole Lucie Klímová, GASK, inv. č. O 125. Foto: Veronika Jurásková.

[39]

Lucie Klímová, Karmelitská ulice, nedat. (nejpozději 1941), olej, nezjištěno, znač. nezjištěno. Reprofoto: Josef Vacke (red.), *Aleš. Sborník prací spolku výtvarných umělců Aleš I.*, Praha 1941, s. 15.

[40]

Lucie Klímová, Německé na Moravě, nedat. (nejpozději 1944), nezjištěno, znač. nezjištěno. Reprofoto: *Pestrý týden XIX*, 1944, č. 15, 15. 4., s. 11.

[41]

Antonín Slavíček, Silnice, (1903), olej, plátno, v. 116 cm, š. 136 cm, ZG. Reprofoto: Roman Prahel - Marie Rakušanová - Karel Srp - Petr Wittlich, *Antonín Slavíček (1870 – 1910)* (kat. výst.), Galerie hlavního města Prahy 2004, s. 102.

[42]

Lucie Klímová, Kytice, 1949, olej, papír, karton, v. 65 cm, š. 50 cm, znač. vpravo dole Lucie Klímová, GASK, inv. č. O 910. Foto: Veronika Jurásková.

[43]

Lucie Klímová, Zátíší s meruňkami, 1952, olej, plátno, v. 60 cm, š. 50 cm, znač. vlevo dole Lucie Klímová, GASK, inv. č. O 230. Foto: Veronika Jurásková.

[44]

Lucie Klímová, Jaro v Trojské zahradě, 50. léta, perokresba, akvarel, papír, vd. 297 mm, šd. 398 mm, znač. vlevo dole Lucie Klímová, GVU Ostrava, inv. č. Gr 7550. Foto: GVU Ostrava.

[45]

Lucie Klímová, Křížanská krajina, 1957, nezjištěno, znač. nezjištěno. Reprofoto: *Jaro v obrazech Lucie Klímové* (kat.výst.), Galerie Českého fondu výtvarných umění v Praze 1958, nestr.

[46]

Lucie Klímová, Sad v Křížanech, nedat., nezjištěno, znač. nezjištěno. Reprofoto: *Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany Československa* (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1961, nestr.

[47]

Lucie Klímová, Silnice pod Lysou horou, nedat., olej, plátno, v. 62 cm, š. 84 cm, znač. vlevo dole Lucie Klímová, GASK, inv. č. O 1440. Foto: Veronika Jurásková.

[48]

Fotografie Bohumila Krse. Reprofoto: Josef Brand, *Bohumil Krs*, Plzeň 1974.

[49]

Bohumil Krs, Karpaty v březnu, 1915, kresba tužkou a barevnými pastely, papír, v. 236 mm, š. 290 mm, vd. 185 mm, šd. 256 mm, znač. vpravo dole tužkou Krs, MU Olomouc, inv. č. K 525. Foto: Veronika Jurásková.

[50]

Bohumil Krs, Pomsta poraženého, 1919. Reprofoto: Bohumil Krs, ilustrace Pomsta poraženého, *Šibeničky II*, 1919, č. 1, 1. 5., s. 7.

[51]

Bohumil Krs, Návrh plakátu: Vladimír Levstik - Zmijí hnízdo, 20. léta, tuš, akvarel, papír, v. 465 mm, š. 357 mm, znač. vlevo dole barvou KRS, vlevo nahoře tuší Dru. B. Vybíralovi/ Krs, MU Olomouc, inv. č. K 14819. Foto: Veronika Jurásková.

[52]

Bohumil Krs, Vývojová řada scénických návrhů k Juditě F. Hebbela (Bethulie). České divadlo v Olomouci 15. 3. 1924. Převzato z Květoslava Pluhařová, Scénické návrhy akademického malíře Bohumila Krse pro olomoucké divadlo, in: *Středisko. Sborník Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci*, roč. 64 (5), Olomouc 1980, s. 71.

[53]

Bohumil Krs, Návrhy kostýmu k Cestě kolem světa J. Verna a A. d'Enneryho. České divadlo v Olomouci 25. 12. 1924. Převzato z Květoslava Pluhařová, Scénické návrhy akademického malíře Bohumila Krse pro olomoucké divadlo, in: *Středisko. Sborník Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci*, roč. 64 (5), Olomouc 1980, s. 73.

[54]

Bohumil Krs, Studie mužské postavy, 1928, tužka, papír, v. 343 mm, š. 237 mm, znač. červenou tužkou Krs, tužkou vpravo dole 25. 3. 1928, MMB, inv. č. 58.991. Foto: Veronika Jurásková.

[55]

Bohumil Krs, Dva akty, 1932, hnědá křída, papír, v. 297 mm, š. 455 mm, znač. vpravo dole Krs 30. XI. 1932, MMB, inv. č. 65.473. Foto: Veronika Jurásková.

[56]

Bohumil Krs, Studie ženské postavy, 1932, barevné křídly, papír, v. 403 mm, š. 254 mm, sign. tužkou vpravo dole Krs Přerov 17. IV. 1932, MMB, inv. č. 58.992. Foto: Veronika Jurásková.

[57]

Bohumil Krs, Trosky z Ktové, 1938, tužka, papír, v. 132 mm, š. 177 mm, znač. vpravo dole Ktová 21. VIII. 1938 Krs, MMB, inv. č. 64.475. Foto: Veronika Jurásková.

[58]

Bohumil Krs, Nezvěstice (Zimní vesnice), 1939, tužka, barevné křídly, papír, v. 288 mm, š. 425 mm, znač. tužkou vpravo dole Krs Nezvěstice 12. III. 1939, MMB, inv. č. 58. 983. Foto: Veronika Jurásková.

[59]

Bohumil Krs, Koupání, 1940, pero, modrý inkoust, lavírováno, papír, v. 217 mm, š. 176 mm, znač. vpravo dole Krs Boušov 20. VII. 40, MMB, inv. č. 65.474. Foto: Veronika Jurásková.

[60]

Bohumil Krs, Práce v poli, 1940, pero, tuš, akvarelový papír, v. 200 mm, š. 148 mm, znač. vlevo dole Šňáhlavy, 30. VII. 40 Krs, MMB, inv. č. 65.472. Foto: Veronika Jurásková.

[61]

Bohumil Krs, Ilustrace k básni *Kytice*, 1943 – 1944. Reprofoto: Karel Jaromír Erben, *Kytice*, Plzeň 2009, s. 5.

[62]

Bohumil Krs, Ilustrace k básni *Poklad*, 1943 – 1944. Reprofoto: Karel Jaromír Erben, *Kytice*, Plzeň 2009, s. 11.

[63]

Bohumil Krs, Ilustrace k básni *Holoubek*, 1943 – 1944. Reprofoto: Karel Jaromír Erben, *Kytice*, Plzeň 2009, s. 75.

[64]

Bohumil Krs, Ilustrace k básni *Lilie*, 1943 – 1944. Reprofoto: Karel Jaromír Erben, *Kytice*, Plzeň 2009, s. 121.

[65]

Bohumil Krs, Ilustrace k básni *Dceřina kletba*, 1943 – 1944. Reprofoto: Karel Jaromír Erben, *Kytice*, Plzeň 2009, s. 128.

[66]

Bohumil Krs, Dva ženské akty, nedat., barevná litografie, nažloutlý papír, v. 250 mm, š. 380 mm, znač. tužkou vpravo dole Krs, MMB, inv. č. 58. 997. Foto: Veronika Jurásková.

[67]

Bohumil Krs, (Dvě nahé ženské postavy, ležící na břehu u vody se sítí na ryby, v pozadí město), nedat., litografie, papír, vd. 290 mm, šd. 350 mm, v. 470 mm, š. 503 mm, znač. vpravo dole pod obr. tužkou Krs, MU Olomouc, inv. č. G 4736. Foto: Veronika Jurásková.

[68]

František Kysela, Plakát Československé republiky, 1919, UPM. Reprofoto: Emanuel Poche – Sylva Marešová, *František Kysela*, Praha 1956, s. 9.

[69]

Svatopluk Havrlík, Pohled na Brno, 1932, olej, plátno, v. 64, 5 cm, š. 95 cm, znač. vpravo dole Havrlík 32, MMB, inv. č. 65.737. Foto: Veronika Jurásková.

[70]

Svatopluk Havrlík, Za humny, 1932, olej, plátno, v. 30, 5 cm, š. 45, 5 cm, znač. vlevo dole Havrlík 32, MMB, inv. č. 58. 579. Foto: Veronika Jurásková.

[71]

Svatopluk Havrlík, Jaro u Brna, 1933, olej, plátno, v. 64 cm, š. 89 cm, znač. vlevo dole S. Havrlík 33, VČG, inv. č. O 245. Foto: Veronika Jurásková.

[72]

Svatopluk Havrlík, Zátíší s dortem, 1934, olej, nezjištěno, znač. vlevo dole S Havrlík 34. Reprofoto: Týden v dramatickém umění – Výstavy čs. výtvarníků, *Pestrý týden X*, 1935, č. 17, 27. 4., s. 9.

[73]

Antonín Slaviček, Zelné hlávky, (1907), olej, plátno, v. 51, 5 cm, š. 62 cm, NG. Reprofoto: Roman Prahel - Marie Rakušanová - Karel Srp - Petr Wittlich, *Antonín Slaviček (1870 – 1910)* (kat. výs.), Galerie hlavního města Prahy 2004, s. 190.

[74]

Svatopluk Havrlík, Náměstí v Pardubicích, 1940, olej, nezjištěno, znač. vpravo dole Havrlík 40. Reprofoto: Josef Vacke (red.), *Aleš. Sborník prací spolku výtvarných umělců Aleš I.*, Praha 1941, s. 16.

[75]

Svatopluk Havrlík, Zima Na Vrtálně, 1940, olej, nezjištěno, znač. vpravo dole S Havrlík 40. Reprofoto: Josef Vacke (red.), *Aleš. Sborník prací spolku výtvarných umělců Aleš I.*, Praha 1941, s. 2.

[76]

Maurice Utrillo, La casa di Berlioz, 1917, v. 54 cm, š. 73 cm, Art Gallery, Toronto. Reprofoto: Dino Fabbri, *Maurice Utrillo*, Milano 1964, obr. XVI.

[77]

Karel Holan, Zimní krajina, 1930, olej, plátno, v. 81 cm, š. 100 cm. Reprofoto: Jiří Šmíd, *Karel Holan*, Praha 1984, obr. 64.

[78]

Karel Holan, Břevnov v zimě, 1936, olej, plátno, v. 60 cm, š. 70 cm, OG Liberec. Reprofoto: Jiří Šmíd, *Karel Holan*, Praha 1984, obr. 81.

[79]

Svatopluk Havrlík, II. Anděl strážný (ilustrace ke knize Lidové umění na Příbramsku), 1945. Reprofoto: Svatoopluk Havrlík, *Lidové umění na Příbramsku*, Pardubice 1945.

[80]

Svatopluk Havrlík, XIII. Panna Maria Svatohorská (ilustrace ke knize Lidové umění na Příbramsku), 1945. Reprofoto: Svatoopluk Havrlík, *Lidové umění na Příbramsku*, Pardubice 1945.

[81]

Svatopluk Havrlík, Pardubice - Zelená brána, 1945, litografie, papír, v. 221 mm, š. 147 mm, vd. 296 mm, šd. 218 mm, znač. vpravo dole v tisku, negativně Havrlík 45, GMU Hradec Králové, inv. č. G 390. Foto: Veronika Jurásková.

[82]

Svatopluk Havrlík, Zima Na hrádku, 1954, olej, plátno, v. 31 cm, š. 46 cm, znač. vpravo dole S. Havrlík 54, VČG, inv. č. O 941. Foto: Veronika Jurásková.

[83]

Svatopluk Havrlík, Pardubický Norimberk, nedat., litografie, papír, v. 485 mm, š. 348 mm, vd. 348 mm, š. 250 mm, znač. vlevo dole v graf. Havrlík, vpravo dole tužkou Havrlík, VČG, inv. č. G 3559. Foto: Veronika Jurásková.

[84]

Franta Koudelka, Cesta, kol. 1925, olej, plátno, v. 94 cm, š. 121 cm, znač. vpravo dole Koudelka, MMB, inv. č. 66.561. Foto: Veronika Jurásková.

[85]

Franta Koudelka, Portrét arcibiskupa B., 1948, litografie, papír, v. 347 mm, š. 267 mm, vd. 255 mm, šd. 220 mm, znač. vpravo dole v obr. graf. Franta Koudelka 5.II.1948; vlevo dole pod obr. tužkou Franta Koudelka litogr. 1948, MU Olomouc, inv. č. G 4687. Foto: Veronika Jurásková.

[86]

Franta Koudelka, Ruce arcibiskupa B., 1948, litografie, papír, v. 347 mm, š. 267 mm, vd. 284 mm, šd. 256 mm, znač.: vpravo dole v obr. graf. Franta Koudelka 7.IX.1948; vlevo dole pod obr. tužkou Franta Koudelka litogr. 1948, MU Olomouc, inv. č. G 4692. Foto: Veronika Jurásková.

[87]

Franta Koudelka, Studie ruky arcibiskupa B., 1948, litografie, papír, vd. 223 mm, sd. 195 mm, v. 347 mm, s. 267 mm, znač. vpravo dole pod obr. graf. 1.IX.1948 Franta Koudelka; vlevo dole pod obr. tužkou Franta Koudelka litogr. 1948, MU Olomouc, inv. č. G 4691. Foto: Veronika Jurásková.

[88]

Franta Koudelka, Gottlieb Arnstein, nedat., nezjištěno. Reprofoto: AMB, 1934 – 1937. Členská 1935, novinové výstřižky z roku 1935.

[89]

Franta Koudelka, Předjaří v Seči, nedat., nezjištěno, znač. nezjištěno. Reprofoto: Jar. Černý, Zajímavosti z pražských výstav, *Týden rozhlasu* XI, 1944, č. 9, 26. 2., s. 6.

[90]

Josef Mánes, Hanák Josef Šoustal, nedat., kolorovaná kresba. Reprofoto: František Muzika, *Josef Mánes*, Praha 1939, obr. 15.

[91]

Joža Uprka, Žena od Luhačovic, 1920, Štěpán Jež, *Joža Uprka. K pátému výročí umělcovy smrti*, Praha 1944, obr. 79.

[92]

Jan Kobzář, F. Klíčová z Jasenné, 1926, tuš akvarel, papír, v. 440 mm, š. 300 mm, znač. vpravo dole perem Kobzář 1926, GVU Ostrava, inv. č. Gr 1889. Foto: GVU Ostrava.

[93]

Jan Kobzář, Valach, 1927, akvarel, papír, v. 405 mm, š. 240 mm, znač. vpravo dole perem Kobzář 1927 III. 11, GVU Ostrava, inv. č. Gr 7718. Foto: GVU Ostrava.

[94]

Jan Kobzář, Stojící Valach, 1944, uhel, papír, v. 440 mm, š. 300 mm, znač. vpravo dole Kobzář 1944, GASK, inv. č. K 1020. Foto: Veronika Jurásková.

[95]

Jan Kobzář, Studie ženy v kroji, 1944, štětcová kresba tuší, papír, v. 418 mm, š. 299 mm, znač. vpravo dole tuší Kobzář 1944, MMB, inv. č. 54.117 Foto: Veronika Jurásková.

[96]

Jan Kobzář, Partyzán, 1945, kresba rudkou, papír, v. 418 mm, š. 298 mm, znač. vlevo dole rudkou Kobzář 1945, MMB, inv. č. 54.118 Foto: Veronika Jurásková.

[97]

Jan Kobzář, Zbojníci I., 1950, tempera, kvaš, papír, v. 62 cm, š. 44, 5 cm, znač. vlevo dole Kobzář 50, KGVU Zlín, inv. č. O 177. Foto: KGVU Zlín.

[98]

Jan Kobzář, Rebelie na Valašsku, 1953 – 1958, akvarel, karton, v. 74 cm, š. 240 cm neznač., KGVU Zlín, inv. č. O 450. Foto: KGVU Zlín.

[99]

Jan Kobzář, Husité, 1956, uhel, papír, v. 27,5 cm, š. 148 cm, znač. vpravo dole Kobzář 56, KGVU Zlín, inv. č. O 366. Foto: KGVU Zlín.

[100]

Jan Kobzář, Ohlédaj sa, 1958, tempera, plátno, v. 100 cm, š. 226 cm, neznač., KGVU Zlín, inv. č. O 449. Foto: KGVU Zlín.

[101]

Jan Kobzář, Úvodní ilustrace ke knize O zbojníkách a o pokladech. Reprofoto: Jan Kobzář, *O zbojníkách a o pokladech*, Ostrava 1980.

[102]

Mikoláš Aleš, Smysly. Zrak, 1879. Reprofoto: Václav Vilém Štech, *České dějiny v díle Mikoláše Alše*, Praha 1952, obr. 10.

[103]

Jan Kobzář, Ilustrace ke knize O zbojníkách a o pokladech (s. 31). Reprofoto: Jan Kobzář, *O zbojníkách a o pokladech*, Ostrava 1980.

[104]

Jan Kobzář, Úvodní ilustrace ke knize O zbojníkách a o pokladech (s. 100). Reprofoto: Jan Kobzář, *O zbojníkách a o pokladech*, Ostrava 1980.

[105]

Jan Kobzář, Ilustrace ke knize U počátků vod (VII). Reprofoto: Jan Kobzář, *U počátků vod*, Ostrava 1984.

[106]

Jan Kobzář, Ilustrace ke knize U počátků vod (XVI). Reprofoto: Jan Kobzář, *U počátků vod*, Ostrava 1984.

[107]

Josef Vacke, Okno, 1935, olej, plátno, v. 65 cm, š. 50 cm, znač. vlevo dole Hvar Jos. Vacke 35, VČG, inv. č. O 346. Foto: VČG.

[108]

Vincenc Beneš, Piniový les na Rábu, 1931, olej, plátno, v. 86 cm, š. 120 cm, NG. Reprofoto: Vojtěch Lahoda, *Proměny realismu a kubismu v malířství dvacátých a třicátých let*, in: Vojtěch Lahoda – Mahulena Nešlehová, *Dějiny českého výtvarného umění IV/II 1890 – 1938*, Praha 1998, s. 114.

[109]

Josef Vacke, Ze vsi, 1937, kolorovaná kresba, v. 438 mm, š. 600 mm, znač. vlevo dole perem Jos. Vacke 25./III. 37, KGVU Zlín, inv. č. Gk-371. Foto: KGVU Zlín.

[110]

Vojtěch Sedláček, Na dvoře, 1931, kvaš. Reprofoto: František Muzika, *Vojtěch Sedláček*, Praha 1940, obr. 14.

[111]

Josef Vacke, Z Kamenného přívozu, 1940, olej, plátno, v. 65 cm, š. 100 cm, znač. vlevo dole Jos. Vacke 40, GASK, inv. č. O 1052. Foto: Veronika Jurásková.

[112]

Josef Vacke, Českomoravská vysočina, 1944, tuš, papír, v. 310 mm, š. 400 mm, znač. vlevo dole Jos. Vacke 14. V. 44 (německé), na zadní straně vpravo dole Josef Vacke, akad. malíř. Praha XIII – Strašnice, Na výsluní 1377 „Z Českomoravské vysočiny“ (Silnicí do Německého 14. V. 44) tušová kresba 800 K, VČG, inv. č. K 124. Foto: Veronika Jurásková.

[113]

Josef Vacke, Pod Ještědem, 1950, olej, plátno, v. 50 cm, š. 65 cm, znač. vlevo dole Jos.Vacke / 50, GASK, inv. č. O 1438. Foto: Veronika Jurásková.

[114]

Vincent van Gogh, Pšeničné pole při západu slunce, 1888, olej, plátno, v. 73, 5 cm, š. 92 cm, Kunstmuseum Winterthur. Reprofoto: Rainer Metzger – Ingo F. Walther, *Vincent van Gogh* (1853 – 1890), Praha 1999, s. 119.

[115]

Josef Vacke, Podzim v Křížanech, 1950, akvarel, papír, vd. 365 mm, šd. 510 mm, znač. vpravo dole Jos. Vacke 14. X. 50, GVU Ostrava, inv. č. Gr 7573. Foto: GVU Ostrava.

[116]

Josef Vacke, Zima v Nezabudicích, 1951, akvarel, papír, v. 370 mm, š. 515 mm, znač. vpravo dole Jos. Vacke 22. I. 51 Nezabudice, GMU Hradec Králové, inv. č. K 612. Foto: Veronika Jurásková.

[117]

Josef Vacke, Karlovy Vary (Před kavárnou), 1960, olej, plátno, v. 65 cm, š. 100 cm, znač. vlevo dole Jos. Vacke 60, VČG, inv. č. O 589. Foto: VČG.

[118]

Josef Vacke, Na pastvě (Beskydy), nedat., olej, nezjištěno, znač. vlevo dole Jos. Vacke. Reprofoto: Josef Vacke (red.), *Aleš. Sborník prací spolku výtvarných umělců Aleš I.*, Praha 1941, s. 21.

[119]

Josef Vacke, Na poli v Křížanech, nedat., nezjištěno, znač. nezjištěno. Reprofoto: *Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany Československa* (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1961, nestr.

[120]

František Prosecký, Portrét M. S., nedat. (nejpozději 1941), nezjištěno. Reprofoto: Josef Vacke (red.), *Aleš. Sborník prací spolku výtvarných umělců Aleš I.*, Praha 1941, s. 22.

[121]

František Prosecký, Hlava chlapce – Igor, 1943, bronz, v.38 cm, znač. vzadu Fr. Prosecký Benoni srpen 1943, GMU HK, inv. č. P 154. Foto: Veronika Jurásková.

[122]

František Prosecký, Dívka (přední pohled), 1952, dřevo, v.139 cm, š. 45 cm, znač. dole na podstavci Fr.Prosecký /1952, GASK, inv. č. P 117. Foto: Veronika Jurásková.

[123]

František Prosecký, Dívka (zadní pohled), 1952, dřevo, v.139 cm, š. 45 cm, znač. dole na podstavci Fr.Prosecký /1952, GASK, inv. č. P 117. Foto: Veronika Jurásková.

[124]

František Prosecký, Hlava Karla Čapka, 1953, bronz, v. 38 cm, podstavec mramor v. 12 cm, znač. na zadní straně Fr. Prosecký 1953, MMB, inv. č. 50.161. Foto: Veronika Jurásková.

[125]

František Prosecký, Portrét Karla Čapka, 1958, bronz, v. 67 cm, znač.: vzadu na levém rameni: Fr.Prosecký 1958; na plintu zředu nápis: "Karel Čapek", VČG, inv. č. P 317. Foto: VČG.

[126]

František Prosecký, Hrdina Sovětského svazu kapitán Ján Nálepka, 1960, sádra, nezjištěno, znač. nezjištěno. Reprofoto: *Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany Československa* (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1961, nestr.

[127]

František Prosecký, Julius Fučík, 1960, sádra, nezjištěno, znač. nezjištěno. Reprofoto: *Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany Československa* (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1961, nestr.

[128]

Max Švabinský, Portrét Julia Fučíka, kresba, uhel, papír, v. 36, 5 cm, š. 26, 8 cm, NG. Reprofoto: Tereza Petišková, *Oficiální umění padesátých let*, in: Rostislav Švácha – Marie Platovská, *Dějiny českého výtvarného umění V. 1939 – 1958*, Praha 2005, s. 357.

[129]

František Prosecký, Jiří Mahen, 1960, bronz, v. 61 cm (se soklem, sokl v. 15, 5 cm), znač. na krku vlevo Fr. Prosecký/1960, MMB, inv. č. 63.526. Foto: Veronika Jurásková.

[130]

František Prosecký, Jiří Mahen, 1960, sádra, nezjištěno. Reprofoto: *Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany Československa* (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1961, nestr.

[131]

František Prosecký, Portrét Ladislava Peška (přední pohled), 1976, bronz, mramor, v.47 cm, znač. vzadu na límci Fr.Prosecký, GASK, inv. č. P 236. Foto: Veronika Jurásková.

[132]

František Prosecký, Portrét Ladislava Peška (boční pohled), 1976, bronz, mramor, v.47 cm, znač. vzadu na límci Fr.Prosecký, GASK, inv. č. P 236. Foto: Veronika Jurásková.

[133]

Jan Lauda, Portrét V. I. Lenina, 1946, bronz, v. 85 cm, NG. Reprofoto: Tereza Petišková, *Oficiální umění padesátých let*, in: Marie Platovská – Rostislav Švácha, *Dějiny českého výtvarného umění V (1939 – 1958)*, Praha 2005, s. 369.

[134]

Václav Trefil, Za humny v Kralicích, 1928, olej, plátno, v. 94 cm, š. 77 cm, znač. vlevo dole štětcem V. Trefil 28/ Kralice n/H, MU Olomouc, inv. č. O 134. Foto: Vladimír Pospíšil (MU Olomouc).

[135]

Otakar Nejedlý, Michelbach, 1919, olej, plátno, v. 73 cm, š. 100 cm, znač. vlevo dole Ot. Nejedlý, Vojenské historické muzeum v Praze. Reprofoto: Olaf Hanel, *Otakar Nejedlý* (kat. výst.), České muzeum výtvarného umění v Praze 2005, obr. 68.

[136]

Václav Trefil, Žlutá kytice, 1936, olej, plátno, v.73,5 cm, š.92,5 cm, znač. vpravo dole štětcem V. Trefil 36, MU Olomouc, inv. č. O 661. Foto: Vladimír Pospíšil (MU Olomouc).

[137]

Vincent van Gogh, Slunečnice, 1888, olej, plátno, v. 91 cm, š. 72 cm, Neue Pinakothek Mnichov. Reprofoto: Rainer Metzger – Ingo F. Walther, *Vincent van Gogh (1853 – 1890)*, Praha 1999, s. 136 - 137.

[138]

Václav Trefil, Žně, nedat. (nejpozději 1941), olej, nezjištěno, znač. vpravo dole V. Trefil. Reprofoto: Josef Vacke (red.), *Aleš. Sborník prací spolku výtvarných umělců Aleš I.*, Praha 1941, s. 11.

[139]

Fotografie ze zahájení výstavy Spolku výtvarných umělců moravskoslezských Aleš v Brně, odbočky v Praze, konané v brněnském Pavilon Alše na Raduitově náměstí v květnu 1941 (zleva Josef Vacke, Valentin Hrdlička, Rudolf Březa a Václav Trefil). Reprofoto: AMB, fond *Brněnské umělecké spolky*, R 39, karton *FOTOGRAFIE – ALŠE otištěno v Významné události – Umění – Hudba, Pestrý týden XVI*, 1941, č. 22, 31. 5., s. 12.

[140]

Václav Trefil, Vybírání brambor, 1942, olej, plátno, v. 70,5 cm, š. 85,5 cm, znač. vpravo dole štětcem V. Trefil, MU Olomouc, inv. č. O 604. Foto: Vladimír Pospíšil (MU Olomouc).

[141]

Jean-Francois Millet, Sběračky klasů, 1857, olej, plátno, v. 83, 5 cm, š. 111 cm, Musée d'Orsay v Paříži. Reprofoto: Ingo F. Walther, *Malířství impresionismu 1860 – 1920*, Praha 2003, s. 25.

[142]

Vincent van Gogh, Sedlák a selka při sázení brambor, 1885, olej, plátno, v. 33 cm, š. 41 cm, Kunsthaus Curych. Reprofoto: Rainer Metzger – Ingo F. Walther, *Vincent van Gogh (1853 – 1890)*, Praha 1999, s. 53.

[143]

Václav Trefil, Odnášení sítě, 1949, olej, nezjištěno. Reprofoto: Štěpán Jež, *Obrazy Václava Trefila* (kat. výst.), Galerie Práce 1950, nestr.

[144]

Václav Trefil, Příprava setí, 1949, olej, plátno, v. 35 cm, š. 86 cm, znač. vpravo dole štětcem V. Trefil 49, MU Olomouc, inv. č. O 710. Foto: Vladimír Pospíšil (MU Olomouc).

[145]

Václav Trefil, Studie k Prosinci 1920 (Boj o Lidový dům), 1951, akvarel, papír, v. 460 mm, š. 580 mm, znač. vpravo dole V. Trefil 51, SGVU, inv. č. R 100. Foto: Veronika Jurásková.

[146]

Václav Trefil, Krajina, 1970, olej, plátno, v. 63,5 cm, š. 98,5 cm, znač. vlevo dole Trefil 70 Pont ... Sur France, GMU Hradec Králové, inv. č. O 970. Foto: Veronika Jurásková.

[147]

Václav Trefil, Žatva I, 1975, kresba perem lavírování, tuš, papír, v. 250 mm, š. 440 mm, znač. dole vpravo V. Trefil 75, SGVU, inv. č. R 2327. Foto: Veronika Jurásková.

[148]

František Hřivna, Průhled Bezručovou ulicí, 30. léta 20. stol., olej, plátno, v. 74 cm, š. 93 cm, znač. vpravo dole štětcem Fr. Hřivna, MU Olomouc, inv. č. O 1233. Foto: Vladimír Pospíšil (MU Olomouc).

[149]

František Hřivna, Kubistické zátiší, 1935, olej, překližka, v. 49,5 cm, š. 39,5 cm, znač. vpravo dole štětcem fh 35, MU Olomouc, inv. č. O 2210. Foto: Vladimír Pospíšil (MU Olomouc).

[150]

František Hřivna, Cesta do Stráně v zimě, 1936, tempera, v. 345 mm., s. 494 mm, znač. vpravo nahoře perem inkoustem Fr. Hřivna 1936, MU Olomouc, inv. č. K 1208. Foto: Veronika Jurásková.

[151]

František Hřivna, (Ostrava), 1937, kvaš, papír, v. 412 mm, s. 572 mm, znač. vpravo nahoře černou barvou: MILÉMU KARLOVI – FRANTA HŘIVNA 37., MU Olomouc, inv. č. K 14812. Foto: Veronika Jurásková.

[152]

František Hřivna, (Dolany), 1957, akvarel, papír, v. 340 mm, š. 472 mm, znač. vlevo dole v obrázku tužkou HELE K SVÁTKU - NA PAMÁTKU / FRANTA / 1957, MU Olomouc, inv. č. K 14811. Foto: Veronika Jurásková.

[153]

Věra Jičínská, Kompozice s pěti ženskými akty, 1924 – 1925, olej, plátno, v. 63, 5 cm, š. 79, 5 cm, znač. vlevo dole: Věra Jičínská, Městské muzeum v Dobrušce, inv. č. 19 A 10849. Foto: Městské muzeum v Dobrušce.

[154]

Věra Jičínská, Bretaň, 1928, dřevoryt (xylografie), papír, v. 207 mm, š. 295 mm, vd. 182 mm, šd. 234 mm, znač.: vpravo dole v tisku VJ, vpravo dole tužkou Věra Jičínská, vlevo dole tužkou Bretaň 28, GMU Hradec Králové, inv. č. G 174. Foto: Veronika Jurásková.

[155]

Věra Jičínská, Půlakt dívky z Martinique (Mathilde), 1928, olej, plátno, v. 60 cm, š. 49 cm, znač. vlevo dole Věra Jičínská, Městské muzeum v Dobrušce, inv. č. 19 A 4026. Foto: Městské muzeum v Dobrušce.

[156]

André Lhote, Černoška, nezjištěno. Reprofoto: Galerie Akty Erotika Umění v obrazech, <http://galleryar.blogspot.com/2011/01/andre-lhote.html>, vyhledáno 20. 4. 2011.

[157]

Věra Jičínská, Pradlena, 1932, olej, plátno, v. 99 cm, š. 79 cm, znač. vlevo nahoře Věra Jičínská 32, Městské muzeum v Dobrušce, inv. č. 19 A 3967. Foto: Městské muzeum v Dobrušce.

[158]

Rudolf Kremlička, Pradleny, 1926. Reprofoto: Vítězslav Nezval, *Rudolf Kremlička*, Praha 1955, obr. 67.

[159]

Věra Jičínská, Čtenář, 1933, olej, plátno, v. 81 cm, š. 60 cm, znač. vlevo dole VJ 33, Městské muzeum v Dobrušce, inv. č. 19 A 3932. Foto: Městské muzeum v Dobrušce.

[160]

Jan Zrzavý, Přítelkyně, 1923, olej, plátno, v. 84 cm, š. 72 cm, NG. Reprofoto: Karel Srp – Jana Orliková, *Jan Zrzavý* (kat. výst.), Praha 2003, s. 233.

[161]

Věra Jičínská, Stvoření světa (z Mytologického cyklu), 1935, olej, plátno, v. 58, 5 cm, š. 79 cm, znač. vlevo dole VJ, Městské muzeum v Dobrušce, inv. č. 19 A 3940. Foto: Městské muzeum v Dobrušce.

[162]

Věra Jičínská, Dobruška, 1942, dřevoryt (xylografie) kolorovaný, papír, v. 147 mm, š. 206 mm, vd. 93 mm, šd. 138 mm, znač. vpravo dole Věra Jičínská, vlevo dole tužkou Dobruška 42, GMU Hradec Králové, inv. č. G 200. Foto: Veronika Jurásková.

[163]

Věra Jičínská, Myčky parket, 1947, olej, plátno, v. 79 cm, š. 60 cm, neznač., Městské muzeum v Dobrušce, inv. č. 19 A 3942. Foto: Městské muzeum v Dobrušce.

[164]

Věra Jičínská, Židovský hřbitov, 1955, uhel, papír, v. 580 mm, š. 860 mm, znač. vpravo dole V. Jičínská 55, GMU Hradec Králové, inv. č. K 95. Foto: Veronika Jurásková.

[165]

Fotografie Jana Mehla. Foto: Zpravodaj, http://zpravodaj.probit.cz/2010/kalend5_10.htm, vyhledáno 13. 4. 2011.

[166]

Jan Mehl, Studie draperie, 1939?, perokresba, tuš, kvaš, znač. vpravo dole: Jan Mehl 1939, KGVU Zlín, inv. č. Gk-208. Foto: KGVU Zlín.

[167]

Jan Mehl, Zátíší, 40. léta 20. století, kvaš, papír, v. 350 mm, š. 490 mm, znač.: vpravo dole: Jan Mehl, MU Olomouc, inv. č. K 15147. Foto: Veronika Jurásková.

[168]

Jan Mehl, Raymonda Dienová, 1951. Reprofoto: Miroslav Míčko, Malířství na Výtvarné úrodě 1951, *Výtvarné umění* II, 1951 – 1952, s. 291.

[169]

Jan Mehl, Zátíší, 1952, olej, plátno, v. 60 cm, š. 80 cm, znač. vpravo dole Jan Mehl 1952, MU Olomouc, inv. č. O 724. Foto: Vladimír Pospíšil (MU Olomouc).

[170]

Jan Mehl, Dětské hřiště, 1953, olej, plátno, v. 116,5 cm, š. 89,5 cm, znač. vpravo dole štětcem Jan Mehl, MU Olomouc, inv. č. O 750. Foto: Vladimír Pospíšil (MU Olomouc).

[171]

Jan Mehl, Podobizna paní V. M., 1955, olej, sololit, v. 100 cm, š. 73 cm, znač. vpravo nahoře Jan Mehl, MU Olomouc, inv. č. O 749. Foto: Vladimír Pospíšil (MU Olomouc).

[172]

Jan Mehl, U šicícho stroje 1960, tempera, papír, v. 38 cm, š. 47 cm, znač. vpravo dole Jan Mehl, VČG, inv. č. O 129. Foto: Veronika Jurásková.

[173]

Vojtěch Sedláček, Malý školák, 1934, kvaš. Reprofoto: František Muzika, *Vojtěch Sedláček*, Praha 1940, obr. 15.

[174]

Jan Mehl, V Křížanech 1961, olej, plátno, v. 60 cm, š. 80 cm, neznač., VČG, inv. č. O 165. Foto: VČG.

[175]

Josef Čapek, Oheň, 1939, olej, plátno, v. 50 cm, š. 65, 5 cm. Reprofoto: Vojtěch Lahoda, SVU Mánes a modernismus v letech 1939 – 1948, in: Marie Platovská – Rostislav Švácha, *Dějiny českého výtvarného umění V (1939 – 1958)*, Praha 2005, s. 132.

[176]

Fotografie Vlad'ka Antuška z roku 1940. Rodinná pozůstalost Vlad'ka Antuška v Praze.

[177]

Fotografie Vlad'ka Antuška s dětmi z výtvarného kroužku. Reprofoto: Rodinná pozůstalost Vlad'ka Antuška v Praze, kniha *Vladěk Antušek KROUŽEK*.

[178]

Fotografie ze zahájení Členské výstavy IV. střediska Aleš v roce 1953. Reprofoto: Rodinná pozůstalost Vlad'ka Antuška v Praze, kniha *Vladěk Antušek DĚLNÍK UMĚNÍ*.

[179]

Fotografie děl Vlad'ka Antuška na Členské výstavy IV. střediska Aleš v roce 1953. Reprofoto: Rodinná pozůstalost Vlad'ka Antuška v Praze, kniha *Vladěk Antušek DĚLNÍK UMĚNÍ*.

[180]

Vladěk Antušek, Benešovské masné krámky, nedat. (mezi 1956 – 1959). Reprofoto: *Rodné město v obrazech Vlad'ka Antuška 1956 - 1959* (kat. výst.), Šímová výstavní síň v Benešově 1959, nestr.

[181]

Vladěk Antušek, Piaristická kolej, nedat. (mezi 1956 – 1959). Reprofoto: *Rodné město v obrazech Vlad'ka Antuška 1956 - 1959* (kat. výst.), Šímová výstavní síň v Benešově 1959, nestr.

[182]

Maurice Utrillo, Place du Tertre, 1911 – 1912, v. 50 cm, š. 73 cm, Tate Gallery, Londýn. Reprofoto: Dino Fabbri, *Maurice Utrillo*, Milano 1964, obr. IX.

[183]

Karel Holan, Karlov, 1932, olej, plátno, v. 79 cm, š. 100 cm. Reprofoto: Jiří Šmíd, *Karel Holan*, Praha 1984, obr. 69.

[184]

Vladěk Antušek, Za Benešovem, 1959, tempera (?), v. 60 cm, š. 81 cm, neznač., Rodinná pozůstalost Vlad'ka Antuška v Praze. Foto: Veronika Jurásková.

[185]

Vladěk Antušek, Středočeská krajina, 1965, nezjištěno, v. 72 cm, š. 96 cm, neznač., Rodinná pozůstalost Vlad'ka Antuška v Praze. Foto: Veronika Jurásková.

[186]

Antonín Slavíček, Pohorská vesnice (Mysletice u Hostišova), 1902, olej, plátno, v. 114 cm, š. 136 cm, NG. Reprofoto: Roman Prahel - Marie Rakušanová - Karel Srp - Petr Wittlich, *Antonín Slavíček (1870 – 1910)* (kat. výs.), Galerie hlavního města Prahy 2004, s. 80.

[187]

Vladěk Antušek, Na Hlinánkách, nedat., nezjištěno, v. 45 cm, š. 55 cm, znač. vpravo dole Antušek, Rodinná pozůstalost Vlad'ka Antuška v Praze. Foto: Veronika Jurásková.

[188]

Vladěk Antušek, (Jarní krajina), nedat., nezjištěno, v. 71 cm, š. 92 cm, znač. vpravo dole Antušek, Rodinná pozůstalost Vlad'ka Antuška v Praze. Foto: Veronika Jurásková.

[189]

Vladěk Antušek, (Jarní krajina se stromy), nedat., nezjištěno, v. 57 cm, š. 67 cm, neznač., Rodinná pozůstalost Vlad'ka Antuška v Praze. Foto: Veronika Jurásková.

[190]

Vladěk Antušek, (Krajina), nedat., nezjištěno, v. 42, 5 cm, š. 78 cm, znač. vpravo dole Antušek, Rodinná pozůstalost Vladka Antuška v Praze. Foto: Veronika Jurásková.

[191]

Vladěk Antušek, (Krajina a cestou a alejí), nedat., tempera (?), v. 72 cm, š. 95 cm, znač. vpravo dole Antušek, Rodinná pozůstalost Vladka Antuška v Praze. Foto: Veronika Jurásková.

[192]

Vladěk Antušek, (Krajina s cestou a stromem), nedat., pastel, v. 52 cm, š. 63 cm, znač. vlevo dole Antušek, Rodinná pozůstalost Vladka Antuška v Praze. Foto: Veronika Jurásková.

[193]

Vladěk Antušek, (Slunečnice), nedat., tempera (?), v. 67 cm, š. 79 cm, znač. vpravo dole Vladěk Antušek, Rodinná pozůstalost Vladka Antuška v Praze. Foto: Veronika Jurásková.

[194]

Bohumil Čížek, Slunečný den, 1941, olej, plátno, v. 50 cm, s. 75 cm, znač. vlevo dole Čížek 41, MU Olomouc, inv. č. O 680. Foto: MU Olomouc.

[195]

Bohumil Čížek, Lot s dcerami, 1944, litografie dvoubarevná, papír, v. 425 mm, š. 270 mm, znač. vlevo nahoře v obr. graf. čížek 44, vpravo dole v obr. tužkou Čížek 44, MU Olomouc, inv. č. G 13231. Foto: Veronika Jurásková.

[196]

Jan Zrzavý, Nalezení Mojžiše, 1919, tužka, rudka, papír, v. 43 cm, š. 38 cm, ZG. Reprofoto: Karel Srp – Jana Orliková, *Jan Zrzavý* (kat. výst.), Praha 2003, s. 224.

[197]

Bohumil Čížek, Žena, 1945, suchá jehla, papír, v. 94 mm, š. 250 mm, znač. v tisku vpravo dole ČB., pod tiskem tužkou vpravo BČížek 45, SGVU, inv. č. R 1851. Foto: Veronika Jurásková.

[198]

Bohumil Čížek, Stavba socialismu, 1952, olej, plátno, v. 64 cm, š. 85 cm, znač. vlevo dole štětcem Čížek 52, MU Olomouc, inv. č. O 923. Foto: MU Olomouc.

[199]

František Bílek, Stavba Slapské přehrady, 1958, olej, plátno, v. 122 cm, š. 140 cm, Muzeum dělnického hnutí v Praze. Reprofoto: Tereza Petišková, *Oficiální umění padesátých let*, in: Marie Platovská – Rostislav Švácha, *Dějiny českého výtvarného umění V* (1939 – 1958), Praha 2005, s. 367.

[200]

Bohumil Čížek, Pod Spiritkou, 1954, olej, plátno, v. 42 cm, š. 61 cm, znač. vpravo dole Čížek 54, MU Olomouc, inv. č. O 778. Foto: Vladimír Pospíšil (MU Olomouc).

[201]

Oldřich Blažíček, Studie k obrazu Doba velikonoční, 1920, olej, plátno, v. 40 cm, š. 50 cm, soukromá sbírka. Reprofoto: Olga Macková, *Oldřich Blažíček*, Praha 1990, obr. 10.

[202]

Bohumil Čížek, Silnice, kolem 1960, akvarel, pastel, ruční papír, v. 470 mm, š. 605 mm, znač. vlevo dole tuší ČÍŽEK, GVU Ostrava, inv. č. Gr 7605. Foto: GVU Ostrava.

[203]

Bohumil Čížek, Továrnička I, 1963, tempera, papír, v. 35 cm, š. 42 cm, znač. dole vlevo od středu štětcem bíle ČÍŽEK 63, vpravo pod obr. tužkou Továrnička 1 20 x 38, SGVU, inv. č. O 386. Foto: Veronika Jurásková.

[204]

Bohumil Čížek, Domky za zrcadlem, 1963?, kresba, uhel, kvaš, (kolorovaný monotyp), v. 345 mm, š. 420 mm, znač. vpravo dole Čížek 63, KGVU Zlín, inv. č. Gk-1588. Foto: KGVU Zlín.

[205]

Bohumil Čížek, Sázava, 1978, olej, plátno, v. 73 cm, š. 110 cm, znač. vpravo dole B. Čížek 78, VČG, inv. č. O 1871. Foto: Veronika Jurásková.

[206]

Bohumil Čížek, Portrét starého muže, nedat., olej, plátno, v. 50,5 cm, š. 61,5 cm, znač. vpravo dole tužkou Čížek, SGVU, inv. č. O 80. Foto: Veronika Jurásková.

[207]

Bohumil Čížek, Šumavský podzim, nedat., olej, plátno, v. 73 cm, š. 116 cm, znač. vpravo dole B. Čížek, VČG, inv. č. O 1870. Foto: Veronika Jurásková.

[208]

Fotografie Aloise Hejla. OÚ Sudice.

[209]

Alois Hejl, Hlava vojáka, 1938, akvarel, papír, vr. 34 cm, šr. 28 cm, v. 12, 8 cm, š. 12, 3 cm, znač. vpravo dole Hejl 38. OÚ Sudice, inv. č. UDP 04029. Foto: Veronika Jurásková.

[210]

Alois Hejl, Starý lom, (1938) ?, olej, lepenka, v.21,6 cm, s.34,5 cm, znač. vpravo dole Hejl A., GASK, inv. č. O 1174. Foto: Veronika Jurásková.

[211]

Alois Hejl, Pieta, 1941, kolorovaná tužka, vr. 38 cm, šr. 34 cm, v. 14 cm, š. 19, 5 cm, znač. Hejl 41 Nové Hvězdaltice září, dole text: Památce p. Krečmara popraveného nacisty v Brně v Kounic. koleji, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04016. Foto: Veronika Jurásková.

[212]

Alois Hejl, Don Quichot, 1942, olej, lepenka, v. 20, 5 cm, š. 28, 5 cm, znač. vpravo dole Hejl 42, MMB, inv. č. 63.514. Foto: Veronika Jurásková.

[213]

Cyprián Majerník, Jízdní hlídka, 1943, olej, plátno, v. 54 cm, š. 65 cm, GVU Ostrava. Reprofoto: Vojtěch Lahoda, Moderní umění a cenzura v letech protektorátu, in: Marie Platovská – Rostislav Švácha, *Dějiny českého výtvarného umění V (1939 – 1958)*, Praha 2005, s. 126.

[214]

Alois Hejl, Beskydy II, 1942, akvarel, papír, v. 27 cm, š. 41 cm, znač. vlevo dole Beskydy 1942, vpravo dole perem Hejl 42, SGVU, inv. č. R 555. Foto: Veronika Jurásková.

[215]

Alois Hejl, Pieta I, 1942, tuš, papír, vr. 38 cm, šr. 29 cm, v. 14 cm, š. 14 cm, znač. vlevo dole Hejl 42, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04045. Foto: Veronika Jurásková.

[216]

Alois Hejl, Kain a Abel, 1944, olej, v. 24 cm, š. 43 cm, znač. vpravo dole Hejl 44, VČG, inv. č. O 1050. Foto: Veronika Jurásková.

[217]

Alois Hejl, Raněná krása I., 1944, tužka papír, vr. 28 cm, šr. 34 cm, v. 13 cm, š. 17, 5 cm, znač. vlevo dole Hejl 44 Praha 19/IX., OÚ Sudice, inv. č. UDP 04038. Foto: Veronika Jurásková.

[218]

Alois Hejl, V chudobinci, 1944, tuš, papír, vr. 40 cm, šr. 30 cm, v. 24, 2 cm, š. 19, 7 cm, znač. vlevo dole Hejl 44, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04020. Foto: Veronika Jurásková.

[219]

Alois Hejl, Záhořovo lože, 1945, tužka, papír, vr. 35 cm, šr. 27 cm, v. 18, 5 cm, š. 16 cm, znač. vlevo dole Erben Záhořovo lože, vpravo dole Hejl 45, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04026. Foto: Veronika Jurásková.

[220]

Alois Hejl, Fašismus, 1946, tužka, papír, vr. 34 cm, šr. 28 cm, v. 12, 8 cm, š. 10, 5 cm, znač. vlevo dole Hejl 46 5/I., OÚ Sudice, inv. č. UDP 04041. Foto: Veronika Jurásková.

[221]

Alois Hejl, Nezaměstnaný, 1949, tužka, papír, vr. 30 cm, š. 22 cm, v. 12, 4 cm, š. 9 cm, znač. vlevo dole Hejl 42, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04043. Foto: Veronika Jurásková.

[222]

Alois Hejl, Boj o duši (Idealismus), 1952, tužka, tuš, papír, vr. 28 cm, šr. 34 cm, v. 12 cm, š. 19, 5 cm, znač. vlevo dole Idealismus, vpravo dole Hejl 52, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04044. Foto: Veronika Jurásková.

[223]

Alois Hejl, Lipany, 1954, lavírovaná perokresba, vr. 38 cm, šr. 29 cm, v. 9 cm, š. 12, 7 cm, znač. vlevo dole Hejl 54, vpravo dole Lipany, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04013. Foto: Veronika Jurásková.

[224]

Alois Hejl, Jesuité, 1955, uhel, papír, v.25 cm, s.19,5 cm, znač. vpravo dole uhlem Hejl 55, tužkou Jesuité, SGVU, inv. č. R 118. Foto: Veronika Jurásková.

[225]

Alois Hejl, Hirošima, 1956, akvarel, papír, vr. 40 cm, šr. 30 cm, v. 20 cm, š. 14, 5 cm, znač. vlevo dole Hejl 56, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04040. Foto: Veronika Jurásková.

[226]

Alois Hejl, Záhumenek, 1970, olej, lepenka, v. 24, 5 cm, š. 42 cm, znač. vpravo dole Hejl 70, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04005. Foto: Veronika Jurásková.

[227]

Alois Hejl, Návrat, 1972, olej, v. 24, 5 cm, š. 47, 5 cm, znač. vpravo dole Hejl 72, OÚ Sudice, inv. č. UDP 04006. Foto: Veronika Jurásková.

[228]

Fotografie Františka Viktora Mokrého. Reprofoto: Alena Kavčáková, *F. V. Mokrý – umělec a výtvarný pedagog* (dizertační práce), Katedra dějin umění FF UP, Olomouc 1995.

[229]

František Viktor Mokrý, Podbaba (Pobřežní silnice), 1946, olej, plátno, v. 52, 6 cm, š. 67 cm, znač. vpravo dole F. V. Mokrý, Galerie výtvarného umění Klatovy – Klenová, inv. č. O – 17. Reprofoto: Alena Kavčáková, *F. V. Mokrý – umělec a výtvarný pedagog* (dizertační práce), Katedra dějin umění FF UP, Olomouc 1995, obr. s. 67.

[230]

František Viktor Mokrý, Přívoz v letkách, 1958, olej, plátno, v. 75 cm, š. 100 cm, znač. vpravo dole F. V. Mokrý, VČG, inv. č. O 1349. Reprofoto: Alena Kavčáková, *F. V. Mokrý – umělec a výtvarný pedagog* (dizertační práce), Katedra dějin umění FF UP, Olomouc 1995, obr. s. 68.

[231]

František Viktor Mokrý, Mlini v Dalmácii, 1960, olej, plátno, v. 70 cm, š. 55 cm, znač. vpravo dole F. V. Mokrý, GMU Roudnice nad Labem, inv. č. O 898. Reprofoto: Alena Kavčáková, *F. V. Mokrý – umělec a výtvarný pedagog* (dizertační práce), Katedra dějin umění FF UP, Olomouc 1995, obr. s. 71.

[232]

František Viktor Mokrý, Písaři na Vltavě u Nelahozevsí, 1960, olej. Reprofoto: *Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany Československa* (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1961, nestr.

[233]

František Rada, Smutek, 1941, dřevo, v. 75, 5 cm, znač. dole vyryto F.Rada, 1941, MU Olomouc, inv. č. P 636. Foto: MU Olomouc.

[234]

František Rada, Náčrt k jesličkám, 1942, pálená hlína, dřevo, KGVU Zlín, inv. č. P-76. Foto: KGVU Zlín.

[235]

František Rada, Sv. Antonín káže rybám, 1948. Foto: Významné církevní objekty na Hostýně, <http://www.hostyn.cz/pametihodnosti.htm>, vyhledáno 26. 7. 2010.

[236]

František Rada, Milenci, 1960, mramor, v. 67 cm. Reprofoto: PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa.

[237]

František Rada, Pomník českomalínským obětem německého fašismu v Žatci, nedat. (nejpozději 1961). Reprofoto: *Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany Československa* (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1961, nestr.

[238]

František Rada, Sadař (čelní pohled), nedat., sádra, v. 59 cm, neznač., SGVU, inv. č. P 3. Foto: Veronika Jurásková.

[239]

František Rada, Sadař (boční pohled), nedat., sádra, v. 59 cm, neznač., SGVU, inv. č. P 3. Foto: Veronika Jurásková.

[240]

Alois Dryák, Dům odborů, 1920 – 22, Praha, ul. Na Perštýně. Foto: Veronika Jurásková.

[241]

Jaroslav Brůha, Alegorie Hornictví, Hutnictví, Zemědělství a Organizace, 1920 – 22?, nezjištěno, znač. nezjištěno, býv. Dům Odborů, Praha, ul. Na Perštýně. Foto: Veronika Jurásková.

[242]

Jaroslav Brůha, Detail soutěžního návrhu na pomník J. Á. Komenského pro Naarden, 1922, sádra, celek v. 37 cm, š. 82 cm, znač. nezjištěno. Reprofoto: Ludmila Karlíková, Jaroslav Brůha, *Výtvarné umění* 5, 1963, č. 3, s. 107 – 113.

[243]

Jaroslav Brůha, Revers medaile pro ministerstvo zemědělství, 1925, bronz a stříbro, p. 50 mm, znač. pod pláštěm stojící ženské postavy J. BRŮHA. Reprofoto: Ludmila Karlíková, Jaroslav Brůha, *Výtvarné umění* 5, 1963, č. 3, s. 107 – 113.

[244]

Jaroslav Brůha, Detail reliéfu na Tyršově domě v Praze, 1926, pískovec, celek, v. 400 cm, š. 600 cm, znač. nezjištěno, reprofoto: Ludmila Karlíková, Jaroslav Brůha, *Výtvarné umění* 5, 1963, č. 3, s. 107 – 113.

[245]

Jaroslav Brůha, Studie hlavy, 1927, sádra, v. 35 cm, znač. nezjištěno. Reprofoto: Ludmila Karlíková, Jaroslav Brůha, *Výtvarné umění* 5, 1963, č. 3, s. 107 – 113.

[246]

Jaroslav Brůha, Pomník obětem války, 1928, pískovec, v. 250 cm, š. 300 cm, znač. na soklu pod nohama vojáka J.BRŮHA, Praha, ul. Řečického. Foto: <http://static.panoramio.com/photos/original/40002366.jpg>, vyhledáno 11. 4. 2011.

[247]

Jaroslav Brůha, Detail pomníku obětem války, 1928, pískovec, v. 250 cm, š. 300 cm, Praha, ul. Řečického. Reprofoto: Ludmila Karlíková, Jaroslav Brůha, *Výtvarné umění* 5, 1963, č. 3, s. 107 – 113.

[248]

Jaroslav Brůha, 100. výročí narození Dr.M.Tyrše (avers), 1932, ražba, stříbro, p. 42 mm, znač. revers P dole J.Brůha, MU Olomouc, inv. č. M 1074. Foto: Vladimír Pospíšil (MU Olomouc).

[249]

Jaroslav Brůha, 100. výročí narození Dr.M.Tyrše (revers), 1932, ražba, stříbro, p. 42 mm, znač. revers P dole J.Brůha, MU Olomouc, inv. č. M 1074. Foto: Vladimír Pospíšil (MU Olomouc).

[250]

Jaroslav Brůha, Pomník JUDr. Jana Podlipného, 1935, nezjištěno (bronz?), znač. levá strana soklu LIL FRANTA ANÝŽ PRAHA VII., pravá strana soklu J. BRŮHA. Foto: Veronika Jurásková.

[251]

Jaroslav Brůha, Soutěžní návrh na medaili, 1942, sádra, p. 340 mm, znač. nezjištěno. Reprofoto: Ludmila Karlíková, Jaroslav Brůha, *Výtvarné umění* 5, 1963, č. 3, s. 107 – 113.

[252]

Jaroslav Brůha, Podobizna sochaře Rektora, nedat., plastika, bronz, v.35 cm, znač. vpravo vzadu J. Brůha, GMU Hradec Králové, inv. č. P 165. Foto: Veronika Jurásková.

[253]

František Motyčka, Pohled od Šalamouna, 1949, kresba, papír, v. 330 mm, š. 470 mm, znač. vpravo dole Motyčka 49, GMU Hradec Králové, inv. č. K 246. Foto: Veronika Jurásková.

[254]

František Motyčka, Gottwaldov, 1950, tempera, plátno, v. 70 cm, š. 100 cm, znač. vlevo dole Motyčka 50, KGVU Zlín, inv. č. O 1268. Foto: KGVU Zlín.

[255]

František Motyčka, Stromy u silnice, 1965 – 1967, olej, v. 50 cm, š. 80 cm, znač. nezjištěno. Reprofoto: PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa.

[256]

František Motyčka, Cesta k lesnímu hřbitovu ve Zlíně, nedat., olej, překližka, v. 80 cm, š. 100 cm, znač. nezjištěno. Reprofoto: PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa.

[257]

František Motyčka, Ostrava, nedat., olej, karton, v. 65 cm, š. 100 cm, znač. nezjištěno. Reprofoto: PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa.

[258]

František Viktor Mokrý, Dalmatská neděle, 1930, olej, plátno, v. 75 cm, š. 100 cm, znač. vlevo dole F. V. Mokrý. Reprofoto: Alena Kavčáková, *F. V. Mokrý – umělec a výtvarný pedagog* (dizertační práce), Katedra dějin umění FF UP, Olomouc 1995, obr. 20.

[259]

Jan Zrzavý, Vrata statků v Chelčicích, 1942, olej, plátno, v. 26. cm, š. 42 cm, soukromá sbírka. Reprofoto: Karel Srp – Jana Orliková, *Jan Zrzavý* (kat. výst.), Praha 2003, s. 320.

[260]

František Motyčka, Průmyslová krajina, nedat., olej, plátno, v. 70 cm, š. 100 cm, znač. nezjištěno. Reprofoto: PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa.

[261]

František Motyčka, Zátíší s dortem, nedat., olej, lepenka, v. 50 cm, š. 70 cm, znač. nezjištěno. Reprofoto: PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa.

[262]

Květoslav Endrýs, Ex libris J. K., 1934, dřevoryt (xylografie), papír, v. 97 mm, š. 82 mm, znač. vpravo dole Endrýs, GVU Ostrava, inv. č. Gr 9914/0516. Foto: GVU Ostrava.

[263]

Květoslav Endrýs, Ex libris K. Pavelky, 1935, dřevoryt (xylografie), papír, v. 87 mm, š. 89 mm, znač. vpravo dole Endrýs, GVU Ostrava, inv. č. Gr 9914/0517. Foto: GVU Ostrava.

[264]

Květoslav Endrýs, Krajina pod Hamštýnem, 1958, nezjištěno. Reprofoto: PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa.

[265]

Květoslav Endrýs, Údolí Jizery, 1958, nezjištěno. Reprofoto: PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa.

[266]

František Pašek, Čáp, před 1958. Reprofoto: PNP, fond *F. V. Mokrý*, karton *F. V. Mokrý – spolková činnost Aleš*, složka *Aleš*.

[267]

František Pašek, Krmička selat, před 1961. Reprofoto: PNP, fond *F. V. Mokrý*, karton *F. V. Mokrý – spolková činnost Aleš*, složka *Aleš*.

[268]

František Pašek, Leoš Janáček, 1974, plastika, slitina, v. 48 cm, znač. zprava na plintu Pašek, zepředu na plintu Leoš Janáček, VČG, inv. č. P 257. Foto: VČG Pardubice.

[269]

František Pašek, Petr Bezruč, polovina 70. let 20. stol., lití, cín, v. 38 cm, neznač., MU Olomouc, inv. č. P 596. Foto: Vladimír Pospíšil (MU Olomouc).

[270]

František Pašek, Zdeněk Nejedlý, 1975, bronz, v. 30 cm, znač. zprava na plintu Pašek, VČG, inv. č. P 293. Foto: VČG Pardubice.

[271]

František Pašek, Čápi (kašna), 1984, bronz, nezjištěno, znač. nezjištěno, Praha, park Na Děkance, Sídliště Pankrác I. Foto: <http://www.vetrelciavolavky.cz/sochy/kalich>, vyhledáno 11. 4. 2011.

[272]

František Pašek, Čáp, nedat., dřevo, v. 80 cm, znač. zleva dole: Pašek F., VČG, inv. č. P 166. Foto: VČG.

[273]

František Pašek, Leoš Janáček, nedat., bronz, v. 54 cm, neznač., KGVU Zlín, inv. č. P-268. Foto: KGVU Zlín.

[274]

František Pašek, Kalich, nedat., nezjištěno, znač. nezjištěno, Praha, ul. Vinohradská (u výstupu z metra stanice Želivského). Foto: <http://www.vetrelciavolavky.cz/sochy/kalich>, vyhledáno 11. 4. 2011.

[275]

Emanuel Pryl, Portrét hutníka, 1959, rudka, papír, v. 460 mm, š. 353 mm, znač. vpravo dole E. Pryl 59, GMU Hradec Králové, inv. č. K 249. Foto: Veronika Jurásková.

[276]

Emanuel Pryl, Násilí, 1961, olej, plátno, v. 87 cm, š. 123, 5 cm, znač. vpravo dole Emanuel Pryl/61, Památník Terežín, inv. č. PT 13615. Foto: Veronika Jurásková.

[277]

Emanuel Pryl, Gružský záliv, nedat., kresba, papír, v. 340 mm, š. 515 mm, neznač., MU Olomouc, inv. č. K 3429. Foto: Veronika Jurásková.

[278]

Emanuel Pryl, U bagru, nedat., uhel, papír s vodoznakem (filigránem), v. 404 mm, š. 503 mm, znač. vpravo dole E. P., GASK, inv. č. K 1672. Foto: Veronika Jurásková.

[279]

Emanuel Pryl, Hlava španělského vězně, nedat., litografie, tužka, papír, v. 420 mm, š. 310 mm, znač. dole uprostřed E. Pryl, vlevo dole aut. tisk – Hlava špaň. vězně., Památník Terežín, inv. č. PT 13625. Foto: Veronika Jurásková.

[280]

Emanuel Pryl, Lidé v elektrických drátech, nedat., dřevoryt, tužka, papír, v. 339 mm, š. 526 mm, znač. dole uprostřed E. Pryl, vlevo dole aut. tisk – Lidé v el. drátech (k. t.), vlevo nahoře 17, Památník Terežín, inv. č. PT 13638. Foto: Veronika Jurásková.

[281]

Emanuel Pryl, Mauthausen – blok 13, nedat., voskovka, litografie, papír, v. 524 mm, š. 418 mm, neznač., Památník Terežín, inv. č. PT 13636. Foto: Veronika Jurásková.

[282]

Emanuel Pryl, Odsouzení, nedat., dřevořez, papír, v. 355 mm, š. 527 mm, neznač., Památník Terezín, inv. č. PT 13635. Foto: Veronika Jurásková.

[283]

Emanuel Pryl, Příchod vězňů, nedat., tuš, papír, v. 492 mm, š. 599 mm, neznač., Památník Terezín, inv. č. PT 13648. Foto: Veronika Jurásková.

[284]

Emanuel Pryl, Vězni nesoucí spoluvězně / Portrét dívky, nedat., tempera, pastel, karton, v. 595 mm, š. 498 mm, neznač., Památník Terezín, inv. č. PT 13647. Foto: Veronika Jurásková.

[285]

Emanuel Pryl, Zelení vrazi, nedat., dřevoryt, tužka, papír, v. 737 mm, š. 506 mm, znač. dole uprostřed Em. Pryl, vlevo dole Zelení vrazi – aut. tisk, Památník Terezín, inv. č. PT 13631. Foto: Veronika Jurásková.

[286]

Emanuel Pryl, Ženy v cyklonu II., nedat., dřevoryt, tisk, papír, v. 699 mm, š. 507 mm, znač. dole uprostřed Emanuel Pryl, vlevo dole Aut. tisk (Ženy v „CYKLONU“ II.) – lin. monotyp, Památník Terezín, inv. č. PT 13630. Foto: Veronika Jurásková.

[287]

Emanuel Pryl, Židé z bloku 13, nedat., litografie, tužka, karton, v. 435 mm, š. 593 mm, znač. dole uprostřed Pryl, vlevo dole Autor. tisk (Židé z bloku 13), Památník Terezín, inv. č. PT 13627. Foto: Veronika Jurásková.

[288]

Josef Jičínský, Matky, nedat. (nejpozději 1944). Reprofoto: *Pestrý týden* XIX, 1944, č. 15, 15. 4., s. 11.

[289]

Fotografie Karla Molnára z roku 1938. Reprofoto: Štefan Zajíček, *Karol Molnár – maliarske dielo* (kat. výst.), Záhorská galéria v Senici 1991.

[290]

Karel Molnár, Lidice, 1942, olej, překližka, v. 63 cm, š. 76 cm. Reprofoto: Štefan Zajíček, *Karol Molnár – maliarske dielo* (kat. výst.), Záhorská galéria v Senici 1991.

[291]

Ludmila Janovská, Jaroslav Průcha režíruje, nedat. (nejpozději 1953). Reprofoto: Obrazy na členské výstavě IV. krajského střediska ÚSČSVU, *Výtvarná práce* III, 1953, č. 9, 18. února.

[10] Jožka Baruch, Svatý Lukáš malíř Boží vymaloval Matku Boží, 1941, MU Olomouc. Foto: Veronika Jurásková.

[31] Adolf A. Zahel, Jaro u Kopytů, 1943, KGVU Zlín. Foto: KGVU Zlín.

[35] Lucie Klímová, *Jižní motiv*, 1935, GASK. Foto: Veronika Jurásková.

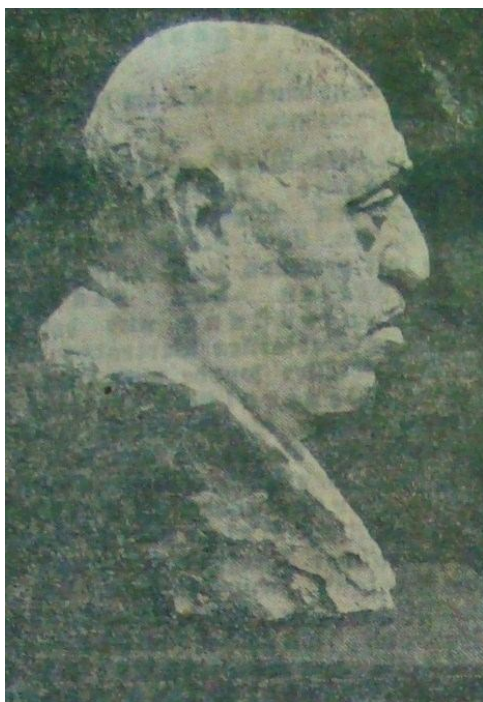

[58] Bohumil Krs, *Nezvěstice (Zimní vesnice)*, 1939, MMB. Foto: Veronika Jurásková.

[75] Svatopluk Havrlik, *Zima Na Vrtálně*, 1940. Reprofoto: Josef Vacke (red.), *Aleš. Sborník prací spolku výtvarných umělců Aleš I.*, Praha 1941, s. 2.

[88] Franta Koudelka, Gottlieb Arnstein, nedat. Reprofoto: AMB, 1934 – 1937. Členská 1935, novinové výstřižky z roku 1935.

[95] Jan Kobzán, Studie ženy v kroji, 1944, MMB. Foto: Veronika Jurásková.

111] Josef Vacke, Z Kamenného přivozu, 1940, GASK. Foto: Veronika Jurásková.

**[122] František Prosecký,
Dívka (čelní pohled), 1952, GASK.
Foto: Veronika Jurásková.**

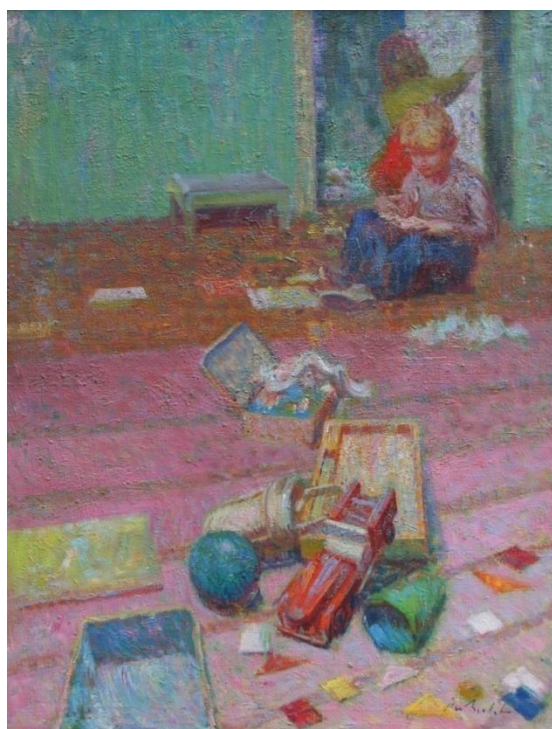
**[144] Václav Trefil, Příprava setí, 1949, MU Olomouc.
Foto: Vladimír Pospíšil (MU Olomouc).**

[150] František Hřivna, *Cesta do Stráně v zimě*, 1936, MU Olomouc.

Foto: Veronika Jurásková.

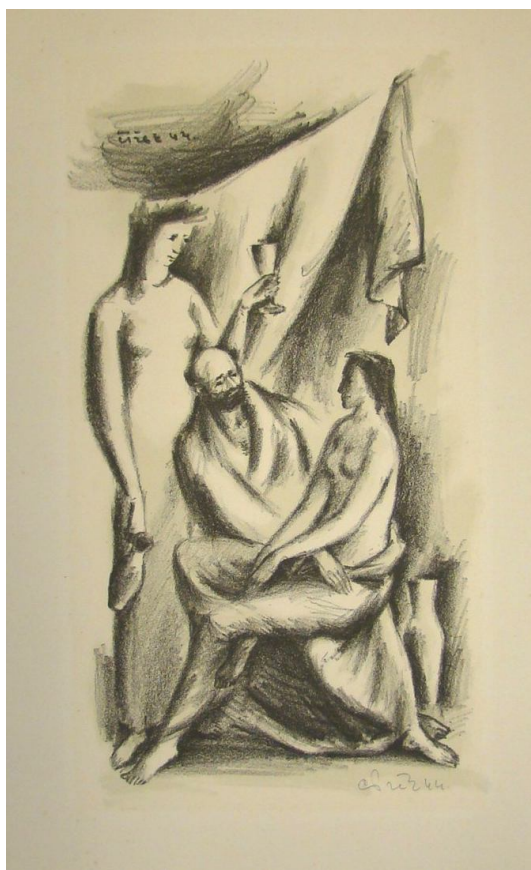
[163] Věra Jičínská, *Myčky parket*, 1947, Městské muzeum v Dobrušce. Foto: Městské muzeum v Dobrušce.

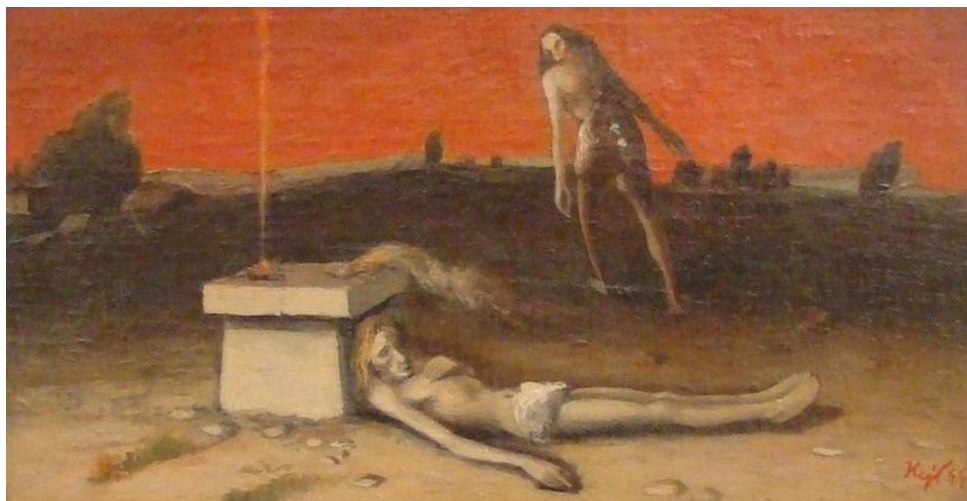
[170] Jan Mehl, *Dětské hřiště*, 1953, MU Olomouc. Foto: Vladimír Pospíšil (MU Olomouc).

[188] Vladěk Antušek, (Jarní krajina), nedat.,
Rodinná pozůstalost Vladěka Antuška v Praze. Foto: Veronika Jurásková.

[195] Bohumil Čížek, Lot s dcerami, 1944, MU Olomouc. Foto: Veronika Jurásková.

[216] Alois Hejl, *Kain a Abel*, 1944, MMB, Foto: Veronika Jurásková.

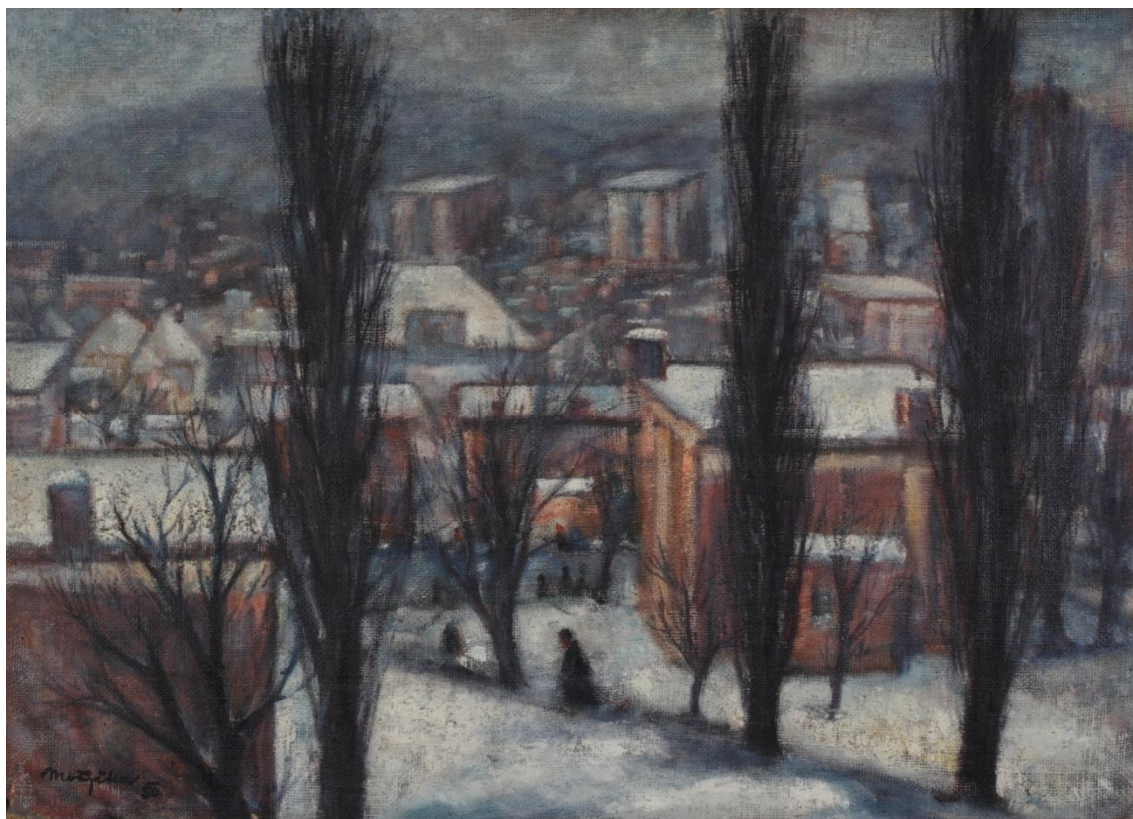

[237] František Rada, *Pomník českomalínským obětem německého fašismu v Žatci*,
nedat. (nejpozději 1961).

Reprofoto: *Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany Československa* (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1961, nestr.

[252] Jaroslav Brůha, Podobizna sochaře Rektora, nedat.,
GMU Hradec Králové. Foto: Veronika Jurásková.

[254] František Motyčka, Gottwaldov, 1950, KGVU Zlín. Foto: KGVU Zlín.

[264] **Květoslav Endrýs, Krajina pod Hamštýnem, 1958, nezjištěno.**
Reprofoto: PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ALEŠa.

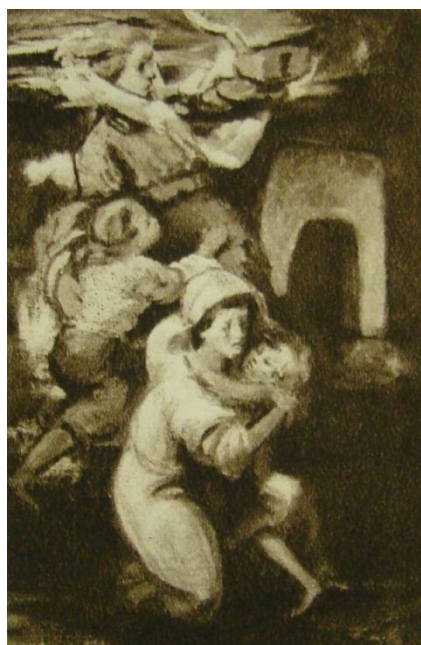

[267] **František Pašek, Krmička selat, před 1961.**
Reprofoto: PNP, fond *F. V. Mokry*, karton *F. V. Mokry* – *spolková činnost Aleš*, složka *Aleš*.

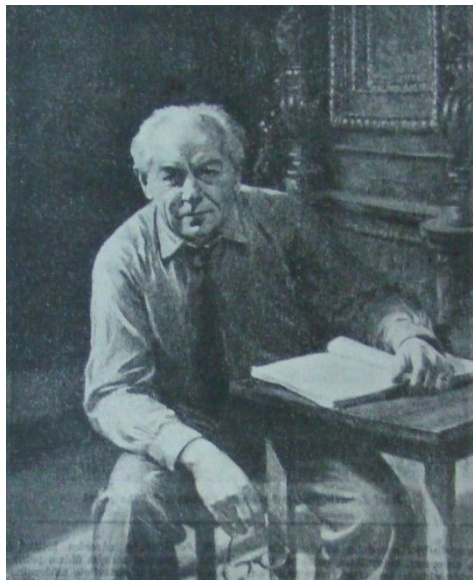
[284] Emanuel Pryl, **Vězni nesoucí spoluvězně / Portrét dívky**, nedat., Památník Tereziín. Foto: Veronika Jurásková.

[288] Josef Jičínský, **Matky**, nedat. (nejpozději 1944).
Reprofoto: *Pestrý týden* XIX, 1944, č. 15, 15. 4., s. 11.

[290] **Karel Molnár, Lidice**, 1942, olej, překližka, v. 63 cm, š. 76 cm.
Reprofoto: Štefan Zajíček, *Karel Molnár – maliarske dielo* (kat. výst.), Záhorská galéria v Senici 1991.

[291] **Ludmila Janovská, Jaroslav Průcha režíruje**, nedat. (nejpozději 1953).
Reprofoto: Obrazy na členské výstavě IV. krajského střediska ÚSČSVU, *Výtvarná práce* III, 1953, č. 9, 18. února.

Textová příloha - Soupis výstav

Obsahem této přílohy je soupis spolkových výstav. U každého z umělců, kteří jsou uvedeni ve stejném pořadí jako v hlavním textu, je seznam výstav, kterých se účastnil, spolu s výpisem děl, jež vystavoval. Pokud to bylo možné zjistit, jsou u jednotlivých děl uvedeny i doplňující údaje, jako je datace, materiál či technika a případně rozměry. Domníván se, že rozměry obrazů či kreseb a grafik jsou v některých výstavních katalozích uváděny ve formátu „šířka x výška“, u jiných pak „výška x šířka“. Vzhledem k tomu, že jde o domněnku, kterou nelze u všech děl zcela jistě potvrdit, ponechala jsem tyto údaje v původním tvaru. Po úvodním soupisu katalogů, které k jednotlivým výstavám vyšly, je u každého umělce uvedena tato publikace jen ve zkratce spolu se stranou, na níž je zmíněn. Katalog nebyl vydán - nebo se mi ho nepodařilo dohledat - ke všem výstavám, u některých výstav je proto uveden název archiválie, obsahující soupis vystavených děl.

Baruch 1932.

Jožka Baruch, *Katalog 72. výstavy K. V. U. Aleš* (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1932.

Katalog 1935.

Katalog XCV výstavy K. V. U. Aleš (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1935.

Katalog kreseb 1935.

K. V. U. Aleš Brno XCVII výstava kreseb (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1935.

Katalog 1937.

K. V. U. Aleš CXIV výstava (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1937.

Baruch 1939.

Jožka Baruch, *V. (137) výstava S. V. U. M. Aleš Brno-Praha* (kat. výst.), Výstavní síň Mánes v Praze 1939.

Katalog 1940.

Výstava v D 40. SVUM ALEŠ pražští členové (kat. výst.), D 40. Divadlo E. F. Buriana v Praze 1940.

Katalog 1941.

Výstava Spolku výtvarných umělců moravskoslezských Aleš v Brně odbočky v Praze (kat. výst.), Pavilon Alše v Brně 1941.

I. kladenský salon 1941.

I. kladenský salon – V. členská výstava pražské Odbočky Spolku výtvarných umělců Aleš (kat. výst.), Divadlo v Kladně 1941.

Katalog 1942.

VI. členská výstava pražské Odbočky Spolku výtvarných umělců Aleš (kat. výst.), Dům umění v Moravské Ostravě 1942.

Katalog 1943.

III. dílčí výstava Spolku výtvarných umělců Aleš – Odbočka Praha (kat. výst.), Pavilon Alše v Brně 1943.

Šváb 1944.

Jaroslav Šváb, *S. V. U. Aleš Praha. IX. členská výstava S. V. U. Aleš odb. Praha* (kat. výst.), Výstavní síň Svazu českého díla v Praze 1944.

Baruch 1946.

Jožka Baruch, *XII. členská výstava, S. V. U. Aleš v Praze* (kat. výst.), Pavilon Jednoty umělců výtvarných v Praze 1946.

Katalog 1949.

Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Alše, Spolku výtvarných umělců v Praze (kat. výst.), Pávilon Jednoty umělců výtvarných v Praze 1949.

Mokrý-Šváb 1951.

F. V. Mokrý - Jaroslav Šváb, *IV. skupina Aleš - I. zahajovací výstava* (kat. výst.), Výstavní síň Platýz v Praze 1951.

Šváb 1953.

Jaroslav Šváb, *Členská výstava 1953. IV. středisko ÚSČSVU – Aleš* (kat. výst.), Výstavní síň Mánes v Praze 1953.

Zahel 1953.

Adolf A. Zahel. Krajinářský soubor z let 1913 – 1953 (kat. výst.), Výstavní síň Platýz v Praze 1953.

Katalog 1961.

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany Československa (kat. výst.), Obecní dům v Praze 1961.

1. období

JOŽKA BARUCH

1)

72. výstava K. V. U. Aleš, Obecní dům, Praha, září 1932.

- **Baruch 1932**, s. 13.

„Den a noc“

tušová kresba

M. J. Hus

barevný dřevoryt

Sv. Jiří

bar. dřevoryt

Sv. Lukáš

bar. dřevoryt

1914 – 1918

litografie

Z knižní výzdoby

tři dřevoryty

Janošík

bar. dřevoryt

2)

K. V. U. Aleš CXIV. výstava, Obecní dům v Praze 1937.

- **Katalog 1937**, nestr.

Knižní a užitá grafika, 1935 – 1936

dřevoryty

Záhořovo lože, 1935 – 1936

dřevoryty

Ilustrace ke „Slezským písním“, 1935 – 1936

3)

V. (137) výstava S. V. U. M. Aleš Brno – Praha, budova Mánesa, Praha, 6. – 29. říjen 1939.

- **Baruch 1939**, s. 3.

Ondráš a Juráš

tónovaná kresba

Všude dobře – doma nejlépe

barevné tužky

4)

III. díleč výstava Spolku výtvarných umělců Aleš – Odbočka Praha, Brno, Pávilon Aleš, Raduitovo náměstí, 23. květen – 20. červen 1943.

- **Katalog 1943**, nestr.

Staříček, barevná kresba

Stařenka, barevná kresba

5)

IX. členská výstava S. V. U. Aleš Odbočka Praha, Svaz českého díla, Praha, 20. února 1944 – 26. března 1944.

- Šváb 1944, s. 5.

Chvála vína, barevná kresba
Záhořovo lože, barevná kresba
Krysař I, akvarel
Krysař II, barevná kresba
Komposice, kresba
Užitá grafika

6)

XII. členská výstava, S. V. U. Aleš v Praze, PAVILON Jednoty umělců výtvarných, Praha, 22. říjen – 17. listopad 1946.

- Baruch 1946, s. 5.

Pohádka o hastrmanovi akvarel, 45 x 70 cm
Svatý Jiří akvarel, 55 x 70 cm

7)

Členská výstava 1953. IV. středisko ÚČSVU – Aleš, Výstavní síň Mánes, Praha, 17. leden – 15. únor 1953.

- Šváb 1953, s. 1.

Drobná grafika, 1952 dřevoryty

8)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš, Hradec Králové, Dům umělců, 22. leden – 12. únor 1961.

- PNP, FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ, Skupina SČSVU „Aleš“ v Hradci Králové. Seznam vystavených věcí.

Návrh na gobelín s loveckým motivem barevné tužky, 54 x 70 cm

9)

Tvůrčí skupina Aleš, Žatec, Závodní Klub Jitřenka, 26. únor – 12. březen 1961.

- PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC, Skupina SČSVU „ALEŠ“ vystavuje v Žatci. Seznam vystavených věcí.

Návrh na gobelín s loveckým motivem barevné tužky, 54 x 70 cm

10)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany Československa, Obecní dům, Praha, 17. březen – 10. duben 1961.

- Katalog 1961, nestr.

Vzpomínka na básníka Slezských písní barevná kresba, 35 x 50 cm
Slezské písně barevná kresba, 35 x 50 cm
Drobná grafika dřevoryty, 35 x 50 cm
Drobná grafika tisky, 35 x 50 cm
Návrh na gobelín s loveckým motivem barevné tužky, 50 x 66 cm

11)

Výstava Tvůrčí skupiny Aleš, Valašské Meziříčí, Muzeum, červenec – srpen 1962.

Grafický doprovod k básním P. Bezruče a jiná graf. (14 děl)

Lovecký motiv (Hubert) dřevoryty, linoryty, kresby, 33,5x50cm
Pijácký motiv (Karel IV.) barevná kresba, 50 x 65 cm
Záhořovo lože barevná kresba, 50 x 68 cm
barevná kresba, 54 x 80 cm

ADOLF A. ZAHEL

Samostatné výstavy uspořádané Alšem:

1)

Adolf A. Zahel. Souborné dílo z let 1910 – 1940.

2)

Adolf A. Zahel. Krajinářský soubor z let 1913 – 1953, Praha, Výstavní síň Platýz, Národní třída 37, 20. březen – 26. duben 1953.

- Zahel 1953.

Spolkové výstavy:

1)

72. výstava K. V. U. Aleš Brno, Praha, Obecní dům, září 1932.

- Baruch 1932, s. 22 – 24.

Jihočeská krajina I., 1928

tempera

V lukách, 1930

olej

Letní den, 1930

olej

Polními cestami, 1931

olej

Jaro na předměstí, 1922

olej

Trať v lese I, 1922

tempera

Tichá voda, 1928

olej

Krajina s močálem, 1931

olej

Krajina na Lužnici I, 1926

olej

Jarní mrazy, 1931

olej

Krajina s řekou, 1930

olej

Domky ve stráni, 1931

olej

Ve žních, 1931

olej

Soumrak v kraji, 1931

olej

Letní vláha, 1930

olej

Podzimní den, 1930

olej

Černý les 1928

olej

Jihočeská krajina II., 1930

olej

Sádky u baštýře I., 1929

olej

Na pastvách, 1930

olej

Zátiší se žábou, 1924

olej

Jihočeská dědina, 1926

olej

Na hrázi, 1927

olej

Jasný den, 1929

olej

Petrůvka v závějích, 1929

olej

Rybník u Záblatí, 1929

olej

Třeboňský kraj, 1931

olej

Bárky na moři, 1930

tempera

Břehy oceánu I., 1931

olej

Bretaňské skály, 1924

tempera

Břehy oceánu II., 1932

olej

Tání v Petrůvce, 1928

olej

Hlubina, 1931

olej

Sádky u baštýře II., 1929

olej

<i>Konec léta</i> , 1931	olej
<i>Lesní vody</i> , 1931	olej
<i>Samota u vody I.</i> , 1929	olej
<i>Krajina na Divoké Orlici</i> , 1923	olej
<i>Samota u vody II.</i> , 1929	olej
<i>Studené léto</i> , 1930	olej
<i>Trať v lese II.</i> , 1928	olej
<i>Kraj lesa</i> , 1931	olej
<i>Polní cesta</i> , 1929	olej
<i>Březnové slunce</i> , 1931	olej
<i>Krajina na Lužnici II.</i> , 1928	olej
<i>Studie hub</i> , 1930	akvarel
<i>Studie hub</i> , 1930	akvarel
<i>Kresby</i> , 1930	uhel a křída

2)

XCV. výstava K. V. U. Aleš, Praha, Obecní dům, 6. – 30. duben 1935.

- **Katalog 1935**, nestr.

<i>Jarní mrazy</i>	olej
<i>Luční motiv</i>	olej
<i>Únor</i>	olej
<i>Domky</i>	olej
<i>Polní motiv</i>	olej
<i>Krajina s rybníkem</i>	olej
<i>Před bouří</i>	olej
<i>Třeboňský kraj</i>	olej
<i>Jihočeský doubrava</i>	olej
<i>Jasný den</i>	olej
<i>Louky v otavách</i>	olej
<i>Lutová</i>	olej
<i>Alej</i>	olej
<i>V polích</i>	olej
<i>Doubrava</i>	olej
<i>Krajina se zříceninou</i>	olej
<i>Zimní den</i>	olej

3)

K. V. U. Aleš Brno – XCVII. výstava kreseb, Praha, Obecní dům, 4. – 31. květen 1935.

- **Katalog kreseb 1935**, nestr.

kresby uhlem a křídou

Cyklus kreseb z Třeboňska, 1931 – 1932

Cyklus kreseb ze zimy, 1932

Cyklus kreseb ze zimy, 1933

Kresby z roku, 1934

Cyklus studií stromových, 1929 – 1933

Cyklus kreseb z léta, 1931 – 1934

4)

K. V. U. Aleš Brno - CXIV. výstava, Praha, Obecní dům, únor 1937.

- **Katalog 1937**, nestr.

<i>Portrétní studie</i>	olej
<i>Žluté kosatce</i>	olej

<i>Kosatce a pivoňky</i>	olej
<i>Kresby z cyklu zimního 1935</i>	uhel a křída
<i>Kresby z cyklu jihočeského 1936</i>	uhel a křída
<i>Kresby z cyklu podzimního 1936</i>	uhel a křída

5)

V. (137.) výstava S. V. U. M. Aleš Brno – Praha, Praha, Budova Mánesa, Riegrovo nábřeží, 6. – 29. říjen 1939.

- **Baruch 1939**, s. 15.

<i>Lutová</i>	olej
<i>Samota u rybníka</i>	olej
<i>Polní cesta</i>	olej
<i>Zima v Tichém údolí I.</i>	kresba
<i>Zima v Tichém údolí II.</i>	kresba
<i>Únětické pláně I.</i>	kresba
<i>Únětické pláně II.</i>	kresba
<i>Z cyklu šáreckého I.</i>	kresba
<i>Z cyklu šáreckého II.</i>	kresba

6)

SVUM Aleš - pražští členové, Praha, D 40 - Divadlo E. F. Buriana, 8. – 28. duben 1940.

- **Katalog 1940**, nestr.

<i>Břehy oceánu I.</i>	olej
<i>Břehy oceánu II.</i>	olej
<i>Domky v Lutové</i>	olej

7)

Výstava Spolku výtvarných umělců moravskoslezských Aleš v Brně, odbočky v Praze, Brno, pavilon Alše, Raduitovo náměstí, 4. – 25. květen 1941.

- **Katalog 1941**, nestr.

<i>Březen z cyklu Měsíce</i>	tempera
<i>Třeboňské otavy</i>	olej
<i>Na valech v Třeboni</i>	olej
<i>Louky v otavách</i>	olej

8)

I. kladenský salon – V. členská výstava pražské Odbočky Spolku výtvarných umělců Aleš, Kladno, Divadlo v Horním městě Kladně, 29. červen – 27. červenec 1941.

- **I. kladenský salon 1941**, s. 11.

<i>Dům na pobřeží</i>	olej
<i>Krajina v ranní rose</i>	olej
<i>Krajina s horami</i>	olej
<i>Pod modrým nebem</i>	olej
<i>Vltava pod Barrandovem</i>	kresba
<i>Vltava u Braníka</i>	kresba
<i>Divoká Šárka</i>	kresba
<i>Únětické pláně</i>	kresba

9)

VI. členská výstava pražské Odbočky Spolku výtvarných umělců Aleš, Moravská Ostrava, Dům umění, 15. březen – 17. duben 1942.

- **Katalog 1942**, nestr.

<i>Dům na pobřeží</i>	olej
<i>Krajina v ranní rose</i>	olej

<i>Krajina s horami</i>	olej
<i>Vltava u Braníka</i>	kresba
<i>Divoká Šárka</i>	kresba
<i>Únětické pláně</i>	kresba

10)

III. dílejší výstava Spolku výtvarných umělců Aleš – Odbočka Praha, Brno, Pavilon Aleš, Raduitovo náměstí, 23. květen – 20. červen 1943.

- **Katalog 1943**, nestr.

<i>Letní den</i>	olej
<i>Doubek v polích</i>	olej
<i>Otavy v Komárově</i>	olej
<i>Žiteč</i>	olej
<i>Podzimní den</i>	olej

11)

IX. členská výstava S. V. U. Aleš odb. Praha, Praha, Výstavní síň Svazu českého díla, Viktoria 36, 20. únor – 26. březen 1944.

- **Šváb 1944**, s. 15.

<i>Zimní vody</i>	olej
<i>Únorové tání</i>	tempera
<i>Jaro u Kopytů</i>	tempera
<i>Studené léto</i>	olej
<i>Jaro u Cepáků</i>	tempera
<i>Květen</i>	tempera
<i>Senoseč na Komárovně</i>	olej
<i>Kresby z cyklu Zima v Žitči</i>	
<i>Kresby z cyklu Zima v Žitči</i>	

12)

XII. členská výstava S. V. U. Aleš v Praze, Praha, Pavilon Jednoty umělců výtvarných, 22. říjen – 17. listopad 1946.

- **Baruch 1946**, s. 12.

<i>Velká Černá, 1945</i>	olej, 110 x 90 cm
<i>Rožnberk, 1945</i>	olej, 96 x 74 cm
<i>Cesta do Rapšachu, 1945</i>	olej, 70 x 55 cm
<i>Vřesoviště, 1944</i>	olej, 90 x 55 cm
<i>Žně v Žitči, 1944</i>	olej, 90 x 55 cm
<i>Lípa na chlumku, 1944</i>	olej, 90 x 55 cm

13)

Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Alše, Spolku výtvarných umělců v Praze, Praha, Pavilon Jednoty výtvarných umělců, 15. říjen - 17. listopad 1949.

- **Katalog 1949**, s. 16 a 23.

<i>Léto na Komárovně, 1943</i>	olej, 90 x 130 cm
<i>Zimní vody, 1944</i>	olej, 74 x 96 cm
<i>Po žních v Křížanech, 1946</i>	olej, 55 x 70 cm
<i>Podzim v Křížanech II, 1946</i>	olej, 70 x 55 cm
<i>Krajina s lomem IV, 1947</i>	olej, 55 x 70 cm
<i>Křížany, 1948</i>	olej, 55 x 90 cm
<i>Kresby z Třeboňska, 1943 – 1944</i>	

14)

IV. skupina Aleš - I. zahajovací výstava, Praha, Platýz, Národní třída 37, 9. – 31. leden 1951.

- Mokrý-Šváb 1951, nestr.

Hostinec „U kaštanu“. Památka na jaro

dělnického hnutí v Čechách, 1950 olej, 96 x 74 cm

Po žních, 1946 olej, 70 x 55 cm

15)

Členská výstava 1953. IV. středisko ÚSČSVU – Aleš, Praha, Mánes, 17. leden – 15. únor 1953.

- Šváb 1953, s. 7.

Krajina s lomem VI., 1950 olej, 90 x 55 cm

Světlá nad Ještědem, 1952 olej, 96 x 74 cm

16)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany, Praha, Obecní dům, 17. březen – 10. duben 1961.

- Katalog 1961, nestr.

in memoriam

Krajina s novohradskými horami olej

LUCIE KLÍMOVÁ

1)

72. výstava K. V. U. Aleš Brno, Praha, Obecní dům, září 1932.

- Baruch 1932, s. 17.

Samoty olej

Mlýn na Lužnici olej

Ponte du Suve olej

2)

XCV. výstava K. V. U. Aleš, Praha, Obecní dům, 6. – 30. duben 1935.

- Katalog 1935, nestr.

Rybník na Jihlavsku olej

Chalupy na Slovensku olej

Žně u Jihlavy olej

U průplavu olej

Jaro v Bráníku olej

U mostu Legii olej

3)

K. V. U. Aleš Brno – XCVII. výstava kreseb, Praha, Obecní dům, 4. – 31. květen 1935.

- Katalog kreseb 1935, nestr.

Z jarních toulek I. řada kresby tuší

Z jarních toulek II. řada kresby tuší

Z jarních toulek III. řada kresby tuší

4)

K. V. U. Aleš Brno - CXIV. výstava, Praha, Obecní dům, únor 1937.

- Katalog 1937, nestr.

Zima v Šárce

Lysá Hora

Údolí Mohelnice v Bezkydách

Hvarská zátoka

Jižní motiv

Teskný den na Jadranu
Přístav ve Hvaru
Slunečný den v Bezkydách
Tiché údolí v Bezkydách

5)

V. (137.) výstava S. V. U. M. Aleš Brno – Praha, Praha, Budova Mánesa, Riegrovo nábřeží, 6. – 29. říjen 1939.

- **Baruch 1939**, s. 8.

<i>Karmelitská ulice</i>	olej
<i>Sedlčansko</i>	olej
<i>Valašské chalupy</i>	olej
6 listů z cyklu <i>Sedlčansko</i>	akvarely

6)

SVUM Aleš - pražští členové, Praha, D 40 - Divadlo E. F. Buriana, 8. – 28. duben 1940.

- **Katalog 1940**, nestr.

<i>Jarní kytice</i>	olej
<i>Jaro v Seminářské zahradě</i>	olej

7)

Výstava Spolku výtvarných umělců moravskoslezských Aleš v Brně, odbočky v Praze, Brno, pavilon Alše, Raduitovo náměstí, 4. – 25. květen 1941.

- **Katalog 1941**, nestr.

<i>Pražské jaro</i>	olej
<i>Jarní kytice</i>	akvarel
<i>V Seminářské zahradě</i>	akvarel
<i>U Křížovníků</i>	akvarel
<i>Na Kampě</i>	akvarel

8)

I. kladenský salon – V. členská výstava pražské Odbočky Spolku výtvarných umělců Aleš, Kladno, Divadlo v Horním městě Kladně, 29. červen – 27. červenec 1941.

- **I. kladenský salon 1941**, s. 8.

<i>Karmelitská ulice</i>	olej
<i>Ze Sedlčanska</i>	olej
<i>Z Valaška</i>	olej
Akvarely ze Sedlčanska	

9)

VI. členská výstava pražské Odbočky Spolku výtvarných umělců Aleš, Moravská Ostrava, Dům umění, 15. březen – 17. duben 1942.

- **Katalog 1942**, nestr.

<i>U kříže ve Ždiaru</i>	olej
<i>Údolí Mohelnice</i>	olej
<i>Lysá hora</i>	olej
<i>Zahradnické zátiší</i>	olej
Akvarely ze Sedlčanska	

10)

III. dílčí výstava Spolku výtvarných umělců Aleš – Odbočka Praha, Brno, Pavilon Aleš, Raduitovo náměstí, 23. květen – 20. červen 1943.

- **Katalog 1943**, nestr.

<i>Rybník v Bělé pod Bezdězem</i>	olej
<i>Březový hájek</i>	olej

<i>V dolině</i>	olej
<i>V břízách</i>	olej
<i>Za humny</i>	olej

11)

IX. členská výstava S. V. U. Aleš odb. Praha, Praha, Výstavní síň Svazu českého díla, Viktoria 36, 20. únor – 26. březen 1944.

- Šváb 1944, s. 9.

<i>Kraj Petra Křičky</i>	olej
<i>V Německém na Moravě</i>	olej
<i>Z valašského Zděchova</i>	olej
<i>Březový hájek</i>	olej
<i>Ulička z Nového Světa</i>	akvarel
<i>U okna</i>	akvarel
<i>Cestou k lesíku</i>	akvarel

12)

XII. členská výstava S. V. U. Aleš v Praze, Praha, Pavilon Jednoty umělců výtvarných, 22. říjen – 17. listopad 1946.

- Baruch 1946, s. 7.

<i>Léto na Českomoravské vysočině, 1945</i>	olej, 100 x 65 cm
<i>Výhled ke svatovítským věžím, 1946</i>	olej, 44 x 32 cm
<i>Za Strahovskou zdí, 1946</i>	olej, 44 x 32 cm
<i>Ve Strahovské zahradě, 1946</i>	olej, 44 x 32 cm
<i>Výhled k Mikuláši, 1946</i>	olej, 44 x 32 cm

13)

Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Alše, Spolku výtvarných umělců v Praze, Praha, Pavilon Jednoty výtvarných umělců, 15. říjen - 17. listopad 1949.

- Katalog 1949, s. 10 a 19.

<i>Polážčice, 1931</i>	olej, 84 x 54 cm
<i>Pražské jaro, 1933</i>	olej, 71 x 55 cm
<i>Žně ve Ždiaru, 1934</i>	olej, 100 x 65 cm
<i>U kříže ve Ždiaru, 1934</i>	olej, 100 x 65 cm
<i>Hvarská zátoka, 1935</i>	olej, 84 x 62 cm
<i>Karmelitská ulice, 1938</i>	olej, 95 x 65 cm
<i>Sad, 1947</i>	olej, 71 x 55 cm

14)

IV. skupina Aleš - I. zahajovací výstava, Praha, Platýz, Národní třída 37, 9. – 31. leden 1951.

- Mokřý-Šváb 1951, nestr.

<i>Ze severních Čech, 1950</i>	olej, 71 x 55 cm
<i>Z jarních polí, 1950</i>	olej, 76 x 57 cm
<i>Sad, 1949</i>	olej, 71 x 55 cm

15)

Členská výstava 1953. IV. středisko ÚSČSVU – Aleš, Praha, Mánes, 17. leden – 15. únor 1953.

- Šváb 1953, s. 3.

<i>Pražský hrad z Vrtbovské zahrady, 1952</i>	olej, 65 x 50 cm
<i>Jaro ve Vrtbovské zahradě, 1952</i>	olej, 65 x 50 cm
<i>Slezy, 1952</i>	olej, 71 x 55 cm
<i>Jitro na potoce, 1952</i>	olej, 65 x 50 cm

<i>Pod okny</i> , 1952	olej, 60 x 50 cm
<i>Kytice</i> , 1952	olej, 50 x 65 cm
<i>Kytice s knížkou</i> , 1952	olej, 50 x 65 cm

16)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš, Hradec Králové, Dům umělců, 22. leden – 12. únor 1961.

- PNP, FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ, Skupina SČSVU „Aleš“ v Hradci Králové. Seznam vystavených věcí.

<i>Ovoce</i> , 1949	olej, 71 x 55 cm
<i>V sadě</i> , 1955	olej, 71 x 55 cm
<i>Jaro v Seminářské zahradě</i> , 1954	olej, 65 x 50 cm
<i>Ve Strahovské zahradě</i> , 1957	olej, 65 x 50 cm
<i>Ještědka</i> , 1956	olej, 65 x 50 cm
<i>Zátiší s petuniemi</i> , 1937	olej, 65 x 50 cm
<i>Kytice s bílou pivoňkou</i> , 1956	olej, 50 x 60 cm

17)

Tvůrčí skupina Aleš, Žatec, Závodní Klub Jitřenka, 26. únor - 12. březen 1961.

- PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC, Skupina SČSVU „ALEŠ“ vystavuje v Žatci. Seznam vystavených věcí.

<i>Ovoce</i>	olej, 71 x 55 cm
<i>V sadě</i>	olej, 71 x 55 cm
<i>Jaro v Seminářské zahradě</i>	olej, 65 x 50 cm
<i>V Strahovské zahradě</i>	olej, 65 x 50 cm
<i>Ještědka</i>	olej, 65 x 50 cm
<i>Zátiší s petuniemi</i>	olej, 65 x 50 cm
<i>Kytice s bílou pivoňkou</i>	olej, 50 x 60 cm

18)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany, Praha, Obecní dům, 17. březen – 10. duben 1961.

- Katalog 1961, nestr.

<i>V sadě</i> , 1955	olej, 71 x 55 cm
<i>Kytice s běláskem</i> , 1956	olej, 50 x 60 cm
<i>Kytice s bílou pivoňkou</i> , 1956	olej, 50 x 60 cm
<i>Brambořík s azalkou a primulkou</i> , 1959	olej, 45 x 55 cm
<i>Z Liberecka</i> , 1957	olej, 61 x 38 cm
<i>Vzpomínka na bratra</i> , 1957	olej, 65 x 50 cm
<i>Kampa</i> , 1957	olej, 55 x 45 cm
<i>Dětské hřiště na Kampě</i> , 1957	olej, 55 x 45 cm
<i>Jarní krajina v Křížanech</i> , 1959	olej, 61 x 38 cm
<i>Lupina s náprstníky pod oknem</i> , 1959	olej, 55 x 45 cm
<i>Kytice s maceškami</i> , 1959	olej, 45 x 55 cm
<i>Jaro u Šťastných</i> , 1960	olej, 50 x 41 cm
<i>Rozkvetlá zahrada v Křížanech</i> , 1960	olej, 50 x 41 cm
<i>Kytice s náprstníkem a ostrožkou</i> , 1960	olej, 45 x 55 cm
<i>Žluté narcisy</i> , 1960	olej, 35 x 50 cm

BOHUMIL KRS

1)

72. výstava K. V. U. Aleš Brno, Praha, Obecní dům, září 1932.

- Baruch 1932, s. 17.

<i>Akt</i>	litografie
<i>Náčrt</i>	tužka
<i>Náčrt</i>	tužka
<i>Krajina</i>	barevné tužky
<i>Krajina</i>	barevné tužky
<i>Krajina</i>	barevné tužky
<i>Krajina</i>	barevné tužky
<i>Krajina</i>	barevné tužky
<i>Krajina</i>	barevné tužky
<i>Les</i>	kresba rudkou

2)

K. V. U. Aleš Brno – XCVII. výstava kreseb, Praha, Obecní dům, 4. – 31. květen 1935.

- **Katalog kreseb 1935**, nestr.

Kresby barevnými tužkami

Budky ve Štáhlavech

Torso

Dívka s copem

Dívka s konví

Dívka s modrým závojem

Dívka se závojem

Sedící dívka

Sedící dívka

Opírající se dívka

Pletoucí děvče

E. M.

Dívka se založenýma rukama

Slovenské děvče

Nový Hrozenkov

Velké Popovice

Cecima

3)

V. (137.) výstava S. V. U. M. Aleš Brno – Praha, Praha, Budova Mánesa, Riegrovo nábřeží, 6. – 29. říjen 1939.

- **Baruch 1939**, s. 9.

Stojící dívka

kolorovaná kresba

Štáhlavy v zimě

pastel

Tání

pastel

4)

SVUM Aleš - pražští členové, Praha, D 40 - Divadlo E. F. Buriana, 8. – 28. duben 1940.

Katalog 1940, nestr.

Jaro v Hořehledech, pastel

Dívka, kresba

SVATOPLUK HAVRLÍK

1)

72. výstava K. V. U. Aleš Brno, Praha, Obecní dům, září 1932.

- **Baruch 1932**, s. 16.

U Ráječka

olej

Z Bavorova

olej

Bavorovský kostel

olej

Svatohorské krámy v zimě olej

2)

XCV. výstava K. V. U. Aleš, Praha, Obecní dům, 6. – 30. duben 1935.

- **Katalog 1935**, nestr.

Petrov v zimě olej

Zátiší s dortem olej

Trnitá ulice v Brně olej

Universitní kostel v Trnavě olej

Jaro u Brna olej

Horní bašty v Trnavě olej

Zátiší s čajovou konvicí olej

Ulička v trnavských hradbách olej

3)

K. V. U. Aleš Brno - CXIV. výstava, Praha, Obecní dům, únor 1937.

- **Katalog 1937**, nestr.

Jinovatka olej

Kytice kosatců

Hluboká cesta

Slunečnice

Most v zimě

Kytice s hrozny

Předjaří

Pivoňky

Dóm v Trnavě

Hájíček

V Horných Baštách

Ulička

Hrubý kostel v Trnavě

Trnavská universita

Předjaří v Růžové dolině

Michalská ulička

Kytička s paprikami

4)

V. (137.) výstava S. V. U. M. Aleš Brno – Praha, Praha, Budova Mánesa, Riegrovo nábřeží, 6. – 29. říjen 1939.

- **Baruch 1939**, s. 5 - 6.

Cesta do Choltic olej

Kytice v habánském džbánu olej

Ulice v Cholticích olej

Koroptve olej

Zátiší s hrozny olej

5)

SVUM Aleš - pražští členové, Praha, D 40 - Divadlo E. F. Buriana, 8. – 28. duben 1940.

- **Katalog 1940**, nestr.

Pardubické náměstí olej

Kostelní ulice v Pardubicích olej

Vydrica olej

Zátiší s torsem olej

6)

Výstava Spolku výtvarných umělců moravskoslezských Aleš v Brně, odbočky v Praze, Brno, pavilon Alše, Raduitovo náměstí, 4. – 25. květen 1941.

- Katalog 1941, nestr.

<i>Labská ulice</i>	olej
<i>Svatohorské krámy</i>	olej
<i>Pardubický zámek</i>	olej
<i>Svatohorské krámy</i>	olej

7)

I. kladenský salon – V. členská výstava pražské Odbočky Spolku výtvarných umělců Aleš, Kladno, Divadlo v Horním městě Kladně, 29. červen – 27. červenec 1941.

- I. kladenský salon 1941, s. 8.

<i>Na Chrudimce</i>	olej
<i>Zátiší s bílým džbánem</i>	olej
<i>Ze Svaté Hory</i>	olej

8)

VI. členská výstava pražské Odbočky Spolku výtvarných umělců Aleš, Moravská Ostrava, Dům umění, 15. březen – 17. duben 1942.

- Katalog 1942, nestr.

<i>Rybné náměstí v Bratislavě</i>	olej
<i>Zima na Vrtálně</i>	olej
<i>Příbram od Svatohorských schodů</i>	olej
<i>Kunětická hora z Polabin</i>	olej
<i>Kytice pivoňek</i>	olej
<i>Kytice s jablkem</i>	olej bez rámu
<i>U Prokopova mostu</i>	olej

9)

III. dílčí výstava Spolku výtvarných umělců Aleš – Odbočka Praha, Brno, Pavilon Aleš, Raduitovo náměstí, 23. květen – 20. červen 1943.

- Katalog 1943, nestr.

<i>Alžbětínský dvůr na Slupi</i>	kresba
<i>Mydlářský dům v Chrudimi</i>	kresba
<i>Sv. Apolinář</i>	kresba
<i>Alžbětinky na Slupi</i>	kresba
<i>Dvůr pod Vyšehradem</i>	kresba

10)

IX. členská výstava S. V. U. Aleš odb. Praha, Praha, Výstavní síň Svazu českého díla, Viktoria 36, 20. únor – 26. březen 1944.

- Šváb 1944, s. 8.

<i>Bílé předměstí v Pardubicích</i>	olej
<i>Zátiší se zeleninou</i>	olej
<i>Labská ulice v Pardubicích</i>	olej
<i>Renesanční dům v Trnavě</i>	olej
<i>Anemonky</i>	olej
<i>Bílé náměstí v Pardubicích</i>	lavírovaná kresba
<i>Na Slupi</i>	lavírovaná kresba
<i>Na Zeleném v Pardubicích</i>	lavírovaná kresba

11)

XII. členská výstava S. V. U. Aleš v Praze, Praha, Pavilon Jednoty umělců výtvarných, 22. říjen – 17. listopad 1946.

- Baruch 1946, s. 6.

<i>Smetanovo náměstí v Pardubicích</i> , 1945	olej, 94 x 64 cm
<i>Pardubice od zámku</i> , 1946	olej, 94 x 64 cm
<i>Pardubický zámek</i> , 1945	olej, 94 x 64 cm
<i>Blátivá zima</i> , 1945	olej, 65 x 38 cm
<i>Ulice v dešti</i> , 1945	olej, 48 x 70 cm
<i>Smetanovo náměstí</i> , 1946	akvarel
<i>Kostelíček v Pardubicích</i> , 1946	akvarel

12)

Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Alše, Spolku výtvarných umělců v Praze, Praha, Pavilon Jednoty výtvarných umělců, 15. říjen - 17. listopad 1949.

- Katalog 1949, s. 8 a 18.

<i>Poslední sníh v Leptači</i> , 1948	olej, 94 x 64 cm
<i>Předjaří v Leptači</i> , 1948	olej, 64 x 45 cm
<i>Tři stromy na návsi</i> , 1948	olej, 64 x 45 cm
<i>Stalinova třída v Pardubicích</i> , 1949	kresba, 45 x 30 cm
<i>U Zelené brány v Pardubicích</i> , 1949	kresba, 45 x 30 cm
<i>Portál pardubického zámku</i> , 1947	
<i>Literácká škola v Prachaticích</i> , 1949	kresba, 45 x 30 cm
<i>Chrám v Prachaticích</i> , 1949	kresba, 45 x 30 cm
<i>Pardubický zámek</i> , 1949	kresba, 45 x 30 cm

13)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš, Hradec Králové, Dům umělců, 22. leden – 12. únor 1961.

- PNP, FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ, Skupina SČSVU „Aleš“ v Hradci Králové. Seznam vystavených věcí.

<i>Valdštýnská zahrada</i> , 1960	lavírovaná kresba, 40 x 30 cm
<i>Náves v Leptači</i> , 1950	lavírovaná kresba, 40 x 30 cm
<i>Dolní brána v Prachaticích</i> , 1954	lavírovaná kresba, 40 x 30 cm
<i>Viničná ulice v Praze</i> , 1960	olej, 64 x 45 cm
<i>U Karlova mostu</i> , 1960	olej, 64 x 45 cm
<i>Husova ulice v Prachaticích</i> , 1959	olej, 64 x 45 cm
<i>Řeznická ulice v Praze</i> , 1959	olej, 45 x 64 cm
<i>Týn v Praze</i> , 1960	olej, 45 x 64 cm

14)

Tvůrčí skupina Aleš, Žatec, Závodní Klub Jitřenka, 26. únor - 12. březen 1961.

- PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC, Skupina SČSVU „ALEŠ“ vystavuje v Žatci. Seznam vystavených věcí.

<i>Valdštýnská zahrada</i>	lavírovaná kresba, 40 x 30 cm
<i>Náves v Leptači</i>	lavírovaná kresba, 40 x 30 cm
<i>Dolní brána v Prachaticích</i>	lavírovaná kresba, 40 x 30 cm
<i>Viničná ulice v Praze</i>	olej, 64 x 45 cm
<i>U Karlova mostu</i>	olej, 64 x 45 cm
<i>Husova ulice v Prachaticích</i>	olej, 64 x 45 cm
<i>Řeznická ulice v Praze</i>	olej, 45 x 64 cm
<i>Týn v Praze</i>	olej, 45 x 64 cm

15)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany, Praha, Obecní dům, 17. březen – 10. duben 1961.

- Katalog 1961, nestr.

<i>Praha ze Seminářské zahrady</i> , 1960	olej, 63 x 100 cm
<i>Viničná ulice v Praze</i> , 1960	olej, 45 x 64 cm
<i>U Karlova mostu</i> , 1960	olej, 45 x 64 cm
<i>Husova ulice v Prachaticích</i> , 1959	olej, 45 x 64 cm
<i>Týn v Praze</i> , 1959	olej, 64 x 45 cm
<i>Řeznická ulice v Praze</i> , 1960	olej, 64 x 45 cm
<i>Novoměstské mlýny</i> , 1959	olej, 64 x 60 cm
<i>Slunečnice</i> , 1960	olej, 45 x 64 cm
<i>Úvoz v Praze</i> , 1957	olej, 64 x 45 cm
<i>Zátiší s chlebem</i> , 1945	olej, 40 x 42 cm
<i>Ulice v Trnavě</i>	olej, 42 x 44 cm
<i>Valdštýnská zahrada</i> , 1960	lavírovaná kresba, 32 x 45 cm
<i>Příbram</i> , 1946	lavírovaná kresba, 45 x 64 cm
<i>Malá Strana</i> , 1959	lavírovaná kresba, 55 x 72 cm
<i>Kostel v Opatovicích</i> , 1950	lavírovaná kresba, 32 x 45 cm
<i>Portál Pardubického zámku</i> , 1945	lavírovaná kresba, 32 x 45 cm
<i>Bavorovský kostel</i> , 1959	lavírovaná kresba, 32 x 45 cm
<i>Prachatice</i> , 1956	lavírovaná kresba, 32 x 45 cm
<i>Z Pardubic</i> , 1947	lavírovaná kresba, 32 x 45 cm
<i>Zátiší se zeleninou</i>	olej, 64 x 45 cm
<i>Kytice s citrónem</i>	olej, 45 x 64 cm

16)

Výstava Tvůrčí skupiny Aleš, Valašské Meziříčí, Muzeum, červenec – srpen 1962.

<i>Černínská ulička</i>	olej, 64x60
<i>Zima u Týna</i>	olej, 64x45
<i>Řeznická ulice</i>	olej, 64x45
<i>Praha u Seminářské</i>	olej, 50x60
<i>Ulice v Trnavě</i>	olej, 40x50
<i>Praha-Malá Strana</i>	lavírovaná kresba, 80x95
<i>Praha ze Strahova</i>	lavírovaná kresba, 65x50
<i>Prachatice</i>	lavírovaná kresba, 50x65
<i>Dolní brána v Prachaticích</i>	lavírovaná kresba, 50x65
<i>Prachatické náměstí</i>	lavírovaná kresba, 50x65

FRANTIŠEK KOUDELKA

1)

72. výstava K. V. U. Aleš Brno, Praha, Obecní dům, září 1932.

- Baruch 1932, s. 17.

<i>Portrét dámy</i>	olej
---------------------	------

2)

XCV. výstava K. V. U. Aleš, Praha, Obecní dům, 6. – 30. duben 1935.

- Katalog 1935, nestr.

<i>Krajina (Hády)</i>	olej
<i>Studie parku</i>	olej
<i>Krajina</i>	olej
<i>Úvoz na Mladovech</i>	olej

Podvečer na vysočině Drahanské olej
Krajinka olej
Studie k portretu gen. Dra Arnsteina sádra

3)

K. V. U. Aleš Brno - CXIV. výstava, Praha, Obecní dům, únor 1937.

- **Katalog 1937**, nestr.

Úžlabina s vodou
Zimní nálada
Duby na stráni
Polní cesta s keřem

JAN KOBZÁŇ

1)

K. V. U. Aleš Brno – XCVII. výstava kreseb, Praha, Obecní dům, 4. – 31. květen 1935.

- **Katalog 1935**, nestr.

kresby tužkou, perem a kolorované kresby

Z cyklu „Valaští horalé“

Z cyklu „Valaští horalé“

Studie krajiny

Z cyklu „Valaští horalé“

Horalské typy

Z cyklu „Valaští horalé“

„Zbojnický testament“ ilustrace

Typy

Chlapi

Studie zvířat

Z cyklu „Valaští horalé“

Z cyklu „Valaští horalé“

Z cyklu „Valaští horalé“

JOSEF VACKE

1)

XCV. výstava K. V. U. Aleš, Praha, Obecní dům, 6. – 30. duben 1935.

- **Katalog 1935**, nestr.

V polích olej

Korčulské náměstí olej

Monastýr na Pelješacu olej

2)

K. V. U. Aleš Brno - CXIV. výstava, Praha, Obecní dům, únor 1937.

- **Katalog 1937**, nestr.

Údolí v Bezdydách olej

Neděle ve Hvaru olej

Střítež u Jihlavy olej

Hvarské náměstí olej

Léto na Jihlavsku olej

Žně v Bezkydách olej

3)

V. (137.) výstava S. V. U. M. Aleš Brno – Praha, Praha, Budova Mánesa, Riegrovo nábřeží, 6. – 29. říjen 1939.

- **Baruch 1939**, s. 13 – 14.

<i>Nezabudice</i>	olej
<i>Pole u vsi</i>	olej
<i>Trojský přívoz</i>	olej
<i>Česká vesnice</i>	akvarel
<i>Jasný den</i>	akvarel
<i>Údolí Mže</i>	akvarel
<i>Obleva</i>	akvarel

4)

SVUM Aleš - pražští členové, Praha, D 40 - Divadlo E. F. Buriana, 8. – 28. duben 1940.

- **Katalog 1940**, nestr.

<i>Na matějské pouti I.</i>	tempera
<i>Na matějské pouti II.</i>	tempera
<i>Na matějské pouti III.</i>	akvarel

5)

Výstava Spolku výtvarných umělců moravskoslezských Aleš v Brně, odbočky v Praze, Brno, pavilon Alše, Raduitovo náměstí, 4. – 25. květen 1941.

- **Katalog 1941**, nestr.

<i>Motiv z Českomoravské vysočiny</i>	akvarel
<i>Srpen na Vysočině</i>	akvarel
<i>Máky</i>	akvarel
<i>Z Valašska</i>	akvarel
<i>Květen na Zděchově</i>	akvarel
<i>Poslední květnový den</i>	akvarel
<i>Zima na vsi</i>	akvarel
<i>U nezabudického rybníka</i>	akvarel
<i>Pod lipou</i>	akvarel
<i>Údolí Mže</i>	akvarel
<i>U lávky</i>	akvarel
<i>Cestou</i>	akvarel
<i>Zimní krajina</i>	akvarel
<i>Ze zahrádky</i>	akvarel
<i>Na silnici</i>	akvarel

6)

I. kladenský salon – V. členská výstava pražské Odbočky Spolku výtvarných umělců Aleš, Kladno, Divadlo v Horním městě Kladně, 29. červen – 27. červenec 1941.

- **I. kladenský salon 1941**, s. 10.

<i>Nezabudická krajina</i>	olej
<i>Po dešti</i>	olej
<i>Z Křivoklátska</i>	olej
<i>Pole</i>	olej
<i>Letní krajina</i>	olej

7)

VI. členská výstava pražské Odbočky Spolku výtvarných umělců Aleš, Moravská Ostrava, Dům umění, 15. březen – 17. duben 1942.

- **Katalog 1942**, nestr.

<i>Léto v Nezabudicích</i>	olej
<i>U silnice</i>	olej
<i>Letní krajina</i>	olej

<i>Srpen</i>	olej
<i>Nezabudická krajina</i>	olej
<i>Pole</i>	olej
<i>Srpnové jitro</i>	olej
<i>Vesnický motiv</i>	olej

8)

III. dílní výstava Spolku výtvarných umělců Aleš – Odbočka Praha, Brno, Pavilon Aleš, Raduitovo náměstí, 23. květen – 20. červen 1943.

- Katalog 1943, nestr.

<i>Jaro v Praze</i>	olej
<i>Jaro v Nezabudicích</i>	olej

9)

IX. členská výstava S. V. U. Aleš odb. Praha, Praha, Výstavní síň Svazu českého díla, Viktoria 36, 20. únor – 26. březen 1944.

- Šváb 1944, s. 14.

<i>Nezabudice</i>	olej
<i>Přívoz v Troji</i>	olej
<i>Srpen</i>	olej
<i>Cesta do vsi</i>	olej

10)

XII. členská výstava S. V. U. Aleš v Praze, Praha, Pavilon Jednoty umělců výtvarných, 22. říjen – 17. listopad 1946.

- Baruch 1946, s. 11.

<i>Červen ve Strašnicích, 1946</i>	olej, 120 x 80 cm
<i>Podzim v Nezabudicích, 1945</i>	olej, 92 x 65 cm
<i>Červenec, 1946</i>	olej, 62 x 49 cm
<i>Pod kopcem, 1946</i>	olej, 61 x 47 cm
<i>Žně na Křivoklátsku, 1946</i>	akvarel, 100 x 67 cm
<i>Léto v Nezabudicích, 1946</i>	akvarel, 100 x 67 cm
<i>Pole a vrchy, 1946</i>	akvarel, 100 x 67 cm
<i>Nezabudická krajina, 1946</i>	akvarel, 100 x 67 cm
<i>Krajina u Daňkovic, 1944</i>	akvarel, 77 x 56 cm

11)

Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Alše, Spolku výtvarných umělců v Praze, Praha, Pavilon Jednoty výtvarných umělců, 15. říjen - 17. listopad 1949.

- Katalog 1949, s. 14 – 15 a 22 – 23.

<i>O devátém sjezdu KSČ, 1949</i>	olej, 120 x 80 cm
<i>Nezabudice, 1938</i>	olej, 100 x 65 cm
<i>Parný den, 1938</i>	olej, 100 x 65 cm
<i>U mlátičky, 1946</i>	akvarel, 76 x 57 cm
<i>Žně pod Ještědem, 1947</i>	olej, 92 x 65 cm
<i>Bohatá sklizeň, 1947</i>	olej, 80 x 60 cm
<i>V libereckém kraji, 1948</i>	olej, 100 x 65 cm

12)

IV. skupina Aleš - I. zahajovací výstava, Praha, Platýz, Národní třída 37, 9. – 31. leden 1951.

- Mokřý-Šváb 1951, nestr.

<i>Traktoristé při práci, 1949</i>	olej, 60 x 50 cm
<i>Zátiší s knihou, 1950</i>	olej, 92 x 65 cm

13)

Členská výstava 1953. IV. středisko ÚSČSVU – Aleš, Praha, Mánes, 17. leden – 15. únor 1953.

- Šváb 1953, s. 6.

<i>Žně v Křížanech</i> , 1952	olej, 120 x 80 cm
<i>Léto v Podještědí</i> , 1952	olej, 120 x 80 cm
<i>Ze Strašnic</i> , 1952	olej, 70 x 50 cm
<i>Zeleninové zátiší</i> , 1952	akvarel, 100 x 67 cm
<i>Zátiší se džbánem</i> , 1952	akvarel, 100 x 67 cm
<i>Luční kvítí</i> , 1952	akvarel, 57 x 75 cm
<i>Křížanská krajina</i> , 1952	akvarel, 75 x 57 cm

14)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš, Hradec Králové, Dům umělců, 22. leden – 12. únor 1961.

- PNP, FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ, Skupina SČSVU „Aleš“ v Hradci Králové. Seznam vystavených věcí.

<i>U kavárny v Karlových Varech</i> , 1960	olej, 100 x 65 cm
<i>Slunečnicové pole</i> , 1959	olej, 95 x 65 cm
<i>Léto v Křížanech</i> , 1960	olej, 92 x 65 cm
<i>Slunečnice u Družcova</i> , 1959	olej, 73 x 50 cm

15)

Tvůrčí skupina Aleš, Žatec, Závodní Klub Jitřenka, 26. únor - 12. březen 1961.

- PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC, Skupina SČSVU „ALEŠ“ vystavuje v Žatci. Seznam vystavených věcí.

<i>U kavárny v Karlových Varech</i>	olej, 100 x 65 cm
<i>Slunečnicové pole</i>	olej, 95 x 65 cm
<i>Léto v Křížanech</i>	olej, 92 x 65 cm
<i>Slunečnice u Družcova</i>	olej, 73 x 50 cm

16)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany, Praha, Obecní dům, 17. březen – 10. duben 1961.

- Katalog 1961, nestr.

<i>Jaro v Křížanech</i>	olej, 150 x 100 cm
<i>Žně v Křížanech</i>	olej, 120 x 80 cm
<i>V polích u Křížan</i>	olej, 120 x 80 cm
<i>Křížanské léto</i>	olejotempera, 120 x 80 cm
<i>Letní den v Křížanech</i>	olej, 100 x 65 cm
<i>Rozkvetlá řepka pod Ještědem</i>	olejotempera, 100 x 73 cm
<i>Cesta pod Ještědem</i>	olej, 100 x 65 cm
<i>Léto v Křížanech</i>	olej, 92 x 65 cm
<i>U mlátičky v Křížanech</i>	olej, 92 x 65 cm
<i>Červen v Křížanech</i>	olej, 100 x 65 cm
<i>Kosatce</i>	olej, 100 x 65 cm
<i>Slunečnice u Družcova</i>	olej, 100 x 65 cm
<i>Cesta v polích</i>	olej, 73 x 50 cm
<i>Malička v zahradě</i>	olejotempera, 65 x 80 cm

FRANTIŠEK PROSECKÝ

1)

72. výstava K. V. U. Aleš Brno, Praha, Obecní dům, září 1932.

- **Baruch 1932**, s. 19.

Portrét p. J. P. sádra

Portrét sl. G. K. sádra

2)

K. V. U. Aleš Brno - CXIV. výstava, Praha, Obecní dům, únor 1937.

- **Katalog 1937**, nestr.

Portrét V. S. sádra

Probuzení dřevo

3)

V. (137.) výstava S. V. U. M. Aleš Brno – Praha, Praha, Budova Mánesa, Riegrovo nábřeží, 6. – 29. říjen 1939.

- **Baruch 1939**, s. 11.

Dívčí hlava sádra

Naše babička sádra

Portrét sádra

4)

SVUM Aleš - pražští členové, Praha, D 40 - Divadlo E. F. Buriana, 8. – 28. duben 1940.

- **Katalog 1940**, nestr.

Ležící akt orig. sádra

Brusič pily orig. sádra

5)

Výstava Spolku výtvarných umělců moravskoslezských Aleš v Brně, odbočky v Praze, Brno, pavilon Alše, Raduitovo náměstí, 4. – 25. květen 1941.

- **Katalog 1941**, nestr.

Portrét M. S. sádra

Děvčátko sádra

Ležící akt sádra

6)

I. kladenský salon – V. členská výstava pražské Odbočky Spolku výtvarných umělců Aleš, Kladno, Divadlo v Horním městě Kladně, 29. červen – 27. červenec 1941.

I. kladenský salon 1941, s. 9 – 10.

Portrét L. J. sádra

Portrét děcka sádra

Brusič pily sádra

7)

VI. členská výstava pražské Odbočky Spolku výtvarných umělců Aleš, Moravská Ostrava, Dům umění, 15. březen – 17. duben 1942.

- **Katalog 1942**, nestr.

Děvčátko pat. sádra

Brusič pily dřevo

Portrét L. J. pat. sádra

8)

III. dílčí výstava Spolku výtvarných umělců Aleš – Odbočka Praha, Brno, Pavilon Aleš, Raduitovo náměstí, 23. květen – 20. červen 1943.

Katalog 1943, nestr.

Studie hlavy sádra

- Ot. Korbelař sádra
- 9)
- IX. členská výstava S. V. U. Aleš odb. Praha, Praha, Výstavní síň Svazu českého díla, Viktoria 36, 20. únor – 26. březen 1944.**
- Šváb 1944, s. 11.
- Otomar Korbelař sádra
- Igor sádra
- Dr Ing. E. Votoček sádra
- 10)
- XII. členská výstava S. V. U. Aleš v Praze, Praha, PAVILON Jednoty umělců výtvarných, 22. říjen – 17. listopad 1946.**
- Baruch 1946, s. 9.
- Horník, 1945 sádra, 100 cm
- Dívčí portrét, 1940 bronz, 40 cm
- Stará žena bronz, 40 cm
- Hlava děcka sádra v bronzu, 40 cm
- Hlava muže, 1940 sádra v bronzu, 40 cm
- Za rakví, 1946 dřevo, 95 cm
- Prof. dr. E. Votoček bronz
- 11)
- Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Alše, Spolku výtvarných umělců v Praze, Praha, PAVILON Jednoty výtvarných umělců, 15. říjen - 17. listopad 1949.**
- Katalog 1949, s. 12 a 21.
- Jaro sádra, životní velikost
- Klement Gottwald sádra
- Božena Němcová studie, sádra
- Jiří Wolker studie, sádra
- Dřevaři sádra ve dřevě
- Tiha stáří sádra
- Práce v kamenolomu sádra ve dřevě
- Blah. Anežka Česká sádra
- 12)
- IV. skupina Aleš - I. zahajovací výstava, Praha, Platýz, Národní třída 37, 9. – 31. leden 1951.**
- Mokrý-Šváb 1951, nestr.
- Božena Němcová, 1950 sádra
- Nový život, 1950 dřevo
- President Klement Gottwald 1949 sádra v bronzu
- 13)
- Členská výstava 1953. IV. středisko ÚSČSVU – Aleš, Praha, Mánes, 17. leden – 15. únor 1953.**
- Šváb 1953, s. 8.
- Tavič ocele NHKG v Kunčicích, 1952 sádra, v. 100 cm
- Mladý tavič, 1952 sádra, v. 50 cm
- Zkouška ocele, 1952 sádra, v. 30 cm
- Mjr. Dr Vrbenský, 1952 sádra, v. 70 cm
- 14)
- Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš, Hradec Králové, Dům umělců, 22. leden – 12. únor 1961.**

- PNP, FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ, Skupina SČSVU „Aleš“ v Hradci Králové. Seznam vystavených věcí.

Karel Čapek, 1958 sádra (originál ve foyer ND)

Karel Havlíček Borovský, 1959 sádra

Jiří Mahen, 1960 sádra

Býk, 1959 sádra (Tato plastika byla oceněna čestným uznáním v soutěži k 15. výročí osvobození ČSSR)

15)

Tvůrčí skupina Aleš, Žatec, Závodní Klub Jitřenka, 26. únor - 12. březen 1961.

- PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC, Skupina SČSVU „ALEŠ“ vystavuje v Žatci. Seznam vystavených věcí.

Karel Čapek sádra (originál ve foyer ND)

Karel Havlíček Borovský sádra

Jiří Mahen sádra

Býk sádra (Tato plastika byla oceněna čestným uznáním v soutěži k 15. výročí osvobození ČSSR)

16)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany, Praha, Obecní dům, 17. březen – 10. duben 1961.

- **Katalog 1961**, nestr.

Karel Čapek sádra

(originál v bronzu je majetkem Národního divadla v Praze)

Jiří Mahen sádra

Julius Fučík sádra

(poctěno čestným uznáním ve státní soutěži patnácti let od osvobození ČSSR)

Hrdina Sovětského svazu kapitán Ján Nálepka 1960 sádra

Dr. Bohuslav Vrbenský sádra

(poctěno čestným uznáním ve státní soutěži patnácti let od osvobození ČSSR)

Býk sádra

(poctěno čestným uznáním ve státní soutěži patnácti let od osvobození ČSSR)

E. F. Burian sádra

Portrét sádra

Karel Havlíček Borovský sádra

17)

Výstava Tvůrčí skupiny Aleš, Valašské Meziříčí, Muzeum, červenec – srpen 1962.

Karel Čapek sádra, 60 cm

Jiří Mahen sádra, 60 cm

Býk sádra, 40 cm

Zkouška oceli sádra, 30 cm

VÁCLAV TREFIL

1)

K. V. U. Aleš Brno - CXIV. výstava, Praha, Obecní dům, únor 1937.

- **Katalog 1937**, nestr.

Ovocné zátiší akvarel

Z Oravy olej

Žlutá kytice olej

Modrá kytice olej

Makové pole olej

2)

V. (137.) výstava S. V. U. M. Aleš Brno – Praha, Praha, Budova Mánesa, Riegrovo nábřeží, 6. – 29. říjen 1939.

Baruch 1939, s. 13.

<i>Podzim</i>	olej
<i>Letní kytice</i>	olej
<i>Astry</i>	olej
<i>S fůrou</i>	kolorovaná kresba
<i>Na poli</i>	kolorovaná kresba
<i>Svážení</i>	kolorovaná kresba
<i>Žně</i>	kolorovaná kresba
<i>Nakládání</i>	kvaš
<i>Na pastvu</i>	kvaš

3)

SVUM Aleš - pražští členové, Praha, D 40 - Divadlo E. F. Buriana, 8. – 28. duben 1940.

- **Katalog 1940**, nestr.

<i>Matka</i>	kvaš
<i>Oráč</i>	tempera
<i>Kytice</i>	kvaš

4)

Výstava Spolku výtvarných umělců moravskoslezských Aleš v Brně, odbočky v Praze, Brno, pavilon Alše, Raduitovo náměstí, 4. – 25. květen 1941.

- **Katalog 1941**, nestr.

<i>Večer na poli</i>	olej
<i>Vybírání brambor</i>	olej
<i>Podzim</i>	olej
<i>Na poli</i>	olej
<i>Krajina</i>	olej

5)

I. kladenský salon – V. členská výstava pražské Odbočky Spolku výtvarných umělců Aleš, Kladno, Divadlo v Horním městě Kladně, 29. červen – 27. červenec 1941.

- **I. kladenský salon 1941**, s. 10.

<i>Kytice</i>	kvaš
<i>Po práci</i>	kvaš
<i>Oráč</i>	kvaš

Z cyklu kolorovaných kreseb „Žně“:

<i>Mandele</i>
<i>Sekáč</i>
<i>Letní den</i>
<i>Poledne</i>

6)

VI. členská výstava pražské Odbočky Spolku výtvarných umělců Aleš, Moravská Ostrava, Dům umění, 15. březen – 17. duben 1942.

- **Katalog 1942**, nestr.

<i>Oráč</i>	kvaš
<i>Návrat</i>	kvaš
<i>Kytice</i>	kvaš
Kresby z cyklu „Žně“	

7)

III. dílní výstava Spolku výtvarných umělců Aleš – Odbočka Praha, Brno, Pavilon Aleš, Raduitovo náměstí, 23. květen – 20. červen 1943.

- Katalog 1943, nestr.

Nakládání olej

Před večerem olej

8)

IX. členská výstava S. V. U. Aleš odb. Praha, Praha, Výstavní síň Svazu českého díla, Viktoria 36, 20. únor – 26. březen 1944.

- Šváb 1944, s. 12.

9)

Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Aleš, Spolku výtvarných umělců v Praze, Praha, Pavilon Jednoty výtvarných umělců, 15. říjen - 17. listopad 1949.

- Katalog 1949, s. 13 – 14 a 22.

Orání, 1949 olej, 107 x 73 cm

Setí, 1949 olej, 117 x 75 cm

Sázení brambor, 1949 olej, 117 x 75 cm

Předjaří, 1949 olej, 85 x 35 cm

Podzim, 1947 olej, 120 x 90 cm

10)

IV. skupina Aleš - I. zahajovací výstava, Praha, Platýz, Národní třída 37, 9. – 31. leden 1951.

- Mokry-Šváb 1951, nestr.

Samovaz, 1950 olej, 135 x 95 cm

Ženy na poli, 1950 tempera, 58 x 40 cm

Na bramborách, 1950 tempera, 58 x 40 cm

FRANTIŠEK HŘIVNA

1)

Výstava Spolku výtvarných umělců moravskoslezských Aleš v Brně, odbočky v Praze, Brno, pavilon Aleš, Raduitovo náměstí, 4. – 25. květen 1941.

- Katalog 1941, nestr.

Pohled z okna olej

Lom v Bráníku olej

2)

III. dílní výstava Spolku výtvarných umělců Aleš – Odbočka Praha, Brno, Pavilon Aleš, Raduitovo náměstí, 23. květen – 20. červen 1943.

- Katalog 1943, nestr.

Pohled ku Praze olej

3)

Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Aleš, Spolku výtvarných umělců v Praze, Praha, Pavilon Jednoty výtvarných umělců, 15. říjen - 17. listopad 1949.

- Katalog 1949, s. 9 a 18.

Otvírání pneumatické pece 1949 akvarel, 50 x 70 cm

U parního bucharu 1947 akvarel, 42 x 57 cm

Stará koksovna 1947 akvarel, 47 x 63 cm

Na odvalu 1947 akvarel, 47 x 63 cm

VĚRA JIČÍNSKÁ

1)

V. (137.) výstava S. V. U. M. Aleš Brno – Praha, Praha, Budova Mánesa, Riegrovo nábřeží, 6. – 29. říjen 1939.

- **Baruch 1939**, s. 6.

Po dešti pastel

Berany pastel

2)

SVUM Aleš - pražští členové, Praha, D 40 - Divadlo E. F. Buriana, 8. – 28. duben 1940.

- **Katalog 1940**, nestr.

Otavské pradelny pastel

Neděle v lese pastel

3)

Výstava Spolku výtvarných umělců moravskoslezských Aleš v Brně, odbočky v Praze, Brno, pavilon Alše, Raduitovo náměstí, 4. – 25. květen 1941.

- **Katalog 1941**, nestr.

Předjaří pastel

Park v zimě pastel

Svážení sena pastel

4)

I. kladenský salon – V. členská výstava pražské Odbočky Spolku výtvarných umělců Aleš, Kladno, Divadlo v Horním městě Kladně, 29. červen – 27. červenec 1941.

- **I. kladenský salon 1941**, s. 7 - 8.

Věšení prádla olej

Otavské pradelny pastel

Návrat podzimu pastel

5)

VI. členská výstava pražské Odbočky Spolku výtvarných umělců Aleš, Moravská Ostrava, Dům umění, 15. březen – 17. duben 1942.

- **Katalog 1942**, nestr.

Hrad Kost pastel

Nakládání sena pastel

Dolní Doubravice pastel

Malovidy pastel

Podzimní barvy pastel

Věšení prádla olej

6)

III. dílejší výstava Spolku výtvarných umělců Aleš – Odbočka Praha, Brno, Pavilon Aleš, Raduitovo náměstí, 23. květen – 20. červen 1943.

- **Katalog 1943**, nestr.

Žižkovská ulice pastel

Pulický most pastel

Sv. Duch v zimě pastel

Zahrada v zimě pastel

Špitálská ulička pastel

7)

IX. členská výstava S. V. U. Aleš Odbočka Praha, Svaz českého díla, Praha, 20. února 1944 – 26. března 1944.

- **Šváb 1944**, s. 8 – 9.

<i>Veřejný mlýn</i>	pastel
<i>Zimní motiv</i>	pastel
<i>Zima v údolí</i>	pastel
<i>Otava</i>	pastel
<i>Na pastvě</i>	pastel
<i>Špitálská ulička</i>	pastel
<i>Zahrada v zimě</i>	pastel
<i>Zimní sad</i>	pastel
<i>Interiér kostela</i>	pastel

8)

XII. členská výstava S. V. U. Aleš v Praze, Praha, Pávilon Jednoty umělců výtvarných, 22. říjen – 17. listopad 1946.

- **Baruch 1946**, s. 7.

<i>Karlův most</i> , 1945	olej, 50 x 68 cm
<i>Konec Karlova mostu</i> , 1945	olej, 50 x 68 cm
<i>Rybky</i> , 1946	olej, 31 x 60 cm
<i>Z Domašínské ulice v Dobrušce</i> , 1946	olej, 42 x 50 cm
<i>Svatodušská pláň u Dobrušky</i> , 1946	olej, 42 x 50 cm

9)

Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Alše, Spolku výtvarných umělců v Praze, Praha, Pávilon Jednoty výtvarných umělců, 15. říjen - 17. listopad 1949.

- **Katalog 1949**, s. 9 a 18 – 19.

<i>Věšení prádla</i> , 1934	olej, 73 x 100 cm
<i>Ledaři</i> , 1943	pastel, 61 x 88 cm
<i>Myčky parket</i> , 1947	olej, 42 x 59 cm
<i>Přesazování stromů</i> , 1949	akvarelový pastel, 60 x 43 cm
<i>Zimní svážení</i> , 1949	akvarel, 30 x 55 cm
<i>Nakládání sena</i> , 1949	akvarelový pastel, 30 x 44 cm
<i>Svážení sena</i> , 1949	akvarelový pastel, 30 x 44 cm
<i>Červenec v horách</i> , 1949	akvarelový pastel, 30 x 44 cm

10)

IV. skupina Aleš - I. zahajovací výstava, Praha, Platýz, Národní třída 37, 9. – 31. leden 1951.

- **Mokrý-Šváb 1951**, nestr.

<i>Sběr mléka</i> , 1950	pastel, 65 x 50 cm
<i>Před Štědrým dnem</i> , 1950	pastel, 60 x 45 cm

11)

Členská výstava 1953. IV. středisko ÚSČSVU – Aleš, Praha, Mánes, 17. leden – 15. únor 1953.

- **Šváb 1953**, s. 2.

<i>Dobrušský kraj</i> , 1952	akvarel, 89 x 35 cm
<i>Opočno nad Broumarem</i> , 1952	akvarel, 89 x 35 cm
<i>Večerní krajina</i> , 1952	kresba

12)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš, Hradec Králové, Dům umělců, 22. leden – 12. únor 1961.

- PNP, FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ, Skupina SČSVU „Aleš“ v Hradci Králové. Seznam vystavených věcí.

<i>Vratič</i> , 1959	olej, 44 x 65 cm
----------------------	------------------

<i>Jablíčka</i>	olej
<i>Pradleny</i>	olej
<i>Skizza</i>	olej
<i>Po koupeli</i>	olej
<i>Žena v zrcadle</i>	olej

6)

IX. členská výstava S. V. U. Aleš Odbočka Praha, Svaz českého díla, Praha, 20. února 1944 – 26. března 1944.

- Šváb 1944, s. 10.

<i>Zátiší s paletou</i>	olej
<i>V divadle</i>	olej
<i>Zátiší s hračkami</i>	olej
<i>Na vesnici</i>	olej
<i>Kanoe</i>	olej
<i>Tři dívky</i>	olej
<i>Dívka</i>	olej
<i>Pradlena</i>	olej
4 kresby	

7)

XII. členská výstava S. V. U. Aleš v Praze, Praha, Pavilon Jednoty umělců výtvarných, 22. říjen – 17. listopad 1946.

- Baruch 1946, s. 8.

<i>Čtenářka</i> , 1946	olej, 40 x 50 cm
<i>Muž s dvojí tváří</i> , 1946	olej, 40 x 50 cm
<i>Krasojezdec</i> , 1946	olej, 40 x 60 cm
<i>Poselství</i> , 1946	olej, 60 x 70 cm

8)

Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Alše, Spolku výtvarných umělců v Praze, Praha, Pavilon Jednoty výtvarných umělců, 15. říjen - 17. listopad 1949.

- Katalog 1949, s. 10 a 19.

<i>Podobizna mé paní</i> , 1948	olej, 81 x 65 cm
<i>Loutkářova dílna I</i> , 1948	olej, 145 x 114 cm
<i>Loutkářova dílna II</i> , 1948	olej, 130 x 197 cm
<i>Loutky marionety</i>	
<i>Maňásek</i>	

9)

IV. skupina Aleš - I. zahajovací výstava, Praha, Platýz, Národní třída 37, 9. – 31. leden 1951.

- Mokrý-Šváb 1951, nestr.

<i>Stávka</i> , 1950	olej, 92 x 73 cm
<i>Dokaři odmítli vykládat zbraně</i> , 1950	olej, 92 x 73 cm
<i>Žňový útulek JZD v Křížanech</i> , 1950	olej, 146 x 89 cm

10)

Členská výstava 1953. IV. středisko ÚSČSVU – Aleš, Praha, Mánes, 17. leden – 15. únor 1953.

- Šváb 1953, s. 4.

<i>Partyzánská akce</i> , 1952	olej, 89 x 116 cm
<i>Marcela</i> , 1952	olej, 55 x 46 cm
<i>Malířské zátiší II</i> , 1952	olej, 80 x 60 cm

<i>Kytice</i> , 1952	olej, 80 x 60 cm
<i>Zátiší s pečivem</i> , 1952	olej, 80 x 60 cm
<i>Podobizna mé ženy</i> , 1952	olej, 100 x 81 cm
<i>Kluziště za pivovarem</i> , 1952	olej, 116 x 90 cm
<i>Podobizna pí A. Vernerové, matky 20 dětí</i>	olej, 92 x 73 cm
<i>Žňový útulek v Křížanech</i> , 1952	olej, 185 x 97 cm

2. období

VLADĚK ANTUŠEK

1)

III. dílní výstava Spolku výtvarných umělců Aleš – Odbočka Praha, Brno, PAVILON Aleš, Raduitovo náměstí, 23. květen – 20. červen 1943.

- **Katalog 1943**, nestr.

<i>Krajina v březnu</i>	tempera
<i>Sázavská silnice</i>	tempera
<i>Tání</i>	tempera

2)

IX. členská výstava S. V. U. Aleš odb. Praha, Praha, Výstavní síň Svazu českého díla, Viktoria 36, 20. únor – 26. březen 1944.

- **Šváb 1944**, s. 5.

<i>Podzim u Přestavez</i>	kvaš
<i>Poříčí nad Sázavou</i>	kvaš
<i>Deštivý den</i>	kvaš
<i>Žlutý západ</i>	kvaš
<i>Ráno na čerčanském Chlumu</i>	kvaš

3)

XII. členská výstava S. V. U. Aleš v Praze, Praha, PAVILON Jednoty umělců výtvarných, 22. říjen – 17. listopad 1946.

- **Baruch 1946**, s. 5.

<i>Starý lom</i>	tempera, 65 x 90 cm
<i>Krajina u Vlkánčic</i>	tempera, 70 x 90 cm

4)

Členská výstava 1953. IV. středisko ÚSČSVU – Aleš, Praha, Mánes, 17. leden – 15. únor 1953.

- **Šváb 1953**, s. 1.

<i>Předjaří v Benešově</i> , 1952	olej, tempera, 60 x 40 cm
<i>Předjaří u Benešova</i> , 1952	olej, tempera, 62 x 42 cm
<i>Benešov v zimě</i> , 1952	olej, tempera, 58 x 44 cm

BOHUMIL ČÍŽEK

1)

III. dílní výstava Spolku výtvarných umělců Aleš – Odbočka Praha, Brno, PAVILON Aleš, Raduitovo náměstí, 23. květen – 20. červen 1943.

- **Katalog 1943**, nestr.

<i>VI. pečeť sv. Jana</i>	olej
<i>Černá hodinka</i>	olej
<i>Kavárna</i>	olej
<i>Lidé v baru</i>	olej
<i>Nanebevstoupení</i>	olej

ALOIS HEJL

1)

III. dílní výstava Spolku výtvarných umělců Aleš – Odbočka Praha, Brno, Pavilon Aleš, Raduitovo náměstí, 23. květen – 20. červen 1943.

- **Katalog 1943**, nestr.

<i>Zvěstování</i>	olej
<i>Job</i>	olej
<i>Pohřeb Krista</i>	olej
<i>Marnotratný syn</i>	olej

2)

IX. členská výstava S. V. U. Aleš odb. Praha, Praha, Výstavní síň Svazu českého díla, Viktoria 36, 20. únor – 26. březen 1944.

- **Šváb 1944**, s. 8.

<i>Na bramborách</i>	olej
<i>Útěk do Egypta</i>	olej
<i>Svatební košile</i>	olej
<i>Zátiší</i>	olej
<i>Útěk</i>	olej
<i>Krajina</i>	olej

3)

XII. členská výstava, S. V. U. Aleš v Praze, Pavilon Jednoty umělců výtvarných, Praha, 22. říjen – 17. listopad 1946.

- **Baruch 1946**, s. 6.

<i>„Don Quichote“</i> , 1945 – 6	olej
<i>Chaos</i> , 1945 – 6	olej
<i>Boj</i> , 1945 – 6	olej
<i>Kůň</i> 1945 – 6	olej (na dřevě)
<i>Zdravotní cvičení</i> , 1945 – 6	olej
<i>Partie z Lazinova</i> , 1945 – 6	olej
<i>Za humny</i> , 1945 – 6	olej
<i>Partie z Vranové</i> , 1945 – 6	olej

4)

Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Alše, Spolku výtvarných umělců v Praze, Praha, Pavilon Jednoty výtvarných umělců, 15. říjen - 17. listopad 1949.

- **Katalog 1949**, s. 8 a 18.

<i>Podvečer</i> , 1948	olej, 55 x 38
<i>Pastva</i> , 1948 – 1949	olej, 55 x 38
<i>Dnešní Španělsko</i> , 1948	olej

5)

IV. skupina Aleš - I. zahajovací výstava, Praha, Platýz, Národní třída 37, 9. – 31. leden 1951.

- **Mokry-Šváb 1951**, nestr.

<i>Boj o mír</i> , varianta I, 1950	olej, 69 x 38 cm
<i>Boj o mír</i> , varianta II, 1950	olej, 70 x 42 cm

FRANTIŠEK VIKTOR MOKRÝ

1)

XII. členská výstava, S. V. U. Aleš v Praze, Pavilon Jednoty umělců výtvarných, Praha, 22. říjen – 17. listopad 1946.

- **Baruch 1946**, s. 8.

<i>Šijeme klobouky</i> , 1945	olej, 76 x 60 cm
<i>Beskydy</i> , 1944	olej, 70 x 50 cm
<i>Krajina z okolí Prahy</i> , 1946	olej, 69 x 49 cm
<i>Podbaba</i> , 1946	olej, 67 x 53 cm
<i>Navracený kraj</i> , 1946	olej, 70 x 50 cm
<i>Údolí</i> , 1946	olej, 68 x 49 cm
<i>Na kraji světa</i> , 1944	olej, 55 x 38 cm
<i>Zahradnictví</i> , 1944	olej, 52 x 38 cm
<i>Veliký vrch</i> , 1944	olej, 55 x 38 cm

2)

Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Alše, Spolku výtvarných umělců v Praze, Praha, Pavilon Jednoty výtvarných umělců, 15. říjen - 17. listopad 1949.

- Katalog 1949, s. 10 - 11 a 19 - 20.

<i>Zahradník, 1061</i> , 1949	olej, 110 x 86 cm
<i>Na jetelině, 1074</i> , 1948	olej na plátně, 64 x 46 cm
<i>V Jilemnicích</i> , 1947	barevná křída, 47 x 62 cm
<i>Trať v Jilemnicích</i> , 1947	barevná křída, 47 x 62 cm
<i>Kotel</i> , 1948	barevná křída, 47 x 62 cm
<i>Mrak</i> , 1948	barevná křída, 47 x 62 cm
<i>Krkonoše</i>	suchá jehla
<i>Pole u Jilemnicích</i>	suchá jehla
<i>Maňásky</i>	

3)

IV. skupina Aleš - I. zahajovací výstava, Praha, Platýz, Národní třída 37, 9. - 31. leden 1951.

- Mokrý-Šváb 1951, nestr.

<i>Naše babička</i> , 1948	olej, 38 x 58 cm
<i>Česání ovoce</i> , 1950	olej, 73 x 54 cm

4)

Členská výstava 1953. IV. středisko ÚSČSVU - Aleš, Praha, Mánes, 17. leden - 15. únor 1953.

- Šváb 1953, s. 4 - 5.

<i>Jaroslav Čermák v Mandaljence (1864 - 1865)</i> , 1952	olej, 53 x 73 cm
<i>Dub, modřín a lípa</i> , 1952	tempera, 58 x 42 cm
<i>Dub</i> , 1952	tempera, 58 x 42 cm
<i>Ještěd a dvě kupky sena</i> , 1952	tempera, 58 x 42 cm
<i>Pískový lom</i> , 1952	tempera, 58 x 42 cm
<i>Vratič</i> , 1952	tempera, 58 x 42 cm

5)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš, Hradec Králové, Dům umělců, 22. leden - 12. únor 1961.

- PNP, FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ, Skupina SČSVU „Aleš“ v Hradci Králové. Seznam vystavených věcí.

<i>Skalácké domky před bouří</i> , 1959	olej, 48 x 27 cm
<i>Lom</i> , 1960	olej, 60 x 42 cm
<i>Stará továrnička</i> , 1959	olej, 46 x 29 cm
<i>Domky v Libčicích</i> , 1960	olej, 32 x 41 cm
<i>Veliký lom</i> , 1960	olej, 73 x 53 cm
<i>Vysazování ovocných stromů</i> , 1960	olej, 100 x 74 cm

6)

Tvůrčí skupina Aleš, Žatec, Závodní Klub Jitřenka, 26. únor - 12. březen 1961.

- PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC, Skupina SČSVU „ALEŠ“ vystavuje v Žatci.

Seznam vystavených věcí.

<i>Skalácké domky před bouří</i>	olej, 48 x 27 cm
<i>Lom na podzim</i>	olej, 60 x 42 cm
<i>Stará továrnička</i>	olej, 46 x 29 cm
<i>Domky v Libčicích</i>	olej, 32 x 41 cm
<i>Veliký lom</i>	olej, 32 x 41 cm
<i>Vysazování ovocných stromů</i>	olej, 100 x 74 cm

7)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany, Praha, Obecní dům, 17. březen – 10. duben 1961.

- **Katalog 1961**, nestr.

<i>Horský cíl</i>	olej
<i>Tři stany pod skalami</i>	olej
<i>Ještěd od západu</i>	olej
<i>Přívoz v Letkách</i>	olej
<i>Skalácké domky před bouří</i>	olej
<i>Cestou do vsi</i>	olej
<i>Příprava k položení vodovodu ve vsi</i>	olej
<i>Písaři na Vltavě u Nelahozevsi</i>	olej
<i>Vysazování ovocných stromů</i>	olej
<i>Lom na podzim</i>	olej
<i>Domky v Libčicích</i>	olej
<i>Veliký lom</i>	olej
<i>Krajina se včelínem</i>	olej

3. období

FRANTIŠEK RADA

1)

Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Aleše, Spolku výtvarných umělců v Praze, Praha, Pavilon Jednoty výtvarných umělců, 15. říjen - 17. listopad 1949.

- **Katalog 1949**, s. 12 a 21.

<i>Matka země, 1944</i>	serpentin
<i>Náčrt k Narození Páně, 1945</i>	bronz
<i>Madona s kvítkem, 1945</i>	dřevo
<i>Pochod hladu, 1946</i>	bronz
<i>Blah. Anežka Česká, 1946</i>	sádra
<i>Podobizna syna F., 1947</i>	pálená hlína
<i>Model k pomníku sv. Antonína, 1947</i>	sádra
<i>Náčrt k pomníku padlým, 1947</i>	sádra
<i>Kresby</i>	

2)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš, Hradec Králové, Dům umělců, 22. leden – 12. únor 1961.

- PNP, FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ, Skupina SČSVU „Aleš“ v Hradci Králové. Seznam vystavených věcí.

<i>Milenci, 1960</i>	mramor
----------------------	--------

<i>Hlava muže</i>	sádra
<i>Maska</i>	sádra
<i>Studie k pomníku Mistra Jana Husi</i>	sádra
<i>Studie aktu</i>	sádra

FRANTIŠEK MOTYČKA

1)

Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Aleše, Spolku výtvarných umělců v Praze, Praha, Pavilon Jednoty výtvarných umělců, 15. říjen - 17. listopad 1949.

- Katalog 1949, s. 20.

<i>Správa vratku na nárazišti Šalamouna, 1949</i>	kresba
<i>Nákladní klec dolu Šalamoun, 1949</i>	kresba
<i>Třídění uhlí, 1949</i>	kresba
<i>Pohled od Šalamouna, 1949</i>	kresba
<i>Z Vítkovic, 1949</i>	kresba
<i>Nádraží v Ostravě, 1949</i>	kresba
<i>Jáma Šalamoun, 1949</i>	kresba

2)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany, Praha, Obecní dům, 17. březen – 10. duben 1961.

- Katalog 1961, nestr.

<i>Stromy na frontě, 1959</i>	olej, 50x70
<i>Květen v horách, 1959</i>	olej, 50x70
<i>Předměstí II., 1959</i>	olej, 50x70
<i>Slovenská vesnice, 1960</i>	olej, 38x60

3)

Výstava Tvůrčí skupiny Aleš, Valašské Meziříčí, Muzeum, červenec – srpen 1962.

<i>Bulharsko</i>	olej, 65x85
<i>Zátiší s hyacintem</i>	olej, 65x85
<i>Přípojka</i>	olej, 72x98
<i>Nádraží</i>	olej, 88x98
<i>Vesnice s rybníčkem</i>	olej, 62x77

KVĚTOSLAV ENDRÝS

1)

IV. skupina Aleš - I. zahajovací výstava, Praha, Platýz, Národní třída 37, 9. – 31. leden 1951.

- Mokřý-Šváb 1951, nestr.

<i>Krajina z Turnovska, 1949</i>	olej, 92 x 64 cm
----------------------------------	------------------

2)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany, Praha, Obecní dům, 17. březen – 10. duben 1961.

- Katalog 1961, nestr.

<i>Pohled do Českého ráje s Kozákova 1960 – 61</i>	olej, 146x90
<i>Krajina s Troskami 1960</i>	olej, 93x64
<i>Strom s chalupou 1959</i>	olej, 70x100
<i>Krajina pod Kozákovem 1959</i>	olej, 145x90
<i>Vrby na hrázi 1958</i>	olej, 100x70
<i>Krajina pod Hamštýnem 1958</i>	olej, 116x73
<i>Krajina s Klokočskými skalami 1958</i>	olej, 116x72

4. obdobíFRANTIŠEK PAŠEK

1)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš, Hradec Králové, Dům umělců, 22. leden – 12. únor 1961.

- PNP, FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ, Skupina SČSVU „Aleš“ v Hradci Králové. Seznam vystavených věcí.

<i>Čáp</i> , 1958	sádra
<i>Medvěd</i> , 1955	pálená hlína
<i>Kormorán</i> , 1955	porcelán
<i>Roháč</i> , 1955	porcelán

2)

Tvůrčí skupina Aleš, Žatec, Závodní Klub Jitřenka, 26. únor - 12. březen 1961.

- PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC, Skupina SČSVU „ALEŠ“ vystavuje v Žatci. Seznam vystavených věcí.

<i>Krmička selat</i>	sádra
<i>Čáp</i>	sádra
<i>Medvěd</i>	pálená hlína
<i>Kormorán</i>	porcelán
<i>Roháč</i>	porcelán

3)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany, Praha, Obecní dům, 17. březen – 10. duben 1961.

- Katalog 1961, nestr.

<i>Krmička selat</i>	sádra
<i>Kormorán</i>	porcelán
<i>Roháč</i>	porcelán
<i>Medvěd</i>	pálená hlína
<i>Kormorán</i>	dřevo (Majetek Národní galerie)

Další umělciJOSEF JIČÍNSKÝ

1)

K. V. U. Aleš Brno - CXIV. výstava, Praha, Obecní dům, únor 1937.

- Katalog 1937, nestr.

<i>Beduina</i>	tempera
----------------	---------

2)

V. (137.) výstava S. V. U. M. Aleš Brno – Praha, Praha, Budova Mánesa, Riegrovo nábřeží, 6. – 29. říjen 1939.

- Baruch 1939, s. 7.

<i>Tragický závěr</i>	olej
<i>Portrét mé ženy s dcerkou</i>	olej

3)

Výstava Spolku výtvarných umělců moravskoslezských Aleš v Brně, odbočky v Praze, Brno, pavilon Alše, Raduitovo náměstí, 4. – 25. květen 1941.

- Katalog 1941, nestr.

<i>Sněti z kříže</i>	olej
<i>Kladení do hrobu</i>	olej

4)

I. kladenský salon – V. členská výstava pražské Odbočky Spolku výtvarných umělců Aleš, Kladno, Divadlo v Horním městě Kladně, 29. červen – 27. červenec 1941.

- I. kladenský salon 1941, s. 8.

Černá tanečnice tempera
Pomoránčové zátiší olej

5)

VI. členská výstava pražské Odbočky Spolku výtvarných umělců Aleš, Moravská Ostrava, Dům umění, 15. březen – 17. duben 1942.

- Katalog 1942, nestr.

Sněti z kříže olej
Tanečnice tempera

6)

III. dílčí výstava Spolku výtvarných umělců Aleš – Odbočka Praha, Brno, Pavilon Aleš, Raduitovo náměstí, 23. květen – 20. červen 1943.

- Katalog 1943, nestr.

Útěk olej
Jezdci olej
Zátiší s ráčkem olej

7)

IX. členská výstava S. V. U. Aleš odb. Praha, Praha, Výstavní síň Svazu českého díla, Viktoria 36, 20. únor – 26. březen 1944.

- Šváb 1944, s. 9.

Pieta olej
Matky olej
Sv. Tereza olej
Jezdci olej
Sen olej

8)

XII. členská výstava S. V. U. Aleš v Praze, Praha, Pavilon Jednoty umělců výtvarných, 22. říjen – 17. listopad 1946.

- Baruch 1946, s. 7.

Rapsodie, 1945 olej, 200 x 67 cm
Fragment, 1945 olej, 77 x 67 cm
Kalné ráno, 1945 olej, 58 x 37 cm
Zvěstování, 1945 olej, 80 x 100 cm

9)

Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Alše, Spolku výtvarných umělců v Praze, Praha, Pavilon Jednoty výtvarných umělců, 15. říjen - 17. listopad 1949.

- Katalog 1949, s. 9 - 10 a 19.

Matka s dítětem, 1949 olej, 180 x 90 cm
Podobizna sl. Z. U., 1949 olej, 35 x 45 cm
Janička, 1948 olej

10)

IV. skupina Aleš - I. zahajovací výstava, Praha, Platýz, Národní třída 37, 9. – 31. leden 1951.

- Mokry-Šváb 1951, nestr.

Slunečnice, 1950 olej, 65 x 86 cm

11)

Členská výstava 1953. IV. středisko ÚSČSVU – Aleš, Praha, Mánes, 17. leden – 15. únor 1953.

- Šváb 1953, s. 2.

Podobizna venkovské pracovnice ze Slovenska, 1952 olej, 100 x 180 cm

(úkolová akce ÚSČSVU)

Podobizna ředitelky gymnasia Z. Ch., 1953 olej, 80 x 100 cm

KAREL MOLNÁR

1)

XII. členská výstava S. V. U. Aleš v Praze, Praha, PAVILON Jednoty umělců výtvarných, 22. říjen – 17. listopad 1946.

- Baruch 1946, s. 9.

Nálet olej, 60 x 73 cm

Válečný motiv olej, 60 x 73 cm

(Obrazy malovány v letech 1941 – 44 v Anglii.)

2)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš, Hradec Králové, Dům umělců, 22. leden – 12. únor 1961.

- PNP, FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ, Skupina SČSVU „Aleš“ v Hradci Králové. Seznam vystavených věcí.

Motiv z jižní Francie, 1958 olej, 42 x 32 cm

Na poli, 1957 olej, 42 x 32 cm

3)

Tvůrčí skupina Aleš, Žatec, Závodní Klub Jitřenka, 26. únor - 12. březen 1961.

- PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC, Skupina SČSVU „ALEŠ“ vystavuje v Žatci. Seznam vystavených věcí.

Motiv z jižní Francie, 1958 olej, 42 x 32 cm

Na poli, 1957 olej, 42 x 32 cm

4)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany, Praha, Obecní dům, 17. březen – 10. duben 1961.

- Katalog 1961, nestr.

Z jižní Francie olej, 70 x 55 cm

Vinobraní ve Francii I. olej, 42 x 32 cm

Podvečer v jižní Francii olej, 42 x 32 cm

Přímořská krajina v jižní Francii olej, 42 x 32 cm

V přírodě olej, 42 x 32 cm

Uprchlíci olej, 42 x 32 cm

Operace olej, 42 x 32 cm

Návštěva olej, 42 x 32 cm

V kuchyni olej, 32 x 42 cm

Rozhovor olej, 32 x 42 cm

Žena s kyticí I. olej, 32 x 42 cm

Tanečnice olej, 32 x 42 cm

U okna olej, 32 x 42 cm

Čtenářka olej, 42 x 32 cm

Jezdci I. olej, 42 x 32 cm

Jezdci II. olej, 42 x 32 cm

Cestou olej, 42 x 32 cm

5)

Výstava Tvůrčí skupiny Aleš, Valašské Meziříčí, Muzeum, červenec – srpen 1962.

<i>Návrat</i>	olej, 42x32 cm
<i>Čtenář novin</i>	olej, 42x32 cm
<i>V zahradě</i>	olej, 42x32 cm
<i>Ženy</i>	olej, 42x32 cm
<i>Operace</i>	olej, 42x32 cm
<i>Rozhovor</i>	olej, 42x32 cm

VÁCLAV VRBSKÝ

1)

XII. členská výstava, S. V. U. Aleš v Praze, Pavilon Jednoty umělců výtvarných, Praha, 22. říjen – 17. listopad 1946.

<i>Násilí, 1946</i>	olej, 81x65 cm
---------------------	----------------

2)

Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Alše, Spolku výtvarných umělců v Praze, Praha, Pavilon Jednoty výtvarných umělců, 15. říjen - 17. listopad 1949.

<i>Viadukt, 1945</i>	olej, 47x61 cm
----------------------	----------------

3)

IV. skupina Aleš - I. zahajovací výstava, Praha, Platýz, Národní třída 37, 9. – 31. leden 1951.

<i>Pivoňky ve džbánu, 1945</i>	olej, 46x38 cm
--------------------------------	----------------

LUDMILA JANOVSÁ

1)

Pražský Aleš 1949. XXIII. členská výstava Pražského Alše, Spolku výtvarných umělců v Praze, Praha, Pavilon Jednoty výtvarných umělců, 15. říjen - 17. listopad 1949.

- *Katalog 1949*, s. 9 a 18.

<i>Portrét mé matky, 1949</i>	olej, 60 x 86 cm
<i>Děvčátko s panenkou, 1949</i>	olej, 43 x 76 cm
<i>Pražské střechy v zimě, 1946</i>	olej, 39 x 92 cm
<i>Na poli po práci, 1949</i>	olej, 51 x 70 cm

2)

IV. skupina Aleš - I. zahajovací výstava, Praha, Platýz, Národní třída 37, 9. – 31. leden 1951.

- *Mokrý-Šváb 1951*, nestr.

<i>Po dešti, 1950</i>	olej, 60 x 45 cm
-----------------------	------------------

3)

Členská výstava 1953. IV. středisko ÚSČSVU – Aleš, Praha, Mánes, 17. leden – 15. únor 1953.

- *Šváb 1953*, s. 2.

<i>Jaroslav Průcha režiruje, 1952</i> (úkolová akce ÚSČSVU)	olej, 105 x 125 cm
<i>Portrét plk. Fr. Ventury, 1952</i>	olej, 70 x 100 cm
<i>Mařenka, 1952</i>	olej, 70 x 100 cm
<i>Pražské střechy, 1952</i>	olej, 100 x 70 cm

4)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš, Hradec Králové, Dům umělců, 22. leden – 12. únor 1961.

- PNP, FVM-spolková činnost Aleš. HRADEC KRÁLOVÉ, Skupina SČSVU „Aleš“ v Hradci Králové. Seznam vystavených věcí.

Podzimní zahrada, 1958 olej, 61 x 50 cm

Na Kampě, 1959 olej, 44 x 65 cm

5)

Svaz československých výtvarných umělců Skupina Aleš. K čtyřicátému výročí založení Komunistické strany, Praha, Obecní dům, 17. březen – 10. duben 1961.

- **Katalog 1961**, nestr.

Vlastní podobizna olej, 34 x 41 cm

Pražské věže olej

Podzimní zahrada olej, 61 x 50 cm

Na Kampě v zimě olej, 61 x 50 cm

6)

Tvůrčí skupina Aleš, Žatec, Závodní Klub Jitřenka, 26. únor - 12. březen 1961.

- PNP, FVM-spolková činnost Aleš. ŽATEC, Skupina SČSVU „ALEŠ“ vystavuje v Žatci. Seznam vystavených věcí.

Podzimní zahrada olej, 61 x 50 cm

Na Kampě v zimě olej, 61 x 50 cm

7)

Výstava Tvůrčí skupiny Aleš, Valašské Meziříčí, Muzeum, červenec – srpen 1962.

Pražské věže olej, 75 x 62 cm

Podzimní zahrada olej, 61 x 50 cm

Autoportrét olej, 34 x 41 cm

Ulice v noci kresba uhlem, 32 x 44 cm

Milenci kresba uhlem, 28 x 42 cm

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Veronika Jurásková
Katedra:	Katedra dějin umění
Vedoucí práce:	Doc. PaedDr. Alena Kavčáková, Dr.
Rok obhajoby:	2011
Název práce:	Historie spolku Pražský Aleš (1946 – 1968) a tvorba jeho členů
Název v angličtině:	History of the association of artists Pražský Aleš (1946 – 1968) and the creation of its members
Anotace práce:	Diplomová práce se zabývá historií výtvarného spolku Pražský Aleš a dílem jeho členů zejména v letech 1946 až 1968. Spolek rozvíjel svou činnost v několika obdobích, s nimiž byly spojeny i změny jeho názvu. V těchto jednotlivých fázích se jeho členy stávali umělci, o nichž je pojednáno v samostatných kapitolách, předznamenanych vždy úvodem. Medailonům o členech Alše předchází úvodní kapitola o oficiální československé výtvarné scéně v tomto období a závěr patří zařazení tvorby umělců do tohoto kontextu. Členy Alše byli například Jožka Baruch, Adolf A. Zahel, Lucie Klímová, Věra Jičínská, Josef Vacek, Alois Hejl, Jaroslav Brůha, František Rada, František Motyčka, Emanuel Pryl a další.
Klíčová slova:	Klub výtvarných umělců Aleš, Spolek výtvarných umělců Aleš, Spolek výtvarných umělců Pražský Aleš, IV. krajské středisko Aleš, Tvůrčí skupina Aleš, Svaz československých výtvarných umělců, komunismus, J. Baruch, A. A. Zahel, L. Klímová, B. Krs, S. Havrlík, F. Koudelka, J. Kobzáň, J. Vacke, F. Prosecký, V. Trefil, F. Hřivna, V. Jičínská, J. Jičínský, J. Mehl, V. Antušek, B. Čížek, A. Hejl, F. Rada, J. Brůha, F. Motyčka. K. Endrýs, L. Janovská, S. Matějček, K. Molnár, V. Vrbský, F. Pašek, E. Pryl.
Anotace v angličtině:	Thesis deals with history of the association of artists Pražský Aleš and creation of its members especially in 1946-1968. The association developed its activities in several stages, which were associated with the name change. In each of these stages, the artists became members of which are discussed in separate chapters. The opening chapter of the official Czechoslovak art scene in this period preceding the short text about each member. The members: Jožka Baruch, Adolf A. Zahel, Lucie Klímová, Věra Jičínská, Josef Vacek, Alois Hejl, Jaroslav Brůha, František Rada, František Motyčka, Emanuel Pryl, etc.
Klíčová slova v angličtině:	Club of Artists Aleš, Association of Artists Aleš, Association of Artists Pražský Aleš, IV. regional centre Pražský Aleš, Creative section Aleš, Union of Czechoslovak Artists, communism, J. Baruch, A. A. Zahel, L. Klímová, B. Krs, S. Havrlík, F. Koudelka, J. Kobzáň, J. Vacke, F. Prosecký, V. Trefil, F. Hřivna, V. Jičínská, J. Jičínský, J. Mehl, V. Antušek, B. Čížek, A. Hejl, F. Rada, J. Brůha, F. Motyčka. K. Endrýs, L. Janovská, S. Matějček, K. Molnár, V. Vrbský, F. Pašek, E. Pryl.
Přílohy vázané v práci:	obrazová a textová příloha o rozsahu 76 stran; CD
Rozsah práce:	266 stran
Jazyk práce:	čeština